ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Funk_Richard-Soudni_rizeni_na_Epsi.pdb

PDB Name: Funk - Soudni rizeni na Epsi
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 14.10.2007
Modification Date: 14.10.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

RICHARD FUNK

Soudní řízení na Epsí

SVOBODA PRAHA 1980

Werneru Steinbergovi s vděčností

## 1. KAPITOLA

1

Rachot kamení.

Pro oblaka štiplavého prachu není téměř vidět.

Stěny jeskyně se zachvívají. Venku se s duněním řítí balvany a v rojích jisker se tříští před jejím ústím. Napůl ohlušena se Li v skrytu jeskyně choulí za stalagmitem širokým jako kmen stromu a čeká na konec toho ďábelského krupobití.

Pětadvacet let je Li Wingové, kartografce a obrazové dokumentátorce je nejmladší ze všech deseti členů výpravy. Ještě před deseti lety jí ani nepřišlo na mysl, že by se mohla stát kosmonautkou. Zajímalo ji tehdy spíše nitro planet, chtěla studovat geofyziku. Že se nakonec rozhodla jinak, na tom měla podíl tragická smrt jejího otce, geologa a speleologa Eiko Winga. Zahynul za záhadných okolností na Tritonu, jednom z Neptunových měsíců. Ještě dříve, než beze stopy zmizel, odvysílal druhům zprávu, že nalezl mocná ložiska materiálu, který má přímo ohromující vlastnosti. Při dotyku jako by rosolovatí. Dokáže předměty obemknout a vstřebat a poté opět ztuhne na kámen.

Poslední, co kosmonauté z jeho sdělení zachytili, byl návrh pojmenovat tuto mysteriózní látku solgelit.

Li se rozhodla, že otce vypátrá, a stala se kosmonautkou. Získala svolení účastnit se na svém prvém meziplanetárním letu výpravy na Triton. Zmizelého otce však nenalezla.

Sporé denní světlo v jeskyni, v níž se Li krčí za kamenným sloupem, slábne víc a víc příval suti před vchodem narůstá a pomalu ho uzavírá. Má snad být na cizí planetě pohřbena zaživa - jako její otec? Ale dívka přesto nekapituluje. Sahá po kameře a zachycuje miniaturním přístrojem vše, co se děje. Zčásti to dělá i proto, aby zaplašila strach.

Po několika vteřinách nechává přístroj opět klesnout. Jak na ni mohl Frank zapomenout! Tiskne k uchu přijímač. Astrofyzik Frank Burton, který byl v prostoru před jeskyní, právě když se začala řítit kamenná lavina, mlčí. Je možné, že by ho byla běsnící planeta ukamenovala. Je snad …?

Nohy jí vypovídají službu, ruku s mikrokamerou má jako ochromenou, sotva dokáže podepřít hlavu dlaněmi. Olověná víčka se zavírají vlastní tíží. Ale myšlenkám klidu dopřáno není. Bleskne jí hlavou otázka, zda ji zbývá alespoň stopa naděje přežít. Krajní nebezpečí života - teď už ví, jak takový okamžik chutná. Dokud ho člověk nezakusí na vlastní kůži, nemá o něm pražádnou představu. Nikdy by byla nevěřila, že by mohla přecenit svou fyzickou i psychickou vytrvalost, a přece je teď na konci sil. Bylo vůbec správné, že se vydala do dalekého vesmíru? Co ji sem hnalo? Slavomam? K smíchu! Ctižádost? Ani ta ne. Nebo spíš zvědavost? Anebo dokonce… nuda? Samozřejmě, i ona zatoužila být nějak společnosti užitečná, chtěla dokázat něco, z čeho by ostatní měli radost, přála si podílet se na práci, která by byla zajímavá a která by v nejširším smyslu slova znamenala dobro. Jenomže - neměla na to všechno dostatek místa i na Zemi? Dorostla vůbec takovému úkolu, jako je meziplanetární let? Ona, docela průměrné děvče? Nebyla pro ni už otcova smrt dostatečným varováním?

Teď si bezděčně sedá, narovnává nohy a zády se opírá o kamenný sloup. Uvolňuje se, nechává ruce volně klesnout podél těla. Vesmír si žádá oběti, vždycky si je žádal. Má se teď další obětí stát ona sama? Byl by to od ní vyžadoval otec? Pousmála se. Kdyby byl tušil, že se jeho vlastní dceři podaří proniknout dokonce ještě o kousíček dál do hloubi vesmíru než jemu samému! A Frank? Takou měla radost, když se dověděla, že poletí společně s ním.

Nebylo to ovšem kvůli němu, že nastoupila právě k tomuto letu, neznala se s ním přece ještě, když se tenkrát hlásila o přijetí do přípravného soustředění.

Frank - co jen s ním za ten kratičký čas, co byli spolu, stačila prožít! Mnohým lidem se to nepodaří za celý život. Zvlášť poslední události se jí vtiskly do paměti mimořádně hluboko: rozloučení se Zemí, start kosmické lodi.

Obrazy nijak neblednou. Astronautům je odvysílali ze Země ze záznamu. A videopásky palubního archívu natrvalo uchovaly ono fascinující běsnění sil. Li před sebou znovu vidí ciferníky, displeje, signální světla, která se míhají a blikají jako reklamy velkoměst dvacátého století. Klidný hlas monotónně odříkává pozpátku číselnou řadu. Stovky

zraků visí na kontrolních přístrojích, v ovládání spínačů se zračí virtuozita, jako by po nich přebíhaly ruce hudebníka. Odpočet dospívá k nulovému bodu, vbrzku nastane zážeh.

Startovní rampa tehdy strměla do jitřního nebe jako popravčí lešení. Rizikový okruh kolem rakety byl liduprázdný. Pod tryskami se rozevřel sopečný jícen, vzdula se oblaka dýmu. Kosmická loď jako by se zahalila křídly. Pak onen obrovitý doutník vystoupil z mračen kouře a rozehnal se do vesmíru. Narůžovělý kondenzační pás zůstal viset nad zemí jako přervané lano.

Několik minut po startu se dopravní raketa přehoupla na oběžnou dráhu. Následoval spojovací manévr, kosmonauti přistáli na družicové základně. Připadali si zde, jako by si byli stoupli na samý krajíček skokanského prkna. Před střemhlavým skokem do kosmu zde strávili několik dní v pohodlných aklimatizačních prostorách stanice a sledovali montážní práce v kosmické loděnici, vznášející se nedaleko nich.

A pak se definitivně rozloučili. Pomocná raketa vysunula vesmírnou loď z hangáru, poté byl servisní modul odpojen. Fotonová raketa zvolna odplývala do hlubin prostoru. Družicová základna se viditelně zmenšovala. Když dosáhli potřebného odstupu, zapojil pilot motory.

Posádka spala v biorefrigerátorech - spala léta, dokud ji po příletu k cíli nevzbudily počítače. Podle předpokladu nalezli lidé planetu podobnou Zemi. Vstříc se jim usmíval měkce modrý kotouč se sněhobílými skvrnkami. Ještě teď zní Li v paměti vrnění motorů přistávacího modulu. Frank dovedl letoun k přistání. Dosedl hladce, jako ostatně vždy.

Frank Burton patřil k vědcům obdařeným trvalou skepsí, věkem mezi třicítkou a čtyřicítkou. Působil dojmem zamyšleného, hloubavého člověka. Li ho trochu podezírala, že dokáže snít s otevřenýma očima. Už od samého dětství, jak se jí svěřil, ho upoutaly kosmogonické otazníky a hádanky. Porovnávala jeho obezřetné počínání a intelektuálské povahové rysy se svým vlastním spíše sportovně chladným typem a všechny ty jemné protiklady jí připadaly jako užitečné, vzájemně se přitahující a doplňující protivy. Když mu navrhla, aby z toho vyvodili přirozený závěr, souhlasil.

Rachot před jeskyní ustává. Ještě několikrát ostře třeskne náraz kamene, ale balvany už dopadají jen ojediněle a ve stále větších intervalech. Konečně se rozhošťuje ticho.

Klid po všem ohlušujícím burácení věží Li v uších jako vatová zátka. Li rozsvěcuje svítilnu a zvolna se zvedá. Má se snad jeskyně, do které se utekla před kamennou lavinou, stát jejím hrobem? Sbírá síly a zkouší si prorazit cestu ven. Holýma rukama se vzpírá proti zátarasu. Konečně pár kamenů povolilo, každý jako obrovitý meloun.

Chvatně uvolňuje balvany, odvaluje je dovnitř do jeskyně a decimetr za decimetrem se propracovává vpřed. Štíhlým tělem se vtěsnává mezi mohutné skalní bloky, plazí se kupředu a opět couvá, ruce dokrvava rozedřené. Konečně odklízí poslední překážku a daří se jí vyhlédnout ven, na plochu posetou bizarními skalisky.

Zatmívá se jí před očima. Zdá se jí, jako by se s ní skály kolem začínaly otáčet. Klesá k zemi, sotva lapá po dechu, čeká, až nával mdloby pomine. Pak se znovu vztyčuje a s obavami se začíná rozhlížet.

Pár stovek metrů od ní stojí přistávací modul.

Nepoškozený! To znamená, že se Frankovi mohlo podařit ukrýt se uvnitř. Sahá po vysílačce. Ale naděje, na okamžik nesmírně povzbudivá, opět rychle pohasíná, neboť Frankova kontrolní frekvence je němá a on sám není k nalezení.

I kosmická loď na oběžné dráze mlčí. Tou dobou se nachází v skrytu za planetou, v rádiovém stínu.

Li vnímá, jak je unavená a vyčerpaná. Přesto sahá s úpornou rozhodností do pouzdra na opasku pro mikrokameru a pořizuje sérii dokumentárních záběrů. Teprve pak se vydává na cestu k modulu.

Jde se jí špatně. S námahou šplhá po ostrých balvanech a chaoticky nakupených kamenných deskách. Představa, že pod některou z nich snad leží Frank, ji téměř zbavuje dechu. Po půlhodině dospívá k modulu. Z posledních sil se vysoukává vzhůru po žebříku - a tam stane jako zkamenělá. Kam se poděl vchod? Je to vůbec jejich letoun?

2

Kapitán Lar, robustní čtyřicátník s vybledlými modrými duhovkami a řídkým narezlým ježkem, nervózně bubnuje prsty po řídicím pultu. Potřetí už přelétává kosmická loď nad místem přistání obou průzkumníků, Li Wingové a Franka Burtona. A opět zůstávají přístroje němé. Videofon mlčí, obrazovka se chvěje prázdným matovým svitem. Ron Lar cítí, co od něho očekává posádka. Ale nedokáže se rozhodnout. A ukvapit se nechce.

Úsečný, nemluvný Lar řídí kolektiv spíše stručnými vysvětleními než povely a rozkazy téměř vždy svá rozhodnutí posádce zdůvodňuje. Tu a tam vede jeho úzkostlivá snaha neustále skládat účty ze své činnosti až ke zdržením v práci. Jako velitel je rozvážný, až opatrný, někdy i poněkud těžkopádný. Jeho postoje se obrážejí dokonce i v zevnějšku. Dvaačtyřicetiletý kosmograf chodívá obvykle v lehkém předklonu, našlapuje s jakousi obezřetností. Zavalitou pomenší postavou trochu připomíná gorilu. Přes energický, až tvrdý výraz dokáže být občas až příliš povolný. Narazí-li na nesnáze, je ochoten v zájmu smíru k ústupkům i tam, kde je ve zjevné výhodě, jen aby nevyvolal nekompromisní střetnutí. Ale za svou posádku by se bez váhání obětoval až do krajnosti, pokud by si byl jist, že jim jeho oběť přinese záchranu.

Lar se dokáže přizpůsobit každým podmínkám a v každé situaci se umí plně ovládat. Jen málo lidí o něm ví, že nasadí-li nosový tón, je to u něho známkou podráždění.

Kapitán uvažuje o tom, jak přijímal úkol vést tuto expedici.

Stálice Epsílon v souhvězdí Eridanus dlouho upoutávala pozornost vědců. Pak se podařilo jednomu z astronomů na lunární observatoři za pomoci nově zkonstruované mimořádně citlivé pozorovací aparatury prokázat ve spektrálním pásu hvězdy Epsílon Eridani existenci souputníka. Zářivý proužek světla, průkaz totožnosti onoho vzdáleného slunce, zesílený mohutnými fotonásobiči a pročištěný Fourierovými analyzátory, obsahoval ve struktuře svého svitu cosi navíc, nějaký miliónkrát slabší soubor čar, jehož nepravidelně se proměňující intenzita byla zprvu považována za nerozluštitelné poselství rozumných bytostí. Brzy se však zjistilo, že tyto čáry jsou svědectvím o existenci planety a že atmosféra této planety odráží do kosmu - podobně jako to činí i vzdušný obal Země - světlo odpovídající proměnné konfiguraci oblak. Takové kosmické těleso podobné Zemi by pochopitelně mohlo být i nositelem života, a to bylo na

objevu zvlášť dráždivé.
Jako ředitel kosmografické společnosti, jejíž instituty bychom nalezli takřka na všech planetách sluneční soustavy, měl Ron Lar jak vědeckou průpravu, tak i praktické znalosti kosmonauta na několika z těchto ústavů totiž delší čas pracoval.
A přesto se ozývalo dost hlasů proti projektu Epsílon. Nebyly to ani tak nějaké nadměrné ekonomické náklady, které by znepokojovaly část občanů světa. Od dob, kdy ze Země vymizela bída, kdy už dokonce nebyl běžně znám ani pojem nedostatku, nebyla už myšlenka, zda si lidstvo může to či ono dovolit, zdaleka rozhodující. Nikoliv, to co se jevilo jako neúměrný faktor, bylo příliš veliké riziko. Dokonce i někteří solární kosmonauté považovali nebezpečí, jež bylo třeba podstoupit, za neospravedlnitelné na tomto průzkumném letu by se totiž člověk musel pustit do neznámých končin vesmíru, a to za časových podmínek, jaké až dosud nebylo možno prověřit. Odborníci byli plni pochyb, zda by automaty, jimž bylo třeba svěřit střežení lidských životů, mohly spolehlivě a bezchybně fungovat v rušivých polích, jejichž existence se nedala předpokládat ani vyloučit.
Ron Lar se však tentokrát nedal a po trpělivém a pracném vysvětlování nakonec získal pro svůj projekt veřejnost. Nakonec se mu podařilo přesvědčit i ty, kdož měli rozhodnout o užitečnosti a významu takové výzkumné cesty. Před Planetární radou pro kosmické záležitosti o tom přednesl - on, známý nemluva - zanícené expozé.
Přesto trvalo hodnou chvíli, než příslušná instance s plánem vyslovila souhlas.
Posléze dostal Ron Lar pověření let uskutečnit a současně mu bylo svěřeno i velení kosmické lodi. O dobrovolníky hlásící se do posádky neměl nouzi. Astronauti se vybírali obezřetně. Nakonec řekla své ano k seznamu účastníků i Psychologická komise.
Teď tedy kapitán svírá ruce v pěst a upírá oči na telemetrické přístroje. Realita se ukázala drsnější, než se obával.
Po chvíli vnímá jasný hlas mladého navigátora, černookého a štíhlého Pita Klixe, který sedí pár metrů od něho u radarového panelu.
"Záložní přistávací modul je připraven ke startu."
"Děkuji. leště čekejte."
"A na co?" namítá překvapeně navigátor. "Potřebují pomoc!"
"Samozřejmě že jim pomůžeme," říká kapitán, "jenže každá záchranná akce se musí do nejmenší podrobnosti promyslit. Nesmíme si dovolit žádné ukvapené rozhodnutí, jehož následky by mohly ohrozit nás všechny. Poměry na téhle planetě dosud neznáme. Dokud se nedovíme, co se vlastně stalo s prvním modulem, nemůžeme riskovat osud druhého. Třetí modul už přece nemáme."
Logice těchto závěrů se Pit Klix nedokáže vzepřít. A přece! Myslí na Franka, svého přítele, myslí na Li, k níž pociťuje tajnou náklonnost. Možná že právě ona čeká pomoc, zatímco on tu nečinně vysedává.
Trápil se sice kvůli ní, ale na to už teď dokáže myslet bez jakékoli hořkosti. Přestala se o něj zajímat v době, kdy se stal terčem všeobecného posměchu i ona ho tenkrát začala považovat tak trochu za břídila. Pouhých několik dnů před startem vystoupil totiž Pit Klix vítězoslavně na veřejnost s řešením Fermatova problému. Jenomže jeho řešení se nakonec ukázalo být mylné. Od novinářů za to dostal co proto, jeden list tehdy dokonce doporučil sedmadvacetiletému informatikovi, který se vydával na mezihvězdnou pouť jako radista a astronavigátor, aby ještě honem napsal učebnici sci-fi matematiky. Nic z toho všeho se Pita Klixe nijak zvlášť nedotklo, ale fakt, že Li dala přednost zralejšímu a rozvážnějšímu Franku Burtonovi, ho zamrzel a trápil.
Teď Pit rychle uvažuje. Jak přesvědčit kapitána, že vyčkáváním se nebezpečí pro oba průzkumníky jen zvyšuje?
"Nemám na příjmu vůbec žádný signál," říká hloubavě. "Zřejmě jsou v situaci, kdy ani jeden z nich není schopen vysílat."
"To je logika až otřesně neotřesitelná," oceňuje jeho slova kapitán.
"Možnost, že by byli vysílačky vypnuli," nedává se odradit Pit, "můžeme vyloučit, protože podle režimu expedice je každý kosmonaut, který se zdržuje mimo mateřskou loď, povinen trvale vysílat kontrolní frekvenci. Kromě toho je ještě navíc v modulu zabudována další vysílačka kontrolní frekvence. Takže došlo k poškození přístrojů, a to všech tří. Podle toho by se dalo soudit, že se naši přátelé stali obětí nějaké katastrofy. My se prostě musíme pokusit je zachránit."
Pit se odmlčuje, jako by si chtěl ověřit účinek svých slov na velitele lodi.
Lar zatím neodpovídá. Rozmluva umlká. Oba dva tíží nečinnost a napětí.
Konečně se blíží kosmická loď znovu nad místo přistání. Kapitán nařizuje: "Navigátor k telemetrickému radaru!"
"Navigátor u telemetrického radaru," hlásí Pit.
"Proveďte výškové měření."
Pit zaváhá. V takhle znepokojivé situaci se má začít s měřicí rutinou?
"Slyšel jste rozkaz?" ptá se Lar.
"Kapitáne! Oběžná dráha se přece neměnila - výška nad planetou je konstantní!"
"Proveďte měření!" naléhá Lar. "Čert sám ví, co všechno se mohlo stát."
Pit krčí rameny a vyhovuje. "Výška nezměněna, dvě stě dvacet kilometrů!" V jeho hlase zaznívá tak trochu triumf.
Lar zůstává chladný. "Průzkum terénu obrazovým radarem!"
Pit neochotně plní příkaz. Zdá se mu, že kapitán je na rozpacích a že vydává zbytečné rozkazy. Co nového se tu dá vidět? Nějaký nový reliéf povrchu? Věří snad Lar, že příčinou by mohlo být zemětřesení?
Po obrazovce neslyšně klouže již dobře známý výsek krajiny. Výrazná kruhová pohoří se střídají s táhlými hřebeny. Roviny mezi nimi jsou jakoby posety pahorky. Při srovnání se snímky, které pořídili při prvém pozorování planety, se nejeví žádný rozdíl.
Klidně a s převahou Pit hlásí: "Na obrazovém radaru žádné nové výsledky."

Ale o zlomek vteřiny později vyjekne: "Co je tohle?"
To už je Lar u navigátorova křesla. Oba kosmonauti sledují napjatě zvláštní jev. Od okraje obrazu se odpoutává blyštivá skvrnka a pohybuje se směrem ke středu.
"Co to znamená?" šeptá Lar.
"Odráží to naše radarové paprsky jako zrcadlo," odpovídá navigátor nejistě. "Proto taky bylo asi přerušeno i rádiové spojení."
"A co by to mohlo být?"
"To nevím." Pit je bezradný. "I při ideální odrazivosti by takový objekt musel mít plochu alespoň tří čtverečných kilometrů, jinak by na tuto vzdálenost nemohl dosáhnout takové intenzity jasu."
"Nedá se zjistit, jestli ten útvar nějak mění podobu?"
"Ne, nemění," odpovídá Pit. "Zachovává si, jak se zdá, stále týž tvar."
"Napadlo mě totiž, jestli v těchhle místech nedošlo k erupci sopky a jestli to nejsou oblaka popela anebo proudy lávy …"
Kosmická loď pokračuje v letu. Oslnivě bílá skvrna putuje dál a nakonec pohasíná na opačné straně obrazovky.
"Mám ji držet v radarovém kuželu, abychom jev mohli sledovat o něco déle?"
"Ne," rozhoduje kapitán. "Stejně by to nebylo k ničemu. Nezbývá nám nic než čekat."
"Kapitáne!" vybuchuje Pit. "Nemůžeme přece takhle nečinně přihlížet! Mám návrh."
3
Li ustoupila o několik krůčků a upřeně pozoruje modul. Jeho horní část má homolovitý tvar, spodek tvoří komolý kužel zrcadlově odpovídající vrchnímu dílu. Základnou je spojen s horní částí. Celek vyhlíží jako vajíčko postavené na třech mohutných podpěrách. Štíhlé nosné plochy, které modulu umožňují pohybovat se v atmosféře aerodynamickým vztlakem, jsou téměř nepostřehnutelné, leží složeny na trupu jako krovky brouka. Kombinovaný podvozek a plovák je zatažen do trupu. Třímetrový žebříček se zábradlíčkem vede od země šikmo vzhůru k ochozu, který prstencovitě obepíná kovově šedý trup. Z tohoto můstku má být přístup k oválnému vstupnímu otvoru.
Li obchází modul s pátravým pohledem. Kde ten vchod zůstal? Mhouří a mne si oči. Obsahuje snad ovzduší téhle planety nějaké složky, které vyvolávají smyslové klamy? Anebo tu jsou snad nějaké trhliny v půdě, jimiž vyvěrají halucinogenní plyny?
Li pozoruje přistávací modul a nevěří vlastním smyslům. Pak se náhle v zoufalství vrhá vpřed, rozbíhá se k modulu, šplhá po žebříčku, stane na ochozu a obíhá celý trup kolem dokola. Přejíždí rukama po bezútěšně hladkém kovu. Vstup zmizel! Nenahmatává ani náznak spásného otvoru, ani sebemenší štěrbina neprozrazuje, kde je vchod.
Zůstala tu odříznuta od záchrany! A kde je Frank? Roztřeseně sešplhává dolů. sbírá ze země kámen velikosti pěsti, leze opět po žebříku vzhůru. Jako umíněné dítě buší do trupu modulu.
"Franku! Franku!"
Rány duní. Z blízkých kopců jí odpovídá slabounká ozvěna.
Náhle ustává. Její aparát! odhazuje kámen a sahá po mikrokameře. Potřebuje se přesvědčit prostřednictvím filmu ten halucinacemi netrpí. Automatika po několika vteřinách vysunuje hotový snímek. Li fotografii pečlivě zkoumá. Pak nechává snímek sklouznout na zem. Její obavy se potvrdily. S přistávacím modulem se muselo stát cosi záhadného.
Li se nutí ke klidu. Vydržet, neztrácet hlavu! Prsty nahmatává na opasku karabinku. Vyprošťuje ze závěsu malý potravinový sáček a z něho vytahuje tyčinku koncentrované výživy, silnou sotva jako prst. Poté, co ji snědla, se ještě trochu napije z ploché, tepelně dokonale izolované láhve a pak vyčkává na rádiové spojení s mateřskou lodí. Ale přepadá ji nevysvětlitelná únava, tak silná, že na tvrdém, žebrovitém aluminiovém ochozu v několika vteřinách usíná.
Když se probouzí, postoupil už Epsílon o polovinu své denní dráhy dál. Z kopců splývají bělostné páry, kamenitá půda žhne v žáru dne. Čerstvé stíny začínají hltat nerovnosti povrchu a zdánlivě je prohlubovat. Li se probírá, protahuje. Všechny údy ji bolí. Vyděšeně pohlíží na hodinky. Zaspala už několik možností rádiového spojení! Ale právě teď musí být mateřská loď někde nad ní.
"Pite!" volá. "Pite, kde vězíte?"
Přijímač mlčí, nikdo jí neodpovídá.
S potlačovaným vzrušením manipuluje s přijímačem a vysílačkou a nastavuje sílu signálu až na doraz. Toužebně upírá oči na reproduktor, ale kromě téměř neznatelného šumu pozadí se z něho neozývá žádný spásný zvuk. Vestavěný oscilograf nehlasně kreslí lenivou křivku její vlastní nosné frekvence. Nechali ji snad jejímu osudu? Má se stát trosečnicí na cizím kosmickém tělese? Proč jí nikdo nepřichází na pomoc?
Li pohlíží vzhůru. Visí nad ní mihotavý průzračný mrak. Jako roj nějakého nebezpečného hmyzu, říká si. Náhle se zarazí. Že by ten mrak…? Už se drží rukou zábradlí žebříčku. Svižně po něm sešplhává a odchází dál od modulu, aby se dostala z dosahu možného rušivého vlivu onoho záhadného oblaku.
Nedojde daleko. Na hřbetě blízkého kopce se pohybuje cosi černého. Li stane a rychle přikládá k očím dalekohled.
"Chobotnice?" zajíká se. Chvějící se ruce odkládají dalekohled a sahají po laserové pistoli.
4
"Přijímám váš návrh," říká kapitán Ron Lar. "S ověřovacím vysílačem to můžeme zkusit. Doufejme, že tentokrát budete mít víc štěstí než při řešení matematických problémů," dodává dobromyslně.
Pita Klixe to dopálilo. Cožpak mu Lar musí jeho nezdar věčně připomínat? I on jednou bude mít úspěch, na to by vzal jed. On, posmívaný kutil, ale nezmar, teď dá dohromady radiosondu a vyšle ji k planetě. Tam by měla měkce přistát a nahradit selhavší vysílačky obou průzkumníků. A pokud by snad jejich pohřešovaní druzi nemohli záložní vysílač z jakýchkoli důvodů využít, vestavěná měřicí aparatura sondy alespoň odvysílá data o fyzikálních a chemických vlastnostech půdy i ovzduší v místě přistání.

Konečně je Pit hotov. Raketa leží v odpalovacím tunelu a čeká na rádiový povel. Pit zaujímá místo u řídicího panelu. Tu a tam dolaďuje hodnoty, zkušenýma očima přelétá ukazatele, přezkušuje funkci parabolických antén dálkového ovládání a pozoruje světelné údaje letového monitoru. Zakousl se do úkolu, stal se sám částí oné aparatury. Šeptem teď překládá mluvu techniky.
"Pozor! Odpočet! Šest, pět, čtyři, tři, dva, jedna. Start!"
Vzplane několik rudých světélek, několik ručiček sebou škubne. Na monitoru se objevuje klidné S vysílací frekvence sondy. Raketa se dala do pohybu.
Ubíhají minuty. Kapitán přistupuje beze slova k Pitovi a za jeho zády sleduje jeho činnost. Na zkušeném kosmickém badateli se jeví pochybnosti. Posuzuje Pitovo úsilí s krajní skepsí, ale nechce, aby mu kdokoli mohl vytknout, že by snad autoritářsky potlačoval bezprostřední, dobře míněné podněty svých spolupracovníků. Shovívavě a s trochou povýšenosti pozoruje, jak se ten hubeňourek pachtí.
Navigátor se hrbí napětím. Jeho prsty vedou onu kosmickou střelu s nevyrovnatelnou přesností. Ještě třicet sekund. A náhle je na panelu živo, jehly na ciferníících se začínají chvět. Jakési cizí vzruchy se ženou kabely a ševelí v elektronických součástkách. Křivka na oscilografu, až dosud hladká, se náhle čeří, ba dokonce se štěpí ve dvě. Obě větve teď spějí pryč od sebe, vzpouzejí se své zhrublé svěrací kazajce, zmítají se jako zápolící hadi, rozmazávají se po celé obrazovce.
"Vymkla se mi z kontroly," vzdychá Pit. "Nedokážu sondu navést na cíl."
Vtom začíná oscilograf kreslit sráznou a neodvratnou svislou čáru. Je zelené, hrozivá, je to výstraha sama.
Pit se otáčí v křesle. "Havarovala," říká stísněně.
Velitel mu klade ruku na rameno. "Tušil jsem to," říká klidně, "teď aspoň máme jistotu." Po krátkém zamyšlení dodává: "Při nejbližším obletu přistaneme. Poskytnete nám navigační podporu."
"Vezměte mě s sebou, kapitáne… vezměte mě dolů," koktá Pit.
Lar se na něj ostře zadívá. Ví samozřejmě, jak mocná pružina žene radistovu ctižádost a živí neklid jeho myšlenek. Avšak na to nesmí brát ohled. Průzkum vesmíru vyžaduje hodinový stroj, v němž každý krok zapadá přesně do druhého. Luxus srdečních problémů si tu člověk dovolit nemůže.
Vteřiny míjejí. Pit zadržuje dech. Bude se smět osvědčit jako Liin a Frankův záchrance? Vyčkává, čeká jako na rozsudek. Kapitán ho nehnutě sleduje. Pitovi by byl skoro milejší výbuch vzteku než tohle mlčenlivé napětí.
"To by bylo nezodpovědné, říká náhle Lar suše. "Potřebujeme vás přece tady, v lodi."
Se zadostiučiněním, které jeho samotného dráždí, si uvědomuje, že se Pit podřizuje, třebaže tvář prozrazuje němý protest. Měl by snad Pitovi přece jen povolit účast na záchranné akci? Službu u vysílačky by v nejhorším případě mohl zastat i palubní inženýr. Avšak vzápětí tu myšlenku opouští. Pit by dole na cizí planetě zcela určitě jednal impulsívně a v slepé touze vyniknout a imponovat by šel od jedné nerozvážnosti k druhé.
Zatímco velitel opouští navigátorovo stanoviště, začíná to v Pitovi vřít. Nezlobí se však ani tolik na velitele, jako spíše na sebe. Pokaždé, když stojí svému představenému tváří v tvář, připadá si jako ochromen a odpovídá mu nepřirozeně vysokým hláskem. A to si vždycky předem umiňuje, že před šéfem zůstane naprosto klidný! Proč jen se mu to ne a ne podařit? Prostě proto, že cítí, že ho kapitán nepovažuje za sobě rovného.
Pit zatíná nehty do dlaně, jako by v pěstech pociťoval cosi ze síly Rona Lara. Však ty mě ještě budeš potřebovat!

5

Li stojí jako přimrazená. S děsivou hbitostí sbíhá dolů ze svahu tvor, který jí připomíná obrovitého pavouka. Jistota, s jakou jeho nohy kmitají po suti, nahání strach. Jakmile zvíře dosáhlo úpatí kopce, zastavuje se a pak se jakoby na chůdách vydává směrem k ní. Vzpřímeně, to je neuvěřitelné!
Kosmonautka se zachvívá; má k pavoukům přímo chorobný odpor. Zmocňuje se jí hnus i zvědavost zároveň. Jak má na nepředpokládanou a pravděpodobně i nebezpečnou situaci reagovat? Má prchat? To nemá smysl. Ten pavouk běží desetkrát rychleji a dohoní mě, říká si Li. Musím se mu tedy postavit na odpor, v krajním případě i se zbraní v ruce. Měla by vlastně především filmovat, ale neodvažuje se pustit zbraň z ruky.
Tělo tvora velikého asi jako dospělý člověk se podobá činci ve svislé poloze. Kulovitá hlava, pak hruď připomínající spíše krk, pod ním koule trupu jakoby zavěšená na čtyřech doširoka rozkročených nožkách, zprohýbaných do tvaru velkého písmene M. Další čtyři končetiny má umístěny o něco výše, působí téměř dojmem paží. Každá noha končí třemi drápy. Nejvyvinutější je vnitřní z těchto chápavých orgánů, v palcové, poněkud protisměrné poloze k ostatním. Kromě toho se vyznačuje hřebenovitým výrůstkem. Paže spodního páru se člení v osm vícečlánkových prstů.
Obří pavouk se blíží. Teď už Li nepochybuje o tom, že ji zvíře spatřilo. Upírají se na ni dvě řady očí, každá po čtyřech. Pozvedá pistoli - a před očima má jen holou zem. Pavouk zmizel! Zmatena nechává dívka ruku opět klesnout. Jako v odpověď stojí zvíře opět před ní! Li je zmatená. Jak je to možné? Umí se pavouk učinit neviditelným? Li opakuje obranné gesto. Tentokrát jí připadá, jako by pavouci tvor před sebou bleskově rozvinul jakousi zrcadlící clonu a skryl se za ní.
Útočník se kryje, říká si Li. Ví, že mu hrozí nebezpečí. Odkud, k čertu, může znát laserové zbraně?
Vzápětí si badatelka uvědomuje, do jakého nebezpečí se řítí, třebaže je ozbrojená. Začíná pochybovat, zda jí zbraň bude vůbec něco platná. Co když se laserový zášleh od zrcadlového štítu toho tvora odrazí? Přesto se však v odporu a v panické hrůze uchyluje ke krajnosti: tiskne spoušť!
Zbraň selhala! Bez přemýšlení se Li otáčí a chce se dát na útěk, avšak zavrávorá a zůstává stát, jako by narazila na pevnou stěnu. Za ní stojí druhý pavouk ovitý tvor a blokuje jí cestu. Také vpravo a vlevo od pronásledované se jako na povel stahují do kruhu zrcadlové štíty. Pavouci Li obklíčili.
Rozechvěle a rezignovaně vyčkává kosmonautka svůj konec a myslí na nevysvětlenou otcovu smrt na Tritonu. Osud kosmonautů.

A ty živoucí činky ji v širokém kruhu nehnutě obklopují.
Proč nezaútočí, ptá se sama sebe zoufalá Li, odbývají snad nejprve nějaký obřad, než mě zhltnou?
Pak se kruh k jejímu překvapení na jednom místě rozevírá. Několik zvířat couvá. Jiná vytvářejí za otvorem jakýsi volný špalír. Ale zleva se k ní pavouci přibližují, postupují obezřetně proti ní. Jejich pohyb je takřka nepostřehnutelný, asi jako u hodinové ručičky. Přesto se smyčka kolem ní viditelně úží a ponechává jí jen jednu možnost k ústupu. Konečně Li výzvě porozumí! Má jít směrem k mezeře v kruhu. Toporně a váhavě jako zajatkyně se vydává vpřed.
Před skalním srázem se eskorta zastavuje. Li zahlédne něco jemného a třpytivého, co zakrývá patu stěny jako pavučina. Podivná mlha, která se leskne stejně jako oblak visící nad údolím. Teď se ten vzdušný závěs zavlnil, skoro jako kus prádla visícího na šňůře, nadzvedl se a odkryl vstup do jeskyně. V tu chvíli sebou Li trhne. V její komunikační výzbroji to zašumí, tichý tón jí buší do uší jako výzva. Li spěchá k temnému otvoru. To přece musí být Frank! Puls se jí zrychluje, výkřik jí zůstane vězet v hrdle. Radost, že už není sama, ji zasahuje jako úder. Zatmívá se jí před očima, klesá k zemi.
6
Kapitán tiskne tlačítko: "Profesore! Přijďte laskavě na velitelské stanoviště!"
Lar se rozhodl - poté, co zvážil všechna pro a proti - přispěchat nezvěstným druhům na pomoc. Přistál vůbec Frank s Li? Heliophor stále ještě nedostal potvrzení přistání. Proto také Lar v přípustném intervalu vyčkával. V této době se daly odstranit méně závažné příčiny přerušeného spojení. Pokud by se byli průzkumníci při přistávacím manévru smrtelně zranili, přišla by stejně každá pomoc pozdě. Jestliže ovšem jsou na povrchu planety atmosférické podmínky bránící v rádiovém provozu, budou moct dvojici nalézt teprve po přistání záložního modulu. Jestliže se ale porucha omezila jen na rádiový styk, proč se mezitím nevrátili? Že by se oba těžce zranili, že by snad dokonce vykrváceli, to nepovažoval Lar za pravděpodobné. Znepokojovalo ho však zřícení sondy, kterou dálkově řídil Pit, neboť astronavigátora považoval za mimořádně zdatného letovoda a cíliče řízených objektů. Všechny úvahy vyznívaly v jediný závěr: budeme po nich pátrat! Země by nás považovala za zločince, kdybychom neučinili vše, co je v lidských silách, abychom druhy dopravili zpět na palubu.
Během minuty se na velitelském stanovišti hlásí Kulmin. Malou kulaťoučkou postavu korunuje úplňkovitá tvář, z níž pomrkávají živé tmavozelené oči, tváře má zarudlé jako Bakchus a holou lebku zdobí tenký věneček stříbrných vlasů. Profesor Lev Kulmin, vědecký vedoucí výpravy, je zástupcem velitele. Je mu čtyřiapadesát let, jeho povoláním je organizatorika. Kromě toho je nositelem úctyhodné řádky vyznamenání za vědecké objevy. Jeho kolegové o něm mluví jako o nenasytném polyhistorovi, dokonce jako o nestřídmém hltounu veškerého vědění. Je temperamentní, řečný, rád blahosklonně poučuje, přitom je sebevědomý, netrpělivý a nezřídka i ironický. Jeho rozhodnutí svědčí o energii, schopnosti riskovat, o bezmezné oddanosti svěřeným úkolům. Jako badatel se nebojí žádného nebezpečí. Má smysl pro originalitu, ba extravaganci, ale úspěšné výsledky mu dávají za pravdu. Občas své bouřlivé reakce doprovází komickou mimikou a gestikulací. Kulmin se hojně směje. Dokáže se nelíčeně radovat. I v nebezpečných situacích si zachovává humor, byť někdy trochu černě zabarvený.
Kapitán Lar se v Kulminově přítomnosti cítí vždy trochu nesvůj. Neodolatelná logika jeho zástupce už ho nejednou donutila - jeho, kapitána! - pozměnit velitelská rozhodnutí. Proto si zvykl spíše se v kritických situacích s Kulminem a jeho břitkým úsudkem poradit, než aby si od něho později musel dávat řešení korigovat. Profesor zase Lara respektuje pro jeho schopnost vést kolektiv. Kulmin samozřejmě nedokáže přijímat a provádět příkazy velitele bez komentářů a bez kritiky, takže se Larovi první důstojník občas jeví poněkud nepohodlný. Není-li o účelnosti pokynu přesvědčen, vzpírá se někdy kapitánovi až s paličatou umíněností.
Rozhovor zahajuje Lar. "Poletíme hledat Li a Franka."
"Nejvyšší čas," odpovídá Kulmin a zní to trochu jako výtka.
Lar se ji rozhoduje přeslechnout. "Koho považujete - kromě nás dvou, to mohu jistě předpokládat - za vhodné pro výsadek?"
"Jak má být skupina velká?" táže se Kulmin.
"Domnívám se, že je nezbytné, aby ji tvořili alespoň čtyři muži. V nebezpečných situacích si budou moct účinněji pomáhat."
"Kdo je nepostradatelný pro zajištění chodu mateřské lodi?" zní Kulminova další otázka. Nechce prostě určovat posádku pouhou namátkou.
"Nepostradatelný není nikdo," odpovídá Lar. "Každý z nás dokáže delší nebo kratší čas udržet systémy lodi v chodu. Měli bychom se teď soustředit na to, kdo z nás se pro pátrání na neznámé planetě nejlépe hodí."
Kulmin upírá na velitele zkoumavý zrak. Lar Kulminův pronikavý pohled snáší, má však pocit, jako by mu tím chtěl Kulmin připomenout cosi, nač měl vlastně přijít sám.
"Mohlo by dojít i k tomu," poznamenává po odmlce Kulmin, "že ti, kdo zůstanou tady v lodi, se budou muset vracet k Zemi bez nás. Ale nepočítejme hned s tou nejnepříznivější eventualitou," dodává chlácholivě, když vidí, že Lar už už chce vybuchnout. "Vzal bych s sebou Bena Alefa."
"Našeho bionika? Mně se zdá pro tenhle úkol trochu pesimistický a málo trpělivý. A takovéhle robustní typy nebývají také ti nejlepší delegáti."
"Delegáti, říkáte?" Kulmin vrtí nechápavě hlavou. "Na neobydlenou planetu nepotřebujeme vysazovat zrovna velvyslance.
Lar na něho upírá zvláštní pohled. Marně se pokouší odhalit, zda mu Kulmin nastražil léčku, aby ho vyprovokoval k prozrazení nejskrytějších domněnek. Namísto odpovědi se ptá dál: "Co byste říkal Fukudovi?"
"Mičiovi? Podle mě je druhý pilot příliš pomalý."
"Řekněme, že nic neuspěchá."

"Ovšem, protože se ukloní před každým kamenem, který potká."
Je to sice nadsázka, ale Lar se chtě nechtě pousměje, neboť poznámka vystihla samu podstatu Fukudovy bytosti.
Přesto však trvá na své volbě. "Proto taky o žádný neklopýtne."
"A co když bude třeba lézt do bůhvíjakých děr? Mičio si přece tak potrpí na čistotu."
"Je drobný, ale silný. To se nám může hodit."
"Jaké místo zvolíte pro přistání - stejné, kde měl dosednout prvý modul, anebo raději vyberete jiné?" ptá se profesor.
"Pochopitelně co nejblíž u jedničky," odpovídá Lar. "Nemám zrovna chuť na několikadenní turistiku."
Kulmin mění téma. "Zbraně s sebou?"
"Dobře, že to připomínáte," říká na to Lar. "Povezeme fotonové zářiče ale připomeňte důrazně všem ostatním, že nesmějí zbraní použít bez mého výslovného rozkazu."
"Jak vidím, hodnotíme situaci oba stejně vážně," souhlasí Kulmin, "za jistých okolností může ovšem být rozhodující, zda se před každým stiskem spouště člověk nemusí nejdřív dovolovat."
Lar Kulminův obratný výpad postřehl. V jeho hlase se ozývá jistá nelibost. "Nepřicházíme sem prostřílet si cestu, nýbrž nashromáždit informace. Můj příkaz je jasný. Zbraně použít jen na můj rozkaz!"
Kulmin mlčí Lar si to vysvětluje jako souhlas, zatímco Kulmina už další diskuse prostě nebaví. Velitel tedy rozhoduje s konečnou platností: "Spolu se mnou se tedy zúčastníte výsadku vy, Fukuda a lékařka. Navigátor zůstává s Nablou, Alefem a Triggerem na oběžné dráze. Připomínky?"
Kulmin má poslední slovo. S pousmáním se táže: "Start nařizujete nakdy?"
7
Studené nazelenalé světlo vrací Li k vědomí. Rozeznává prostorný sál, jehož stěny svítí. Jako bizarní siluety vystřižené z černého papíru tkví bez hlesu několik činkovitých pavouků na vysokých, napohled zcela hladkých zdech. Vyhlíží to téměř, jako by se tu rozsadili obrovští osminozí komáři rodu Anopheles, připravení v tu chvíli vzlétnout na loupeživou cestu za krví a nakazit své oběti malárií. Jako přimrazená hledí Li v úděsu vzhůru. Jak se jen mohou tak těžká zvířata udržet na svislých stěnách? Vtom vnímá na rameni jakýsi starostlivý dotyk rukou. Trhne sebou - a vidí Franka. Frank! Zavírá oči, vydechuje a tiskne se k němu úžeji. Je jí do pláče. A jako by Frank věděl, co se s ní děje, pohladí ji po vlasech a konejšivě ji přivine k sobě.
Li na okamžik začíná pochybovat, zda to, co prožívá, je vůbec pravda. Sedí vedle Franka u paty kamenného bloku, zády opřena o drsný kámen. Jak se jen Frankovi mohlo podařit uniknout tomu strašlivému kamennému přívalu, zdálo se to přece vyloučené!
"Nejsi poraněn?" šeptá.
"Nevím," odpovídá jí Frank. "Brní mě hlava. A mám nějaké bolesti i v zádech."
Li mu prohlíží hlavu. Šetrné prsty nacházejí zaschlou krev. Těsně vedle zjišťuje dosti velký otok. Zděšeně ucukne.
"Uhodili tě?"
"Kdo?" ptá se Frank.
"Tihle… ti netvoři."
"O ničem nevím."
Li se rozčileně rozhlíží a rukou zajíždí do brašny na boku. "Franku, oni mě odzbrojili!" Ted vidí, že ani Frank už nemá svou laserovou pistoli. Odebrali jim zbraně. Proč? Pavouci se přece dovedou před laserovým paprskem chránit.
Myšlenky jí víří hlavou jako roj rozdrážděných moskytů, bodají ji a děsí, nedají se zahnat. Po chvíli se ptá: "Jak ty ses dostal do téhle jeskyně?"
"Zřejmě přesně stejným způsobem jako ty. Asi mě sem přinesli."
Li vyskakuje. "Ne, prosím tě, copak mě ti pavouci… copak oni se mě dotkli?" Je rázem ještě zsinalejší než světlo, které vyzařuje ze stěn.
Frank ji chytá za ruku a přitahuje ji opět k sobě. Cítí, jak se Li chvěje. "Snaž se trochu sebrat," šeptá. "Jestli ti povolí nervy, bude všechno ještě horší."
Když se Li trochu uklidnila, ptá se jí: "A co ty? Ty víš, co se s námi vlastně dálo?"
"Málem nás zazdila lavina."
"Jaká lavina?"
"Strašný sesuv kamene, Franku, do kterého jsme se dostali."
Nechápavě se na ni dívá. "O tom nevím dočista nic. Uslyšel jsem najednou dunění, viděl jsem, jak se proti mně řítí balvan, chtěl jsem se ještě uhnout - a ucítil jsem pořádnou ránu. Když jsem se probral, byl jsem tady. Ty obrovské siluety na stěnách jsem nejdřív považoval a nějakou dekoraci. A pak jsem si najednou všiml, že se ty stíny pohybují! Posvítil jsem si na ně baterkou. Vzápětí se na mě jedna z těch postav vrhla a svítilnu mi vyrvala z ruky. Li…," v hlase zaznívá obava, "okamžitě mi bylo jasné, že mě pavouci mají plně v moci."
"To je strašné!" šeptá Li. Úzkostlivě se kolem sebe rozhlíží očima rozšířenýma hrůzou.
Frank jí bere hlavu do dlaní a hledí jí do tváře. "Jak se vedlo tobě? Jsi v pořádku?"
Zajíkavě mu líčí, že ji to zasypalo a že se jí podařilo se vyprostit. Poté mu podrobně vypráví zážitek s pavouky a s modulem.
"Jak jsi to říkala?" ozve se Frank překvapeně. "Že vchod do modulu zmizel? To je nemyslitelné!" Chce na dívce, aby mu příhodu s modulem vyprávěla ještě jednou a souvisle.
Li se to dotklo. "Myslíš si snad, že se mi to všechno jen zdálo?"
"I to by bylo možné," odpovídá jí Frank klidně a domlouvavě, "mohla jsi mít… halucinace. Pomysli jen na šok z té kamenné laviny."
"Nesmysl." Li už je trochu dopálená. To věří tak málo jejím slovům? Může mu dokázat, že má pravdu, a to hned na

místě. S úlevou myslí na snímek, který před nedávném pořídila. Ze záznamu, který je uchován v přístroji, zhotovuje v několika vteřinách kopii.
Frank si snímek dlouho prohlíží v matném jeskynním osvětlení. Pak zvedá hlavu. "Je to doopravdy tak! Ale s tím si určitě poradíme."
Frankova sebedůvěra se přenáší i na Li.
Když se Frankovi podařilo Li poněkud uklidnit, propátrává zrakem okolí. Jeskyně je okrouhlá, průměrem se blíží šířce středně velikého sportovního stadiónu. Dno tvoří zrnitá černá žula. Od středu až ke stěnám se rozbíhají leštěné pruhy v šíři dlaně a stoupají i po zdech vzhůru. Osm paprsků tvoří vzor, který člení i spojuje fosforeskující stěny, uzavírající asi ve stometrové výši tuto rotundu jako kopule. Osm nahrubo otesaných, geometricky pravidelně členěných kvádrů, které se podobají jakýmsi sarkofágům, ční do prostoru jako hodinové značky ciferníku redukovaného z dvanácti na pouhých osm hodin.
Frank ohmatává podlahu a pokouší se odloupnout aspoň kousíček z toho kamenného struhadla. Marně.
Li pomýšlí na útěk. Jak jen ty pavouky přelstít a uprchnout jim? Jak získat čas, aby jejich druzi mohli zatím přiletět, vypátrat je a oba je zachránit? V nejhorším bude třeba navázat s těmi obludnými bytostmi nějak kontakt, začít s nimi vyjednávat, snad jim i něco nabídnout výměnou: třeba celou kosmonautskou výzbroj za volný odchod. Pak si uvědomuje, že se vlastně uchyluje k blouznivému snění. Jak to, že klade na tak naprosto odlišný typ tvorů pozemská měřítka? Vždyť je to směšné.
Pohlédne na svého druha a povzdychne si. Frank se stále ještě zabývá tou podlahou, místo aby myslel na záchranu. Jeho klid ji trochu dráždí, ale současně jí i imponuje. Nenaléhá na něj třebaže mu některé věci trvají déle, opatrnost je přece jen matkou moudrosti. Současně je jí líto, že Frank zůstává ve všem, do čeho se pouští, tak naprosto chladným a rozumovým člověkem.
Vtom se jako na povel dávají všichni ti činkovití tvorové do pohybu, sbíhají po stěnách dolů - jak jen tohle dokážou - a proudí k východu. Li s Frankem se k sobě bezděčně tisknou ještě těsněji a přikrčují se. Pavouci opouštějí jeskyni východem, který byl až dosud nepozorovatelný a který se za nimi opět okamžitě uzavírá. Jen jeden jediný strážce zůstává viset v kopuli vysoko nad jejich hlavami.
Li upírá oči na Franka. "Co znamená ten odchod?"
Frank pozvedá odmítavě ruku, jako by cosi zaslechl, a tiskne k uchu přijímač. Tiše, ale zřetelně se v přístroji ozývají kontrolní modulace většího poctu kosmonautů. "Naši! Hledají nás," vyhrkne Frank. Volací tóny jim připadají jako lidské hlasy. A třebaže signály brzy opět slábnou a nakonec už se takřka nedali rozeznat, slévají se pro ně v jeden jediný dunivý akord.
2. KAPITOLA
1
Ne, takhle si kosmonauti výpravu ani ve snu nepředstavovali. Mlčky se vlekou tři muži a žena skalnatým terénem. Kapitán Lar kráčí se semknutými rty a trochu předkloněný jako býk chystající se k výpadu. Kromě běžné průzkumnické výstroje nese i zdravotnickou brašnu. Po jeho boku oddaně pochoduje lékařka Egi Laurentová.
Na jejím kroku není pranic nápadného. A taková jako její chůze je i její povaha, prostá a klidná. Egi v sobě nemá nic ze sportovního ducha Li Wingové, už svým zjevem hlásá své lidumilné životní poslání. Pomalá, uspávající řeč jí vynesla mezi kolegy karikující zkratku HE, neboli Hypno Egi. I takové zlomyslnosti kamarádů, jako že by se po jejím boku lépe umíralo, než žilo, jí nechávají zcela klidnou. Ví dobře, že je oblíbená, a baví ji ty všelijaké neohrabané formy, jakými jí muži skládají poklony. Všichni vědí, jak lpí na Larovi. Až dosud se vyhnula tomu, aby svou náklonnost dala nějak najevo. Teď, v hodině nebezpečí, ji přestala tajit a drží se Larovi vytrvale nablízku.
Lev Kulmin, vědecký vedoucí výpravy, jde jen pár kroků za touto dvojicí. Jindy k žertům naladěný profesor je neobvykle skleslý. On, kterého zpravidla zaujme každé zrníčko písku, jako by vůbec nevnímal cizí přírodu kolem sebe. Zpravidla veselá kulatá tvář s povzbudivě pomrkávajícíma očkama vypadá teď jako po ráně pěstí. Úlek a obavy mu vraští bledý obličej do bolestné grimasy. Ve snaze obnovit duševní rovnováhu se záměrně nutí k soustavnějšímu uvažování. Naprosto nezvyklá zvířata připomínající pavouky potvrzují domněnku, že se fauna na jiných planetách může vyvíjet zcela odlišným způsobem. Je až neuvěřitelná, jak přesně provedli přepad a s jakým téměř vojenským pořádkem teď eskortují ti čtvernožci svou kořist. Pravděpodobně vytvářejí, podobně jako pozemští mravenci, stát s přísnou dělbou práce řízenou instinkty.
Jako poslední cupitá opatrně za ostatními druhý pilot Mičio Fukuda. Úzkostně se vyhýbá náhlým pohybům, jen aby na sebe neupoutával pozornost. Celý jeho projev působí dojmem člověka, který prosí za prominutí. Tvář té postavičky v kosmonautské běli, s přísnými rysy a pramínky černých vlasů spadajícími do čela, rovněž připomíná boxera otřeseného po úderu.
Není divu, že i druhý pilot zakouší pocit porážky. Těsně před přistáním se objevila ve spojení zkreslená echa a krátce nato došlo k náhlému přerušení rádiového spojení s mateřskou lodí. Spatřil skalnatý terén nejprve jakoby přes nějaký závoj, jak se mu zdánlivě přibližuje, pak mu naráz ostře vystoupil před očima. Přesto se mu podařilo posadit modul měkce na zem. Vystoupili. Nedaleko uviděli modul prvého výsadku. A právě když se k němu chtěli vydat, z ničeho nic je přepadl houf bizarních tvorů. Ohyzdní mnohonožci, o jejichž existenci nikdo neměl tušení, jim vyrazili fotonové zbraně z rukou a celou průzkumnou skupinu zajali.
A to je vše, co z jejich expedice zbývá: pochodují ted1 jako bezbranní zajatci vstříc neznámé a pravděpodobně strašlivé budoucnosti a tuší, že jejich druhům se patrně přihodilo totéž.
Egi se ohlíží a věnuje Fukudovi zkoumavý pohled. "Můžeš ještě, Mičio?"
Egiin starostlivý hlas má měkký témbr. Leží v dráždivém pomezí mezi sopránem a altem. Fukuda se na souhlas jen usmívá. Sama otázka je hojivá.

Pochod netrvá dlouho. Otevírá se před nimi ploché, takřka přesně kruhové údolí. Půda je tu stále ještě kamenitá, ale místy se už pod nohama zvedá hnědavý prach. Uprostřed prolákliny leží nějaký našedlý předmět, veliký asi jako rozměrný záchranný nafukovací člun, napůl talíř, napůl konkávní disk. Příklop je otevřen.
Nervy kosmonautů jsou napjaty jako struny. Co to je, co se tu bude dít?
"Dopravní prostředek?" podivuje se Kulmin nevěřícně. A s líčeným veselím dodává: "Takže tedy sbohem, svobodo!"
Velitel se na něj nejprve káravě zadívá, pak se ale pousměje. "K čemu ta skepse, kolego Kulmine? Evidentně před sebou nemáme žádná zvířata, nýbrž inteligentní tvory. Myslím, že se s nimi budeme moct dorozumět."
"To je neuvěřitelné? mumlá Egi, "oškliví, bez kouska oděvu, němí, a vyvinuli vlastní techniku."
"Možná že to jsou jen polozvířata," namítá Fukuda, "vycvičená k obsluze technických zařízení… Třeba jsou ve službách docela jiných bytostí."
"To byste mohl mít pravdu," říká Kulmin. "Nakonec máme možná co činit jen s bioroboty."
"Vyloučeno," odpovídá Lar pevně. "Copak jste si nevšimli, s jakou bystrostí a jistotou nás odzbrojili? Na každý náš pohyb reagovali jako duševně vysoce vyvinutí tvorové. Ba ne, jsou vybaveni inteligencí, to se nedá přehlédnout. Jsou inteligentní ve stejném smyslu slova jako vy, Kulmine, nebo byste snad byl ochoten považovat sám sebe za biotechnického robota?"
Larova ironie účinkuje. "Ted mi není právě do filozofování," odpovídá profesor. "Jedno je jisté. Brzy se dovíme, čí výklad se víc blíží skutečnosti."
Pavouci neúprosně zatlačují skupinku lidí k letounu. Dva z činkovitých tvorů nasedají dovnitř jako prví. Mlčenlivý rozkaz nelze ignorovat - kosmonauti nastupují za nimi. Sotva se ocitnou v dutině kotouče, příklop disku se uzavírá. Jeden z tvorů manipuluje s několika spínači.
Údolí počíná klesat. Neozývá se hluk žádného stroje, žádného mechanismu, a přesto disk vyráží obrovskou rychlostí. Ze skal pod ním jsou v několika vteřinách jen kamínky.
Lar se zprvu nepokouší nějak se dorozumět se strážci. V dané situaci by to ani nemělo smysl. Ví teď, že jsou v moci inteligentních tvorů, a doufá, že se jejich postavení brzy vyjasní. Prazvláštním obyvatelům téhle planety se vlastně ani nedá zazlívat, říká si Lar, že chtějí získat jasno o našich úmyslech, a k jistému neporozumění už zřejmě došlo.
Okrouhlými otvory v mírně klenuté stěně lodi, širokými asi na rozpažení, je vidět ven jako okny. Rotují snad v těchto průduších nepředstavitelnou rychlostí vrtule? Profesor Kulmin vztahuje k jednomu z oken ruku. Proudění vzduchu necítí žádné. Zájem badatele vítězí nad strachem, Kulminovi se vrací duševní rovnováha. Opatrně se blíží špičkou prstu k okenní ploše, připraven ucuknout při sebemenším nebezpečí. Nahmatává posléze neviditelnou tuhou překážku, která je na rozdíl od skla teplá a příjemná na dotek.
"Ani škrábnutí," bručí si a prohlíží si bříško prstu. "To nepochopím! Jak je to vlastně, dokáží snad ty příšery nakonec odstiňovat gravitaci?"
Vytrhává si vlas, chvíli ho drží nad šikmou rovinou okna a pak ho pouští. Vlas padá, až se konečně zastavuje na oné průhledné ploše. Když chce Kulmin vlas opět zvednout, zjišťuje, že na té zvláštní desce lehce ulpívá. "Elektrická přitažlivosti raduje se, ale hned v příštím okamžiku se zatváří hloupě až běda. Třebaže ho přidržuje jen na pár milimetrů od plochy, nejeví vlas žádnou chuť se k desce nějak přiblížit a ohnout. Kulmin pokus prozatím vzdává. Konečně ztrácí letoun výšku. Po dvaceti minutách letu rychlostí, kterou Kulmin odhaduje na několik set kilometrů za hodinu, přistávají v neznámé krajině. Letadlo, které ze všeho nejvíc připomíná ošatku na chléb, se otevírá, naklání se k výstupnímu boku a okrajem dosedá až na zem.
Pozemšťané vystupují, nečekají ani, až k tomu někdo vybídne.
Hledí na zcela odlišnou scenérii. Strmí tu hory. Nesčetné otvory, tvarem připomínající velkou klíčovou dírku, poznamenávají srázné stěny. V každém z těchto neobvyklých vchodů se mlhavě třpytí a vlní nazelenalý fosforeskující závěs. Boky skal vzdáleně připomínají ochablé, hroutící se fasády domů z nějakého trikového filmu Pravidelné uspořádání uniformních oken tento dojem jen podtrhuje. Tu a tam leze po srázných stěnách veliký osminožec.
"Vítáme vás v hlavním městě Pavoukově," komentuje Kulmin chladnokrevně situaci a rozhlíží se. "Vlastně se tu o městě ani nedá mluvit," opravuje sám sebe hlasitě. "Je to zvláštní, jaké protiklady tu vládnou. Domorodci bydlí v jeskyních a zároveň ovládají technické principy, jaké ani my neznáme. Čeho se asi ještě dočkáme u takhle extrémně založených tvorů, jako jsou oni?"
Lar krčí čelo, ale mlčí. Tobě je hej, ty se z toho umíš vyžvanit, myslí si.
Následující události se vyvíjejí s hrozivou rychlostí. Plochu zaplňuje čím dál tím víc obyvatel planety. Vytvářejí špalír, uličku, ve které se kosmonauti s váháním zastavují. Ulička se zkracuje. Její slepý konec postupuje vstříc skupině badatelů. Lidé ustupují, až jsou zatlačeni do jakési jeskyně.
Tam ohromeně stanou. Jsou v prostoře veliké jako rozměrná výrobní hala, jasně osvětlené. Z neklenutého, rovného stropu se line mírná modř, světlo jakoby denní. Kolem jiskří změť pomrkávajících signálních světélek a svíjejících se křivek osciloskopů. Dostali se snad do nějaké obrovské laboratoře?
Náhle se střelhbitě objevují dva domorodci a blokují jim další cestu, a také vzadu stojí dva v jednoznačném postoji strážců, i když v uctivém odstupu. Zajatci se ulekaně shlukují.
Začíná se stmívat. Před badateli se míhá ve vzduchu cosi světélkujícího. V kuželu paprsků se prohánějí nějaké stíny, víří a blednou. Ostře, jako model vystavený ve vitríně, před nimi vyvstává… přistávací modul.

2

Osamělá mezihvězdná loď Heliophor krouží po parkovací dráze okolo bezejmenné planety. Pozorovateli plujícímu spolu s ní nepříliš daleko někde v kosmickém prostoru by se loď mohla jevit jako klamný obraz Saturnu. K centrálnímu kulovitému tělesu se přimyká plochý prstenec, v němž jsou umístěny obytné prostory, tělocvična, zdravotnická zařízení a přechodové komory přistávacích modulů. Rotace lodi nahrazuje posádce tíží rodné planety. Kosmická loď má v

průměru pět set metrů. Otáčí se jednou za jedenatřicet minut okolo osy, jejíž polohu mohou kosmonauti libovolně určit. Celý oběh lodi okolo planety trvá přibližně devadesát minut.
Kulovitá loď je kryta sklopnými deskami, které jsou po jedné straně opatřeny zrcadlícím povlakem, po druhé straně jsou naopak sytě černé. Loď se může přizpůsobit okamžitému toku světelného a tepelného záření, tím že prostě změní šat. V kulovitém trupu lodi jsou ukryty zásoby, palivo, regenerační zařízení, hibernační prostory s biorefrigenerátory pro spánek v podchlazení, navigační ústrojí, laboratoře, dílny, sklady materiálu, motory a řídící centrum. V přesném středu koule je laboratoř, v níž i za rotace lodi je prakticky dosaženo podmínek beztížného stavu.
Energii k pohonu fotonových agregátů získává loď anihilací hmoty antihmotou. Jelikož bezpečné uchování antihmoty je technicky mimořádně obtížné, volili fyzikové jiné řešení. Jadernou fúzí se nejprve vyrábí z vodíku hélium. Podařilo se řídit reakci tak, že produkovaný objem tvoří z padesáti procent antihélium. Obě složky nutné pro konečný stupeň procesu získávání energie tedy vznikají teprve až přímo na místě a v okamžiku užití.
Zbývající čtyři kosmonauti na palubě lodi přijali rádiové sdělení, že záložní modul jde na přistání.
Uklidnili se. Jak se zdálo, všechno probíhá klidně a oba ztracení druhové budou brzy opět na světě.
Náhle dojde k přerušení spojení i s druhou výsadkovou skupinou! Jen tři minuty zbývají Pitu Klixovi, než mu modul zmizí v rádiovém stínu pak budou po pětačtyřicet minut všechny pokusy o spojení marné. Proto se ani nepokouší informovat své druhy na palubě mateřské lodi a spěšně vysílá signál za signálem.
Jedinou odpovědí je mlčení.
Proč se tedy alespoň nevracejí, myslí si zoufalý Pit. Jakmile se přeruší spojení, je přece jejich povinností okamžitě nastoupit zpáteční kurs.
Ale žádný modul se neobjevuje v dohledu - a pak už je pozdě. Tři minuty míjejí.
Rádiový stín!
Teprve teď volá Pit druhy do navigační místností a sděluje jim, že se mu signál výsadku ztratil.
"To jsi asi zase něco popletl, ty závozníku od Mléčné dráhy," rýpe bionik Ben Alef. Jeho hubenou tváří to mrzutě poškubává, očima jako by Pita provrtával. Ulíznutý účes šedivějícího blondýna, vytáhlého a vyzáblého čtyřicátníka, ostře ohraničený břehem mohutného čela, jen zdůrazňuje přísnost vzezření.
Pit se po něm rozhořčeně otočí. "Zbláznil ses?" říká podrážděně. "Odmlčeli se zrovna tak jako Li a Frank. S tím přece já nemám nic společného."
"Ty ne," přidává se šťouravě palubní inženýr Tens Nabla, "nanejvýš tvoje práce."
Už je zase důležitý, říká si dopálený Pit. Tohohle pedanta dráždí sebemenší nepřesnost slovního projevu a nenávidí každou, jak on říká, antilogiku.
Inženýr Nabla vskutku vyžaduje od každého "matematickou duševní hygienu". Sám se tímto požadavkem řídí a vyjadřuje se co nejúsporněji. Neučiní sebemenší zbytečný pohyb rukou a ironizuje každého, kdo při řeči gestikuluje. Nikdy nedoprovodí ani jediné slovíčko posuňkem. Nepřehlédnutelné tukové polštářky však prozrazují, že se sotva třicetiletý pomenší technik značně zpronevěřuje zásadě zdrženlivosti, pokud jde o jídlo.
Pit se mu urputně brání, není si vědom sebemenší chyby.
Kybernetik Log Trigger naslouchá hádce s ustaranou tváří. Naklání hlavu s klenutým čelem a výrazně protaženým temenem bezradně sem a tam, jako by hledal příčinu ztraceného signálu někde v Pitově aparatuře. "Stanici jsi přezkoušel?" ptá se ještě pomaleji, než je jeho zvykem.
"To myslíš vážně?" odráží ho Pit dotčeně. "Nedělám tuhle práci přece od včerejška."
"No dobře, dobře." Drobný kybernetik opatrnými krůčky ustupuje a dál se neptá, protože má ve zvyku posuzovat lidi s jistou shovívavostí. A vzhledem k tomu, že s jejich chybami si poradit neumí, spoléhá raději na techniku a jen jí důvěřuje.
Pit má mizernou náladu. Deprimuje ho vědomí, že ho jeho druhové stále odmítají považovat za rovnocenného partnera. Cožpak pro ně navždycky zůstane naivním fantastou? Nese tu ostudu s Fermatovým problémem jako cejch, jako nesmytelné znamení hanby. Kdyby jen kamarádi věděli, že má konečně v rukou něco, co mu rázem může získat uznání a úctu! Určitě by u nich stoupl v ceně, a o kolik! Posměch, jemuž je trvale vystaven, by se proměnil v úžas, ne-li přímo v obdiv. Musí už svůj vynález vyzkoušet před svědky, musí! Až se mu zrychluje tep! Možná že se vynález dokonce stane řádnou součástí jejich výstroje. Kdo ví?
Tahle myšlenka se nedá a nedá odbýt. Co mu k čertu brání, aby ostatním nepředvedl svůj objev hned teď? A přece jen váhá. Situace, v jaké v tomto okamžiku jsou, není zrovna nejvhodnější pro nějaké ohromující efekty. Mohl by se dokonce dočkat výtky, že hračičkaří, mohli by to kritizovat jako nedostatek odpovědnosti. Na druhé straně, říká si, nemůžeme v této chvíli tak jako tak podnikat vůbec nic, jsme odsouzení k nečinnosti. Máme se kvůli tomu trápit a propadat pesimismu? Přístroj postavil ještě na Zemi a s obavami se mu podařilo propašovat ho na loď. Teď by měl přinést ovoce.
Přesto se ho znovu zmocňují pochyby. Není na to skutečně ještě času dost? Pokusy, které nesouvisí se služebními povinnostmi, jsou přece v rozporu s kosmonautskou kázní. Bude se z nich možná muset zodpovídat. A v Liiných očích poklesne ještě víc. Všichni se mu pošklebují pro různé neúspěchy jeho vynálezectví, a ani Li nečiní výjimku. Co je horšího, vyvodila z toho závěry a ranila ho způsobem, nad nějž se žena nemůže dotknout muže citelněji: našla si přece jiného.
Pit křiví nespokojeně ústa. Začalo to kdysi tak slibně. Mívala o něj zájem, dokonce k němu projevila i jistou náklonnost. Zdálo se, že ji jeho myšlenkový svět okouzluje. A pak? Jedna jediná chybička v abstraktních úvahách stačila k tomu, aby i v srdci vznikla neřešitelná rovníce. Zatracený Fermat! Li teď považuje Pita bezmála za nezralého chlapce, který potřebuje spíše ještě maminku než ženu.
Nerozhodně se rozhlíží po ostatních. Jsou stejně bezradní jako Pit sám. Zdá se, že stále ještě nejsou přesvědčeni, že by

spojení s oběma výsadky prostě nešlo navázat.
"Prohlédni to všechno ještě jednou, Pite," říká mu chlácholivě Trigger. "Třeba se ti opravdu jen něco uvolnilo někde na aparatuře."
Pit dostává zlost. "Chcete mi tím naznačit, že neprojevuju dost odpovědnosti? Že se mi nedá věřit, když jde o lidské životy?" A tišeji dodává: "Tak já už mám toho vašeho věčného rejpání dost. Něco vám předvedu. Pojďte laskavě se mnou."
"Co nám chceš zase ukazovat?" ptá se Alef.
"Předvedu vám jenom jeden pokus," odsekává vztekle Pit.
"Ale vždyť my ty tvoje pokusy známe," říká Log Trigger, kybernetik, který se drží v pozadí rozpomíná se, jak jim Pit chtěl ukázat jakýsi barevný konvertor, který měl každý odstín měnit přímo v jeho komplementární barvu. Všechno, co se mu z něho podařilo vyloudit, byla čistá bílá. Pak zase Pit zkonstruoval čichovou paměť. Přístroj měl registrovat jednotlivé pachy a v zesílené podobě je později reprodukovat. Jenomže místo lesní vůně okořeněné ozónem z přístroje trvale čpěl koňský pot. Dobromyslně tenkrát pokřtili aparát na hipposmradodetektor.
Ale Pit se už nedává ničím zarazit. "Tentokrát se budu smát já." Prvý ze všech se otáčí na podpatku a vykračuje z navigační ústředny. Ostatní mají co dělat, aby mu stačili.
Když dojdou až do jeho kabiny, vylézá Pit na stůl a upevňuje ke stropu měděné se lesknoucí nitku. "Bene," povídá pak, "sáhni laskavě do té misky s ovocem a podej mi jablko. No, nekoukej tak na mě, potřebuju, abys mi podal to jablko."
Ben Alef krčí rameny a udělá, co se po něm žádá. "No ovšem, správný kouzelník musí samozřejmě obecenstvo nejdřív pořádně napnout."
Pit si posměšků nevšímá. Úmyslně pomalu ovíjí stopku několikrát nití a pak nechává jablko zvolna klesat, až visí v rovině přihlížejících očí a lehce se kolébá. Pit pružně seskakuje ze stolu, napřahuje ruku a dvěma prsty pohyb jablka zastavuje.
"Mám jedno důležité upozornění. Nikdo se teď nesmí hnout z místa." Říká to velice vážně a s neobvyklou rozhodností.
"To víš, že ne." Ben už je netrpělivý. "Koukej si s tím hokuspokusem pospíšit."
Ruku má Pit jistou. Prsty rozevírá tak citlivě, že to téměř nelze postřehnout, pak opatrně ustupuje, aby měl záruku, že ani pohybem vzduchu neudělí jablku sebemenší impuls. Plod teď visí nepohnutě uprostřed místnosti. Pak přistupuje Pit ke stativu, na němž je připevněna nevelká skříňka. Na pravé i levé straně z ní vystupují dvě cívky. Jsou zasazeny do kovových objímek, které se podobají reflektorům fotografického blesku.
"Teď to jablko dobře pozorujte!"
Na skříňce se rozbliká žlutá lampa. V témž okamžiku zaznívá ostrý třesk imploze. Jablko mizí, jako když splaskne bublina!
"Čáry máry, a je to hotovek vyprskne Ben Alef, který se domnívá, že trik spočívá v zrcadlení vzduchu, a chce neviditelné jablko chytit do ruky.
Pit mu ruku bleskurychle sráží. Ben zařve bolestí a v nekontrolovatelném reflexu se vrhá na Pita. Pit má sotva čas jedním hmatem přístroj vypnout. Nervózní sodíkové světlo pohasíná.
Mezi oba protivníky skáče palubní inženýr. "Zbláznili jste se?" křičí na ně. "Dole jsou kamarádi v nebezpečí a vy se tu budete prát!" A když je od sebe odtrhl, zavrčí: "Ještě si rozmyslím, jestli to nebudu hlásit veliteli."
Pohrůžka okamžitě účinkuje. Ben jenom namítá: "Co blázníš, to přece nemůžeš brát vážně!"
Pit je bledý jako stěna. "Bene, vždyť jsi tu ruku mohl mít okamžitě pryč, amputovanou!" Jeho beztak vysoký hlas přeskakuje do fistule.
"Ten krám musí z paluby pryč," rozhoduje inženýr Nabla pánovitě.
"Slyšel jsi to, Pite?" křičí vítězoslavně Ben a tře si natlučenou ruku.
"Ale tak přece počkejte," říká Trigger a přistupuje k přístroji. "Nejdřív bych se chtěl dovědět, co si to tu Pit postavil."
Pit mu vděčně přitakává a ptá se: "Jak vlastně vypadá atom?" Najednou je opět klidný a pánem situace.
Alef se na něj výhružně zadívá. "Na mou duši ti zakroutím krkem, jestli hned …"
"Nech ho, ať to nejdřív pořádně vysvětlí," napomíná ho Trigger. "K čemu je vám to ustavičné rozčilování?"
"Tak tedy okolo atomového jádra krouží elektrony," školí je Pit. "A co se stane, když ty elektrony, dejme tomu, zastavím?"
"Co by se stalo - atom se zhroutí," říká inženýr Nabla shovívavě.
"A jak velký potom bude?" naléhá Pit dál.
"Spíš jak malý, ne?" poznamenává kybernetik Trigger. "Bude pak přece zaujímat daleko menší prostor."
"Správně." Pit se dostává do ráže. "Vytvořím tedy plazmu, a to chladnou plazmu. Nemusím přitom drtit atomy, jako když se mačkají třešně. Objevil jsem určitá silová pole, která dovedou brzdit elektrony v atomech. Atomy se pak hroutí samy."
Alef uvažuje. "Jednomu nerozumím, říká s podmračeným čelem. "Jak to, že se nezhroutí a nepromění v plazmu i ten tvůj přístroj?"
"To je ten proslulý problém, proč žaludek nestráví sám sebe." Pit se očividně baví. "Pokud jde o můj přístroj, je to docela jednoduché. Obě nezbytná silová pole nechávám rekombinovat teprve v cílovém prostoru. Jinak vznikají na dvou oddělených místech."
Nálada se pojednou začíná měnit. Místností se šíří jakási slavnostní vážnost. Vědci pochopili, že se v jejich přítomnosti odehrál zcela mimořádný jev.
"Hm," komentuje inženýr Nabla tuto událost, "jenže ta věc není ještě pořádně prověřená. Nemůže to být spojeno s nějakým nebezpečím pro nás?"
"A proč hned nebezpečí?" diví se Trigger. "Já bych v tom viděl velice účinný nástroj, například pro obrábění materiálů.

Snad by se toho dalo využít i vědecky."
"Ať tě neslyší Pit," říká Alef a dloube přitom Pita do žeber."Nebo se nám tu z toho ještě zblázní."
Chlapi se chechtají. Pit Klix z toho má radost cítí, že Benova slova jsou dobře míněná a že obsahují notný kus uznání.
"Ale pomlčte o tom zatím," prosí je, "dokud se nevrátíme zpátky na Zemi!"
"Pro mě za mě," říká inženýr Nabla velkomyslně a také Ben Alef přikyvuje.
Log Trigger už opět špičkuje: "Ale nemysli si, slávě stejně neujdeš."
Mlčky uklízí Pit přístroj do kufříku a dívá se na hodiny. V několika minutách opustí kosmická loď rádiový stín. Spěchá k navigačním přístrojům s nadějí, že teď už se konečně ozvou signály zdola a že bude moci přijmout hlášení. Tak, Heliophore, říká si v duchu, teď naspicuj všechny antény.
3
Kosmonauti zmateně sledují jev před sebou.
"Hrome!" uklouzne Kulminovi. "Dokonalý maxihologram. Předvádějí nám film. Plastický, jen si sáhnout."
Stojí před nimi Liin a Frankův přistávací modul. Černý rozlišovací pruh na přídi to dotvrzuje.
"Obávám se," říká Lar, "že nám tu předkládají cosi jako protokol."
"Dopustili jsme se snad něčeho?" vyptává se Egi ulekaně.
"Ovšem."
"Vždyť ale …," ozývá se sklesle Fukuda.
Lar mu skáče do řeči. "Žádné ale. Jevíme se jim prostě jako vetřelci, kteří do jejich světa pronikli násilím." Zamyšleně pak dodává: "Moduly, které přicházejí z nebes s hřměním a plameny, neznámé ozbrojené bytosti, které z nich vystupují - kdo ví, co všechno děsivého si pod tím ti mnohonožci mohou představovat."
"Ticho tam v hledišti," říká Kulmin tiše, "představení začíná."
Obraz ožívá. Jeden obyvatel planety se opatrně přikrádá k modulu. Skok, ohebné údy se napřimují, přibližují se k sobě jako nohy stativu vytaženého na maximální výšku. Průzkumník napřahuje paže, chytá se vstupního ochozu a plavným, až strach nahánějícím výmykem se k němu přitahuje. Pak nachází otevřená dvířka a plíží se dovnitř.
"Mají i Franka a Li…" Egiiny ruce se Larovi zarývají do paže.
Velitel cítí, jak se Egi celá chvěje strachem. Klade jí paži kolem ramen, ale odvrací hlavu a mlčí. Sdílí její obavy, přinutí se však pozorně sledovat další události znázorňované filmem, Egi se o něj opírá, jako by se bála, že se v nejbližším okamžiku zhroutí v mdlobách k zemi.
Po chvíli se vetřelec z dveří opět vysoukává. Objevuje se další domorodec a podává prvému nahoru asi půlmetrové pouzdro a předmět, který se kovově leskne a vypadá trochu jako štít.
Prvý z tvorů ho přikládá na vstupní otvor jako náplast na ránu a upevňuje ho k trupu přistávacího modulu dvěma širokými, křížem přiloženými lepicími páskami. Teď sahá do skříňky, kterou si postavil na vstupní ochoz, a vytahuje z ní podlouhlý přístroj. Objevuje se ostře modrý, nehybný plamen. Domorodý technik jím přejíždí podél připevněného kovového dílce a pak ještě křížem krážem hořákem požehává celou opracovávanou plochu. Okraj i jistící páska zmizely. Trup lodi je teď v těchto místech hladký jako vaječná skořápka.
"Přivařil je!" mumlá Lar. "Celý modul prostě zapečetili."
"Oba je tam pohřbili jako v rakvi!" Egi si tiskne pěsti ke spánkům, hrůzou rozšířené oči upírá na modul, jako by chtěla prohlédnout skrz jeho plášť.
Náhle se ozývá Fukudův hlas: "Bez souhlasu těch pavouků nebudeme ani my smět odstartovat ke zpáteční cestě na loď."
"To je mi ale objev," bručí Kulmin.
Oba cizí technici mezitím pracují dále. Ze sudovité nádoby stoupá bělavý dým, rozplývá se nad modulem a tuhne na pružnou jemňounkou fólii, která údolí směrem vzhůru uzavírá jako přikrývka. Fólie rozptyluje světlo obdobně jako ledované sklo.
"Dezinfekce? Anebo je to - jedovatý plyn?" ptá se úzkostlivým hlasem Egi.
"Nejspíš ze všeho čerstvá dávka umělé mlhy k odstínění rádiového styku," poznamenává Lar a chmurně dodává: "Měl jsem asi prvý výsadkový modul poslat bez posádky, jen jako vnadidlo. Bylo třeba počítat s tím, že tu asi existují inteligentní tvorové."
Egi bere velitele v ochranu, dokonce i sama před sebou. "To není ničí vina, nikdo z nás nemůže za to, že jsme se dostali do téhle situace. Vždyť přece shora nebyla vidět města ani žádná jiná zařízení a stavby. Sebemenší rádiový signál neprozrazoval život na vyšším stupni. Vůbec nic. Ne, Rone, museli jsme se nutně domnívat, že planeta je neobydlená."
Roztmívá se další obraz. "Frank!" vyjekne Egi a ulekaně si přikrývá ústa.
Zajatci teď sledují Franka Burtona, svého astrofyzika, který se sklání k úpatí srázné skály. Burton si kleká, aby si něco prohlédl. Nevnímá uvolněný balvan, který se na něj shora řítí.
Egi chce instinktivně astrofyzika varovat, chce se jí zavolat na něho jménem, a pak si uvědomuje, že před sebou má jen jakýsi němý film, který nijak ovlivnit nelze.
Ted se badatel vztyčuje, překvapeně se ohlíží a uskakuje stranou. Balvan, velký takřka jako dospělý člověk, se kmitne podél něho, Burton klesá na zem. Padající skalisko ho zjevně zasáhlo, snad ho i vážně zranilo. A stále víc a víc kamenů se dává do pohybu, sunou se a nadskakují a snášejí se dolů do údolí. Jako by přímo vyvěraly ze země, jako bubliny z vroucí vody.
Středem laviny se však náhle groteskními skoky odkudsi shora blíží domorodec, přeskakuje Franka, uchopuje ho přitom, v běhu ho zdvíhá vysoko nad hlavu a uniká i s ním z kamenného přívalu.
"Je v bezpečí," vzlyká Egi. "Ta nestvůra ho nakonec zachránila!"
"Rád bych věřil, že máte pravdu," říká na to Kulmin. "Jenomže co když ho ten pavouk vynesl z toho přívalu kamení, jen

aby si pak na něm někde jinde v klidu pochutnal?"
"Přestaňte!" zaštká Egi.
Obraz se znovu proměňuje. Zajatci vidí, jak se Li marně brání cizím tvorům a jak je nakonec zatlačena do jeskyně.
"Ale žijí," říká Lar s důrazem. "O tom jsem přesvědčen."
Zcela nečekaně představení náhle končí. Oslňuje je příval světla, sílí a smazává obrysy před nimi. Potom se oba strážci, kteří zaujali místa před lidmi, rozestupují a nechávají projít třetího domorodce.
Zvolna, jako by kráčel na chůdách, se nový příchozí blíží k lidem. Stane několik metrů od nich. Činkovitá postavička se pružně pohupuje nahoru a dolů. Hlava je lysá, s cementově šedou pokožkou. Zelenavě se třpytí dvě vodorovné řady očí, každá po čtyřech. Zraky působí zvláštním dojmem, jak osm otvorů, jimiž prosvítá jakýsi zelenavý oheň planoucí uvnitř té kulovité hlavy. Pod liniemi očí se rozevírá svislý ústní otvor ústa jsou bez zubů, s odulými rty stejně šedivými jako pokožka. Nos i ušní boltce chybějí.
Nový příchozí obrací hlavu nepatrně stranou. Okamžitě k němu přiskakuje s horlivostí pobočníka další z tvorů a zřetelně se před ním sklání k zemi. Larovi, který oba dva pozorně sleduje, není dost jasné, jde-li o projev zdvořilosti, nebo spíš o vyjádření vztahu podřízenosti. Teď se oba dorozumívají jakýmsi pomrkáváním. Kosmonauti udiveně pozorují tuto zvláštní optickou řeč, a pochopitelně jí nedokáží porozumět. Rychlé zavírání a otvírání jednotlivých očí anebo celých jejich skupin upomíná na kmitání kontrolních světélek na pracujícím počítači. Oslovený - snad podřízený - ponechává posléze všechny oči otevřené. Jen čas od času přelétne vždy stejným směrem všemi těmi zelenými světélky zraků stín. Zjevně se tím potvrzuje přijetí jakýchsi rozkazů.
Konečně příjemce příkazů odstupuje a odchází. I oba strážci za zády kosmonautů opouštějí prostor. Šedohlavý tvor, který všechny přítomné lidi zřetelně převyšuje vzrůstem, přistupuje blíž ke kosmonautům a těsně před nimi se vztyčuje.
4
Frank tiskne přijímač až k uchu. I v tísnivém tichu si druhé ucho ucpává. Vyhlíží napjatě před sebe, tvář strnulou do nehybné masky, zírá do prázdna. Li se sotva odvažuje dýchat. Nepohnutě na přítele hledí, takřka s fyzickou bolestí vyčkává, až promluví.
Konečně odtrhává astrofyzik přístroj od ucha. "Hledají nás," vyráží s potlačeným vzrušením. "Musíme je varovat. Kdyby se těm pavoukům podařilo zmocnit se i jich, je pro nás naprosto všechno ztraceno."
Li neodpovídá. Bere si Frankovu stanici a naslouchá.
"Já neslyším," hlesne po chvíli přiškrceným hlasem.
"Teď už neuslyšíš nic, ale prve se signál určitě ozval. Záchranná výprava nás musela těsně minout. Jen kdyby nebylo téhle kamenné klece!" Obzírá skalní stěnu. "Tímhle se vlny těžko prodírají." V bezmocném vzteku se vzpírá proti kamennému kvádru za zády.
"Franku, ale my se odtud musíme nějak dostat," říká Li prosebně, téměř s výčitkou.
Ve Frankově obličeji to zacuká. Li se ulekaně odmlčuje, tuhle jeho reakci dobře zná. Kdykoli Frank musí poslouchat nějaké hloupé řeči, je podrážděný. Ale tentokrát nevybuchuje.
"Tím už si taky hezkou chvíli lámu hlavu," odpovídá astrofyzik temně.
Li na něj dalšími otázkami nedotírá. Ani ona si neví rady.
Náhle se Frankův obličej křiví bolestí, lopatkou mu projede prudké bodnutí. Ze by ho ten řítící se balvan, který sotva stačil zahlédnout, přece jen byl zasáhl a zranil? Bezděčně si sahá na záda.
"Co tam máš?" ptá se Li ustrašeně.
"Nic. Asi modřinu," odpovídá Frank mrzutě.
"Ukaž, podívám se."
"To nestojí za řeč."
"Ale ano. I sebemenší zranění tu může být nebezpečné
"Samozřejmě. Jenomže tohle není zrovna nejvhodnější místo na ošetřování."
"Zranění se zpravidla ošetřují na místě nehody, nemyslíš?"
"Nepřeháněj. Já nejsem žádný zraněný."
Li ohmatává stěnu, o kterou se Frank až dosud opíral. "No ovšem, to se nesmíš divit," říká vyčítavým hlasem, "když si leháš na takový kamenný suk, tak tě to musí tlačit a bolet."
"Suk?" Nadzvedává se a podepřen o levý loket se zvolna převrací. V podřepu ohledává rukou kámen, o nějž se před chvílí opíral. Nalézá hruškovitý výčnělek, asi jako knoflík na dveřích. Padne mu přesně do ruky, jako by …
Mechanismus? Závěr? Držadlo? Bolest je zapomenuta. Opatrně, tak aby se neprozradil ani pohybem, zkouší na kamenný knoflík zatlačit. Bezvýsledně. Hm. Snad to funguje, když se za tuhle prazvláštní kliku zatáhne. Nic. Ani pokus nějak tu hrubě opracovanou kamennou kuličku některým směrem po ploše balvanu posunout nepřináší úspěch. A co kdyby zkusil nejprve držadlem zakroutit a pak teprve dosavadní pokusy zopakovat v kombinaci s pootočením?
Naráz uhýbá těžká deska nehlučně stranou, asi jako masivní dveře trezoru. Už nahmatává otvor, který se ustavičně zvětšuje.
"Li," šeptá, "posad se přede mě a opři se o mě, jako bys byla unavená. Musí to vypadat naprosto nenápadně. Ten pavouk nahoře si za žádnou cenu nesmí ničeho všimnout."
"A co chceš podnikat!"
"Utéct."
"Utéct?" Li pozvedá hlavu. Oči se jí lesknou. "Ale jak?"
"Buď teď tiše. Nedej na sobě nic znát. Možná že se to povede."
Za Liinými zády se vsoukává Frank do tmavého průlezu.
"Teď mi opatrně podej svou lampu."

Napůl již ponořen v chodbičce rozsvěcí svítilnu a přikrývá reflektor rukou. Postupně rozeznává úzkou obdélníkovou chodbu nahrubo vytesanou v kameni. Ve vzdálenosti několika metrů už pohlcuje tenký proužek světla tma. Nejdůvěryhodněji ta chodba právě nevyhlíží, a vede-li na svobodu, to je také ještě otázka, jenomže jinou volbu nemají.
"Vklouzni sem za mnou," šeptá Frank Li do ucha. "Pojď!"
Podařilo se! Strážce se ani nepohnul, strnule visí v kupoli, jako by byl mrtvý. Li a Frank za sebou kamenné dveře opět přivírají.
"A co když se sem ten pavouk přece jen přižene?" šeptá Li. "Neměli bychom se tu nějak zabarikádovat?"
"A čím asi?" odpovídá Frank. "Já doufám, že ten hlídač nebude mít chuť protahovat se s těma svýma dlouhýma nohama touhle liščí norou."
Oba se sehnuti vydávají chodbou vpřed. Její dno zvolna klesá. Otvor je postupně prostornější. Konečně už mohou jít vzpřímeně, ale často ještě musí hrbit záda, když podcházejí hranaté balvany čnějící do chodby z klenby. Půda zvolna, ale vytrvale klesá. Mlčky se ubírají bok po boku vpřed. Tlumené pleskání a vrzání jejich rýhovaných gumových podešví je leká, v tunelovité chodbě se rozléhá a zní, jako by se jim někdo plížil v zádech. Frank se několikrát ohlíží. Ale nikdo za nimi není.
Na útěku do nejistoty oba obezřetně pozorují přístroje. Vzduch je nezávadný a aneroid ukazuje vzestup tlaku. Frank kontroluje teploměr. Sotva pozorovatelně stoupá i teplota.
"Geotermický gradient tu probíhá docela jinak než na Zemi," říká. "Planeta asi daleko více zchladla."
Konečně chodba vyúsťuje do systému jeskyní.
Li sklíčeně zaváhá. "Jak se v tomhle labyrintu dokážeme orientovat?"
"To zatím nevím ani já. Máme jen jednu možnost: pátrat dál!" Ve Frankově hlasu zaznívá odhodlání.
Pokračují v cestě, a tu jim znenadání zazní v ústrety podivné zvuky.
Li se zastavuje, zorničky se jí rozšiřují. "Franku, slyšíš, co to je? Zní to úplně strašidelně …" Úzkostlivým pohledem klouže po kamenném stropě jeskyně, jako by se obávala, že tu bude znovu zasypána. "Takový divný skřípot, jako by někde blízko pukala skála."
Frank tiskne ucho na stěnu. "To nejsou tektonické šelesty, to je…" Umlkává.
Li se ho chytá za ruku. Oči se jí rozšiřují. "Co je to?"
Frank klopí zrak. Nechce Li poděsit ještě víc. Ale na druhé straně nemá smysl ji klamat, myslí si v duchu. Naši vlastní situaci už to nijak zhoršit nemůže.
Odkašlává si. "Je to nějaký křik, myslím," říká konečně a dodává ještě: "Křik, jako když se někdo něčeho bojí."
"A kdo by tu křičel? Ti pavouci byli přece celou tu dobu jako němí."
"Takže tu asi někde skučí čerti v pekle," říká Frank žertem.
Váhavě jdou dál. Chodba, která se hned rozšiřuje v prostornou jeskyni a hned se zase mění v uzounkou rozsedlinu, odbočuje obloukem doleva a současně strmě klesá dolů. Za jejím ohbím jako by cosi hořelo, po stěnách přebíhají tmavorudé odlesky. Ale kupodivu nikde není cítit žádný kouř. Čím dále jdou, pomalu, krok za krokem, tím jasnější je záře onoho ohně a tím hlasitější jsou i ty stony.
"Počkej! Stůj, Franku!" Li se ho pokouší zastavit. "To je kvičení jako… jako na jatkách!"
Ale Frank jí klade ruku kolem ramen a vede ji dál. Chtějí-li pavoukům uniknout, nesmějí se dát zastavit ničím. "Jenom ten, kdo nebezpečí pozná a prozkoumá," říká s rozhodností, "mu dokáže vzdorovat."

5

Lysý, šedohlavý obyvatel planety obchází skupinu kosmonautů půlkruhem a bedlivě si prohlíží pozemšťany, kteří stojí celí nesví před jeho komíhajícím se trupem. Vybírá si snad oběť? Napětí přerůstá v úzkost. Konečně Lar chápe, co si vlastně tvor před ním přeje.
"Ustupte!" nařizuje ostatním. Ted stojí zcela sám před tím, kdo je přišel zkoumat.
Šedohlavý tvor, který zjevně požívá značné vážnosti, přistupuje k polokouli čnějící ze stěny, o průměru převyšujícím lidskou postavu, a dotýká se stěny těsně vedle ní. Světlo pohasíná a na kulové ploše se zažíhá bezpočet jasných bodů. Ted už chápe Lar okamžitě. To, co má před sebou, je obraz hvězdné oblohy, tak jak je ji vidět z této planety.
Cizí představitel sahá po jakémsi předmětu podobném pistoli. Na projekční ploše se objevuje světelná značka, hvězdička. Zatímco bezcílně bloudí mezi stálicemi, otáčí se hvězdná obloha zvolna po polokouli, takže se na ní postupně objevují všechny oblasti astronomického glóbu.
Jsou tedy v planetáriu, a šedohlavý tvor, který je zřejmě všestranně poučen, je asi vědec, snad astronom.
Světelná značka klouže z hvězdné oblohy na zem, přebíhá k Larovi a stoupá po něm vzhůru. Po několika sekundách se zase vrací a šplhá opět vzhůru k znázorněným hvězdám.
Několikrát po sobě se opakuje tato hra.
Konečně se cizí vědec k Larovi blíží a přístroj mu podává. Kapitán se ho chápe a bez váhání umisťuje světelnou značku na nevýraznou hvězdičku v souhvězdí Hada. Vtom ustává točivý pohyb hvězdné klenby. Lar ponechává chvíli světelný bod ulpět na vzdálené jiskřičce domova a pak ho přenáší k sobě, přejíždí jím po vlastním těle a po svých druzích. Obraz hvězdné oblohy tmavne a poznenáhlu se opět rozjasňuje osvětlení prostoru, v němž jsou.
Vědec si bere od Lara přístroj zpátky, odebírá se k uhlově černé tabuli a zůstává u ní ve vyčkávavém postoji stát. Lar vyciťuje výzvu a přistupuje k němu. Podlouhlým psacím nástrojem, který se trochu podobá tužce a zanechává fosforeskující zelenou stopu, kreslí teď jeho partner na tabuli skupinu činkovitých tvorů. Pak bere jiný předmět, který vyhlíží jako nůž na otvírání dopisů, a kreslí na jeho temné ploše světelnou tužkou obrysy lidské postavy. Když pak podržel dýku v poloze, v níž kapitán Lar musel nutně kresbu rozpoznat, obrací se k tabuli a hrotem nože jako by probodává nakreslené pavouky. Obrazy těchto tvorů se okamžitě rozpadají na jednotlivé svíjející se kusy. Stahy rozčtvrcených tvorů pak slábnou. Nakonec zůstávají kusy těla údy na kresbě nepohnutě ležet.

Lar bezděčně couvá. Co je to za nehorázné obvinění! Ne, nepřišli sem přece pavouky vyhubit, to musí tomu jejich učenci bezpodmínečně objasnit. Šedohlavý tvor mu podává onu dýku. Lar ji vztekle odhazuje, vytrhává svému partnerovi světelný značkovač, a jak nejlépe umí, obnovuje obraz pavouků v původní podobě.
Po chvilce bere tvor jakési košťátko a obraz na tabuli jím smetává a ruší. Tužkou, kterou si od Lara opět vzal, načrtává napřaženou rukou nejprve kruh a poté další křivku, která kruh obepíná jako obruč. V jednom místě obruče se pod světelnou tužkou objevují obrysy Heliophoru. Uvnitř kruhu, který má zřejmě značit planetu, kreslí vědec skupinu čtyř lidí a v zřetelném odstupu další dvě lidské postavy. Pak podává tužku opět Larovi a prstem druhé ruky spočine na obrazu kosmické lodi.
Lar otázce rozumí. Nevidí žádný důvod, proč by měl tajit skutečný počet členů jeho posádky. Maluje proto vedle obrázku Heliophoru čtyři další postavičky. Musejí mít mimořádně výkonné dalekohledy tihle pavoučkové, když na vzdálenost stovek kilometrů tak přesně zaznamenali tvar jejich lodi. Všechna čest!
Vědec znovu maže kresby na tabuli a pomrkává na kapitána.
Lar, světelný značkovač dosud v ruce, je nerozhodný. Přišla už chvíle, aby se sám ujal iniciativy? Až dosud musel jen odpovídat na otázky. Bude mu teď dovoleno se také ptát? Bude ten šedohlavec ochoten odpovídat? Pokud bude lidem dopřáno se tázat, pak se z výslechu stane rozmluva, pak je naděje, že se změní i jejich postavení.
Kapitán teď už ví, jakým způsobem se vyjádřit. Obrací otázku, kreslí na tabuli deset lidských postav a pak se pokouší rozdělit namalované lidi rukou na kousky. Jelikož se mu to nedaří, chopí se onoho zvláštního košťátka a tak dlouho jím přejíždí jako štětcem po tabuli, dokud všechny postavičky nerozpůlí a nerozčtvrtí. Pak od tabule odstupuje a se zkříženými pažemi zůstává stát.
Šedohlavý partner přistupuje beze spěchu k obrazu zkázy, jaký na tabuli vyvedl Ron Lar, a důkladně si prohlíží zbytek kresby. Lar ho s napětím pozoruje. Pavouk mu připadá jako nějaký krátkozraký archivář, který se s komickou neohrabaností přehrabuje ve svých aktech. Konečně mnohonohý vědec začíná s pokusem obnovit původní podobu kresby. Teď vzniká v Larovi zcela opačný dojem. S udivující přesností se na tabuli opět objevuje částečně smazaný obraz.
Takže, usuzuje z toho Lar, obyvatelé této planety nemají v úmyslu nás usmrtit. Dodává mu to odvahy, nasazuje znova světelnou tužku, aby zjistil, jaké vyhlídky mají na propuštění. Kreslí dva přistávací moduly bez vstupních dveří. V napjatém očekávání pak podává kreslicí nástroj pavoučímu tvorovi. Porozumí mu? Pochopí, že jde o požadavek o uvolnění modulů?
Šedohlavec si dává na čas. Konečně se dává do kreslení. Vyznačuje na modulech vstupní otvory.
Kapitán si utírá z čela pot. To, v co se původně žádný z nich neodvažoval vůbec doufat, se stává skutečností. Obyvatelé planety nechovají k lidem žádné nepřátelské úmysly! Vrací se ke skupině kosmonautů. Kamarádi, kteří až dosud jen stísněně přihlíželi, vydechují volněji.
"Myslím, že můžeme být s výsledkem vyjednávání spokojeni," říká jim s ulehčením jejich velitel.
Vtom k němu přistupuje onen šedohlavý mluvčí planety, v rukou silnou kruhovou desku, velikou asi jako talíř. Cizí vědec desku rozevírá a podává ji kapitánovi. Larovi zašustí pod prsty nesčetné tenké listy. Bere předmět do rukou a zkoumá ho. Na omak se listy podobají pergamenu. Jsou pokryty znaky a obrázky.
"Slovník!" vydechuje Lar. "Teď už máme možnost si zkonstruovat i nějaké tlumočnické zařízení!
"Na mou skepsi!" Kulmin mu tiskne ruku. "Tak tohle se vám povedlo, Lare!"

## 6

Chodba se rozšiřuje, až se podobá spíše strži anebo úvalu. Třebaže dno, stěny i klenbu zaplavuje rudá záře, nevidí Frank ani Li nikde ani plamínek. Necpi to kouřem a také nepřibývá tepla. Připadají si, jako by kráčeli středem chladného plamene. Frank zháší svítilnu a sestupuje podzemním údolím dále dolů. Li ho obezřetně následuje a podezřívavě se rozhlíží na všechny strany. K její úlevě záhadné stony umlkají, až nakonec utichnou úplně. Frank ale soudí, že samo o sobě by to ještě nemuselo být žádné dobré znamení. Co když už byli odhaleni? Nevědí přece, kdo to tu vlastně tak křičel a proč.
Jemná červenavá záře skal kolem nich nabývá na intenzitě. Ohnivou barvou zalévá i pleť a skafandry kosmonautů.
"Je to jako neónové světlo," konstatuje Li.
"Lampy nikde žádné," doplňuje ji Frank, "vypadá to, jako když svítí samy ty skály kolem."
Mezi roztroušenými balvany se teď tu a tam začerná tmavé křovisko. Když se k nim uprchlíci přiblíží, zdá se jim, že je to porost jakýchsi lián.
"Pozor!" varuje Frank. "Mohla by to docela dobře být i chapadla."
Svítí si ostrým světlem baterky na rostliny a shledává, že stojí tváří v tvář zelené džungli. Avšak stále se nic neděje. Zvedá kámen a rozvažuje, jestli se les lián náhle na rušitele klidu nemůže vrhnout, zavalit je pod sebou. Chce však nabýt jistoty, proto se rozhoduje a pokynem vybízí Li, aby v zájmu bezpečí poněkud ustoupila. Poté odměřuje vzdálenost k cíli, staví se tak, aby ho ani vymrštěná chapadla nemohla lapit, a konečně vrhá kámen vší silou doprostřed oné houštiny. Reakce opět žádná! Vydechuje, přistupuje teď k liánám a zevrubně si je prohlíží. Kývá na Li, aby se šla také podívat.
"Obří řasy!" říká udiveně. "Vyfotografuj je tak, aby bylo na snímku vidět i mě, k posouzení rozměrů. To se budou botanici divit."
Obsah příkazu dodává Li nové odvahy. Frank je si tedy jist, že se zachrání. A třebaže není zdaleka přesvědčena o tom, že má vůbec ještě smysl něco fotografovat, dává se soustředěně do práce, jako by šťastný konec jejich badatelského dramatu byl již zcela jistý. Z kamery se linou zášlehy blesků bez sebemenšího zvuku.
Po krátké přestávce postupují dál. Pokus proniknout džunglí se jim nedaří. Zelená stěna je neprostupná. Jestliže se uprchlíci nechtějí vrátit do skalní síně a vydat se na milost a nemilost svým strážcům, musí se pokusit liánové houští

nějak obejít. Trvá jim to téměř hodinu, pak už mají nejhlubší část úvalu za sebou a ocitají se na opačném konci té podivuhodné oázy. Zastavují se a bezradně se rozhlížejí.
"Musíme se pustit znova vzhůru, nic jiného nám nezbývá," říká Frank. "Pojď, došli jsme do nejnižšího bodu, odkud už dno stoupá."
Bere Li pod paží, a tu se jim za zády náhle ozve ostrý skřek.
Li se rychle tiskne k Frankovi. "Tamhle!"
Z křoví za nimi se dere zvíře veliké asi jako krocan. Na třech nožkách, které působí, jako by byly z gumy, běží za oběma lidmi, ale před nimi zůstává stát, jako by je do země vrazil. Na baňatém trupu činí husí krk, podobný chemické křivuli. Nad zobákem se neklidně otáčejí dvě očka. Groteskní tvor vyhlíží, jako by byl prodělal četné amputace, jako oživlá retorta na trojnožce, uprchlá odkudsi z alchymistické dílny. Když Li pozvedne kameru, vyráží zvíře drásavé zaječení a divokými klokaními poskoky se od nich vzdaluje. Překvapená Li nemá ani čas stisknout spoušť.
"Trojnožec?" říká Frank udiveně. "Anebo mu ti pavouci čtvrtou nohu utrhli? Ale proč? Na Zemi žádná taková zvířata neexistují a nikdy také neexistovala."
"A proč tak strašlivě vřeští?" ptá se Li. "Pokaždé mi přejde mráz po zádech."
"Možná v sebeobraně, aby odstrašil protivníka," odpovídá Frank nejistě.
Jelikož tuto záhadu neumějí rozluštit, rozhodují se postupovat dál. Brzy objevují chodbičku, kterou lze vystoupit výš. Vede snad na svobodu? Li je přesvědčená, že podzemní oáza liánového porostu musí mít nějaké spojení s vnějším světem. S novým úsilím spěchá kupředu a Frank má chvílemi co dělat, aby jí stačil. Nesdílí sice její naději, že by brzy opět spatřili denní světlo, ale střeží se vyjádřit obavy nahlas.
Chodba stoupá stále strměji. Chůze kamenitou a klikatou pěšinou je utrpením, nohy mají jako v poutech. Námahou sotva lapají po dechu. Asi po půlhodině před sebou náhle zahlédnou konec tunelu. Stovku metrů před nimi zeje v jeho stěně jakási světlejší škvíra.
Štěrbinou vniká dovnitř tmavozelený přísvit. Končí tam snad celý ten skalní masív, ústí tahle chodba do nějakého houští nebo snad do lesa? Opatrně postupují dál, Li s bušícím srdcem. Frank sice stále ještě s pochybami, ale přece jen nakažen její důvěrou. A teď stojí v těsné blízkosti onoho místa. Proužek světla proniká kolem přivřených kamenných dveří, podobných těm, jimiž se jim podařilo uprchnout z okrouhlé kamenné síně. Frank ukrývá Li za sebe a jako prvý vyhlíží štěrbinou ven. Pak se obrací a objímá Li kolem ramen. "Musíš trochu zatnout zuby. Tahle cesta ven nevede."
Ještě krok a uprchlíci jsou opět v kopulovité síni. Na jejím stropě stále ještě visí týž obrovitý pavouk.
Li propuká v pláč. Vybičované naděje se zhroutily tak náhle, že se propadá do bezmezného zoufalství. Visí na Frankovi a neutišitelně vzlyká.
Frank jí šetrně hladí vlasy. Zná dobře její vznětlivost i její nevyrovnanost. Pociťuje přebytek její vroucnosti a citovosti odjakživa jako šťastnou protiváhu a doplněk své vlastní střízlivé a věcné povahy. Ponechává jí čas, aby se mohla z toho nesmírného zklamání sebrat a uklidnit. Konejšivě a pevně ji drží v náruči.
Pohledem znovu zkoumá stěny kruhové síně. Ale nikde nenachází ani náznak nějakého východu. Všech osm výčnělků připomínajících sarkofágy je si k nerozeznání podobno. Dochází mu, proč je nikdo nepronásledoval: z těchto jeskyní neexistuje žádná cesta k úniku! Každá z cest k oné podzemní oáze vychází z téhle kupolovité síně a opět se do ní vrací. Ale nějaký přístup do síně přece být musí, vždyť přece viděl, že sem pavouci odněkud Li přivedli! Kudy to bylo?
Li se vymaňuje z jeho objetí. "Franku, podívej, pavouk je pryč! Už nás nikdo nehlídá!" Hlas se jí chvěje. Naděje opět zahořela.
"Ven se stejně nedostaneme," namítá Frank trpělivě. Hlava mu pracuje. Kudy zmizel jejich strážce? A kam? A proč? Je to snad jen střídání? A pak mu svítá: cesta skalní chodbou, do propadliny s pralesem řas a zase zpět jim jasně ukázala, že útěk odsud je nemožný. Nikdo je tedy hlídat nemusí. Ledaže by se jim podařilo najít onen skrytý východ ven, pryč z těchto skal, ovšem ten je dokonale utajen.
Je skutečně tak dobře skrytý?
Tahle myšlenka se nedá zaplašit. Třeba se nám přece jen podaří, když budeme hledat dost systematicky, nalézt onen tajný zámek, jímž se otvírá brána na svobodu. A co když za tou branou bude opět stát nějaký pavouk na stráži, co pak? Ale ať! Hledat východ a východisko je lepší než utonout v zoufalství.
"Li, uděláme teď nejlíp, když metodicky prozkoumáme stěny. Myslím totiž," říká s pevnou důvěrou v hlase, "že ten východ najít musíme."
Metr za metrem oba dva ohledávají stěny, které je věznì, Li s netrpělivostí, nabita aktivitou, Frank rozvážně a klidně,
A náhle Li vykřikuje: "Franku! Franku! Mám to. Jsme volní!"
V mžiku je Frank u ní a vyhlíží pootevřenou štěrbinou. Je tam šero. Chodba? Nebo další jeskyně? Opatrně se protahuje - a stojí venku, volný.
Li vyskakuje hned za ním. "A teď pryč, pryč, než se vrátí ti pavouci."
Vítá ji vonící a osvěžující chlad. Je jasno. Po obloze poseté hvězdami přebíhají záblehy podobné nádherně zbarvenému větvoví anebo žilnatině, zcela neslyšný a tichý ohňostroj.
Frank žasne. Severní záře v tropických šířkách! Magnetická aktivita toho nebeského tělesa musí být nesrovnatelně silnější, než je pozemská.
Li stane jako u vytržení. Naděje v ní znovu ožívá, pohled na hvězdnou oblohu jí přináší útěchu a naplňuje ji novou důvěrou. Zmocňuje se jí nadšení. "Je to strašidelné, ale překrásné. Vytahuje kameru. "Jestlipak se mi povede tu nádheru nafilmovat?
"Ukaž mi raději cestu k modulu," říká jí Frank a přemáhá napětí. "To je teď nejdůležitější."
Li se leká. "Tu já jsem nesledovala, a teď potmě ji už vůbec nenajdu."
Zní to tak sklíčeně, že ji Frank musí uklidňovat. "Dobrá, zůstaneme prostě tady, dokud se nerozední," říká. "Za dne se k

modulu docela určitě dostaneme. Daleko od něj stejně nemůžeme být. Ale proč není slyšet jeho vysílačka?" Nic ho však nedokáže sklíčit. "Nejdou mi z hlavy ty signály, které jsem zaslechl před několika hodinami," vysvětluje. "Myslím, že na planetě přistáli naši lidé. Nehledají nás snad?"
"Já už stejně nemůžu dál," přiznává náhle Li. "Musím si sednout, nebo padnu. Teď už stejně máme času dost."
Frank ohledává kuželem svítilny okolí. Ve skalní stěně nachází prostornou dutinu, v níž leží na nevysoké hromádce sutě plochá kamenná deska. Posazují se na ni. Li se tiskne k Frankovi, hlava jí klesá ke straně, zavírá oči. Prameny jejích hustých měkkých vlasů splývají muži po ramenou. Jsou černé, k nerozeznání od černé noci. Frank ji vine k sobě.
7
Audience je u konce. Šedohlavý hodnostář vstupuje do chodby, zastavuje se a ohlíží se po lidech. Kosmonauti pokyn chápou a následují ho. Docházejí na prostranství před skalním srázem. Letoun, který je sem dopravil, je očekává. Dychtivě se rozhlížejí kolem sebe. Teď, kdy už je jejich pobyt na této planetě formálně vzat na vědomí, kdy už se mohou považovat za vyslance jiné kosmické civilizace, neměli by nic proti tomu podívat se na život a způsoby cizích bytostí trochu zblízka. Ale jejich skupinka zůstává osamocená, nikdo sem nepřibíhá, žádní zvědavci se kolem nich netlačí. Klidně a neokázale je tři domorodci pod vedením šedivce doprovázejí až k letadlu. Zřejmě jsou považováni za vědeckou výpravu, která by nějaké špalíry a pocty považovala za nerozumnou pompu.
Ale Kulmin si tím tak docela jist není. Nemá tohle tiché rozloučení spíše jiný význam? Kam je vlastně teď vedou? O tom se přece nejednalo. Chtějí je snad představit dalším zástupcům planety, nebo je snad chtějí znovu uvěznit a předat jiným instancím? Lze spoléhat na to, že porozuměli Larovu výkladu a že lidem uvěřili? Přišli jsme sem jako zajatci, uvažuje, a odcházíme zdánlivě jako hosté. Ale nemýlíme se v tom? Není pro nás přání otcem myšlenky?
Dříve než nastoupí do letadla, klade jejich učený průvodce jakoby na rozloučenou ruku na okrouhlou knihu, kterou si Lar odnáší. Toto gesto připadá Larovi jako stisk ruky a jako výzva k dalším kontaktům, a na znamení, že pochopil, zvedá knihu významně na pozdrav. Sotva vstoupili na palubu letounu, příklop se uzavírá.
V horní části disku sedí pilot. Nebere pasažéry vůbec na vědomí, němě obsluhuje knoflíky a páky. Zdá se, jako by lidi vůbec nevnímal.
A již se disk zvedá od země. Kulminovi se tentokrát zdá, jako by se jeho čočkovitý tvar za letu zřetelně zplošťoval. Plocha okna se i se stěnami vychyluje k obvodu. Co má asi proměnlivý tvar tělesa společného s principem jeho letu? Zapisuje si: informovat se na pohon!
Vzadu za nimi zapadá slunce. Unavená rudá záře přebíhá no stěnách kabiny. Terén pod diskem tmavne do tušové černi. Mlčky letí lidé noci vstříc.
V letadle se rozjasňuje. Rozsvěcí se světlo a měkce a tlumeně obklopuje jejich těla duhově opalizující aureolou.
"To je pohádka, kouzelné je to," říká Egi. "Takovouhle barevnou hudbu si musíme zařídit v našich nervových sanatoriích jako léčebný prostředek, možná ve spojení s odpovídající skutečnou hudbou."
"Asi mají tahle kouzla zabavit cestující," odpovídá Lar.
Ubíhá jen pár minut a lidé v letounu cítí, že pilot citelně klesá. Vyhlížejí okny, aby si dojem ověřili, ale tabule jako by někdo zvenčí nalakoval na černo.
"Zřejmě nás veze k modulům," říká Egi Laurentová, aby uklidnila cestující.
"O tom vůbec nepochybuji, říká Ron Lar bezstarostným hlasem. "Nebezpečí je zažehnáno."
Vtom sebou trhne.
Ostrý žlutý zásvit jako by roztrhl temnotu za skly a třepetá se za okny. Oslňující světlice plápolavě klesá do hlubiny. V přízračném osvětlení se v záškubech přibližuje povrch planety k disku.
8
Naráz od sebe Frank a Li odskakují. Jako by je zalila záře světlometu. Plamenný žlutý svit vniká nemilosrdně do jejich úkrytu a kreslí chvějivé stíny.
Oba dva intenzívně couvají a tisknou se ke skále.
"Ani hnout!" nařizuje Frank.
"Honí nás," šeptá Li chvějícími se rty.
"To sotva. Proč by nás byli nejdřív pouštěli?"
"Nebo s námi podnikají nějaký pokus."
"Tiše. Už ani hlásek."
Čadící a prskající světlice klesá shůry a dopadá na dno rozsedliny. Frank se zvolna naklání a dívá se vzhůru k neklidně pomrkávajícím hvězdám. Co je to? Nad nimi pluje nějaký kruhový řetízek světel, jako náhrdelník z hvězd. Kroužek se zřetelně zvětšuje.
"Přistávací manévr!" šeptá. "Musí to být nějaká vzducholoď, pohybuje se docela nehlučně."
Teď už vidí onen úkaz i Li a chytá se Frankovy paže. "Pavouci! Vrhají se na nás!"
Frank neví, jak ji uklidnit. Stísněně si uvědomuje její naprostou pasivitu. Jakou viděl Li až dosud? A jakou ji vlastně teď poznává? Bývala rázná, svěží, čilá jako rtuť. I při svědomitém vztahu k práci se snadno dokázala nadchnout, mívala sklon k bezstarostnosti, k lehkosti. Teď je naproti tomu jakoby bezradná, vydaná všanc domnělým děsům, hluchá vůči všem slovům. Žádnou šetrnou formou se mu nedaří povzbudit ji. Má s ní zatřepat drsněji, houknout na ni? Zkouší to.
"Nech toho breku, nejsi už žádné malé dítě!"
Zírá na něj. Takhle Franka ještě nezná!
Konečně se Li dokáže trochu vzchopit.
Je mu líto, že na ni tak vyjel. Ale snad to bylo třeba. Přesto si umiňuje, že už ji nebude takhle lekat.
Li téměř nabývá duševní rovnováhy. Vnímá, že nesmí Frankovi ještě ztěžovat situaci nějakými nářky, tím, že se nedokáže ovládnout nebo že se mu tu bude nervově hroutit. V žádném případě nesmí propadnout zoufalství. I v

nebezpečí musí zůstat Frankovi platnou družkou.
Má na sebe zlost, a to jí začíná pomáhat. Věděla přece, že s účastí na letu přijímá i nepředvídatelná rizika. Chtěla být dcerou svého otce. Nesmí se teď dát prvou neočekávanou příhodou vyvést z míry, nesmí propadnout malomyslnosti, musí se sebrat.
Pozorně sleduje, co se před ní odehrává. Neudrží však soustředěnou pozornost, přepadá ji opět úzkost, mrazí ji. Co je to? Cožpak se s tím šokem stále ještě nevyrovnala? Proti své vůli se dává znovu do nářku, se vztekem sama na sebe, ale neschopná tomu děsu odolat. Co to s ní těch pár hodin udělalo? To už se vůbec nedovede ovládnout? Nebylo by divu, kdyby na její nářky Frank reagoval podrážděně. Ale Frank na sobě nic nedává znát. Mlčky pozoruje šňůrku světel, která se stále víc a víc blíží k zemi.
Znovu se tedy na ni řítí nějaké pohromy, její trpný podíl na nich v tomhle cizím světě stále ještě není u konce. Jiskřivý kruh klesá a Frank cítí, jak se Liino srdce rozbíhá do stále rychlejšího tlukotu.
9
Lehký náraz. Někde pod nimi skřípe písek. Disk se mírně naklání, příklop se otevírá.
K překvapení kosmonautů se v jejich pojítkách náhle ozývá plnou silou kontrolní frekvence Franka a Li.
"Jsou to oni! Frank a Li!" vykřikuje prvá ze všech Egi Laurentová.
"Ale pak musí slyšet i oni nás." Vzrušení se přenáší i na velitele. Ron Lar zapíná vysílačku. "Franku!" Hlas mu přeskakuje. "Sem! K nám!"
Pro Franka a Li je tím záhada rozřešena.
"To nejsou žádní pavouci!" vyhrkne Li. Slzy úlevy už nedokáže a ani nechce zadržet. "To jsou naši přátelé!"
Frank ji neposlouchá. Musí se ohlásit, kosmonauti je musí registrovat na příjmu! To je teď jediné, na čem záleží.
"Ano, kapitáne, slyšíme," potvrzuje rádiem. "Zůstaňte, kde jste. Vyrážíme směrem k vám!"
Chytá Li za ruku a v běhu ji táhne za sebou - k řetízku světel, který teď už spočívá na zemi.
Z paluby létajícího disku hledí Lar upřeně do noci.
Nepoletuje tu tmou nějaká světluška? Rytmicky se tam rozsvěcí a zháší jakási jiskřička a její světlo stále sílí. "Světelné signály!"
A už se objevují Frank a Li. Běží, klopýtají, Frank mává svítilnou. Celí udýchaní dobíhají oba pohřešovaní k letounu.
"Nastupujte! Rychle!" vybízí je Kulmin.
Vyčerpáni klesají dovnitř disku. Přátelé Je objímají.
"Konečně je to za námi," sténá Li a lapá po dechu. Obličej má celý mokrý od slz.
"Jak jste přišli k tomuhle vehiklu?" ptá se zadýchaně Frank.
Kulmin se burácivě řehtá. "Dárek na uvítanou!"
"Uklidněte se už trochu," říká lékařka. "Všichni žijeme a všichni jsme rádi, že i vy jste naživu. Nejste doufám nějak zraněni?"
Pilot se chápe pák.
Disk se zvedá a po dvou minutách opět klesá. Znovu jeho přistání předchází plápolavá světelná puma.
"A jsme tu," oznamuje velitel. "Tamhle jsou siluety obou našich modulů." Ukazuje oknem ven.
Disk přistává. Už když kosmonauti vystupují, zachycují kontrolní frekvence vysílaček obou modulů. Zality bledým, ale přesto oslňujícím svitem se před nimi tyčí přistávací moduly.
Dva domorodci stojí na vstupním ochozu prvého modulu a pracují tam s přístrojem, který upomíná na autogenní hořák.
Kosmonauti strnou. Co se to tam zase děje? Čeká je snad nějaké další překvapení? Nějaké nepříjemné?
"Hrom do nich, chtějí nám modul zničit!" kleje Kulmin.
"Myslím, že ne," odpovídá Egi uklidňujícím hlasem, "vzpomeňte si na film, který nám pavouci předvedli. Určitě moduly upravují, aby zase byly schopné letu."
Modravým plamenem odstraňují oba technici navařený kov ze štěrbiny kolem vstupních dveří modulů.
"Tady! Podívej se na to sám, Franku! Tady je ta škvíra ještě zaplněná! Ani šev po tom svaru se mi nepodařilo najít."
"To jsem blázen! Svařeno a perfektně začištěno. Odevzdávají čistou práci ti pavoučci."
Odtavený kov je odsáván trubkou do zásobníku. Konečně! Pečeť je pryč a vstup je volný. Oba cizí tvorové spěchají s tavícími tryskami a ostatním zařízením k druhému modulu a opakují právě dokončenou operaci ještě jednou.
Nad údolím, kde přistáli, teď šlehá v krátkých intervalech řada ostrých plošných blesků. Na několik okamžiků je Li oslněna, mne si oči. "Co zas má být tohle?"
Lar krčí rameny. V tom okamžiku s překvapením slyší volací signál Heliophoru. Rázem se mu rozbřeskne. "Zřejmě spalují tu rádiovou clonu, tu mlhu, asi jako se dá spálit oblak magnéziového prachu. Spojení je obnoveno." Z jeho hlasu zaznívá radost i sebedůvěra.
"Pite! Připravte všechno k návratu obou modulů," vydává příkaz Heliophoru kdesi nahoře. "Jsme všichni v pořádku. Ostatní později ústně. Příjem!"
"Rozumím!" to je Pitův hlas.
Přičinliví pavoučci, kteří skončili práci na modulech, zhášejí trysky, nakládají nářadí do disku a nastupují. Letoun se zavírá, stoupá a nehlučně odplouvá. Zářící kotouček, který se sune oblohou, se zmenšuje a zmenšuje. Brzy ho pohlcuje noc.
Lar se zamyšleně dívá za tvory, kteří je právě opustili. Je pozoruhodné, jak dobře jsou obyvatelé téhle planety připraveni chránit se před návštěvami z kosmu.
Kosmonauti se rozcházejí do modulů a připravují je ke startu. Netrvá dlouho a půdu začíná bičovat výtrysk plamenů. V ladném a přesném skupinovém letu nabírají oba moduly jako dvojčata kurs k mateřské lodi.
3. KAPITOLA

1
Když uplynula stanovená doba odpočinku, svolává Ron Lar poradu celé posádky. Kosmonauti zaujímají místa v měkce čalouněných otočných křesílkách, jimiž je vybaven konferenční sál.
Lar shromáždění zahajuje. "Než se pokusíme objasnit všechno, co jsme zažili, a než začneme s vědeckým zpracováním, je nezbytné přeložit obrazový slovník do našeho jazyka. Abychom neztráceli zbytečně čas, začneme hned. Triggere, to je úkol pro tebe."
"Moment," ozývá se Kulmin, "a proč hned? Nejdřív si musíme přece ujasnit, jestli se taková námaha vyplatí."
"Jestli se vyplatí?" Lar hledí zmateně na Kulmina. "Jak to myslíte? Máte snad jiný návrh?"
"Myslím tím, má-li vůbec smysl v expedici pokračovat říká Kulmin sebejistě.
Všichni na něj upírají oči. Po několik vteřin není slyšet nic než vzrušením zrychlený dech. Posléze mu odpovídá Lar a na jeho hlase je poznat, že se s námahou nutí ke klidnému tónu.
"Úkol naší výpravy zní: prozkoumat planetu pozemského typu v systému hvězdy Epsílon Eridani tak podrobně, jak to poměrně krátká lhůta naší vědecké skupině dovolí. Ke splnění této úlohy lidstvo postavilo naši kosmickou loď, vybavilo ji, vybralo posádku a vyslalo ji na cestu. Otázka zní: zastaral nějak onen úkol okamžikem, kdy jsme zjistili, že domněle neobydlená planeta je osídlena a ovládána inteligentními bytostmi, které se přinejmenším svým fyzickým zevnějškem nepodobají lidem?"
Jednomu po druhém se Lar dívá do očí. "Jelikož nikdo nevyjadřuje odlišný názor, považuji mlčení za jednomyslnou odpověď a shrnuji: úkol trvá v dosud platném rozsahu. Jsme povinni splnit ho, jak nejlépe dokážeme."
Kulmin se na kapitánova slova jen usmívá. Špulí spodní ret, koutky pokleslé, přemítavě pokyvuje hlavou, hlučně se nadychuje, takže se po něm všichni naráz ohlédnou, a říká: "Další výzkum planety smíme konat jedině se souhlasem těch pavouků. Máme tím svázané ruce. Bude nám dopřáno - pokud nám vůbec něco dopřejí - vidět jen to, co nám budou ochotni ukázat. A toho nebude příliš, o tom jsem přesvědčen."
"Chcete tím tvrdit, že existence technicky vysoce vyspělých obyvatel planety by nás mohla při plnění našeho úkolu nějak omezovat?"
"Přinejmenším nám bude ukládat drastická omezení."
"I letmý pohled je lepší než žádný," namítá Lar. "Ale to záleží na nás. Jestliže vybudujeme náš vztah k obyvatelům planety na základě věcné výměny informací, což je v každém případě to nejmenší…"
"To přece nezáleží na nás!" vyhrkne do toho Alef.
"…pak nás asi nebudou omezovat vůbec."
"Domníváte se snad, že bychom neměli vytvořit pouze vztahy na věcném podkladě, ale pokud možno i přátelské? A že by nám pak ti pavouci dokonce poskytli nějakou pomoc v naší práci?" ptá se nedůvěřivě Pit Klix.
"Určitě, a to také musí být naším nejbližším cílem."
"A to se snad mám," křičí rozrušená Li, "s těmi ohyzdnými potvorami nějak přátelit? Nedokážu v sobě prostě potlačit hnus, když je vidím."
Burton jí na uklidněnou klade dlaň na hřbet ruky. "S největší pravděpodobností nejsi pavoukům o nic míň odporná než oni tobě - a přece tě vlastníma rukama odnesli do jeskyně."
"Na to mi ani nevzpomínej!" brání se Li.
Kybernetik Trigger začíná pokyvovat hlavou sem a tam, jako vždy, když se chce k něčemu vyjádřit. "Ohyzdný, odporný," říká bezvýrazným hlasem, "to všechno jsou velice relativní pojmy, které by naše vztahy k cizím bytostem neměly zatěžovat. S našimi vědeckými úkoly nemají nic společného. Subjektivní pocity jsou špatnými rádci, tam, kde jde o fakta, hypotézy, zákonitosti. Kdo takové pocity neumí překonat, měl by raději zůstat na palubě mateřské lodi. Problém je někde jinde: budou vládci téhle planety s to náš úkol pochopit? Jestliže nám mají dovolit provádět potřebná měření, podnikat rozsáhlé výpravy, založit vrty a podobně, pak musí nejprve náš záměr vnímat a musí ho také akceptovat. Musíme stále považovat všechno, co tu chceme podnikat, za zásah do jejich prostředí a existence. Už proto se mi naše záměry zdají poněkud problematické. Očekávat nadto od nich ještě projevy přátelství - to považuji za utopii."
"Ale to je přece neoddělitelná," říká temperamentně Kulmin. "Věcnost a přátelské porozumění tu nutně patří k sobě, zejména v tomto případě. Pavouci tu vládnou. Mohou nám dovolit přístup sem nebo tam, mohou nám zakázat vstoupit do území, která pro nás budou nejdůležitější, mohou nám komplikovat práci tisíci omezeními." A zcela věcně pak dodává: "Buď se s nimi spřátelíme, tak aby nám vycházeli ve všech směrech vstříc, anebo můžeme rovnou odstartovat k zpátečnímu letu."
"Naprosto stejně to chápu i já," říká Lar s uspokojením.
"Obávám se, že ne!" odpovídá Kulmin. "Protože pro mě z tohoto rozboru vyplývá jako jediný možný závěr rozhodnutí okamžitě odletět! Doufat v přátelské city bytostí, které stojí daleko blíž živočišné říši než civilizaci pozemského typu, to je iluze, jakou si nemůžeme dovolit."
Lar odpovídá dotčeně, hlasitěji než obvykle: "Antropocentrismus byl už dávno překonán, Kulmine! Co vás opravňuje k domněnce, že obyvatelé téhle planety jsou v něčem méně civilizovaní než my? Patří snad do živočišné říše jen proto, že se stavbou těla podobají našim pavoukům? Nevyvolal ve vás jejich letoun ohromení, nebo spíš úctu? Je snad jejich systém záznamu informací - vzpomeňte na to planetárium a na maxihologram - méněcenný ve srovnání s naším?"
Egi k němu vzhlíží. "Nehněvej se, ale nejde přece jen a jen o techniku."
"Naprosto správně!" říká Kulmin s důrazem.
"Profesor Kulmin tu přesvědčivě prokázal," pokračuje lékařka, "že vztahy mezi obyvateli dvou různých planet musí být založeny stejnou měrou na věcnosti jako na přátelství. Zdůrazňuji to musí, nemá-li je za daných okolností trvale ochromovat vzájemná nedůvěra. Až dosud jsme hovořili jen o tom, co očekáváme od těch arachnoidů my."

"Á jé, teď už jsou to dokonce arachnoidé," křičí Ben Alef podrážděně. "Nebo snad dokonce arachnolidé?"
"A proč ne?" odpovídá mu hned Egi. "Měli bychom být šťastni, kdybychom v jejich očích byli pavouky hominidního typu! Jenže i oni od nás budou cosi očekávat. Co jim můžeme nabídnout, pokud jde o informace, znalosti, objevy? Nepřicházíme přece s prázdnýma rukama. Budeme-li jen něco chtít, požadovat, nelze žádné přátelské vztahy očekávat. A my jejich přátelství potřebujeme. Proč by vlastně nemělo mezi dvěma planetami, které nemají žádné protichůdné zájmy, existovat porozumění, sblížení?"
"Je to sice vysoce zajímavá diskuse," podotýká Kulmin, "jenomže se v ní objevují otázky, na které nedokážeme odpovědět. To znamená, že na tuto situaci nejsme dostatečně připraveni. Nemůžeme ji proto také adekvátně zvládnout. Podstupovali bychom nezodpovědná rizika, kdybychom se chtěli - bez záruky, že se nám nějak podaří vytvořit na straně těch groteskních tvorů přátelské vztahy - pouštět do dobrodružství, jehož výsledek je pochybným
"A to říkáte vy, profesore?" ozývá se náhle Fukuda, který až dosud zdrženlivě mlčel. "Vy se přece jinak nebojíte žádného nebezpečí."
"Nejde o mě, jde o celou výpravu. Ti mnohonožci na mě působí jako… no ano, jako nebezpečná zvěř. A třeba to nejsou v podstatě ani zvířata, ani hominidi? Kdoví, zda bychom z toho podruhé vyvázli se zdravou kůží!"
"Ale přesto!" vyskakuje Ben Alef z křesílka, "s tím já se smířit nemůžu." Pokouší se dodat ostrému hlasu vemlouvavý přídech. "Jednou už jsem tu, takže bychom se měli o planetě dovědět všechno, co je v našich silách. Nechci nijak zastírat, že tím myslím i sám na sebe. Nemyslím, že bych měl ještě někdy v životě příležitost vkročit na planetu jiné sluneční soustavy."
"A když už nám jednou ti pavouci věnovali svůj slovník," doplňuje ho Burton, "pak s námi asi také hodlají hovořit."
"Nějaké další připomínky?"
Mlčení.
Lar shrnuje: "Abychom mohli planetu prozkoumat tak, jak to předpokládá náš úkol - v daných mezích, pochopitelně -, budeme se snažit o dobré, pokud možno přátelské vztahy s jejími obyvateli. Nehledě k jejich fyzickému zevnějšku považujeme je za vysoce vyvinuté rozumné bytosti, které mají vyspělou společenskou organizaci. Jejich chování k nám bude záviset na dvou faktorech. Především na našem vlastním vystupování. To pro nás znamená kázeň a dostatek dobré vůle. Za druhé na stavu vývoje jejich společnosti. Od nás to bude vyžadovat pozornost, dokonce spíše ostražitost, protože až dosud nevíme nic o tom, k jakému stupni společenského rozvoje obyvatelé planety dospěli, jaké tu vládnou společenské vztahy. Jestliže pro nás existují nějaká rizika, pak právě v této oblasti. Nařizuji proto: Za prvé osvojit si jejich řeč. Za druhé připravit se na vzájemné kontakty a výměnu informací. Za třetí respektovat obyvatele planety jako vládce tohoto kosmického tělesa. Za čtvrté mít oči otevřené pro případ, že by obyvatelé planety stáli přece jen blíže zvířatům než člověku, jak tu bylo uvedeno v diskusi. Při jakékoli známce nebezpečí se vrátit neprodleně na mateřskou loď."
"Pokud nám to ti pavouci dovolí," reptá profesor Kulmin.
"Kromě toho," nedává se Lar vyvést z míry, "jestliže bychom se měli stát svědky nelidských anebo člověka nedůstojných dějů a věcí, museli bychom se v tom případě ihned poradit a usnést, zda setrvat dále má smysl či ne. V tom ovšem tkví jisté riziko. Jenomže bez rizika není úspěchu."
Pár týdnů už mají za sebou. Obrazový slovník obyvatel planety se ukázal být užitečným podkladem pro strojové zpracování, takže se Triggerovi podařilo domyslet systém překladových programů, které by umožnily nerušenou komunikaci s obyvateli planety,
Mnoho se za ten čas udalo. Jedna příhoda ale mimořádně vzrušila všechny mozky.
Jednoho dne podle palubního kalendáře vtrhl inženýr Nabla do místnosti navigátora Klixe. "Pite, stoupá venkovní teplota! Zatím ještě nepatrně, ale trvale. Začínáme se nořit do atmosféry, to je bez debaty! Něco na tvých měřeních nesouhlasí."
"To je nemožné!" odpověděl Pit úsečně a vytasil se s registračními pásy výškových měření.
Inženýr Nabla si je prohlédl lupou, porovnával je navzájem - a pak zvedl hlavu. "Jasně! Naše vzdálenost od planety se zmenšuje. Kdes nechal oči?"
"To je - tomu nerozumím."
Nabla okamžitě vyrozuměl velitele. "Oběžná dráha vykazuje z neobjasněných příčin změny. Začínáme se postupně nořit do atmosférického obalu planety."
"Profesor Kulmin, Burton, Nabla a navigátor do mé kabiny!" nařídil Lar.
Muži, kteří přišli na jeho rozkaz, mlčky kontrolovali křivky grafů.
"Jak si ten jev vysvětlujete? zeptal se jich Lar. Pohlédl ze všech nejdříve na Kulmina nejen proto, že Kulmin byl jeho zástupcem, ale také proto, že ho chtěl na akci více zainteresovat, zavázat ho k intensivní spolupráci.
Profesor bezradně pozvedl ruce. "Snad atmosféra téhle planety pulsuje obdobně jako Delta Cephei?" začal opatrně.
"Co si myslíte vy, Burtone?" ptal se kapitán dál.
"V pulsaci nevěřím," odpověděl astrofyzik. "Spíš tu půjde o nějaké přesuny hmot uvnitř tělesa planety."
"Takovéhoto řádu?"
"A proč ne?"
Rozhostilo se ticho. Pak se ozval Kulmin. "Že by s těžištěm planety hýbali ti pavoučci? Pořád ještě jsme se nedověděli, jak vyřešili pohon těch létajících disků."
"To je nepravděpodobné, poznamenal Nabla.
Pit Klix měl pocit, že ho přehlížejí. V Larově postoji viděl nedostatek důvěry k sobě vždyť přece od něho, od navigátora, by byl měl žádat vysvětlení především.
"Přineste filmy povrchu planety!" nařídil Lar.

Pit odběhl do archívu a vzápětí se objevil s filmovými kotouči. Nasadili je do soupravy paralelních projektorů a vzájemně je začali porovnávat a vyhodnocovat.
"Tady to máte!" zvolal kapitán. "Opisujeme nad planetou jinou dráhu, než jaká byla vypočítána. Jak je to možné?"
Nikdo mu na tuto otázku nedokázal dát odpověď.
"Podívejte se tam, kde má planeta mít póly," řekl Lar s důrazem. "Prostor jižního pólu je viditelně bez ledu."
"Mohlo by se stát, že v polárním létě led zcela roztaje, ozval se Kulmin.
"Vyloučeno!" zaprotestoval Burton. "Pokud jde o sklon osy, délku oběhu a teplotu, je tahle planeta od naší Země takřka k nerozeznání.
"Burtone, vy se podívejte na tu záhadu se změnou oběžné dráhy," přikázal velitel astrofyzikovi. "To patří do vaší specializace."
"A to pokud možno brzy, jinak předvedeme pavoučkům, jaká je to podívaná, když padá meteor, zabručel palubní inženýr. "Protože i kdybychom dovedli vymanévrovat z nejhoršího při poklesu, byla by to tak jako tak dokonalá katastrofa. Víte přece, že Heliophor může odstartovat pouze z kosmické stanice nebo z oběžné dráhy, a ne z povrchu planety. Budeme v troubě, jestli se co nejdříve nedostaneme do bezpečné vzdálenosti od planety.
"Aspoň bychom se mohli přesvědčit, jestli nás ti pavouci přijímají přátelsky anebo ne," rýpl Lev Kulmin.
"Na takové spekulace teď není čas," odpověděl Lar s netrpělivým spodním tónem v hlase. "A vy, Tensi, se postarejte s Fukudou o to, abychom se dostali o kus dál od planety. Oběžnou dráhu zvolte o pět set kilometrů výše. Franku, vy nezapomeňte, co je váš úkol! Děkuji vám všem."
O chvíli později se rozječely sirény a oznámily změnu dráhy. Iontové trysky vynesly kosmický křižník do bezpečné výše. Po několika hodinách byl manévr u konce. Pozemské smítko ztracené v kosmu plulo opět bezpečně na nové parkovací dráze.
Zpráva o druhé nehodě se dostala jen k několika zasvěcencům. Dokumentaristka reprodukovala onu encyklopedii obyvatel planety na záznamový pásek. Když prohlížela kresby, které měly představovat lidi, zarazila se. Šlo samozřejmě o pouhé skici, o pár čar znázorňujících lidské postavičky, a nebylo možno od nich očekávat věrnost v detailech. Přesto se jí mocně vyklenuté a spíše sudům podobné čárky, které zřejmě představovaly nohy, příliš nezamlouvaly.
Kromě toho si nebyla ani jista, jestli náhodou ruce některých postaviček nemají o pár prstů víc, než jak to ve skutečnosti bývá.
Použila silnějšího zvětšení, ale ani to příliš nepomohlo. Je to ztráta času vůbec o tom přemýšlet, říkala si. Pavouci nás zkrátka tak přesně nepozorovali, času na to nebylo dost, anebo třeba byli pohodlní kreslit si nás do všech podrobností.
Když ale postřehla kolem dvou lidských postav nakreslených vedle sebe jakýsi nedokonalý obdélník, jakoby rámeček, zarazila se v práci. To jsme pro ně tak důležití, že si nás takhle zvýrazňují, jako by šlo o řešení jakési významné úlohy?
Stiskla knoflík hlasitého telefonu a přizvala Kulmina, aby jí nikdo nemohl vytknout, že se s nikým neporadila.
Kulmin zkoumal kresby dlouho a zevrubně. Použil nejrůznějších zvětšení, zapřáhl i čtecí zařízení, přikládal měřicí síťky a uchýlil se i k fluorescenční lampě, jako by byl na stopě padělaným dokladům. Posléze bezradně rozpřáhl ruce. "Smysl mi pořád uniká. Znamenají ty rámečky pro nás snad nějaké nebezpečí? Snad se za tím skrývá záměr dva z nás unést a uvěznit."
Li bezděčně couvla o krok zpět. A pak se najednou usmála. "Proč by nám to ale avizovali takhle předem? To by nebylo nejchytřejší."
"V tomhle máte pravdu. Ale snad jen pavouci zapomněli nějaký tajný příkaz o našem osudu z kresby vymazat."
"Co budeme dělat?"
"Především nebudeme ztrácet nervy," odpověděl Kulmin. "Jsou to všechno tak jako tak pouhé dohady. Snad pavoukům opravdu uklouzla jen neškodná chyba. I lidé dělávají chyby."
"Chcete se se svou domněnkou svěřit velitel i?"
"Samozřejmě! Musí mít přehled o všem, co by mohlo být pro naši výpravu jakkoli významné."
Lar vzal jejich sdělení na vědomí s klidem. "Ano, ta kresba skutečně vyvolává nějaké otázky. Ale zaujmout kvůli ní vůči obyvatelům planety nedůvěřivý postoj, to by byla chyba."
"Nemáme si pro všechny případy přece jen nenápadně s sebou vzít zbraně?" zeptala se Li.
"A proč? Nedáváme obyvatelům planety přece sebemenší popud k tomu, aby nás napadli. Jsou přece obdařeni rozumem vyhlížejí sice jako zvířata, ale zvířata to nejsou."
"Ale stejně jsou strašní!" vykřikla Li. "Tam pod zemí trápí bezbranné tvory!" Jen s úděsem si mohla vybavovat své zážitky.
"Frank mi o těch trojnožcích vyprávěl. Říkal jim tripodi. Myslím, že i tuhle hádanku časem rozlouskneme," odpověděl Lar. "V žádném případě ale nebudeme s sebou brát nové zbraně. Kdyby byli tak strašliví, jak se ty obáváš, pak by byli sotva zachraňovali Franka Burtona z prostředku kamenné laviny. Profesor a já se pokusíme, jakmile to bude možné, zeptat se obyvatel planety na smysl těch rámečků."
3
Trigger o tom všem zatím nemá ani ponětí, zabývá se nejdůležitějším současným úkolem. Zkonstruoval panel s osmi tlačítky uspořádanými ve dvou řadách. Klaviatura je propojena na pojmovou banku počítače. Paměť pomocí zabudovaného převodníku mění signál z panelu na slova v pozemském jazyku anebo ve skupinu slov, která je výrazu ekvivalentní. A naopak počítač věty snímané mikrofonem překládá do jazyka obyvatel planety, transformuje je ve světelné signály osmi žároviček umístěných na panelu nad klaviaturou.
Znaky jsou jednoduché. Dva sledy čtyř míst umístěné rovnoběžně vedle sebe tvoří abecední paměť. Každé z míst může existovat v nabitém nebo nenabitém stavu, což odpovídá výrazu ano nebo ne.
Každý výraz sestavený ze skupiny nabitých a nenabitých prvků odpovídá jednomu pojmu. Tyto osmičkové skupiny

znaků se řadí k sobě obdobně jako slova v textu. Je to způsob zápisu, který vzdáleně připomíná slepecké písmo. Takže teď už mohou s obyvateli planety hovořit.
I pro vědce s lysou šedou hlavou existuje ve slovníku samostatný znak. Slovo vyjadřující jeho jméno sestává z jediného osmičkového kódu, v němž krajní místa horní řady a vnitřní místa dolní řady jsou nabitá, což v mluvě Epsíloňanů odpovídá otevřenému oku. Jako vlastní jméno této zjevně vůdčí osobnosti vložil Trigger do paměti počítače slovo Arachno, jako připomínku vědeckého pojmenování pavouků. Od té chvíle nazývají Pozemšťané svého styčného důstojníka na cizí planetě profesor Arachno. Planetu samu křtí jménem Epsí.
Kapitán Lar svolává všechny členy posádky do velitelské kajuty. Když už se všichni usadili do křesílek, zahajuje poradu. "Než začneme s plánovitým průzkumem planety, ukládám nazývat s okamžitou platností její obyvatele oficiálně Epsíloňany. Chci tím docílit, aby zavádějící a také poněkud hanlivé slovo pavouk zmizelo ze slovníku všech členů výpravy." Tázavě se rozhlíží. Jelikož mu nikdo neodporuje, pokračuje ve výkladu. "Překladatelský automat smontujeme dole na planetě, abychom se mohli s jejími obyvateli dorozumívat. Průzkumnou skupinu na Epsí budou tvořit vědecký vedoucí výpravy Lev Kulmin, astrofyzik Frank Burton, kybernetik Log Trigger, bionik Ben Alef, dokumentaristka Li Wingová a já. Připomínky?"
"Rone, ty jsi nějak zapomnětlivý," ozývá se lékařka. "Kdopak bude výpravu zabezpečovat zdravotně?"
"Případné nemocné odešleme nahoru k tobě na ošetřovnu. Tady o ně bude postaráno nejlíp."
"A není to riskantní? V akutních případech by mohlo být už pozdě," odpovídá Egi Laurentová. Myslí přitom na to, že by se něco mohlo přihodit i jemu, Larovi.
"Co prosím vás není riskantní? Celý ten kosmický let je jedno veliké riziko," říká na to Lar.
Egi je zklamaná. Nasazuje kamenný výraz a mlčí. Jiné připomínky už nejsou. Velitel čeká ještě několik vteřin. Pak dává znamení k rozchodu.
"Jak a kam na Epsí budeme tu překladatelskou aparaturu stěhovat?" ptá se Pit Klix.
"Pochopitelně k profesorovi Arachnovi."
"A odkud se ti čtyrnožci dovědí, že je to překladatelský automat a že ho mají dopravit do středu jejich sídliště? Dokud ho nedáme dohromady, nemůžeme se přece s nimi nijak dorozumět."
"Pit má pravdu," říká Kulmin uznale. "Přece si nenaležíme všechno to zařízení na hřbet. Tam dole budeme od těch tvorů potřebovat, aby nám pomohli." Dělá kratičkou pauzu. "Snad budou pánové tak laskaví a dají nám k dispozici svůj létající talíř."
"Proč ne?" odpovídá Lar sebejistě. "Už nás stejně čekají."
"Jak alespoň doufáme."
"Já bych nestavěl jen na naději," konstatuje Frank Burton. "Sídliště je umístěno přímo v kráteru a my budeme schopni s modulem přistát jen nahoře nad městem, na okraji té výšiny. To znamená říkat si Epsíloňanům o svezení, pokaždé když se k nim budeme chtít vypravit."
"Máte pravdu, Franku," říká Lar rozhodně. "To se nelíbí ani mně. Dohodnuto, bereme s sebou vrtulník."
"Kapitáne," hlásí se Pit. "Mám návrh. Napište… jak se vlastně jmenuje ten legrační pavouk, chci říct ten Epsíloňan, mně už to jméno zase vypadlo z paměti."
"Arachno?"
"Napište prostě pavoucky Arachno a nalepte to na všechny součásti výzbroje - Epsíci budou hned vědět, kam mají tu aparaturu dopravit."
"To není špatné," chválí Trigger. "Arachnův symbol jako adresa. To opravdu není špatné."
"Vy občas míváte docela dobré nápady," zabručí
Lar potěšené a jasnějším hlasem pak dodává: "Kybernetické zařízení označit znakem profesora Arachna jako adresou a uskladnit v nákladním prostoru modulu."
Velitelova pochvala dodává Pitovi nové odvahy. "Kapitáne Lare," říká prosebným hlasem, "copak já nebudu smět přistát na Epsí?"
"Zatím ještě ne. Když vám připadá vedoucí představitel Epsíloňanů jako legrační pavouk a jejich znakům říkáte pavoučtina, nejste ještě na plnění našich vědeckých úkolů řádně připraven."
Pit hledá pohledem pomoc u Li, ale ta se odvrací. Je mu to spíš líto, než aby se ho to dotýkalo. Doufal v její přímluvu u velitele. Co to do Lara jenom vjelo? To už nerozumí žertu? Jsou už pro něj i pouhé lehkovážné, žertem hozené výrazy diskriminací domorodců? Nezačíná být na stará kolena trochu přecitlivělý? Je kožený, až to bolí.
Pit neví nic o tom, že i Li vede tichý monolog. Zvykla si už natolik na Pitův němý obdiv, že ho téměř ani nevnímá. Jenže tentokrát má zvláštní důvod ho nepostřehnout. Kdyby byla sama k sobě naprosto upřímná, musela by si přiznat, že ani její postoj k pa…, pardon, k obyvatelům planety, neodpovídá požadavkům, které má vůči průzkumnému výsadku velitel. Samozřejmě, a to Li chápe, jde o názor rozvážný a střízlivý. Ale přesto se jí zmocňuje nepřekonatelný odpor, a ona se mu ani nebrání. Nejraději ze všeho by zůstala na palubě Heliophoru, ale jako dokumentaristka se nemůže téhle povinnosti nijak vyhnout. Proto považuje za štěstí už to, že těm pa…, ne, těm Epsíloňanům nebude tentokrát muset čelit sama, že bude pod ochranou celé skupiny. Ráda by Pita podpořila, už proto, aby nebyla sama, kdo se na ty cizí tvory dívá se skepsí, ale obává se, že by se asi prozradila a že by to pro všechny znamenalo úplně zbytečné těžkosti.
4
Přistání obou modulů proběhlo bez nehod. Palubní inženýr pak v neuvěřitelně krátkém čase smontoval vrtulník, natankoval ho a provedl krátký zkušební start. Potom předal vrtulník kapitánovi a jeho skupině, rozloučil se a popřál expedici mnoho zdaru. O pár minut později už stoupal modul do azurově modré oblohy.
Všechno proběhlo bez jediného zadrhnutí - a přesto má Lar nějaký nedobrý pocit. Připadá si jako obtížný prosebník. Co kdo vlastně ví o postoji Epsíloňanů k lidem? Třebaže zapuzuje veškeré myšlenky na Kulminovo předchozí varování,

musí si přece jen přiznat, že vydává své mužstvo zcela bez ochrany na milost a nemilost bytostem myslícím patrně docela odlišným způsobem, které na tomto světě vládnou. Nenechává však na sobě vnitřní rozpor nijak znát. Pozvolna vychází onen věčný optimista, který se v něm skrývá, ze souboje strachu a naděje jako vítěz. Rozjařeně, i když s obezřetností, vychutnává klidný přistávací manévr.
Vrtulníkem dospívá skupina badatelů až do středu epsíloňanského sídliště. S mimořádnou opatrností dosedá blýskavá vážka na zem. Rotor se ještě několikrát otáčí a pak se zastavuje. Lidé vystupují a otvírají nákladní prostor.
Konečně přibíhají hbitonozí domorodci. Zůstávají zaraženě stát. Na přístrojích spatřují kódový znak jejich učence. Ihned se mění ve snaživé pomocníky, popadají součástky a odnášejí přístroje svému profesorovi. Příchozí uzavírají vrtulník a jdou za Epsíloňany, kteří nesou technickou výzbroj překladatelského automatu. Procházejí jakousi skalní branou, noří se do nitra hory a procházejí jasnou, dlouhou kruhovou chodbou.
Uprostřed okrouhlé místnosti, která upomíná na vnitřek obřího sudu stojícího na dně, čekají tři Epsíloňané u dílů kybernetického zařízení zkonstruovaného v materské kosmické lodi. Přístroje jsou rozestaveny bez jakéhokoli pořádku po zemi jako kufry někde na nádraží. Po stěnách se lesknou nesčetná tlačítka, sloužící neznámým účelům a tvořící pravidelnou síť na hvězdicovitě skládaných obkladových deskách z bílého mramoru a černé žuly. I na podlaze a na stropě lze spatřit tutéž neklidnou mozaiku.
Lidé si tu připadají, jako by pronikli do nějakého obrovitého kaleidoskopu a jako by nemohli nalézt cestu ven z onoho zrcadlového světa ostrých tvarů, otírajících se o nervy, až z toho bolí hlava. Děsí je ty pitvorné křečovité obrazce. Umělecké cítění Epsíloňanů zde vytvořilo hybrid, v němž se spojuje velín mohutné elektrárny s ateliérem surrealistického malíře.
Aby je nemátly optické vjemy, dávají se kosmonauti raději ihned do práce. Rozestavují konzoly s kybernetickým zařízením podél stěny sálu a začínají přístroje propojovat. Na místo, kde předpokládají nějaký sedací nábytek pro jejich partnera při rozhovoru, stavějí stolek pro panel, který s sebou přivezli. Vestavěným vysílačem lze s učeným Espíloňanem navazovat kontakt, lze mu klást otázky. I Arachno má možnost vyměňovat si informace s každým z kosmonautů. Musí toliko vyjádřit své myšlenky stisknutím knoflíků na panelu, jako by psal na stroji. Všechno ostatní už obstará zapražená fyzika.
Profesor Arachno vstupuje do místnosti nenápadnými dveřmi. Přítomní Epsíloňané všichni krátce vzpažují a beze spěchu pak prostor opouštějí. Učenec odpovídá rovněž vztyčením jedná paže a posazuje se na něco, co vypadá jako otáčivá stolička. Dolní polovinou trupu spočívá v košíkovité prohlubni, nohy mu visí přes okraj toho verpánku jako zpřelámané listy klívie z květináče, jako by trojnohou židli jaksi navíc podpíraly. Paže mu splývají mezi čtyřmi nohami až k zemi.
Namísto opěradla činí těsně za sedadlem cosi jako trůnní baldachýn, široká a vysoká clona, podle dojmu kosmonautů plná bezpečnostních zařízení. Před vědcem, na obyčejném stolku pod psací stroj, leží panel s tlačítky a se světélky, zkonstruovanými lidmi, a v něm zabudovaný mikrovysílač. V uctivém odstupu od Arachna se hosté rozesazují kolem stativu s mikrofonem na nafukovací matrace, které si přinesli s sebou a nahustili.
Profesor zvedá dvě ze čtyř rukou a dotýká se tlačítek translátoru. Rozprava začíná.
Odsekávaný, nakřáplý a neohebný, jakoby plechový hlas automatu rachotí místností a spojuje se s vlastní ochraptělou ozvěnou. "Co - vy - hledáte - na - Epsí?"
Až je zamrazí. Jako by se naráz ocitli v lednici. Tak odměřený, nedůvěřivý začátek nikdo z nich nečekal.
"Chtěli bychom prozkoumat vaši planetu a poznatky o ní přinést lidstvu," říká Ron Lar po krátkém zaváhání do mikrofonu. Ještě ani nedomluvil a už má sám na sebe zlost pro nepřirozeně slavnostní tón své odpovědi.
"Jak dlouho chcete na naší planetě setrvat?"
"Přibližně třicet dní."
"Co budete dělat pak?"
"Vrátíme se na mateřskou kosmickou loď a na ní nastoupíme zpáteční cestu domů."
"Máte v úmyslu znovu se sem vrátit?"
"Zatím ne. Máme v úmyslu poznávat i jiné oblasti vesmíru."
"Přistál už někdo z vás lidí dříve v minulosti na Epsí?"
"Ovšemže ne," odpovídá Lar překvapeně. "Jsme tu poprvé. Jak vás to napadlo?"
Arachno neodpovídá. Následuje dlouhá pauza, během níž si lidi ostře a vytrvale prohlíží.
Li přikrývá mikrofon dlaní a šeptá: "Vypadá to, jako by nám moc nevěřil."
"Nesmíš připisovat nesrozumitelnému a neznámému chování význam, který v něm možná vůbec není obsažen," říká jí Burton na uklidněnou.
Konečně sahá Arachno opět na klávesnici. Pomaleji než dříve se ozývají slova: "Kde budete bydlet?"
"V přistávacím modulu anebo v jeho bezprostřední blízkosti. Můžeme si tam postavit stan."
"Jsou vám k dispozici sousední místnosti," oznamuje jim Arachno. Letmo přejíždí rukou desku za zády a ve stěnách sálu se objevuje několik dveří. Tvarem se podobají klíčové dírce. "Máte ještě nějaké otázky?"
"Dovolíte nám, abychom podnikali výpravy po vaší planetě?" táže se Lar.
"To nemám zatím v úmyslu. Rozhodovat o tom budeme později. Další otázky."
"Vrátíte nám zbraně?" ptá se kvapně Li.
Opět následuje delší pauza. Pak Arachno odpovídá: "U nás žádné nebudete potřebovat. Vrátíme vám je těsně před vaším odletem."
Lidé mlčí. Profesor Arachno náhle mění téma rozhovoru.
"Jak veliká je vaše planeta?"
"Přibližně tak jako Epsí."

"Kolik lidí na ní žije?"
"Deset miliard."
Sdělení účinkuje na Arachna jako elektrický šok. Bezděčné záškuby jeho rukou tlumočí translátor jako nesrozumitelné brumlání.
"Zdá se, že má strach před invazí," šeptá Kulmin do ucha veliteli. "Kdo ví," vrčí urputně, "jestli by sám nedokázal použít každou příležitost, jen aby mohl vpadnout na cizí území." Zní to, jako by chtěl velitele zviklat a pohnout ho k rychlému přerušení rozhovoru a k urychlenému návratu na mateřskou loď.
Lar s tváří neproniknutelně nehybnou mlčí. Arachno se zvedá. "Jste našimi hosty. Zítra vás pozveme k jídlu. Poté budeme v naší rozmluvě pokračovat."
Epsíloňan odchází. Průchod ve stěně se za ním opět zavírá.
Pozemšťané se hlučně zdvíhají a sbírají i své nafukovací matrace.
"Chování toho šedivouna mi nesedí," doznává Kulmin. "To byl přece výslech jaksepatří, se vším všudy."
"Pročpak hned výslech," odpovídá Lar. "Má konečně jako hostitel právo se dovědět, co mají za lubem tvorové, kteří sem pronikli bez pozvání a neohlášeni."
"Asi bychom se chovali stejně, kdyby na Zemi přistály nějaké cizí bytosti," doplňuje jeho poznámku Frank Burton.
"Jeho vyčkávavému postoji a jeho zvědavým otázkám bych rozuměl," říká Log Trigger. "Ale víte vy, co je vůbec nejdůležitější?" Obličej mu přímo září. "Že už se s tou němou tváří konečně dokážeme domluvit." Je na něm vidět, jak ho blaží úspěch jeho tlumočnického zařízení.
"Nějaký ten přátelský postoj, milý Lare, který jste vy s takovou jistotou očekával," špičkuje Kulmin, "jsem zatím nepostřehl."
"Vážený pane profesore, pozvání ke stolu se mi zdá dosti dobrým znamením. Na Epsí to bude sotva jiné než na Zemi. U jídla anebo po něm se povídá volněji, odpadá všechna oficiální škrobenost, partneři jsou si bližší a víc se toho dokáže ujednat."
Kulmin jen pochybovačně vrtí hlavou. "Pokud ovšem tu epsílonskou stravu člověk snese."
"To máte pravdu," souhlasí Lar. "Alef musí všechna jídla nejprve prozkoumat, abychom se náhodou neotrávili."
"A co když budou třeba odporně páchnout, nebo když budou vyvolávat dávení?" ptá se Li.
"Vezmeme si jídlo s sebou," navrhuje Kulmin.
"To je naprosto vyloučeno, to by znamenalo odmítnout pohostinství! Epsíloňany nesmíme ničím urazit, jinak bychom mohli rovnou odstartovat k zpátečnímu letu," říká Lar rozzlobeně.
Burton má jiný návrh. "Mohli bychom taky jen předstírat, že jíme. Posilnit se můžeme až potom."
"A ty si myslíš," poznamenává pobaveně Log Trigger, "že si toho těch osm očí nepovšimne?"
"Já se v každém případě najím předem," prohlašuje Li. "Už teď vím docela bezpečně, že nedokážu spolknout ani sousto z jejich krmení."
"Jenom nechtě předsudky doma," utěšuje je Alef, "a strach taky. Prověřím jako správný ochutnávač všechno předem. Nemám ostatně tak zpovykaný žaludek," dodává špičatě. "K jídlu to být musí, vždyť Epsíloňané jsou koneckonců dosti značně vyvinutí tvorové."
Lar přechází k jedněm dveřím, které jim Arachno ukázal. "Dočkejte času," říká. "Necháme se překvapit"
"A co podnikneme s tím zákazem výprav?" ptá se Kulmin ustaraně.
"Je to Arachnovo přání," říká Lar rozhodně. "A já nechci žádné spory."
"A neměli bychom víc naléhat, aby nám expedice povolil?"
"Určitě ano, profesore, to si myslím i já. Spoléhám na tu hostinu. U stolu se všechny problémy řeší snadněji. - Tak, tudy se jde dovnitř."
6
Kosmonauti si pro ubytování vybrali tři místnosti. Rozměrem se blíží velikosti obývacího pokoje na Zemi, podobají se však spíš jeskyním. Zařízení je skromné. Uprostřed každé místnosti visí na průhledných, lesknoucích se lanech síť podobná visutému lůžku. Stěny i strop splývají v jednu klenbu a na povrchu jsou opatřeny mřížkovým plastickým vzorem dovolujícím úchop, takže se po něm patrně, jak Lar usuzuje, Epsíloňané dokáží pohybovat. Na stěně přerušené toliko vstupním otvorem probíhá v celé délce jakási police. V každé ze tří místností, které jsou vybaveny zcela jednotně, stojí tři židličky z průhledného plastiku armované stříbřitým drátem. Jsou třínohé. Do kuželovité prohlubně v sedačce člověk zapadne jako do kbelíku. Okna žádná. Zvonovité stěny vyzařují intenzívní zelené světlo. Podlaha je pokrytá pozoruhodnou hmotou na dotyk působí jako písek na mořském břehu, ale nepráší se z ní, když se po ní chodí.
Alef, Trigger a Burton se zabydlují v jedné z místností. Shazují ze sebe výstroj a uléhají na nahuštěné matrace. V sousední prostoře se ukládá Li a o dveře dále se ubytovává Lar s Kulminem.
Kulminova badatelská zvídavost však nezná odpočinku. Profesor usuzuje, že visutá síť skutečně představuje lůžko. Když se ale sítě chytí přibližně ve výši hlavy, aby se do ní vyhoupl, sjíždí pojednou celá síť k zemi. Překvapeně se tedy nad ní sklání a sahá přitom do jejích ok. Vtom se síť vymršťuje s takovou rychlostí, že do ní Kulmin přepadá jako pytel brambor. Teprve po několika vteřinách ulekané bezmoci začíná třepat nohama, které mu zůstaly viset přes okraj dolů. Konečně se mu s námahou daří uložit se v síti ke spánku.
"To není zrovna nejzdvořilejší," kárá nepřítomné hostitele. "Měli nás snad s tím zařízením trochu seznámit, ne?"
Lar, který se zatím usadil na matraci a nečinně přihlíží, nasazuje na kratičký okamžik, jen co by se nadechl a vydechl, místo velitelského výrazu šaškovskou grimasu.
"Nešklebte se aspoň tak škodolibě," rozčiluje se Kulmin. "Je v tom zřejmě zabudovaný nějaký automaticky fungující mechanismus."
"Bezpochyby ano." Lar vybuchuje v hlasitý smích. "Jak se teď dostanete dolů?"

"Nemám ani ponětí. Třeba budu muset téhle pastičce domlouvat jako nějakému svéhlavému velbloudovi. Ale slézt bych z ní pořád ještě dokázal."
Kulmin si v síti sedá. Celé visuté lůžko se zvolna i se svým učeným nákladem snáší k podlaze.
"Aha, tak se to tedy dělá." Čeká, až dospěje na zem, a pak jediným skokem ze zplihlé sítě mizí. V tom okamžiku se visuté lože opět rychle zvedá do výše.
Kulmin zhluboka vydechuje. "Zkušenostmi se člověk učí."
"Nejste už unaven, profesore?" ptá se ho Lar. "Už je dávno čas jít spát."
"Copak si myslíte, že bych usnul?" odpovídá Kulmin. "Zrovna teď jsem čilý jako rybička. Síť bychom měli prozkoumanou, a teď dál!"
Poklepává na stěny kolem dokola a naslouchá. Poklep zní dušeně, téměř neslyšně, třebaže teď už do nich Kulmin buší pěstí. Má pocit, že tluče do žulové skály alespoň metr tlusté. Když zkoumá stěnu v blízkosti dveří zasazených do půlmetrového ostění z jakýchsi bronzových cihel, pohasne pojednou světlo linoucí se ze stěn. Jen asi na dlaň široký čtvereček ve výši ramen září dál. Kulmin se plošky opatrně dotýká látkou rukávu. Světlo v místnosti se opět rozjasňuje.
"Našel jsem vypínač!"
Lar už potlačil ospalost. Profesorova čilost jako by ho nakazila. Co ještě by se tady dalo prohlédnout?
"Kulmine, zhasněte ještě jednou to světlo," říká posléze.
Ve tmě se velitel rozhlíží kolem sebe. Jeho oči pátrají kruhem po místnosti a jejím zařízení. Nic nápadného tu neobjevuje. Už chce požádat znovu o světlo, když si všímá, že fluorescenční pásek na jeho rukávě slabě světélkuje. Co to může znamenat? Jako při hře samá voda - hoří tápe po místnosti, pozoruje modravý proutek a odhaduje měnící se intenzitu jeho svitu. Připadá si jako proutkař. Tady je to - v jednom bodu místnosti se prýmek rozzáří takovým jasem, že v jeho matném přísvitu rozeznává obrysy police na stěně.
"Světlo, prosím!"
Stojí právě u dveří.
Kulmin k němu spěchá. "Přišel jste na něco?"
"Zdroj ultrafialového záření. Jsem přesvědčen, že Epsíloňané vnímají i ultrafialové světlo."
Společně teď oba muži zkoumají polici na stěně. Když ji trochu stlačí, povoluje asi, jako když student v posluchárně odsune podpěru sklopného stolku. Část regálu se otevírá. Deska visí dolů a poskytuje přístup ke stěně.
"Měly by tu být nějaké dveře," říká Kulmin.
"Taky myslím." Lar odchází ke své výstroji, kterou složil na jednu z trojnožek, a nese sem baterku.
"Zhasněte ještě jednou, prosím vás."
Když Kulmin vypnul osvětlení, přikládá Lar svítilnu až ke stěně. V kuželu, který sotva olizuje zeď, odkrývají nepatrný výstupek.
"Další tlačítko," vykřikuje Kulmin. "Ty palice kulaté musí mít ale zrak, když postřehnou všechny tyhle skryté vypínače."
"Stiskněte ho."
Kulmin se sotva patrnému hrbolku přibližuje loktem. "To jen z opatrnosti proti případné elektrické ráně," vysvětluje. "Naše obleky jsou přece výborné izolátory."
V kruhu světla baterky se na stěně u podlahy objevuje tmavší škvíra. Nehlučně vyjíždí část stěny do výše jako spouštěcí okno a odkrývá otvor ve velikosti člověka, který tvarem opět připomíná klíčovou dírku. Kulmin tiskne nezřetelné tlačítko podruhé a deska opět klesá.
"Skvělé!" Nedá se říct, zda si Kulmin pochvaluje kvalitu dveřního mechanismu anebo svou vlastní bystrost. "Tak teď už víme, jak se tyhle dveře otvírají a zavírají."
Pobaveně tiskne knoflík potřetí, tentokrát už bříškem prstu, a dveře se opět otvírají. Spěchá teď zpět k vypínači a rozsvěcí. Z ozářené místnosti hledí oba muži do jakési sousední jeskyňky. Vpravo u stěny je v ní vidět cosi jako obezděnou vanu.
"Apartmá s koupelnou? To bychom byli ubytováni poměrně luxusně!"
"Doufejme jen, že si budeme vědět rady s její obsluhou," podotýká Lar.
Zvědavě vstupují do sousední místnosti. Naproti vaně stojí poblíž levé stěny černá trojnohá židlička. Jako všechny židle Epsíloňanů ani ona nemá žádné opěradlo.
Kulmin myslí na dobrodružství s visutým lůžkem a střeží se na ni posadit klade jen ruku na její okraj, opatrně ho tiskne a pro jistotu uhýbá hlavou na stranu. Ale netryská proti němu žádný proud vody. Namísto toho cosi zlehla klapne a kbelíkovitá část stoličky se otevírá. Současně vyjíždí z podlahy jakási trubka a těsně spojuje sedačku s podlahou. Lar podává profesorovi baterku. Kulmin kleká na okraj sedátka a svítí si do vzniklé šachty. Asi pět metrů pod ním se světlo od něčeho odráží.
"Že by splachovací zařízení?"
Jakmile se Kulmin vztyčí, celé zařízení se opět vrací do výchozí polohy. Roura mizí, otvor se uzavírá a v podlaze po něm nezůstává ani stopa.
Vpravo od dveří světélkuje stejný zelený čtvereček jako v obytné místnosti. Nad ním nahmatává Kulmin malinký hrbolek, kterým se zavírají a otvírají dveře.
"Budiž světlo!" velí rozjařeně a pěstí bouchne do zeleného čtverce.
Lar, který se právě sklonil nad vanovitým žlabem, rychle ucukává a z hlavy mu crčí potůčky vody. Současně s rozsvěcující se zelenou září zaburácí vodopád. Jako by se někde otevřelo stavidlo, vy-tryskávají odkudsi z klenby nesčíslné pramínky do uhlově černé vany a v několika vteřinách ji naplňují. Současně zašumí nějaký rozprašovač a vzduchem se šíří ostrá pryskyřičná vůně. Oba muži se rozkašlávají.

Sprcha slábne. Ve vaně, zatím už téměř plné, se hladina ustaluje. Přítok a odtok jsou v rovnováze.
"Kohoutek je zřejmě spřažen s vypínačem," konstatuje Kulmin. "Zpráva naší výpravy se bude číst jako dobrodružný román."
Lar kleje a velkým kapesníkem si vytírá hlavu dosucha. "Vodopád by tu měli, ale pořádnou vanu ne."
Když šátek z jeho hlavy opět zmizí, ucouvne Kulmin, jako by právě spatřil ducha.
"Co se na mě tak díváte?" ptá se ho Lar a schovává kapesník. "Je mi báječně. V menší koncentraci je ta lesní vůně docela osvěžující.
Vtom profesorovi zacuká v koutcích úst a propuká v bezostyšný chechtot. "A co ten váš ježek, Lare? Kde jste ho nechal? Vždyť máte lebku holou jako koleno!"
"Cože?" Lar si přejíždí rukou po temeni. Nevěřícně si ohmatává hlavu. Znovu a znovu pátrá po zbytcích své bujné hřívy. Ale veškerá snaha je marná, "Ten přípravek zřejmě rozpouští vlasy," sténá. "Zatracený lektvar! Ten by byl dobrý leda tak místo mýdla na holení." Po chvilce se mu vrací lepší nálada. "A že vás ani nenapadlo," říká poťouchle, "jestli nás tu nechtějí Epsíloňané otrávit? Dost se vám divím, profesore."
Kulmin se cítí zaskočen. Jak mohl být tak lehkomyslný! Pochopitelně by pro domorodce bylo nejjednodušší zahubit je právě v těchto jeskyních. Badatelská zvědavost mu prostě nedopřála času pomyslet na možná smrtelná rizika. Ted mu Lar právem ostrým tónem vyčítá opomenutí, třebaže v jeho slovech je skryta jakási sotva patrná ironie. To je k vzteku, že právě na tohle téma připadl Lar a ne on sám.
"Ještě není po nás," odsekává kousavě, "a taky to tady není zrovna nejvhodnější místo, kde bychom se my dva měli štěkat."
Lar se mnohoznačně usmívá. Ale Kulminova nedůvěra je přece jen zjevně menší než jeho žízeň po vědění. Snad to lze považovat za nadějný příslib, že se ve vztazích mezi lidmi a Epsíloňany přece jen prosadí zdravý rozum. Přechází k vaně a nastavuje ruku pod sprchu.
"Voda je studená."
Kulmin stejným způsobem zkouší teplotu vody na opačné straně vany. "Ta voda je horká," tvrdí překvapeně. Pak jde k veliteli a drží stále ruku pod sprškou.
"Teplota vody se mění s místem," přednáší jako z katedry. "Jeví se tu teplotní spád srovnatelný s gradientem proměny tónové výšky například u strun harfy."
"Že by termická harfa?" Lar si přejíždí rukou po holé lebce. "Proboha! Jen aby Li nenapadlo chtít se vykoupat!"
A už se řítí ven, aby varoval ostatní kosmonauty, pokud už také objevili sanitární zařízení.
S Li se téměř srazí ve dveřích.
Děvče vyráží děsivý výkřik. "Skalpovali vás!"
"Nesmysl!" odpovídá Lar takřka rozhořčeně. "Natekla mi na hlavu nějaká chemikálie a vlasy jsou prostě pryč."
Li si bezděčně přejíždí rukou po kadeřích a pak ulehčeně vydechuje. "Už jste objevili nějaké… toalety?"
"Pojď do svého pokoje. Máš asi všechna ta zařízení obdobná jako my. Kulmine! Informujte co nejrychleji zbytek posádky."
"Provedu." Profesor spěchá za kolegy.
Lar vstupuje do Liina pokoje, na místě, které už zná, sklápí polici v šíři dveří a otevírá vchod do koupelny.
"Tamhle je to… Stačí, když se na to posadíš."
Li čeká se zřejmou netrpělivostí, až velitel zmizí. Lar však ještě otálí, jako by se tím komickým napětím náramně bavil.
"A tady číhá ono nebezpečí, jen se dobře podívej na tu mou bleskovku. Když stiskneš tenhle vypínač, vana se naplní," říká roztomile a rozvážně. "Ale neopovaž se v ní smočit. Přišla bys o přirozenou okrasu hlavy, a taky intimnější partie by doznaly úhony," dodává bez obalu.
Konečně odchází. Li se ulevuje.
Mezitím instruuje Kulmin muže v sousedním pokoji. Nejnešťastnější nad omezeními, pokud jde o mytí, je Ben Alef. Hned ráno hodlá požádat Arachna o čistou vodu.
Ted když se seznámili s nejbližším okolím, nedá se už únava ničím zaplašit. Kosmonauti se ukládají ke spánku, z opatrnosti raději na nafukovací matrace. K visutým lůžkům cizího původu nemají dostatek důvěry, a kromě toho se v nich cítí krajně nepohodlně. Z obavy ze špatného vzduchu nechávají dveře v podobě veliké klíčové dírky nedovřeny. Pozvolna se všichni odpočívající uvolňují z prožitého napětí. Jedenáct světelných let daleko od Země se na cizím světě všichni muži noří do hlubin osvěžujícího spánku. Jenom Li trápí neklidné sny o společné hostině s pavouky.

## 4. KAPITOLA

### 1

Z hlubokého spánku vyskakuje Ben Alef rovnýma nohama do vztyku a ucpává si uši. Až do morku kostí mu proniká jekot sirény prolínající se s ostrým hvizdem a rachocením nějaké křapavé řehtačky. I Burton a Trigger se vyděšeně zvedají.
V místnosti je jasné světlo. V otevřených dveřích stojí jakýsi Epsíloňan a točí klikou na aparátu, který vyluzuje onen strašlivý rámus. Když vidí, že kosmonauti jsou vzhůru, stahuje se kamsi zpět. Vzbuzení muži slyší, jak budíček opakuje v sousedství.
"To jsou mi ale móresy!" nadává Alef. "Teď teprve dostávám strach, jestli bylo správné, že jsme tu znovu přistáli."
"Nevyplýtvej všechen vztek předčasně," napomíná ho Burton. "Budou ti třeba vadit ještě docela jiné věci."
"Opravdu dojemná péče," odpovídá bionik dopáleně.
"Nech ho, prosím tě, být," říká Trigger s hranou bázní, "kdyby nás teď nechal náš hlavní ochutnávač na holičkách, tak dočista vyhladovíme."
"To on přece nesmí," směje se Burton poťouchle. "Podle předpisů si bude muset pěkně kousnout kdejakého neřádu,

který dostaneme na stůl."
"A bez švindlování," dodává kybernetik Ben Alef raději mizí v koupelně.
Kamarádsky drsný tón zní mezi kosmonauty přes všechnu zdánlivou bodrost trochu nepřirozeně. Poznamenává ho napětí tkvící ve všem neznámém a snad i riskantním, co může den přinést. Těšit se na něco radostného znamená někdy víc než samu radost prožít, a tíseň před očekávaným nebezpečím je ještě horší než úzkost sama. Nucený humor je pak pouhý tišící lék, který má čekání na ono nevyhnutelné učinit alespoň trochu snesitelným. Nicméně se chlapi cítí takovou ranní šarvátkou přece jen povzbuzeni a trochu toho dobromyslného špičkování nikomu neublíží.
Uběhne čtvrthodina. Ve dveřích se znovu objevuje postava Epsíloňana.
"Co už zase chce?" ptá se ulekaně Alef.
"Má tě předvést, ty hrdino," odpovídá mu Trigger. "Jen se mu podívej na ty jeho semafórky! Vytrvala ti signalizuje kombinaci, která znamená Arachna."
"Pán velíť nám jíti," vzdychá Alef. "Pojďmež."
Kosmonauti vycházejí z místnosti. Venku se setkávají s Li, Larem a Kulminem. Trochu stísněně si navzájem přejí dobré jitro. Ohlášená snídaně u Epsíloňanů, jak se zdá, nepovzbuzuje u nikoho z výpravy nijakou zvláštní chuť k jídlu. Žaludky se jim jakoby na obranu stahují už předem.
Přesto nasazuje Lar výraz, který vyjadřuje důvěru v budoucnost. Je na něm vidět, že musel vybojovat složitý vnitřní zápas. Tíží ho pochyby, zda má tak naprosto pravdu ve svém zásadním požadavku po kladném přístupu k cizím bytostem a v očekávání přátelských vztahů s nimi. Obstojí při odpovědném rozhodování? Jeho druzi nesmějí vytušit nic z jeho nejistot, musí v něm stále vidět vzor. Dobře že se dlouholetým tréninkem naučil tak dobře ovládat. Vstříc nadcházejícím událostem kráčí tedy se zdánlivou a nucenou bezstarostností.
Kulmin je naproti tomu zřejmě zcela spokojen, a to nepředstíraně. Dychtivý dobrodružství očekává netrpělivě nové události. Nepřiznaný vzdor jako by mu dodával dvojnásobné chuti k činu. Varoval přece, třebaže marně, tak jak mu povinnost kázala, před druhým přistáním na Epsí. Cítí se teď prost vší odpovědnosti, hledí si svého a je mimořádně zvědavý na zvyklosti obyvatel planety, které stále ještě považuje za zvířata obdařená mimořádnou inteligencí. Plane zájmem vědce, doslova hoří touhou poznávat dosud nepoznané a snad i nepředstavitelné. S klidem jde vstříc všemu, co ho očekává.
Li strávila neklidnou noc, je na ní patrné vyčerpání. Snaží se sice skrývat strach před mnohonožci i svůj odpor k nim, ale příliš se jí to nedaří. Muži se tváří, jako by si její nálady nepovšimli, aby ji zbytečně nerozrušovali ještě víc.
Epsíloňan se komíhá před nimi, kosmonauti ho následují. Zářícími chodbami, jakoby z mléčného skla, kde ani vlastní tělo nevrhá žádný stín, dospívá skupina do prostorného sálu, který vyhlíží trochu jako studna.
"Oblíbili si tu zřejmě dostřednou symetrii," upozorňuje Log Trigger druhy na vybavení sálu.
Přístupy do haly - Kulmin jich napočítává osm - jsou umístěny těsně u stropu. Prostor je vymezen osmi shodnými obdélnými stěnami pokrytými síťovinou. Plochu stěn i stropu prozařuje intenzívní bílé světlo, do něhož je přimíšena jakási nazlátlá záře.
Asi v padesátimetrové hloubce pozorují lidé šedivou kovovou síť, zřejmě podlahu, a na ní osm dlouhých stolů, které jsou postaveny do hvězdice kolem nízkého válcovitého sloupu nepřesahujícího výškou stoly. O každou z těchto tabulí, dlouhých asi deset, metrů a metr širokých, se opírá trojice Epsíloňanů, vězících v prohloubených trojnožkách, vždy dva u jedné delší strany stolu a jeden u druhé.
"Jestli mě neklame zrak," říká Alef, "odřeli si srst do posledního chloupku."
"To asi na naši počest," říká Kulmin. "Přišli zkrátka vyšňořeni."
"Kdybyste nechal šaty doma, profesore, byl byste taky vyšňořený?"
"Musíte myslet matematicky, Bene," odráží ho vědec posměškem. "Zdejší mravy budou asi pravým opakem našich."
"Nemyslíte, že když Epsíloňané nenosí žádný oděv, dokážou měnit zevnějšek jediným způsobem, totiž ochlupením?"
"Takže se tedy zkrášli podle jejich způsobu a shoď ze sebe skafandr," odpovídá Alef. "Možná že se těm dole víc vryješ do paměti."
Burton mrká na Li. "Neměli bychom to zavést taky na Zemi?" Li se tomu chtě nechtě musí usmát a na okamžik zapomíná na své strachy.
"Epsíloňané se zřejmě vykoupali v té své vodičce proti vlasům," konstatuje Lar pedanticky. "Ale přesto je ta šeď jejich pokožky o něco tmavší než Arachnova."
Svažující se šikmou rampou, která je klikatě zahloubena do stěn a nezabezpečena směrem k sálu žádným zábradlím, sestupují pozemští hosté až na dno onoho nezvyklého refektáře. Epsíloňané vytrčí paže do výše a Pozemšťané odpovídají stejně. Současně se nechají rozsadit k jednotlivým stolům. Každého z kosmonautů uvedou na místo v čele dlouhé tabule. Na všech sedačkách určených lidem leží přes trychtýřovitou prohlubeň jakási destička.
"Jak pozorné!" žasne Kulmin. "Že by ti šediví pacholci měli opravdu nějaké ponětí o zdvořilosti? To ovšem otevírá netušené perspektivy."
"Prosil bych trochu zdvořileji," ozývá se Lar hněvivě. "Kde prosím vás berete právo Epsíloňany s takovým despektem odsuzovat?
"Vy jste zřejmě chyběl, když se ve škole probíral humor, ne?" říká Kulmin jedovatě. "Anebo jste dnes mimořádně naškrobený kvůli téhle ceremonii?"
"Mám jednu zásadu - chovat se za všech okolností korektně," odpovídá Lar. "Nechtěl bych se kohokoli nemile dotknout, především ne tvorů, o jejichž pocitech nevím zatím pranic."
Kulmin krčí rameny. "Hladového nedrážditi."
Lar na to nereaguje.
Desky jsou nahoře i vespod potaženy bělostnou látkou, která tvoří nekonečný pás a stolům poněkud propůjčuje

vzhled transportního pásu.
V otevřené schránce přináší obsluhující velké skleněné mísy a vsazuje je do kruhových držáků po straně stolu, takže mezi každými dvěma z osmi paprsků hvězdicovité tabule je asi v polovině délky umístěn jeden takový zvoncovitý pohár. Příklopy nádob se odkrývají. Obsluha vstřikuje ručním rozprašovačem do mis nějaké neznámé látky a obsah se v mžiku jasně rozzáří. Každý z lampiónů svítí jinou barvou spektra. Ze sedmi barevných sluncí se line jas a vytváří na stěnách studnice něžnou červeň, zeleň a modř a splývavé barevné přechody mezi nimi. Osmý pohár zůstává zdánlivě šerý, jakoby naplněný moukou. Indikační pásky na kombinézách kosmonautů se modře třpytí. Ultrafialová! Členové výpravy spouštějí ochranná skla, aby si chránili oči před poškozením.
Nahoře, u okraje střepu, se objevují dva Epsíloňané. Hbitě se spouštějí kolmo dolů po síťoví stěny. Jejich přítomní druhové zdraví příchozí pažemi trčícími vzhůru.
V jednom z nich poznávají kosmonauti profesora Arachna. Jeho průvodce, který má stejně jako on nápadně šedivou a lysou hlavu, se od něho liší tím, že je v obličeji zarostlý chloupky, které se téměř podobají pěstěnému knír.
"Zřejmě nějaká významná osobnost," mumlá Kulmin do mikrofonu. "Ze by přímo nejvyšší představitel?"
"Vypadá to tak," šeptá Lar do mikrofonu ještě tišeji, neboť nechce rušit ticho hlasitějším hovorem. Kulmin sice sedí hned u vedlejšího stolu, avšak ani nejkratší vzdálenost mezi dvěma pozemskými partnery rozhovoru nečiní méně než devět metrů.
Příchozí se posazují na dvě zbývající volná místa v čele stolů. Larovi naznačují, aby si přesedl proti Arachnovi. Nato žádá velitel profesora Kulmina, aby si sedl ke stolu nalevo od něho. Teď dřepí vědec přímo proti Epsíloňanovi s kartáčovitou ozdobou obličeje. Li sedí vpravo od Lara. O místo dál je v čele stolu Burton a pak dále za Arachnem ukončují další špice toho kola bez loukotí Log Trigger a posléze Ben Alef.
Nálada kosmonautů se proměňuje. Epsíloňané se zbavili chloupků, to znamená, že se zušlechtili. Jakési vousy na tváři Arachnova průvodce znamenají zřejmě odznak hodnosti, výsadu anebo vyznamenání. Místnost je slavnostně osvětlená, Pozemšťanům nabídli čestná místa. To všechno jsou dobré příznaky. Lidé a Epsíloňané, třebaže se liší stavbou těla, se budou moct dorozumět, sblížit, vyměnit si zkušenosti. I na skeptického Kulmina působí slavnostní atmosféra příjemným dojmem.
Vtom sebou Li trhne, napjatě se předkloní a naslouchá. Co je to za hluk? Nezní to podobně jako ty skřeky v jeskyni? Že by skutečně …
Náhle se sloup uprostřed vysouvá do výše, v jeho stěně se otevírají příklopy, potahy na stolech sebou škubnou a začínají se sunout po délce tabulí. S ohlušujícími skřeky se kutálejí ze sloupu uprostřed spoutaná zvířata a dopadají na transportní pás ubrusů. Baňaté trupy se podobají křivulím, jsou třínohé a jejich barva se mění s osvětlením.
"Tripodi!" vykřikuje Frank. "Podívejte se na ně!"
Li vyskakuje, činí to takřka automaticky, a zvedá k oku kameru. Chvěje se, ale nadlidským úsilím se nutí ke klidu, aby neroztřásla obraz.
Sloup se opět spouští na výšku stolu. Před každým z účastníků hostiny teď leží jeho porce, vřeštící porce jídla veliká asi jako krůta. Tripodi se marně namáhají přervat pouta. Jejich skřek proniká Pozemšťanům až do morku kostí.
Vtom se na ně Epsíloňané vrhají. Holýma rukama se hltavě zabořují do těl tripodů a trhají jim břicha, jako když člověk loupe pomeranč. Po stolech se řine černá krev a kane na roštovou podlahu. Tučné rty se zarývají do zejících ran zmítajících se těl a vysávají je.
Li kolísá a sahá po sedačce, aby se nezhroutila na zem. Frank vyskakuje, spěchá k ní a podpírá ji. Na čele jí vyrážejí perličky potu. Otáčí obličej a začíná zvracet. Frank ji musí držet, tak mohutně s ní otřásá křeč nevolnosti.
Přispěchává obsluhující. Jakýmsi sprchovým smetákem, který se podobá zahradní konvi, smývá zvratky z podlahy, kterou, jak se zdá, tvoří souvislý kovový rošt s nevelkými otvůrky.
Konečně mají Epsíloňané dost. Zanechávají jídla. Znovu se objevuje obsluha. Přináší vědra a houby. Stolovníci si omývají ruce a otírají obličeje houbami.
Lidé se svých tripodů ani netkli. Tvorové s dlouhými krky se před nimi mrskají jako ryby v síti a kničí.
Alefovi se zatmívá před očima. Se zaťatými zuby překonává bionik odpor, vstává a záměrně pomalu se loudá k svému sousedovi u stolu. Rychle se rozhoduje, vráží do zbytků tripoda nástroj ze své chromatografické výbavy a získává tak válcovitý vzorek. Když si na automatickém analyzátoru masa přečte, že jde o poživatelný protein, odkrajuje tenký řez tkáně, zvědavě jej drží proti světlu a konečně ho nese k ústům.
"Nechte si chutnat," říká ustaraně Kulmin, který svého druha ostře pozoruje. "Jaké to je?"
"Něco jako harcký sýr s česnekem," informuje ho Alef.
Horlivý číšník se hrne k Li, která už si opět sedá. Zůstává stát ve vyčkávavém postoji a střídavě ukazuje na spoutané zvíře a zase na Li. Jelikož Li v hrůze zvedá obě ruce, bere obsluhující, snad v domnění, že se Li bojí tripoda dotknout, pochoutku do prstů, aby pro ni tripoda vlastnoručně roztrhl. To už ale Li vykřikuje děsem a utíká k Frankovi, jako by u něho hledala ochranu. Astrofyzik ji pevně svírá v náruči a konejšivě jí něco říká.
Kosmonauti sedí nerozhodně a bez hnutí.
"Hodokvas? Hodohnus!" úlevu je si konečně Kulmin a bouchne pěstí do stolu. Ozývá se však jen přidušená rána.
"Ovládejte se laskavě!" vyjíždí na něj Lar.
"Pořád ještě věříte, že jsou to kultivované bytosti, kapitáne?"
"Tak už ksakru mlčte," říká Lar prosebně. "Vaši nepříliš vzdálení předci už dávno nebyli žádná zvířata, a přesto ještě poráželi na jatkách dobytek."
Rozvášněnému Kulminovi by se ještě chtělo diskutovat, ale všímá si, že mu Lar ukazuje na vysílačku a pohrává si s čímsi palcem. Aha, chce mě vypnout, říká si a pak se dotčeně odmlčí. Ale ani on se neodvažuje porušit ticho, přerušované toliko vřeskem tripodů, hlasitým hovorem mimo rádiový styk.

Epsíloňané se naklánějí jeden k druhému, v jejich očích žhnou úplné ohňostroje. Co podněcuje jejich zjevné vzrušení, to kosmonauti netuší. Cítí se snad Epsíloňané dotčeni tím, že jejich hosté pohrdli nabídnutým jídlem?
V tom okamžiku se transportní pásy dají do pohybu opačným směrem. Mrtvoly i živá zvířata se sunou k obslužnému sloupu a tam padají do jakéhosi otvoru. Stoly jsou prázdné. Přichází pyrotechnik a míří proti jedné z podlouhlých tabulí nějakým podlouhlým předmětem, který vyhlíží jako svářecí hořák. Vyšlehává plamen a z ušpiněného ubrusu zbývá jen popel, který propadává dolů. Arachnoid s hořákem obchází stoly a ničí stejným způsobem všechny potahy. Objevují se pod nimi měděné pásy. Vzduchem čpí pach spáleného masa.
"Hnusné! Jakživ si už nesednu s Epsíloňany k jídlu," říká Frank Burton na uklidněnou Li. "To jsou čistě zvířecí způsoby!"
Všichni to slyší v přijímačích. A Lar mu přitakává.
Na hvězdici stolů je přistrčen miniaturní tančík na gumových pásech. Místo děla má vodorovnou trubku, z níž se na pohyblivé pásy rozlévá mléčně bílá tekutina. Do nosu vniká ostrá vůně nějakého rozpustidla, které je cítit téměř jako aceton. Emulze tuhne na bělostný povlak. Brzy jsou pásy na všech stolech prostřeny pro další chod.
"Je to vlastně účelné," říká Kulmin, rozradostněn, že mu invence těch tvorů, tak odporných, pokud jde o chování u stolu, dopřává jiné téma k rozhovoru. "Prostírání pro jedno použití. Spálím a naleju nové! Ten film asi obsahuje nitrocelulózu a nějaký pigment, takže nezanechává takřka žádné spaliny."
"To jsem zvědav, co přijde teď," ozývá se Alef.
Li už se opět vrátila na svou stoličku,ale ještě se celá chvěje, bojí se na stůl jen podívat. Ale její strach je bezpodstatný. Ze servírovacího sloupu vyjíždějí na pohyblivé pásy průhledné sáčky, veliké asi jako lidská hlava, které jsou takřka plné čiré, volně se přelévající tekutiny.
"Nějaký nápoj?" ptá se Kulmin.
"Patrně," odpovídá Lar.
Vyzáblé paže se natahují po okrouhlých zásobnících, prsty navrtávají do obalu otvory. Balóny se zvedají, ruce je tisknou a vyprazdňují do otevřených úst. Jeden jediný pramínek se nemíjí cíle. Při polykání zůstávají otevřené rty Epsíloňanů nepohnuté.
Kulmin zamyšleně přihlíží. Dá se u Epsíloňanů vůbec hovořit o nějaké kultuře? Proč se živí syrovým masem, jako by vůbec neznali oheň? To je přece příznačné pro zvířata! Používají-li Epsíloňané maso bez jakékoli předchozí přípravy, jenom tím podporují podezření, že se dosud nacházejí v jakémsi larválním stadiu vývoje mezi zvířetem a eticky výše stojícím tvorem.
Lar horečně přemýšlí. Jak by se teď lidé měli zachovat, aby se Epsíloňanů nedotkli? Jestliže cizí hosté odmítnou přijmout nabídnutý pokrm a nápoj, neposílí tím v hostitelích dojem, že je odmítají přijmout za rovnocenné partnery?
"Musíme se pokusit, aby to vypadalo, jako když se chceme napít," říká proto nahlas. "Nechtěl bych už ty tvory ničím dalším dráždit. Pokud nám ten nápoj nebude chutnat, jistě to pochopí. Inteligentní jsou na to dost."
"A neočekáváte toho pochopení až příliš mnoho?" šeptá Kulmin.
Alef si přitahuje jednu z dýňovitých nádob blíž k sobě, nařezává ji pilníčkem a čichá k zvlhlému plastikovému melounu, jako by to bylo naťuknuté vejce. "Hm." Olizuje otvor a pak opatrně bere doušek do úst.
"Co to je, Bene?" ptá se ho Trigger. "Voda?"
Alef zamlaská jazykem, obličej se mu trochu stahuje. "Hm. Zajímavé," říká jakoby sám k sobě.
Log Trigger začíná být netrpělivý. "Jaké "hm"? Nemůžeš se vyjádřit trochu srozumitelněji?"
Alef se na něj shovívavě dívá. "To už nemůžeš žízni vydržet?"
Přátelé se napjatě dívají na statečného ochutnávače. Ben si olizuje rty, nalévá zbytek neznámého nápoje do testovacího přístroje a ponořuje do něho současně indikátorovou trubičku protijedové soupravy. Potom zamyšleně vzhlédne. "Je to bezpochyby voda, ovšem s přísadou… peroxidu."
"Peroxid vodíku?" Frank je překvapen a zároveň zklamán. "Ten přece uvolňuje kyslík."
"Asi právě proto," vysvětluje Kulmin. "My přece zase máme rádi v sektu a v šumivých nápojích kysličník uhličitý."
"Takže na zdraví Epsíloňanů," říká kybernetik a s přemáháním vyprazdňuje kulatou nádobku. I ostatní kosmonauti zvedají své balónky k ústům a pokoušejí se spolknout alespoň doušek té na ochutnání trpké tekutiny. S jistým přemáháním se jim to daří. Mají pocit, jako by v ústech žvýkali režné plátno.
Li jediná nepije. "Já vím jen jedno," říká podrážděně, "že si po tom po všem teprve sáhnu do brašny se zásobami."
"Ale to přece my všichni," dodává Lar.
Náhle jim do uší zaznívají zvláštní, lahodné tóny. Do ticha se rozcinkávají kratičkými stříbrnými hlásky nějaké zvonečky. Zvuk je stále plnější a mohutnější. Teď už zní, jako by se hrnuly ocelové kuličky lesem hřebíků a narážely na ně. Téměř to vypadá, jako by si tisíce dětí naráz začaly hrát s cimbamborinem. Cink, cink, klink, klank - brnkají ty neviditelné nástroje.
"Tohle je jinačí koncert ke stolu, úplné andělské zvonění ve srovnání s tím randálem kolem tripodních hodů," libuje si Ben Alef.
Lar z toho okamžitě vyvozuje závěry. "Tahle osobitá hudba je dokladem, že Epsíloňanům není cit pro umělecké zážitky cizí a že umějí své kulturní potřeby také uspokojovat." Říká to se zřetelným nádechem triumfu. Adresátem je Kulmin.
"Představu, že jde o pouhá technicky adaptovaná zvířata, můžeme klidně opustit."
"Počkat, počkat," vrčí profesor, "pouhé způsoby u stolu mi ještě nedovolují utvořit si jednoznačný obraz o kulturní úrovni těch tvorů. Jejich surové chování vůči zvířatům naopak ukazuje, že psychika arachnoidů, mají-li vůbec jakou, zaostává na pořádně nízkém stupni vývoje."
"Andělem se nikdo nestává naráz, profesore, i přes ty zvonky, zvlášť když je nutno předpokládat i existenci značných životních rizik a tím i vývojových poruch."

"Tohle naše filozofování stejně nemá žádný smysl," odsekává Kulmin, "protože ty vaše předpoklady se tak jako tak nedají prokázat."
"Zatím se nedají prokázat, profesore, zatím. Ale kvůli tomu jsme vůbec tady, abychom zdejší poměry vědecky prozkoumali."
Kulmin odpovídá mlčením.
Trigger volá na Franka. "Ty jsi expert na všechna možná spektra. Co je to vlastně za kmitočty?"
Burton ladí akustický analyzátor. Hodnotí vzájemné poměry frekvencí oněch lahodných zvonečkových tónů. Pak se zničehonic plácne do stehna. "Tady nás čeká další překvapení!" volá. "Stupnice takřka bez výjimky odpovídají kmitočtovým vztahům mezi jednotlivými spektrálními čarami vodíku. Možná že se jednotlivé věty zdejších symfonií budou jmenovat Lymanova řada, Balmerova série, Paschenovo kontinuum nebo Brackettovy linie!"
"Tak co, kapitáne?" Kulmin je si jistý svou věcí. "Tady máte tu jejich vyspělou kulturu. Jen a jen odraz přírodního jevu! Bez tvůrčího zpracování."
"Vám se to nezdá být tvůrčím činem?" namítá Lar. "Napadla snad už někoho z našich skladatelů takováhle syntéza? Vždyť je to skutečná a dokonalá hudba sfér - atomových sfér!"
"To snad, jenomže umělec musí pro své dílo přírodu a její jevy přetvářet," odmítá se vzdát Kulmin.
"Epsíloňané dosahují toho, že přírodní jev lze vyjádřit zvukem a chápat sluchem. Cožpak k vyvolání určité nálady musí sloužit jen a jen abstraktní zvukomalba?"
Hudba ustává. Přichází další Epsíloňan a staví před Arachna přístroj s klaviaturou.
"Pozor!" syčí Kulmin. "Hostina je u konce. Dědek si s námi chce pohovořit. Tak jen se bez ostychu ptejte, jako na tiskové konferenci."
Bohužel musí kosmonauti otázky, které už je pálí na jazyku, ještě na nějakou chvíli spolknout, jelikož Arachno navrhuje, aby se zvedli od tabule a odebrali do přilehlého konferenčního sálu. Členové výpravy se poslušně mísí mezi Epsíloňany, kteří je doprovázejí k šikmé výstupní stezičce a společně se svými hosty se rovněž ubírají touto delší cestou vzhůru.
Jednací síň, třebaže je dost úzká, se dosti podobá přijímacímu sálu s trůnním baldachýnem. Je vyzdobena stejně odpudivou drsnou svítící tapetou. Uprostřed prostory se vypíná na mohutném podstavci masivní stůl vřetenovitého tvaru, černý jako uhel. Na jeho širší straně se uvelebuje profesor Arachno. Lar zaujímá místo naproti němu. Na dlouhých lavicích, které jsou opatřeny sedacími prohlubněmi a které tvarem kopírují půdorys stolu, asi jako řasy lemují víčka, se rozsazuje proti sobě deset obyvatel planety a šest kosmonautů. Dělí je zašpičatělá elipsa stolu.
Obě skupiny se v očekávání navzájem pozorují. Li si přitom uvědomuje, že vlastně nedokáže tváře Epsíloňanů podle ničeho rozlišit, jak jsou si navzájem podobné. Při podrobnějším zkoumání začíná rozeznávat toliko nepatrné rozdíly ve vzdálenosti obou částí činkovitého trupu a v objemu hrudi.
Ted, kdy už má ranní hodování na tripodech za sebou, cítí se o něco lépe. Vrací se jí i zvídavost. Kdo se to vlastně účastní přijetí - jen mužští obyvatelé? Anebo jen dámy? Bedlivě se rozhlíží, zda tu někde nenalezne bytost blízkou svému pohlaví. Třebaže však jsou hostitelé vesměs neoděni, neumí jejich pohlaví nijak určit. Neví také, podle čeho vlastně! Byli by na tom Epsíloňané stejně, kdyby se před nimi kosmonaute objevili nazí?
"Můj spoluvládce Oktopion," vyťukává Arachno a ukazuje na Epsíloňana vedle sebe, jehož tvář je ozdobena oním nápadným porostem. Jeho podobu a označení jménem zná Trigger už ze slovníčku.
Oktopion napřáhne jednu ze svých paží kolmo do vzduchu. Kosmonauti pozdrav opětují.
"Spravuji v našem společenství výrobu, zatímco Oktopion řídí jeho zásobování," pokračuje vědec a politik v jedné osobě. "Ostatních osm Epsíloňanů jsou naši asistenti. Mají na starosti následující resorty: v oblasti výroby výzkum, výrobu nástrojů, produkci potravy a populační kontrolu. Do oblasti zásobování patří zdravotnictví, distribuce zboží, kultura a školství. Symboly jmen jednotlivých představitelů pro vás nejsou důležité, jelikož moji přátelé budou z technických důvodů při našem dialogu stejně pouhými statisty. Jinak by musel každý účastník rozhovoru obsluhovat translátor samostatně. Proto budu mluvčím pouze já sám."
Pozemšťané s návrhem vyslovují souhlas.
"Považujeme za užitečné," pomrkává Arachno, "poskytnout vám bližší pohled na naše společenství, dříve než tuto planetu opět opustíte." Zamýšlí se na okamžik a pak pokračuje. "V čele naší pospolitosti stojí dva responzibilové, mezi něž se dělí nejvyšší odpovědnost a řídící pravomoc. Tento úřad zastávají nejschopnější jedinci celé planety. Jsou vybíráni na podkladě sériového vyšetření inteligence celé populace, které se koná v intervalu jednoho oběhu Epsí kolem centrální hvězdy. Výsledky těchto šetření vyhodnocují počítače. Volba je tedy objektivní a nezvratná. Kdo by svou funkci zanedbával, kdo ve své činnosti vykazuje špatné výsledky, kdo zestárne a stává se tím méně výkonný, toho při testech nepodplatitelné kontroly odhalí a ten také musí ustoupit novému responzibilovi. Tento princip platí na všech úrovních společenského života. Každou profesi tvoří ti pracovníci, kteří k ní mají nejvíce předpokladů. Příslušnost k pracovní odbornosti se řídí co do počtu společensky nutným počtem pracovníků a co do výběru mírou jejich schopností. Například ten, kdo dovede čistit světelné stěny našich obytných jeskyní nejlépe, ten je také k této práci určen. Může se samozřejmě při nejbližším veřejném kvalifikačním testování ucházet i o jinou činnost a případně si pro ni i kvalifikaci obhájit. Přístup ke vzdělání je všem zaručen stejnou měrou. Dbáme mimořádně důrazně na to, aby ho každý využil podle svých schopností. Abychom totiž uhájili existenci, své životy, potřebujeme nezbytně, aby každý podal naprosto maximální výkon. Výkony kontrolujeme v pravidelných intervalech pomocí počítačů, tedy také s naprostou objektivitou pokud totiž kdokoli poleví ve svém úsilí a v práci, ohrožuje tím celé společenství. Pokud to činí úmyslně anebo z nedbalosti, je potrestán, a to tím, že mu je odběr zboží limitován tou měrou, jakou zanedbal svou práci. Naproti tomu každý, kdo své úkoly plní podle svých sil, dostává totéž co každý jiný, ať už je jeho pracovní specializace jakákoli. Produkty, které nelze vyrobit v množství postačujícím pro všechny, náleží společenství jako celku a je jich

užíváno ve prospěch všech. - Doufám, že vám tento krátký přehled stačí," uzavírá Arachno a tváří se, jako by nevnímal výhradu v Larově odpovědi: "Pro začátek ano. Děkujeme vám!"
V koulích hlav hrají zelené oči. Protihráči se radí. A znovu se k cizincům obrací Arachno.
"A kdo jste vy?" vyklepává otázku.
Lar představuje svou posádku.
"Podejte zprávu o své planetě," žádá Arachno.
Velitel skupiny kosmonautů líčí poměry na Zemi. Snaží se, aby Epsíloňanům zpřístupnil co nejvíc podrobností. Když skončil, zaskakuje ho úsečná otázka.
"Jaký je váš skutečný úkol?"
"Naším posláním je průzkum vaší planety. To už jsme vám řekli."
"A proč právě naší?"
"Existuje širší program průzkumu vesmíru a v rámci tohoto programu dochází na tělesa vaší hvězdné soustavy."
"Jiné příkazy nemáte?"
"Ne."
Nová porada mezi Epsíloňany. Lar uvažuje: má jim povědět, že astronomický výzkum formuloval hypotézu o planetě podobné Zemi v systému Epsílon Eridani? Raději ne. Kdo ví, čeho by se ti nedůvěřiví a podezřívaví Epsíloňané začali domýšlet.
Mezi Epsíloňany zjevně existuje názor i protinázor. Konečně se obrací Arachno opět k lidem a zvolna vyťukává: "Porozumět si lze jen tehdy, pokud bude oboustranně zaručena upřímnost. Proto se výslovně ptám: existuje ve vašem poslání nějaký tajný příkaz anebo nějaký podobný dodatek?"
"Ne," odpovídá Lar okamžitě a po krátkém rozmýšlení dodává: "Otevřeně řečeno, vaši otázku nechápu."
"Tedy," odpovídá Arachno a úhozy jeho prstů prší tak rychle, že se zdá, jako by přímo hovořil, "nejde vám snad o to naši planetu osídlit a nás z ní vytlačit?" A už to vůbec nezní jako otázka.
Pozemšťané zaraženě hledí jeden na druhého. To, co se jim tu přisuzuje, je nepochopitelné, urážlivé, neslýchané. Už před staletími skoncovali lidé s válkou, na celé Zemi zavládl trvalý mír - a teď stojí tváří v tvář obvinění, že chtějí připravit něco tak zločinného, tak barbarského! Ani Lar se, při vší sebekázni, nezmůže zprvu na pádnou odpověď.
Kulmin, který tak jako tak obyvatele planety posuzuje velice rezervovaně, nepociťuje nařčení tak těžce jako ostatní. Zatímco ostatní ještě nedokázali nabrat dech k odpovědi, říká už chladně: "To už není nedůvěra, co nám ti tvorové projevují, to je přímo urážlivé." A pak se obrací k Arachnovi: "Nemáte sebemenší důvod napadat nás takovýmto obviněním."
Arachno zcela klidně vyťukává větu: "Držíme se faktů." Vlekoucí se slova působí jako hrozba.
Lar v myšlenkách zadrhává. Fakta? O jaká fakta může jít? Zřejmě nějaké kruté nedorozumění. Je třeba ho ihned vysvětlit, jinak podnikli všechno nadarmo. Ještě dobře, že zamlčel onu hypotézu o planetě s pozemskými podmínkami. Ale o jakých faktech pak Arachno může mluvit? Právě se na to chce zeptat, když tu vyskakuje Ben Alef ze svého místa. V obličeji rudne, hlas mu přeskakuje. Nepomyslí vůbec na to, že jeho slova jsou automaticky překládána, a bez obalu křičí přes hlavy svých druhů na Lara: "Tohle že mají být inteligentní bytosti? Nebo jsou ti pavouci choromyslní?"
Ještě než může zděšený Lar Alefa okřiknout, odpovídá Benovi hlasitě Kulmin: "V každém případě jde o mentální abnormalitu a vývojově o společenství zaostalé až kdesi na stupni barbarství."
"Buďte už zticha!" hřmí Lar. "Můžete ohrozit celé naše poslání!"
Pozdě! Epsíloňané šlehají pohledy jeden po druhém. Arachnovy prsty kmitají po klávesnici. "Veliteli lidské skupiny, Lare! Postarejte se, aby oba výtržníci odešli z této místnosti a počkali venku!"
V Larovi by se krve nedořezal. To je příkrý požadavek. Ale v zájmu věci je mu třeba vyhovět.
"Jděte ven," kývá vyčítavě na Alefa a Kulmina. "Nedovolím, aby jednání ztroskotalo jen kvůli vám." A když ještě váhají, nařizuje: "Je to můj příkaz!"
Jeho druhové zaraženě mlčí. Konečně se oba provinilci zvedají.
"Ale zůstaňte na dosah," volá za nimi velitel.
Co se v těch dvou asi tak může teď odehrávat, přemýšlí ustaraně. Byl to právě Kulmin, kdo kritizoval mé jednání a kdo mi vytkl, že ustupuji až nebezpečně daleko. Doufejme, že neprovedou nic nepředloženého.
Alef s Kulminem se vlekou k východu a zřetelně dávají najevo rozhořčení a zlost na velitele. Místo aby se jich zastal, nechal je v nesnázích.
"Copak ten člověk vůbec nevidí, jak se kolem nás víc a víc utahuje smyčka?" šeptá Kulmin kamarádovi. "Teď je výsadková skupina rozdělená a tím i oslabená. Jak jen mohl na tak laciný trik naletět?"
Alef mu zachmuřeně přikyvuje.
Jakmile oba muži opustili poradní síň, chce Lar obnovit rozmluvu. Bude muset volit slova ještě pečlivěji, aby se mu podařilo přesvědčit Epsíloňany o mírových záměrech lidstva i přes incident, který právě zkomplikoval jejich konferenci. Už má na jazyku otázku, o jaká fakta jde, když ho cosi uvnitř přiměje zarazit se. Váhá mezi pocitem sebeúcty a obavami, aby Epsíloňany nechtěně nepopudil ještě více. Má se vracet k tématu, o němž by i pouhá zmínka mohla u Epsíloňanů vyvolat výbuch hněvu? Nebude lepší se bolestivého místa v jejich vzájemných vztazích raději vůbec nedotýkat? Ovšem nebude to na druhé straně vypadat tak, že si Epsíloňané jeho mlčení budou moct vyložit jako přiznání viny? Že si je tak nutně budou muset vyložit? V bezradnosti váhá tak dlouho, až příhodný okamžik mine.
Když už je ticho příliš tíživé, ozývá se Arachno: "Máte ještě nějaké otázky?"
"Dovolíte nám prohlédnout si některá vaše zařízení?
"Po tom, co se právě stalo, k tomu nevidím žádný důvod," odpovídá Arachno, ale studeně dodává: "Co byste chtěli vidět?"

Lar už nedoufá, že by jejich žádosti vyhověli. Jak se zdá, je jejich expedice u konce, dřív než vlastní průzkum započal. Kvůli Kulminově umíněnosti a Alefově neukázněnosti ztroskotává celé jednání. Přesto se ovládá a vypočítává: "Měli jsme v úmyslu seznámit se se školstvím, s výrobními závody, s nemocnicemi a s produkcí potravin."
"Potravin?" Arachno strne. Pozorně se na Lara dívá a říká: "Trpí lidé na své planetě hladem?"
"Naprosto ne," ujišťuje ho Lar. "Vyrábíme tolik potravy, kolik potřebujeme."
Arachno se předklání. "A jak toho docilujete?"
"Je to výlučně synteticky proces. Získáváme potravu přímo z nerostných surovin."
Mezi Epsíloňany probíhá kratičké vzrušení, jejich rty se rozvírají a opět uklidňují. Světélka jim v očích pulsují jakoby chaoticky.
Mluvčí Epsíloňanů shromažďuje názory svých kolegů, hodnotí je, několik vteřin ještě uvažuje a konečně se dotýká klávesnice.
"Byla by taková syntéza potravy proveditelná i na podkladě surovin z této planety?"
Reproduktory, které otázku zprostředkovávají, hučí vibracemi, jako by byl Arachno dostatečně nedomáčkl jednotlivé klávesy.
"Nepochybuji, že ano," odpovídá Lar pevně a s určitostí. Zpozorněl. Má snad Arachno vědecký zájem o otázky látkové přeměny?
Jeho podezření sílí, když se mezi Epsíloňany zjevně rozpoutává živá diskuse. Navíc má Lar dojem, že dochází k jakémusi střetu různých názorů zejména Arachno s Oktopionem si vyměňují téměř úsečnou sérii vět, až nakonec Arachno zjevně podává nějaké delší vysvětlení. Poté dochází, jak se zdá, k jakési dohodě. Teprve pak se Arachno obrací opět k Larovi. A s překvapujícím prohlášením.
"Dospěli jsme právě k rozhodnutí vyhovět vašemu přání. Dostanete možnost navštívit všechna zařízení, která jste uvedli."
Šedohlavý představitel planety se tváří, jako by nepostřehl rozrušení, které zavládlo mezi kosmonauty. Jeho prsty zručně hrají po klávesnici.
"V každé instituci vás bude provázet příslušný vedoucí resortu," pokračuje, "a jelikož se s nimi nebudete schopni dorozumět, zůstaneme spolu v rádiovém spojení pomoci translátoru."
Lar se uklání. Odpovídá odměřeně: "Upřímně děkujeme, dovedeme ocenit vaši důvěru. Mohu se ještě zeptat, budou-li se moct prohlídky zúčastnit i oba naši přátelé, kteří museli jednání opustit?"
"Lituji. Chceme se zabezpečit před nepříjemnými překvapeními. Oba dva musí planetu neprodleně opustit." A s netajenou hrozbou Arachno dodává: "Máte přece o tu prohlídku zájem, ne?"
Lar chápe, na čem je. Ví, že by veškerý výzkum naráz skončil, kdyby teď trval na svém. V duchu kleje, že musí zarmoutit přátele tím, že jim bude nucen nařídit odlet. Přesto se však, ač nerad, podvoluje požadavku Epsíloňanů na prvém místě pro něj zůstává splnění úkolu výpravy. Ale právě proto lituje, že při průzkumu planety budou chybět zejména tito dva odborníci. "Nemám na vybranou," říká polohlasně, "jinak můžeme rovnou všechno vzdát. V každém případě zůstává naší první povinností přinést s sebou co nejvíce poznatků. A tím, že šetřím city Epsíloňanů, ještě nikomu neubližuji."
Sotva stačil udělit Alefovi a Kulminovi rádiem příkaz ke startu, objevuje se ve dveřích Epsíloňan a blikají na sebe vzájemně s Oktopionem. Zřejmě je to strážce, který má oba vykázané badatele vyprovodit.
Lar se s oběma jen krátce loučí. "Přepojte na automatické řízení a dejte se k mateřské lodi navést, protože nějakou chybu v navigaci si teď absolutně nemůžeme dovolit. Přistávací modul si vyžádáme, až to bude zapotřebí. Pošlete nám ho pak po radarové trajektorii."
Kulmin je tak roztrpčen, že ani neposlouchá. "Jak jsou drzí, tak jsou taky mazaní," syčí. "Odstraní prostě dva lidi ze skupiny, aby mohli zbývající zlikvidovat nenápadněji."
"Mně se to taky nezdá, určitě nemají s Larem a s ostatními dobré úmysly," šeptá Alef. "Jenomže proč nás tedy nepobili rovnou? Sil k tomu přece mají dost."
"Kdo se může v jejich psychice vyznat?" namítá Kulmin. "Co víme o jejich instinktech? Třeba si s námi nejdřív hrají, zrovna jako to dělá kočka s myší."
Alef vraští tvář do pohrdavé grimasy. Kulmin podle toho poznává, že jeho obavy sdílí.
V přijímači na velitelově opasku se ozývá dvojí zapraskání. Oba vypovězení vypnuli bez jediného slova vysílačky. Epsíloňané se zvedají a ubírají se k východu. Lar si chce otřít šátkem čelo a vtom se zarazí. Do všeobecného odchodu ještě spěšně volá: "ještě něco, profesore! Potřebujeme naléhavě čistou vodu!"
"Pramenitá voda vám poteče, když v umývárně přísadu prostě odpustíte. Trvá to jen chviličku!"
Mezi kosmonauty to zaševelí.
"A co moje vlasy - dorostou mi zase?"
"Přesně tak, jako byste je byl jen ostříhal," odpovídá epsílonský vědec jako by přitom víčky tlumil úsměv. "Užíváme té chemiálie k odstraňování rychle dorůstajících chloupků."
Skupina badatelů zvolna opouští poradní síň. Lar si musí přiznat, že tentokrát příliš mnoho nedokázal. Přesto však, jak alespoň doufá, bude možno splnit alespoň část úkolů, jimiž byli on a jeho posádka při průzkumu cizího vesmírného objektu pověřeni. A částečné řešení problému je rozhodně lepší než žádné.
Náhle ho znovu napadají ona střízlivá slova, jimiž Arachno odůvodňoval svou nedůvěru. Držíme se fakt, drnčelo před několika málo minutami z reproduktorů překladatelského automatu. Fakt? Jakých fakt? ptá se Lar sám sebe, zatímco se spolu s ostatními kosmonauty, mlčícími a zamyšlenými, ubírají ke svým ubikacím. Je naprosto vyloučeno, že by k Epsíloňanům byla někdy v minulosti dospěla jakákoli pozemská výprava. Arachnova slova mu bzučí v hlavě.
Cožpak Arachno nevmetl to tvrzení lidem do tváře jako obžalobu? Fakta? Měla to být drzá lež, která měla ochromit naše mírumilovné poslání? Anebo snad přišli k Epsíloňanům na návštěvu lidé obývající bůhvíjakou odlehlou část vesmíru?

Lar se té myšlence vzpouzí, odmítá ji jako zcela absurdní. Lidé, kteří pokořují hvězdné dálky, nejsou žádní zločinci. A přesto ho to znepokojuje. Třebaže takové podezření sám nepovažuje za myslitelné, přistihuje se vzápětí, že podléhá jakési neurčité představě o předchozí invazi na Epsí. Má se s touto domněnkou svěřit ostatním? Nesmysl, buď by ho nebrali vážně - anebo by se tím problémem jen zbytečně zatěžovali.

3

Disk, který je dopravil na náhorní plošinu, už odletěl. Alef s Kulminem sedí dopáleně uvnitř modulu a nemohou se odhodlat ke startu. Čas ubíhá. Konečně se bionikovi vrací jeho obvyklá rozhodnost.

"Tak jedem, profesore! Otálet nemá žádný smysl!"

Už chce sáhnout na spínač vysílačky, aby si vyžádal od Heliophoru automatické navedení, když mu Kulmin ruku zadržuje.

"Ještě okamžik. Odstartujeme ihned - jenomže bez radioprovozu."

"Ale proč?"

"Aby nás pavouci nedokázali lokalizovat."

"Já vám nerozumím…"

Kulmin skáče Alefovi do řeči. "Půjdeme nahoru, obletíme planetu a přistaneme na odvrácené straně."

"Ale profesore…" Bionik užasle hledí na Kulmina. "To by přece bylo odepření poslušnosti!

"V současné době nemůže velitel naší výpravy vykonávat svou funkci, o tom jsme se přece přesvědčili. Proto přejímám odpovědnost za nás oba."

"Ale i tak," říká Alef celý nesvůj. "Mně se ten nápad moc nelíbí." Kolísá mezi přáním a obavami. Ano, pravda, velice rád by se bez překážek věnoval flóře a fauně cizí planety - ale co tomu řekne kapitán?

"Lar v současné době nemá, to jsme konečně poznali sami na sobě nejlíp, svobodu jednání a rozhodování. Jednou nám ještě poděkuje, až vypátráme něco, k čemu jeho nepustili. Věříte snad, že mu pavouci ukáží všechno, pokud mu vůbec něco ukáží? Povedou si ho pěkně na provázku, aby neudělal ani jeden jediný krok stranou."

"Dejme tomu," namítá Alef, "že se nám třeba podaří odhalit zákonitou souvislost mezi geologickými a klimatickými poměry na této planetě a těmi zvláštními inteligentními tvory, kteří se tu vyvinuli. To už by byl obrovský objev! Jenomže stálo by za to, vystavit velitele a celý výsadek nevypočitatelnému riziku?"

"Naše riziko," odpovídá pochmurně profesor, "není o nic menší než jejich. Nevíme přece, co nás na druhé straně planety očekává. Ale naše vyhlídky, že se nám přece jen podaří něco objevit, jsou větší. Byli bychom nezodpovědní, kdybychom se jich nepokusili využít. Pochopitelně se můžeme vrátit ihned na Heliophor a nic dalšího nepodnikat. Jenomže tím pouze splníme příkaz pavouků a naše poznatky se budou rovnat téměř nule. Co potom řekneme na Zemi, až se nás budou ptát, jak jsme splnili úkol?"

Alef mlčí. Neví, co by měl Kulminovi odpovědět, ale celá ta věc se mu nelíbí.

Kulmin natahuje nohy před sebe, jako by byl dlouho seděl za psacím stolem a potřeboval si teď trochu protáhnout a oživit svaly. Na Bena se nedívá, hledí před sebe do prázdna a hovoří jakoby sám pro sebe. "Jedné domněnky se tu nelze zbavit: ti arachnoidi mají za sebou nějaký šokující zážitek, který je stále ještě nepřestává dráždit. Zřejmě jsou na nás alergičtí. Proč? Jen proto, že Li v domnění, že ji napadla nějaká zvířata, chtěla použít zbraně? To je nepravděpodobné byli by se o tom již dávno v našich rozhovorech zmínili. Ba ne, ti před námi tají něco jiného, něco, co považují za mimořádně závažné, dokonce snad i mimořádně nebezpečné. Musím na to přijít, proč vlastně jsou tak hrozně nedůvěřiví. Za tím něco vězí. A to mohu vypátrat jen tehdy, když budu mít naprostou volnost jednání. Tu volnost, kterou náš velitel v tomto okamžiku zcela postrádá. Ostatně na tom nebude nic protismyslného, když na téhle planetě ještě pobudeme. Někde v skrytu můžeme být Larovi a celému výsadku v případě nebezpečí naopak tím víc platni."

"Copak se nepamatujete, jak nedůtkliví dokáží ti mnohonožci být?" říká Alef podrážděně. "Když nás vyrazili kvůli pitomé poznámce, jak asi budou reagovat na takový nepovedený výlet?"

"I kdyby nás nakrásně přistihli, můžeme předstírat, že jsme měli poruchu."

"A budou nám to věřit?"

Kulmin jen krčí rameny. "Mám stejně takový pocit," říká pak, "že nám ti pavouci nevěří ani slovo. Proto také chci především vypátrat příčinu té jejich nápadné opatrnosti a rozptýlit jejich nedůvěru. I já si přeji to nejlepší jak pro nás, tak i pro obyvatele planety. Lar teď nemůže v tomto směru podniknout absolutně nic. Proto to udělám já. Není to bez rizika a možná i bez obětí. Samozřejmě beru na sebe plnou odpovědnost a jsem připraven složit účty z každého svého kroku. Pokud se ovšem ukáže, že Epsíloňané mají přece jen blíž ke zvířeti než k mravně vyvinutějším bytostem, nemusíme se takovými ohledy tak jako tak zatěžovat. Risknete to se mnou?"

Z odpovědi je vidět, že Alef je o poznání přístupnější: "Ty potvory šedivé se mnou zacházely jako s klackem. Chovají se k nám, jako bychom byli nějací diplomaté z minulých staletí."

"Rozhodně se nenecháme komandovat jako nerozumné dětičky," odpovídá Kulmin. A po krátkém zamyšlení dodává: "Lar za to může sám. A když už jsme tady, musíme zachránit, co se ještě zachránit dá. I kdyby to měl být sólový hazard. Je to pro nás jediná příležitost získat nějaké cenné informace o planetě a jejích obyvatelích. Doufám, že se nám touhle cestou navíc podaří najít i klíč k usmíření s arachnoidy."

"Pro to bych byl, profesore," bručí Alef. "Protože to by prospělo i Larovi a odpovídá to i jeho záměrům rozkaz opustit planetu nám tak jako tak dal jen pod Arachnovým nátlakem."

"Poletíme strmou parabolou a přistaneme na noční straně planety. Přistání provedeme s vypnutými tryskami, klouzavým letem. Jenom kdyby hrozilo propadnutí, posadíme modul s použitím brzdicích raket," vysvětluje Kulmin.

"To jste tak dobrý pilot?"

"Létat tak dobře jako Mičio, Lar nebo Burton samozřejmě neumím. Ale myslím, že to, co dovedu, stačí. Jako vědecký

vedoucí expedice jsem musel absolvovat kurs létání na přistávacích modulech."
Oba muži si mlčky zapínají bezpečnostní pásy. Kulmin bere do rukou řízení. Rozžíhají se signální světla, trupem otřásá tlumené chvění. Trysk plamenů začíná účinkovat, pod jejich šlehajícím bičem se letoun odpoutává od povrchu planety. Modul nabírá rychlost. Obloha postupně zmodrává, až nakonec docela zčerná.
4
Skupina pozemských vědců opouští pod vedením jednoho z vládních asistentů jeskynní prostory, vydává se napříč rozlehlým údolím s čtyřhranným štíhlým pylonem uprostřed a vstupuje do nitra protějšího kopce.
Světlo ze stěn tu prozařuje skrze nesčetné poličky. Na desítkách přihrádek z neznámého narezavěle zbarveného materiálu leží na voštinovitých podnosech vajíčka, stovky a stovky zebrovitě pruhovaných vajec velikých asi jako pěst jejich kresba v hlubině regálů zaniká v jednotvárné šedi. U jedné takové lísky pracuje kontrolor, který se příchodem lidí ani v nejmenším nedává vyrušit ze své činnosti. Sklání hlavu, na níž má připevněn jakýsi optický přístroj, nad pláství, mhouří sedm ze svých osmi očí a vajíčko po vajíčku zkoumá lupou. Tu a tam některá vytřídí a klade je opatrně do jednoho z tří vaků, které drží volnýma rukama.
"Jsou to vajíčka Epsíloňanů nebo tripodů?" ptá se Li.
"Odkud bych to asi tak mohl vědět?" odpovídá Lar, kterého zaměstnává stejný problém.
"Tak se zeptejte Arachna," říká Burton veliteli.
Lar vytahuje z brašny na opasku vysílačku. Z reproduktoru se ozývá jen bzučení a hvizdy.
"Máte potíže se spojením?" ptá se Trigger.
"Ten kopec zřejmě pohlcuje vlny a brání v komunikaci."
Log Trigger vytahuje z brašny samomazací tabulku, kývá na ostatní, aby měli okamžik strpení, a přistupuje k jejich průvodci. Nejprve ukazuje na pruhovaná vejce. Přitom několika tahy rychle načrtává vajíčko a vedle něho Epsíloňana. Níže kreslí opět vajíčko a u něho tripoda. Pak nastavuje tabulku průvodci před oči. Epsíloňan si posunkem říká o pisátko a ráznými tahy přeškrtává kresbu tripoda.
"Jsou to vejce Epsíloňanů," oznamuje Trigger hlasitě, hrdý na svou výměnu informací s bytostí z jiného světa.
"Prima," říká na to Li, "jenomže jak vznikají? Musí být vaječná buňka nejprve oplodněna? A jak se to děje?"
"Ale, ale," podivuje se Frank, "odkdy se ty zajímáš o Epsíloňany?"
"Ode dneška," odsekává Li.
"No vida," oceňuje její odpověď Frank. "Pozdě sice, ale snad ne docela pozdě."
Li už si dost nalámala hlavu, proč vlastně pociťuje k Epsíloňanům takový odpor. Napadlo ji přitom, že už jako dítě se pavouků bezmezně štítila. Když o tom mluvila s Frankem, poradil jí, aby se tomuto odporu nepoddávala, aby se ho snažila přemoct. Radil jí, aby se seznámila s podrobnostmi o životě obyvatel téhle planety. V tom viděl naději, že Li získá k Epsíloňanům věcnější vztah, že se začne o arachnoidy seriózně zajímat a že tím ustoupí i její prudký odpor. A jelikož Li, na rozdíl od ostatních, nemá žádnou užší specializaci, napadlo ji věnovat se tomu, co se zpravidla označuje slovem lidské. Tedy láskou, plozením, dětmi, rodinou a vším, co k tomu patří. Teď by se tedy konečně chtěla dovědět, jak Epsíloňané přivádějí na svět potomky.
Obrací se na Triggera. "Až do této chvíle jsem nepostřehla žádné odlišnosti v pohlaví. Můžeš se zeptat i na to?"
Trigger se k ní obrací s bezradnou tváří. "To je opravdu trochu moc těžké." Pak najednou bere tabulku, kreslí na ni Arachnův kód a ukazuje kresbu jejich průvodci jako nějakou vizitku.
Oči tázaného kód opětují. Vede kosmonauta k výklenku, v němž je zavěšena kovově šedá tabule. Hbitě a neslyšně přejíždějí prsty po nepatrné plošce. Na tabuli se objevují zelené kroužky, ne větší než knoflík, rozsvěcují se a opět pohasínají, objevují se na jiném místě, chaotické světelné kaňky. Němý šéf resortu komicky hýbe rty, což má zřejmě znamenat, že lidé mohou hovořit.
Lar už se nadechuje k řeči, když tu ho napadá, že hovořit s Arachnem může jen prostřednictvím translátoru. Rychle zapíná potřebná elektronická zařízení.
Vědec odpovídá. V prostoru před mihotavou tabulí je spojení dobré. Zřejmě komunikační šachta, říká si Lar.
"Každý jednotlivec je oboupohlavní," vysvětluje Arachno. "Pohlavní styk je možný mezi každými dvěma normálními Epsíloňany. Každý je ovšem vybaven bud levotočivými, anebo pravotočivými bílkovinami. Pokud dojde ke spojení mezi protikladnými typy, vajíčka nevznikají."
"Brr," vzdychá Frank, "sex založený na pravotočivých a levotočivých molekulách - a racemizace místo antikoncepce!"
"A všechna vajíčka se pak pěstují v tomto chovu?" ptá se Lar vědce.
"Veškerá vejce musí být ihned odevzdána," odpovídá Arachno. "Pak se vyšetřuje kvalita jejich bílkoviny ultrazvukem a opticky. Ultrazvukové sondy jste si určitě povšimli u vedoucího sekce. Tímto přístrojem je vám například vidět až na kůži a ještě hlouběji."
Li bezděčně zkřižuje paže před ňadry a stísněně se ohlíží po bystrozrakém kontrolorovi vajíček.
"Po prohlídce přichází část vajíček do líhně," pokračuje Arachno dál. "Ostatní jsou vytříděna."
"A co se s nimi děje pak?" ptá se Li puzena temným tušením.
"Ta jsou pak zničena."
"Zničena?" Li je úplně bez sebe. Takhle bezcitně se chovat k životu!
"Proč?" ptá se užasle Burton. "Vede k tomu nějaká nutnost?"
"Tak už to prostě u nás je," odpovídá Arachno a vypíná svůj aparát. Není zřejmě ochoten vyjadřovat se k tématu blíže.
Takže Epsíloňané jsou hermafroditi, uvažuje Log, na to jsem měl přijít i při studiu jejich encyklopedie.
Kosmonauti se vzdalují od komunikačního kanálu a vydávají se na další obchůzku.
"Proč asi Epsíloňané podrobují potomstvo tak tvrdému výběru?" ptá se Li. "To je prostě andělíčkářství ve velkém!"
Celá se chvěje vzrušením. "Copak jim na dětech tak málo záleží?"

"Nesmíš lámat předčasně nad jinými hůl," namítá Lar. "Neznáš podmínky života ani vlastnosti těch tvorů. Patrně jsou k tomu něčím nuceni."
"Ale čím?" vyptává se Li.
"To ještě nevím."
"Netrpí snad náhodou nedostatkem?" Li kolísá mezi soucitem a nesouhlasem. "Vládne snad mezi nimi chudoba? Ale proč by pak ničili právě své největší bohatství, pracovní síly?"
Lar neumí odpovědět. "Žádný nadbytek tu přitom nepozoruji."
"Počkat," ptá se Trigger rychle. "Podle čeho tak soudíte? Snad proto, že tu nemají dostatečně znečištěné životní prostředí?"
Lar je i nadále zcela věcný. "Nemám zrovna na mysli tu někdejší civilizační špínu všeho druhu," odpovídá vážně. "Zaráží mě ta důsledná kontrola populačního růstu. Na tomhle vesmírném tělese by přece měli všichni místa dost."
"Bída by tu nebyla nic zvláštního," říká Li prudce. "Ne, ti jsou od přírody krutí, i k svému vlastnímu potomstvu. A pohrdavě k tomu ještě dodává: "Očekávat od nich cokoli lidského je prostě sebeklam."
"Zas už to podezřívání?" napomíná ji Lar ostře. "Myslel jsem, že jsi vědecký pracovník!"
Napomenutí účinkuje. Dokázat svůj názor nemůže Li ničím, a tak mlčí.
Burton by rád své přítelkyni pomohl a obrací se na velitele: "Tušíte snad vy nějaký důvod pro tyto selekce?"
"Ne," odpovídá Lar poctivě. "Domnívám se jen, že musí být jen jiný než pouhá vrozená krutost."
"Nějaká dočasná krize?" ptá se Trigger.
"Přesně to si myslím."
"Proč raději Epsíloňané neničí vajíčka na protest ihned po nakladení?" táže se Li.
"Protože by to asi považovali za zločin na svém společenství," odpovídá Lar. "Patrně odevzdávají vajíčka dobrovolně - s ohledem na nějakou nám neznámou nutnost."
"Kromě toho si jistě i každý Epsíloňan přeje, aby právě z jeho vajíčka něco bylo," připojuje se Frank Burton.
"A dovědí se vůbec ti postižení, že jejich vajíčka byla zlikvidována? V Liině otázce zaznívá opět tón odporu. "Zeptej se na to Arachna."
"To rozhodně ne!" říká Lar. "Tohle téma se zjevně dotýká nějakého bolavého místa v jejich životě. Nechceme přece být dotěrní. Možná že do souvislostí vnikneme sami."
Kosmonauti se vydávají na další cestu. Jejich průvodce se okamžitě zařazuje do čela skupiny a hopkuje před nimi. Výprava ho napjatě následuje.
Znovu dlouhá spojovací chodba. Následující hala na ně dýchne závanem horkého vzduchu. Účastníci prohlídky mají před sebou řadu vitrín, v nichž se hemží cosi jako hmyz. Když se podívají zblízka, vidí, že jsou to malí Epsíloňané, velcí sotva jako pěst, a že lezou po zbytcích vajec, z nichž se vylíhli.
"Tohle jsou snad jediné trosky na světě, které mají nějaký pozitivní smysl," poznamenává Burton.
Mrňousi přelézají jeden druhého, strkají se s rostenci ze své líhně a tu a tam se i přetahují o kus skořápky, třebaže jich tu naprosto nemají nedostatek. Někteří už lezou vzhůru po lehce zdrsnělé zadní stěně svého terária. A co je nejpozoruhodnější: pohybují se všichni vzpřímeně! I to nejmenší mládě už zaujímá postoj dospělého Epsíloňana. Lze to snadno vysvětlit. Dolní končetiny rozmístěné kruhovitě kolem celého trupu vodorovnou polohu vlastně jen ztěžují. Nejzdatnější borec mezi roztomilými osminožci už dospěl dokonce až ke stropu svého umělého příbytku. Ted tam odpočívá a provokativně ze svých výšin shlíží na ostatní účastníky toho zvláštního sportovního utkání.
Kosmonauti se odpoutávají od prvé řady vitrín a přecházejí k další baterii líhní. Z poslední z nich jsou právě odstraňovány zbytky skořápek, rozdupané hravými Epsíloňátky takřka na prášek. Obsluha zahání drobotinu pomocí otřesně skuhrající houkačky do otvoru v podlaze. Pak vytahuje celou spodní desku a smetá prášek do jakéhosi vozíčku s korbou.
"Nemohu si pomoct," říká Li sklíčeně, "ale tohle je spíš zoo než zařízení pro děti."
"Zřejmě to souvisí se způsobem, jak Epsíloňané přicházejí na svět," říká Lar. "Lidé mají ke svým potomkům pochopitelně docela jiný vztah."
V příštím oddělení pěstounského zařízení se vědci setkávají již s odrostlejšími jedinci.
"Prve jsme asi viděli jesle," povídá Li, "takže tohle zřejmě už bude školka."
Její poznámka vyvolává mezi kosmonauty ihned další otázky.
"Mě by zajímalo, jestli jsou všechna mláďata vychovávána takhle ústavně," ptá se Burton. "A jestli ano, tak proč? Jsou všechny rodičovské páry zaměstnány? Existuje mezi Epsíloňany vůbec něco takového jako rodinný život?"
"Třeba vede celá tahle společnost život vysloveně mládenecký," říká Li.
"A považovala bys to za přednost, anebo za nedostatek?" ptá se Log Trigger.
Li, která postřehla léčku, odpovídá: "Jak pro koho. Například lidem, kteří se stýkají jen a jen s automaty, bych to mohla vřele doporučit." A věnuje se nadále jen své kameře a točí a točí.
Epsíloňátka v nejbližším prostorném sále jsou rozlezlá po všech stěnách. Pravidelně uspořádané kulaté otvory vedou ke spacím kójím a působí trochu jako vzorek tapety pokrývající stěny kolem dokola. V hale hlídkuje několik dospělých dozorců, stejně tak i v přilehlých chodbách. V poněkud deprimovaných návštěvnících to vzbuzuje dojem, jako by tu viděli mateřskou školu zkříženou s kasárnami raného novověku. Ticho katakomb propůjčuje spolu s tlumeným šedavým osvětlením celé prostoře cosi z vězeňského ovzduší.
Náhle to pozemšťany trhne. Podzemím se rozléhá krátký břeskný hvizd. Z vyrovnaných řad otvorů vykouknou rázem hlavičky. Dva dělníci tlačí těžkou skříňku na kolečkách. U vchodu se zastavují a odklápějí víko. Ze schránky se rozléhá křik tripodů.
"Krmení!" naříká Li. Chytá kapitána za ruku. "Pojďte honem pryč."

Lar se shovívavým úsměvem kývá na ostatní. Epsíloňan, který ústavem lidi provází, jde zvolna za nimi. Je na něm patrné, že ho jejich spěch dost udivuje. Nemůže zřejmě pochopit, že jeho hosté v bílých kombinézách neprojevují pražádný zájem o tak závažný akt, jako je výdej stravy.
Skupina návštěvníků se vzdaluje. Ještě dlouho však za nimi doznívá tmavými chodbami vřeštění trýzněných trojnožců.
Příští sál působí překvapivě světlým dojmem. Uprostřed stojí cosi jako skluzavka, nad jejímž horním koncem visí na zahnutém sloupku drátěná klec. Zařízení trochu připomíná skokanský můstek. Podstatný rozdíl je v tom, že strmá dráha je v nejvyšším bodě prakticky zcela svislá. Celková výše konstrukce je asi dvacet metrů.
Jeden z dospělých Epsíloňanů šplhá po žebříčku v zadní části skluzavky a do klece zavírá cosi živého. Zvíře pípá téměř jako ptáček. Teprve dalekohledem se kosmonauti přesvědčují, že za dráty klece je tripodí kuře. Epsíloňan sjíždí po žebříku opět dolů, spěchá k jakési oponě a rozhrnuje ji.
Epsíloňata se do haly hrnou jako děti do tělocvičny. Pečovatel, který je vpustil dovnitř, houfec uspořádává a vyrovnává do řady. Prvý už se rozbíhá a šplhá příkře zakřivenou stezičkou vzhůru. Rozběh se ale vzápětí zpomaluje a tíže nabývá vrchu. Lezec s ní zoufale bojuje. Na okamžik se zastavuje, obrací se o sto osmdesát stupňů a po vynucené otočce se opět řítí, čím dál rychleji, zpátky dolů.
Následuje ho druhý soutěžící. I ten se musí těsně před vrcholem vrátit. Po něm vyráží třetí. Vede se mu stejně. Lákavé vnadidlo zůstává nedotčeno. Konečně se pátému podaří zoufale pištící trofej získat. Jakmile s ní dorazí opět dolů, okamžitě ji začíná hltat.
Znovu musí vedoucí cvičení vylézt nahoru a strčit do klece dalšího drobounkého šedobílého tripoda.
Vytahuje návnadu ze zvukotěsné schránky, kterou si předtím připevnil na nejvyšší příčel žebříku. Celkem deset z padesáti chtivých uchazečů nakonec získává vytoužený pamlsek.
Po tomto představení jsou kosmonauti zavedeni do oddělení, které poněkud připomíná ambulatorium. V krychlových místnůstkách leží mladí Epsíloňané na jakýchsi pryčnách, které mají bílé nohy a rámy, ale v nichž jsou místo matrací napjaty jasně červené sítě. Oky sítě má každý z ležících prostrčenu jednu paži a jednu nohu, které spočívají na čalouněné stoličce pod sítí. Každé lůžko je opatřeno podkovovitou zástěnou, u nohou otevřenou, která je na půl metru silná, sahá do výše pasu a uzavírá prostor sítě asi jako opěradlo křesla. Nad tímto zařízením činí z podlahy hladký, kovově lesklý sloup a na něm deska mohutného otočného kondenzátoru.
Hlava mladého Epsíloňana se ztrácí ve změti kabelů, svorek a šroubů. Také od všech údů a z rozličných částí těla jsou vyvedeny různobarevné dráty a napojeny na stejně zbarvené zástrčky ve spodní části rozvodné desky.
"Jako na operačním stole," šeptá Li a pořizuje si několik snímků skrze skleněné dveře kabiny.
Na konci dlouhé řady buněk, v nichž se epsílonský dorost z dosud nejasných důvodů podrobuje technické proceduře, vstupují pozemšťané do místnosti přeplněné monitory a nejrůznějšími kontrolními přístroji. Uprostřed kruhového řídícího pultu krouží na otáčivé stoličce uklidňujícím pomalým pohybem nějaký epsílonský technik.
"Je jich tu všude málo," komentuje to Burton. "Asi nejsou lidi."
Astrofyzik ani netuší, jak blízko k pravdě se tímto dobromyslným žertíkem dostává.
"Nač asi tohle zařízení je, Logu?" ptá se Lar kybernetika. "Nenašel jste o tom něco v té epsílonské encyklopedii?"
"Velice málo. Mám jen takovou neurčitou představu, co by to mohlo být," odpovídá Trigger.
"A to je?" dotírá Lar.
"Myslím, že tu provádějí hypnopedii," odpovídá konstruktér elektronických mozků.
Frank se připojuje k rozmluvě. "To by skutečně mohla být pravda," říká zamyšleně. "Epsíloňané se zřejmě mnoho dovídají a učí i ve spánku."
"Takže ani tady neexistuje učenost z injekční stříkačky," dodává Li.
"Jak jsi přišla na injekční stříkačku?" ptá se udiveně Trigger.
"Vzpomněla jsem si na myši, kterým se podařilo vštípit určité reakce tím, že jim byl vstřikován extrakt z mozků jiných myší. Myši pak reagovaly i na nenacvičené situace, jako by je už byly zažily."
"To je pravda. Ale přenášet podobným způsobem třeba znalost řešení diferenciálních rovnic, to považuji za představu dost utopickou."
"Přesto ale mohou být Epsíloňané v tomto ohledu mnohem dál než my," namítá Li.
"Představit si to dovedu, ale stejně tomu nevěřím," říká Trigger. "Podle toho, co vidím, působí se tu na Epsíloňany spíš elektroakusticky. Proč asi? Zřejmě proto, aby se něco naučili."
Aby si svůj názor ověřil, přistupuje k průvodci, kterého pokřtil jménem Lokan. Navrhl předtím přátelům, aby se vedoucím resortů pro přehlednost nadále říkalo Lokan I, Lokan II a tak dále. Trigger nejprve ukazuje obsáhlým gestem na prostor kolem sebe. Potom se zadívá svému partnerovi do očí a jasně dává najevo, že čeká na odpověď.
Lokan I, který se až dosud choval klidně a nenápadně, se nejprve uklání a pak poklesává do dřepu. Když se takto jakoby zmenšil, poklepává si výrazně prsty na hlavu.
Muži se podivují a Li kucká smíchem.
"Takže jsme si to vyložili správně," říká Lar, "je to přece jen něco jako trychtýř, kterým tu nalévají Epsíloňánkům do hlaviček vědomosti."
Lokan I se vztyčuje. Když postřehne, že lidé stále ještě neuspokojeně postávají kolem, vede je opět k jedné ze studeně šedivých komunikačních tabulí.
Tentokrát trvá déle, než se Arachno ohlašuje. "Jste právě ve škole," říká. "Když naši nejmenší dosáhnou určité hmotnosti, jsou zařazováni do věkové skupiny předvýuky. Výběr provádíme pomocí náběhové dráhy se standardní drsností. Ti, kdo nedokážou vystoupit po hladké dráze, neopatřené běžnou polymerizovanou krycí sítí, ti jsou pro učení ještě nedostatečně vyvinutí."
"Co se stane s těmi, kteří šplhací test ani v dalším vývoji nezvládnou?" ptá se Li.

"To se stává velice zřídka," odpovídá Arachno, "protože selekci provádíme už ve stadiu vajíček. Pokud se přesto objeví nějaké vývojové poruchy, zůstávají tito jedinci doživotními a neléčitelnými invalidy. I ti musí ovšem dělat to, k čemu jsou nejlépe uzpůsobeni."
"Jak často mají žáci vyučování? vyptává se Trigger.
"Jak často? Jak často?" opakuje Arachno. Otázka ho, jak se zdá, rozveselila. "Jednou jedenkrát, pochopitelně. Trvá 17·1017 kmitů červené čáry kadmia."
"To snad není vůbec možné!" vykřikuje Trigger nahlas. "To by bylo jen o málo víc než jedna hodina! I když děti učitele poslouchají i ve spánku," dodává už klidněji, "trvá určitý čas, než se určitý objem znalostí dá zvládnout a přijmout do paměti."
"Neučí se ve spánku. Jejich mozky jsou ovlivňovány bioelektronicky - imprintovány nebo potiskovány, chcete-li. Jak jinak byste chtěl zprostředkovat znalost potřebných stereotypů praktických činností pomocí sluchového orgánu?"
"Odkud ty znalosti pocházejí?" ptá se Lar.
"Od dárců. Snímají se informační struktury jejich mozků, bioproudy se zesilují a zavádějí do mozku příjemce. Tímto způsobem vytváříme v čerstvých mozcích věrné duplikáty paměťových a zkušenostních obsahů mozku dárce."
"To je rafinované přehrávání," uvažuje Frank.
"Dárcovství ducha, něco podobného jako dárcovství krve. Co se děje s dárcem, poté co odevzdal své znalosti a životní zkušenosti novým individuím!"
"Žije a pracuje dál jako dosud své znalosti a schopnosti si přece zachovává."
"Přepisuje se naprosto všechno, co je v jeho mozku uloženo? A všechno se to přenáší do mladšího mozku?" ptá se Li.
"Třeba i zážitky jeho intimního života?"
"Všechno. Existuje dokonce řada kopií."
"To je ohromující," říká Frank.
"Takže souběžně existuje mnoho identických bytostí," říká Trigger. "Jak spolu pak vycházejí?"
"Výtečně. Mají pocit že mají společnou minulost, že je to skutečná minulost. Nikdy se nedovídají, kdo byl dárcem jejich vědomí. Nač také? Po přehrání dárcových zážitků nastupují pro každého jeho vlastní zkušenosti, takže už pak utváří svůj život jako individuum a tím se stává novou osobností."
"Mladí Epsíloňané tady nepotřebují pro svou činnost získávat potřebné znalosti zdlouhavým procesem učení, jejich znalosti jsou takříkajíc transplantované. Proto se tu také vyvíjí věda a technika zřejmě mnohem rychleji než u nás," říká Lar. Z jeho zamyšleného tónu zaznívá uznání i trocha závisti.
"Jenomže tím přicházejí o všechny ty krásné hlouposti mládí," připomíná lítostivě Li.
"A je to taková ztráta?" ptá se Arachno, který pozorně sleduje jejich rozhovor.
"Ne, to nemusí nezbytně být ztráta," koktá Li v rozpacích.
"Lze to u téhož individua provést víckrát?" ptá se Frank spěšně a vysvobozuje tím Li z nepříjemné situace.
"Nikoli. Zásadně je to možno jen jednou, protože implantace poznatkového obsahu mozku nebezpečně zatěžuje nervový systém. Na konci procedury jsou žáci v situaci podobné pooperačnímu stavu."
"Je to proces, který je tak jako tak pro nás nepřijatelný soudí Lar. "A to nejen vzhledem k zátěži nervové soustavy a k intimní sféře. Přenos vlastností, které utvářejí osobnost, by u nás značně omezil mnohotvárnost individualit a tím i šíři společenského rozvoje."
Přátelé kolem mlčky vyjadřují souhlas.
Kybernetika zajímá jiný problém. Chce Arachna vyzkoušet. "Mohli byste extrahovat i naše myšlenky?"
Na odpověď si musí dost dlouho počkat. Arachno zjevně usilovně přemýšlí, zda vůbec má otázku zodpovědět. Stále znovu je vztah mezi lidmi a Epsíloňany, ať již se v rozhovoru objeví v jakékoli podobě, příčinou nápadné zdrženlivosti na straně Epsíloňanů. Trigger už téměř vzdává naději, že by se dověděl, nač se ptal, když se konečně Arachno ozývá.
"Vaše myšlenky bohužel snímat nelze. Zařízení je uzpůsobeno pouze pro naši vlastní potřebu."
Trigger zpozorněl. Proč bohužel? Připoutali by nás jinak taky na tahle lehátka a podrobili by nás elektronickému výslechu? Co jenom to proti nám vlastně mají?
Li mění téma. "Učí se u vás všichni téže látce?"
"Zajisté. Ovšem příjem znalostí některých vědních odborů a některých speciálních znalostí centrálním nervovým systémem se případ od případu může lišit. Kvalita neuronové sítě je rozdílná. Po implantanční proceduře zjišťujeme u každého jedince jeho individuální předpoklady. V pracovním zařazení pak testujeme jeho inteligenci, protože desénování v průběhu života slábne, u někoho pomaleji, u jiného rychleji."
"A to se všem Epsíloňanům přenáší vědomí jednoho jediného mozku?" ptá se Li nedůvěřivě.
"Pochopitelně že ne, dárců je více. Základní vědomostní výbava je ovšem u všech stejná, jen jednotlivé osobní zkušenosti se liší. Dbáme na to, aby nikdo z dárců neměl v anamnéze nějaké děsivé zážitky, například úraz. Životopis dárce musíme bezpečně znát. Ale i příjemce musí být odolný vůči zátěži."
"Je to vlastně současně destrukční test," říká Trigger. "Zato jde učení rychle. Co vlastně dělají žáci s takovým množstvím volného času? Začínají pracovat dříve, než je tomu u nás? Jak dlouho žije jedinec ve vaší společnosti?"
"Podle vašeho počítání času asi dvě stě let. Už v pěti letech podstupuje imprintování. V tomto věku jsou jeho mozkové struktury ještě tvárné, ale naproti tomu jsou již dostatečně odolné, aby podržely vznikající informační proteiny v nedotčené podobě."
"Už v pěti letech!" Burton upřeně hledí na Larovu vysílačku, z níž zaznívá hlas automatu tlumočící Arachnova slova.
"Dětská psychika je tedy utvářena cizími tvory, nikoli rodiči. Jak může vůbec vzniknout a existovat nějaký rodinný život?"
"Žijeme individualisticky. Rodinný život neznáme, je to pro nás cizí pojem. Péči o každého z nás nese celá společnost."

"Takže jde o jakousi superrodinu," říká Trigger. "Pro zdejší poměry je to zřejmě nezbytná varianta. A co se děje s vašimi mrtvými?"
"Spouštíme je do činné sopky," zní lakonická odpověď. Bezprostředně nato Arachno přerušuje kontakt. Kosmonauti vrtí hlavou a berou to prostě na vědomí jako fakt. Prohlídka je u konce.
Venku přijímají rutinní hlášení z Heliophoru. Na volném prostranství je spojení výtečné.
"Kapitánu Larovi!" hlásí se palubní inženýr Nabla na Larově frekvenci. "Laurent, Fukuda, Klix a Nabla na palubě, vše v pořádku. Přejeme mnoho zdaru! Příjem!"
"Děkuji!" odpovídá Lar. Vtom se znepokojeně! odmlčuje. "Co je s Kulminem a Alefem?" ptá se pak. "Příjem!"
Hodnou chvíli trvá, než dostává váhavou odpověď. "Kulmin a Alef? Ti jsou snad s vámi. Příjem!"
Lar se hryže do rtu. Opomněl ohlásit mateřské lodi přílet těch dvou. "Připravte se přijmout přistávací modul!" hlásí nahoru. "Ostatek později. Li, Burton, Trigger a Lar v pořádku. Konec!"
Rychle se rozhlíží. Trigger, Burton a Li, kteří jsou ponořeni do diskuse o přednostech a nedostatcích epsílonského výchovného systému, zůstali pozadu a výměnu informací s mateřskou lodí nesledují.
"Co se děje?" volá ještě Nabla. "Jsou ti další dva v nějakém nebezpečí? Příjem!"
"Plní mimořádný úkol. Konec!"
Kulmin s Alefem tedy na Heliophor nedorazili, uvažuje Lar. Něco se muselo stát. Ale co? Havárii přistávacího modulu lze vyloučit, protože jinak by vysílala nouzová stanice volání o pomoc na všech frekvencích. Co ale, jestli je domorodci vůbec k modulu nedopravili a namísto toho je v hněvu uvěznili? V obličeji je popelavý, jeho beztak mírně předkloněná postava se ještě více přihrbuje. Neodvažuje se dovést myšlenku až do konce. Nebo snad riskovali ti dva nějaký výlet na vlastní pěst a na mateřskou loď se nevrátili úmyslně? Horkokrevní jsou na to oba dost, zejména po té urážce, kterou museli spolknout. Polévá ho horko. V tom případě ovšem nemůže podniknout naprosto nic, jinak by oba kosmonauty ještě mohl ohrozit. Například dotaz Epsíloňanům naprosto nepřipadá v úvahu. Ani v rádiovém styku se o nich nesmí ani zmínit, pro případ, že by je Epsíloňané odposlouchávali. Doufejme jen, že dosud nepojali podezření! Kolísá mezi nadějí a strachem. Má o tom povědět přátelům? Bude to asi nutné. Nebyl k nim stejně dostatečně upřímný, když se s nimi neporadil o "faktech", o nichž hovořil Arachno.
S rozhodností se obrací a čeká, až k němu skupinka dojde.
"Co se děje, kapitáne?" ptá se překvapeně Burton. "Je snad nahoře něco v nepořádku?"
"Pro všechny případy," mumlá Lar, "vypněte raději vysílačky! Kulmin a Alef nedorazili na mateřskou loď."
Rozpačité mlčení. Lar se ohlíží a pobízí je, aby pokračovali v cestě.
"Proboha," naříká Li. "A co se s nimi mohlo stát?"
"To kdybych věděl," odpovídá Lar nejistě.
"Jsou dvě možnosti," říká Trigger. "Buď se na Heliophor vrátit nemohli, anebo nechtěli."
"Musíme teď být mimořádně opatrní," nabádá důrazně Lar. "Jestliže podnikli ti dva něco o své vůli, nesmíme na to Epsíloňany žádným ukvapeným projevem anebo činem upozornit. Chovejte se, jako by se bylo nic nepřihodilo. Jestli jsou ale v moci domorodců, dřív nebo později se to stejně dozvíme." Hlas mu selhává. "Dělat nemůžeme v této chvíli tak jako tak nic. V krajním případě se můžeme pokusit najít po těch dvou alespoň nějaké stopy. Pro tuto chvíli ale náš program pokračuje beze změny."
Přidává do kroku, jako by chtěl uniknout trýznivým myšlenkám.

5

Modul stojí lehce nachýlen, ale pevně. Alef otvírá průzory vnějších reflektorů. Zaplane světlo.
"Zbláznil jste se?" vyjíždí na něj Kulmin. "Já jsem rád, že jsme se takhle dokázali schovat, a vy mi sem chcete přilákat můry."
Ben vyděšeně světlomety opět rychle vypíná. "Sedíme v nějakém podrostu," říká ustaraně. "Jako v nějakém pralese."
"To přece není žádné neštěstí," bručí Kulmin. Je mrzutý a kousavý.
"Ale co budeme dělat dál?"
"Vyspíme se! Co jiného?"
Jindy tak veselý vědec má vztek sám na sebe. Musí si přiznat, že se mu přistání příliš nepodařilo, perfektní alespoň rozhodně nebylo. Posadit se tvrdě, stát v náklonu a nevědět kde, to nebyl rozhodně úspěch. Navigace bez jakýchkoli rádiových a radarových pomůcek se ukázala nadmíru obtížná.
Kulmin polyká tabletu, aby překonal zlost, a zapíjí ji. Při zacloněném vnitřním osvětlení se připravují na výpad do neznáma. Nakonec se ukládají ke spánku.
Nepozorovaně, ale také nezadržitelně se sunou ručičky palubních hodin kupředu. Tajuplnou krajinou se prohánějí prudké závany větru. Hvězdy se neklidně třpytí. A už se jich začíná dotýkat úsvit a jejich záře bledne. Něžná záře předchází zrod nového dne. Konečně vyplouvá z mlh nad obzorem ono cizí slunce jako rozteklý žloutek.
Prvý se probouzí Alef. Obezřetně otvírá vnější dveře a vyhlíží kradmo ven. Pohledem ulpívá na spleti kmenů podobných bambusu. Obří rostliny, hladké téměř jako kovové roury, se již nad modulem opět takřka uzavřely. Ideální úkryt proti pohledu shora, sama příroda jim vychází vstříc! Vyklouzne ven, protlačuje se změtí větví a spouští se na zem. Skalnatá půda je rozpraskaná.
Nejdřív ze všeho podrobuje zkoumání modul. Po chvíli se mu vydere vzdech ulehčení. Žádné vážnější poškození. Těch pár škrábanců a boulí nemůže zpětný start nijak ohrozit.
Ve výstupním otvoru se objevuje Kulminova hlava. "Jak to vypadá?" ptá se ustaraně.
"Docela dobře, nic nebezpečného. Ovšem ten les je naprosto neprostupný. Tady nám nebude žádná mačeta nic platná."
"Tak si na to vezmeme plazmový hořák," odpovídá Kulmin.

"A rozděláme si tu krásný ohýnek," posmívá se mu Alef. "Nemám chuť dát se tu upražit jako nějaký kůrovec."
"Ale Bene, ten les už bychom byli dávno zapálili, kdyby chytal tak lehce. Copak si neuvědomujete, jaké pekelné plameny chrlí náš motor při sestupu?
Alef připouští porážku. Na to vůbec nepomyslil.
"Hloupé je, že nemáme ani ponětí, jak daleko se tahle překážka táhne," uvažuje Kulmin. "V nejhorším případě budeme muset popolétnout o kus cesty zpět."
"Pokud nám v tom ovšem nezabrání nějaký zdvořilý osminožec."
"Tentokrát vám musím dát za pravdu." Kulmin se směje. "Ale ještě něco: ti naši osminožci jsou vlastně čtyrnožci a čtyřručníci. Nám se pochopitelně hodí ti osminožci, vypadají ostatně jako oktopodi. Jazykově se ten rovný podíl rukou a nohou těžko zvládá."
Kulmin sešplhává z modulu na zem a prohlíží štěpiny z několika roztříštěných stromů. "Myslel jsem si to," mumlá si pro sebe. "Ta hmota obsahuje mimořádně mnoho křemíku, a proto je ohnivzdorná. Příroda si tu v nouzi o uhlík zřejmě vypomohla křemíkem."
Pohledem přejíždí po poškozených trubkovitých kmenech vzhůru a upírá zrak do jejich korun. Shůry visí šedivé a bílé provazce jako větve smuteční vrby. Kulmin sbírá několik kousků ze země a mne je mezi prsty. "Na omak to připomíná azbest," říká překvapeně, "to je skutečně neobvyklá flóra."
Alef si ho nevšímá. Přimhouřenýma očima upřeně hledí jedním směrem.
"Je tam něco?" vyptává se starostlivě Kulmin.
"Profesore, zdá se mi, že se tím porostem nebudeme muset prodírat ani tak moc dlouho. Myslím, že vidím kraj lesa."
Po čtvrthodinovém plazení, shýbání a podlézání dospívají na sytě zelenou rovinku porostlou jakýmsi busem. Asi tři kilometry od nich se vypíná výšina. Její úbočí mají modravý nádech.
"Zvláštní louka," říká Kulmin udiveně. "Bohužel to v ní necvrliká jako na našich letních lučinách," dodává zklamaně. "A motýlek ani jeden. Je to docela pustý kraj."
"Půda je tu štěrkovitá," poznamenává Alef, "třebaže krajinný typ mi spíš připomíná slatinu, soudě alespoň podle rostlinného krytu."
Kulmin se zastavuje, vytahuje z kapsy lupu a prohlíží si jeden exemplář z hustého porostu sahajícího do výše prsou. Uklouzne mu překvapený výkřik. "To je nezvyklý pohled! Ta rostlina má listy i jehličí současně! Na listech vyrůstají jehličky. Každý jedinec vypadá úplně jako stojan na kartáčky. Morfologicky dvě naprosto rozličné dřeviny se tu spojují v jeden celek."
Oba muži se dávají opět na pochod a postupují k výšině. Vysoko nad nimi se rozvíjejí něžné vějíře mraků. Teplý vzduch zlehka hladí nizounké stromky. Jejich kartáčky se pružně třou o sebe.
Určitě vydávají tón v infrazvukové oblasti, když je takhle vítr rozhýbe, říká si Kulmin. Škoda že pro nás ševelení těch trpasličích stromků není slyšitelné.
Náhle chytá Alef profesora za ruku. "Tamhle, podívejte - co je to tam?" šeptá a ukazuje směrem k nedalekému kopci, nad jehož vrcholem se míhá jakýsi zvláštní lesk.
"Odraz slunečních paprsků?"
"Odraz - ale v čem?" ptá se bionik. "Snad v okenních tabulích?"
Kulmin se směje. "Že by hotel? Že by tam na nás nahoře čekal?" Dívá se dalekohledem. "Teď už tam nic není vidět," říká překvapeně. "Pojďte, musíme zjistit, co to bylo. I zrcadlení vzduchu by muselo mít nějakou příčinu."
Rychlým krokem spěchají za šelestivého doprovodu na dosti nápadnou výšinu. Kartáčkovité listy se jim otírají o kombinézy. Rostliny téměř převyšují člověka a jejich porost je tak hustý, že kosmonauti musí při chůzi překonávat citelný odpor.
Udýchaní dorážejí k úpatí pahorku. Svah je mírný, ničím neporostlý a bez větších balvanů. Drsná porézní skála poskytuje noze výtečnou oporu.
"Jde se po tom jako po ztvrdlé lávě," říká potěšeně Kulmin.
Brzy dosahují nejvyššího bodu kopce, kulaté rovné plošiny. V jejím středu se leskne polokoule ze sklovitě průhledné hmoty, jako by tu nějaký obr vyfoukl na stůl mýdlovou bublinu.
Kulmin se zhruba orientuje a zaznamenává si zjištěné hodnoty.
Alef okukuje stavbu. "Průhledná nafukovací hala," říká. "Uvnitř by mohla docela dobře být hvězdárna."
Vzdušná kopule spočívá na nízké kruhové zídce. Podezdívka má stejnou barvu jako šedá skála kolem.
"Vidíte nějaký vchod?" ptá se Alef.
"Ne," odpovídá profesor. "Možná že je na druhé straně."
Tři minuty jim trvá, než budovu obejdou.
"Tady!" Alef ukazuje na otvor o šíři dveří.
Oba muži se sklánějí k otvoru, protahují se jím a kradmo se uvnitř rozhlížejí. Jsou notně zklamaní, když postřehnou, že asi čtyři metry od nich uzavírá přístup další stěna. Mezi oběma zdmi vede doleva i doprava obloukovitá chodba. Opřena o vnější zídku klene se nad ní jako průhledný stan ona skleněná bublina.
"Budeme asi muset jít zase dokola," říká Kulmin. "Půjdeme nalevo, nebo napravo?"
"Snad by bylo nejlepší, kdybyste vy šel doprava a já doleva. Naproti se v tom ochozu za vnitřní zdí sejdeme."
"To se mi zdá dost nebezpečné," soudí Kulmin. "Musíme se držet pohromadě, abychom mohli jeden druhému pomoct, kdyby hrozilo nějaké nebezpečí. Pojďme oba doleva."
Po několika krocích se chodbička úží. Stěny se postupně sbíhají, jako by chtěly vetřelce rozmáčknout. Ještě několik metrů, a pak už to dál nejde. Chodba je slepá, jelikož se stěny blíží navzájem natolik, že se mezi nimi nelze protlačit.
"Pojďme zpátky," říká Kulmin. "Tady neprojde ani pavouk."

Když se dají opačným směrem, zažívají oba kosmonauti totéž. Alef se začíná vztekat. "Přece to musí mít nějakou logiku. Dům bez dveří? Nebo tu arachnoidi zazdívají své zločince?"
"Rozčilovat se nemá smysl," říká Kulmin varovně. "Hledejme raději nějaký skrytý vchod."
Ale Benovi k tomu schází chuť. Vzdorovitě se opírá zády o sbíhající se stěny a zarývá paty do země. "Neudělám už ani krok."
Náhle zvedá oči. "Profesore!" Vyskakuje kupředu. "Myslím, že… ta stěna se pohybuje!"
Kulmin zkoumá drobné nerovnosti vnitřní zídky. Skutečně, přepážka klouže nehlučně podél nich. "Rychle," křičí, "musíme utíkat proti směru pohybu! Něco tuším."
Okamžitě vyrážejí během vpřed. Ještě než dosahují místa, kde se stěny sbíhají, objevují ve zvolna se otáčející vnitřní kruhové stěně otvor, který umožňuje vstup do vnitřního prostoru kopule.
Kulmin triumfuje. "Systém turniketu! A vy už jste to chtěl vzdát!"
Zvědavě se protahují dovnitř a stojí na metrovém pásu, který jako chodníček obklopuje hlouběji položenou, zrcadlově se lesknoucí plochu. Kolem celého ochozu jsou vzhůru po stěnách napnuty šedivé sítě z pozoruhodně tenkých vláken.
"Plavecký stadión." Alef je bez sebe údivem. "Ty kluky čtyřnohé bych chtěl ještě taky vidět plavat, to asi musí být podívaná! Je ta voda hluboká?"
Už stoupá na okraj, aby se naklonil nad bazén.
"Voda?" říká Kulmin. Jemu se zdá, že se ta lesklá plocha prohýbá jako obrovité postříbřené sklo od hodinek. "Spíš duté zrcadlo."
Aby se přesvědčil, co vlastně má doopravdy před sebou, kleká, vyklání se daleko přes okraj a rukou sahá dolů. Vtom se smeká a na samém okraji ochozu bojuje s rovnováhou.
"Bene, pomozte mi!"
Bionik bleskově odhaduje situaci, přiskakuje a sahá po Kulminovi.
Pozdě.
Oba dva se překulují přes okraj a padají do nádrže. Rukama máchají ve vzduchu. S narůstající rychlostí klouzají po nesmírně hladké, diamantově tvrdé ploše dolů.

6

Nehlučně přistupuje ke skupině kosmonautů další Epsíloňan a střídá svého kolegu. Je o poznání pohlednější než jeho druh. Neklidně a v rozpacích se pohupuje na svých čtyřech pérujících nožkách jako závodní kůň, než se ozve zazvonění ke startu.
Li si ho prohlíží s neskrývaným zájmem. Zapomněla snad už na svůj odpor k cizím tvorům? "Že vypadá jako mladý lékař?" říká a sahá po kameře.
"A že ty by ses od něho nechala ráda ošetřit?" dobírá si ji Frank.
Li odpovídá s velkomyslným gestem. "Poslala bych ho nejdřív za tebou. Třeba má nějaké pilulky proti žárlivosti."
Nehledí na Frankovy rozpaky, usmívá se na Epsíloňana a pořizuje si jeho snímky.
Lokan II se vydává na cestu. Jde tak spěšně, že kosmonauti mají co dělat, aby mu stačili. Znovu křižují kotlinu, tentokrát jiným směrem, a mizí v nitru kopce.
Vítá je hluboce členěný systém jeskyň s obytnými kobkami. V prvé dvoraně visí z mírně se vlnícího stropu téměř pozemsky vypadající svítidlo. Jeho jasně bílé svítící tyče poněkud připomínají zářivky. Žebra z mléčného skla propůjčují obrovitému světelnému kříži vzhled větrného mlýna.
"Útulný sklípek," říká Frank uznale. "Vypadá to, jako by tu nechyběli ani milovníci dobrého vínečka."
Kolem kulatých stolů jsou rozsazeni Epsíloňané. Každý z nich drží v ústech trubici. Po bílých deskách stolů krouží žluté světelné skvrny jako kuličky v ruletě. Ten, u koho se světlo zastaví, stahuje z hadičky náustek a odhazuje ho pod stůl. Pak zavěšuje čirou a průsvitnou trubici na okraj stolu, zvedá se a opouští sál.
Burton žasne. "Hygienu tu mají přímo ukázkovou."
"Očekával jste snad něco jiného?" táže se Lar.
"Tedy po té dnešní snídani… skoro ano."
"Nesmíte žádné nedostatky předpokládat předem," odpovídá mu Lar. "To hraničí tak trochu se sebepřeceňováním."
Aby zabránila sporu mezi Larem a Burtonem, klada Li prvou otázku, která jí přijde na mysl: "Tohle je taky procedura anebo je to nějaký mejdan?"
"Inhalují léky," zachraptí za návštěvníky plechový hlas.
Ulekaně se ohlížejí. Pomocná síla přivezla neslyšně ruční vozík, na němž je umístěna známá obrazovka.
Badatelé hledí na mohutnou šedou Arachnovu hlavu.
Lar sleduje obraz Epsíloňana s mimořádným napětím. Ví už něco o obou zmizelých kamarádech? Je jeho výraz týž jako vždy, anebo se změnil? Nebo jen na sobě nedává nic znát? Avšak přes napětí, v němž žije, se mu nedaří odkrýt v Arachnově chování cokoli, co by svědčilo o změně postoje ke kosmonautům.
"Naše farmacie vyvinula nedráždivé léky, které jsou vstřebávány plícemi ve formě aerosolů," vysvětluje tvář na obrazovce. "Léky nemusí procházet žaludkem a střevy, kde většina z nich ztrácí účinnost."
"Inhalujete všechny léky?" ptá se Burton.
"Všechny."
"Obdivuhodné," říká na to astrofyzik. "V tomto směru jsme zřejmě teprve na začátku."
Mezitím přistupuje Trigger až k samé obrazovce a zkoumá lupou její povrch v pravém dolním rohu. Pozoruje na její ploše obrovské množství nepatrných čoček, které působí jako rastr a které považuje za miniaturní snímací kamery. Políčka mezi nimi naopak zviditelňují přijímaný signál, to znamená, že tvoří vlastní obrazovku.
Kybernetik je překvapen. "Kompletní snímací i reprodukční plocha, a navíc tenká jako lísteček. Současně to celé

funguje zřejmě i jako reproduktor." A po krátkém zamyšlení, jako by právě zjistil zajímavý poznatek, dodává o poznání hlasitěji: "Možná že projekční plocha působí i jako mikrofon!"
Lar porozuměl. Odposlech nezávislý na jejich vlastní radiokomunikaci? Co to může znamenat? Nedůvěru Epsíloňanů? Přípravu nějaké akce proti lidem? Už se mu chystá říct, že si o tom spolu promluví později, když si uvědomuje, že v Arachnových očích by takový soukromý dohovor nutně musel působit jako tajnůstkářství a byl by považován za čin nikoli přátelský. Proto se na Triggera jen varovně zadívá a mlčí, aby u Epsíloňanů nevzbudil sebemenší podezření.
Vědci se odebírají do jiné části jeskyní. Televizní přenosové zařízení, které tlačí pomocník před sebou, je následuje. Netáhne se za ním žádný kabel. Toliko matně se lesknoucí prut z našedlého kovu se sklání směrem ke stěně jeskyně. Trigger v tom vidí jakýsi druh bezdrátového spojení.
Na lůžku leží upoután arachnoid. Nad jeho tělem klesá jakési vřeteno vrtačky.
"Připravují zde jaterní punkci," ozývá se Arachno. Li odvrací tvář a podává svou kameru Frankovi. "Ksakru," mumlá Lar se zaťatými zuby, "teď už toho mám dost! Lituju, že jsem s sebou nevzal Egi. Reportérka se přece musí umět dívat na všechno - na popravu, na demonstraci i na porod! Co sis vlastně myslela, že budeš v kosmu fotografovat, soutěže ve společenském tanci?" A kapitán vytrhává překvapenému Burtonovi aparát z ruky a začíná scénu snímat sám.
Burton dotčeně mlčí. Larova kritika mu připadá příliš příkrá. Li by si od něho opravdu zasloužila o něco víc pochopení. Bylo toho až dost, co její nervy musely v poslední době vydržet. Uvědomuje si, že si s velitelem o tomhle promluví mezi čtyřma očima. Arachnoid obsluhující zařízení tiskne spouštěcí mechanismus. Ozývá se slabé lupnutí, asi jako plesknutí dlaní o sebe. Li sice zákrok sleduje, ale je připravena kdykoli očima uhnout. Když se však zdánlivě nic neděje, šeptá vzrušeně: "Neodložili tu punkci vůbec?" Dobře ještě cítí trpkou chuť pilulky, kterou musela před chvílí spolknout. Sbírá síly a přistupuje k lůžku blíž, všemožně se snaží nedat najevo své rozrušení ale ruce se jí přece jen chvějí.
"Punkce právě probíhá," poučuje ji Arachno, který si její slova přečetl na přístroji.
Triggerovi se tomu nechce věřit. Zvědavě se blíží k nemotorné aparatuře. Lokan II ho odstrkuje.
"Dávejte trochu víc pozor!" napomíná ho Arachno. "Nenaklánět se nad nemocným! Přístroj by vás přeťal."
Trigger se nechápavě dívá na obraz Arachnovy šedivé hlavy.
"Jděte od toho dál!" nařizuje Lar. "Co to do vás, prosím vás, vjelo, Triggere? Jak můžete být z pouhé zvědavosti takhle lehkomyslný?"
Trigger ani nehlesne. Ví, že má kapitán pravdu.
"Vstřelujeme do jater dutý drátek," hovoří profesor z obrazovky. "Je mnohem tenčí než vlas. Zákrok je zcela bezbolestný. Ovšem vzhledem k mimořádně tenkému průměru, tvrdosti a houževnatosti působí mikrosonda jako nesmírně ostrý nůž."
"Zdokonalený komáří sosák s hloubkovým účinkem," říká Frank a rád by tím trochu povzbudil Li, rád by jí vyloudil na tváři opět úsměv, aby rychleji zapomněla na nedávné Larovo okřiknutí.
"Můj asistent vám teď onu ultratenkou kanylu předvede," oznamuje Arachno.
Lokan II přistupuje k zasklené skříňce a bere z ní pár rukavic. Chráněnou rukou pak začíná odvíjet z cívky ke skříňce cosi neviditelného a obtáčí si to kolem prstů. Na kosmonauty to působí spíše jako pantomima. Teprve po větším počtu závitů se začíná objevovat tenký proužek lesklého materiálu.
"To je úžasné," říká Lar polohlasem. "Ta kanyla musí mít i fantastickou pružnost."
S elegantním pohupováním přechází Lokan II ke stojanu s řezacím mechanismem a tiskne dlouhou páku nůžek. Duté vlákno je odděleno.
"Také sešívání tkání při poraněních je za použití ultratenkých jehel naprosto bezbolestné. Lze jimi dokonce šít i oko, aniž dojde k nějakému podstatnějšímu poškození," vysvětluje Arachno.
Lar uvažuje. Jsou oči Epsíloňanů srovnatelné s lidskými? Byl by takový steh na mém oku riskantní, anebo neškodný? Uvědomuje si, že propadá spekulacím. O cizích tvorech a jejich technice je především třeba se dovědět co nejvíc fakt.
Skupina se dává opět do pohybu, prohlídka pokračuje.
V jiné buňce této obří plástve leží tři pacienti. Pod obvazy mají - napůl skryté - zlatě lesklé elektrody. Kosmonauti tuší, že jde o elektrokardiograf. Jako by vycítil jejich otázku. Arachno ihned odpovídá. "Zde snímáme v osmihodinových intervalech srdeční tón."
"Vy potřebujete k zápisu srdeční ozvy celé hodiny?" ptá se Lar téměř s despektem.
"Řekl jsem srdeční tón," odpovídá Arachno. "Kontrolujeme tak v delších časových intervalech detailně celou srdeční činnost."
"Snímáte tedy křivku a zapisujete ji, ano?"
"Nepřekreslujeme ji opticky, my srdeční tón prostě slyšíme," nedává se Arachno nijak zmýlit.
Slyšíme? Kosmonauti se nad tím pozastavují. Kde vlastně mají Epsíloňané jaké uši? Podle všeho jsou dosti nedoslýchaví. Jak jinak by mohli vydržet vřeštění tripodů při jídle? I ten zběsilý budíček tomu nasvědčuje. Proto je všechny napadá stejná otázka: vnímají Epsíloňané skutečně nějaký slyšitelný zvuk pocházející ze srdce? Pochybnost se zračí i na jejich tvářích. Lar nad nevyslovenou otázkou jen bezradně rozpřahuje ruce.
"Křivka zapsaná na kardiografu je nepraktická," poučuje je Arachno. "Jakmile je záznam delší, činí rozpoznání jemnějších změn značné potíže. Jestliže naopak křivku zapíšete zhuštěně na kratší pásek, jsou zase drobnější odchylky špatně čitelné. Postupujeme proto jinak. Snímáme ozvy zhruba po dobu jedné noci, a pak je přehráváme v průběhu jedné minuty. Teprve tím získáváme náležitý srdeční tón. Ten pak může lékař vyhodnotit nejspolehlivěji."
"Jakým orgánem vnímáte zvuky?" vkládá se do rozhovoru Li.
"Ochutnáváme je," odpovídá jí Arachno a zní to téměř, jako by chtěl tazatelku zesměšnit. "Pokud máme ústa zcela zavřená, neslyšíme nic."
"Aha, proto ten randál u jídla," říká Trigger. "Ten smrtelný křik tripodů asi Epsíloňanům zvyšuje kulinářský zážitek

stejně jako u nás vůně pečeně."
"To je odporné," říká Li polohlasem a kradmo se dívá po přenosovém vozíku. Ale Arachna v tuto chvíli na obrazovce není vidět.
V další části jeskyně, která je mnohem menší a působí proto daleko útulněji než ostatní prostory střediska, stojí zvláštní stůl a na něm je uvázán pacient.
Li se stačí zhluboka nadýchnout. Teď bude muset filmovat operaci! Bledne, ale sbírá všechny síly, aby se nezhroutila. Larovo pokárání je účinnější než čichání ke čpavku.
Stůl se začíná zprvu takřka nepozorovatelně kolébat. Nadzvedává pacienta několikrát za vteřinu o několik centimetrů a opět ho nechává klesnout. Pak se kyvy zrychlují, jejich frekvence stoupá.
"Co to s tím chudákem dělají?" ptá se Li. "To je asi nějaká forma narkózy, ne?"
Odpověď přichází od Arachna, který se opět objevil na příjmu. "Sledujete právě vibrační vyšetření."
Li si takřka slyšitelně odfukuje.
"Také při pasivních stazích vzniká v tkáních elektrické napětí," říká Arachno. "Každý orgán má přitom vlastní, zcela charakteristickou rezonanční frekvenci, při níž produkuje nejsilnější impulsy."
"Takže," říká překvapeně Burton, "při těch otřesech vysílá každá tělní složka podobné proudy jako srdce?"
"Správně."
"Hrome," ulevuje si Burton, "to je ovšem bohatý zdroj informací o spektru navozené aktivity tkání."
"Říkáme té metodě orgánová elektrorezonance."
"Každý orgán při tomto vyšetření zřejmě udává sám, zda je funkční nebo zda jeví nějakou poruchu, ne?" říká astrofyzik nadšeně. "To je ovšem báječná diagnostická metoda."
"Provádíte také chirurgické zákroky?" vyptává se Lar.
"Samozřejmě. Ale dnes ne. Meteorologický horoskop není příznivý."
"Meteorologický horoskop?"
"Ano. Naši bioklimatologové zjistili, že frontální poruchy mají na nemocné zhoubný vliv. Také zdraví se v takových dnech, kdy přechází fronta, zdržují všech zásadních rozhodnutí."
"To je zajímavé," poznamenává Lar. "Máte tu často špatné počasí?"
"Právě že ne. Vzdušné proudy jsou u nás značně stálé a pravidelné. To souvisí především s tím, že severní pól naší planety má věčnou noc."
Kosmonauti se na sebe ohromeně dívají.
"Věčnou noc?"
"Ano, samozřejmě.
Burton jako by zkameněl. Ale už v příštím okamžiku se hlasitě pleskne do čela. "Já osel!" vykřikuje. "Pochopitelně! Precese! Precese planetární osy! Krouží jako osa káči a ukončuje kruhový kyv právě za jeden rok. Proto nás také tahle planeta chtěla stáhnout i s Heliophorem k sobě. Budu se muset trochu přeškolit, já idiot!"
"Gratuluju," říká dvojznačně Trigger. "Konečně jsi našel řešení."
Astrofyzik se uraženě odmlčuje.
"Neber si to tak," šeptá Li. "Na každého přijde občas slabá chvilka, kdy se chová jako slon. Pamatuju se na jednoho, který by byl při jaterní punkci málem…"
"Tak už dost," přerušuje je Lar. "Jak se jen můžete v přítomnosti Epsíloňanů hádat o takové hlouposti! Máme tu vědecké úkoly, nepřišli jsme si sem vyřizovat osobní spory."
"Ale kapitáne," odporuje mu kybernetik chlácholivě, "musíte nám dopřát tu trošku humoru, i když to třeba není docela podle protokolu. Však ani Epsíloňanům nebude na škodu, když se s ním seznámí."
To je trochu tvrdá lekce, říká si Lar a mlčí. To už jsem na tom s nervy tak špatně, že se na mě mí vlastní lidé dívají jako na dozorce?
Lokan II se netrpělivě uklání kupředu a dozadu. Musíme už jít dál, to asi má znamenat. Lar dává rukou pokyn, aby ho kosmonauti následovali. Připojuje se cestou k Li, zavěšuje jí kameru opět v chůzi na rameno a povzbudivě na ni přitom mhouří oči - na znamení, že se na ni nijak nezlobí.
Jejich průvodce běží čiperně před nimi. Znovu se výprava ocitá pod širým nebem a vidí - houpačky. V několika z nich sedí dospělí Epsíloňané a komíhají sedačkami, co jim síly stačí.
Arachnův televizní obraz podává vysvětlení: "Houpání je zvláštní druh terapie. Rytmické střídání tíhového zrychlení velice prospívá mozku."
Li si nedokáže odepřít poznámku: "Naše děti ovšem vědí už instinktivně, co jim prospívá."
"Myslíš si, že jsou mladí Epsíloňané hloupější?" ptá se jí Trigger.
"To ne, ale… u nich je všechno jen drezúra."
Z jejích slov zaznívá lítost a soucit. Lar dokáže onen odstín postřehnout a má z Li radost. Proměna, která se s ní děje, je sice dost pomalá, ale přece jen to děvče dělá pokroky, říká si v duchu.
Frank do Li povzbudivě strká a hlavou ukazuje k prázdné sedačce. "Tak co, nezhoupneš se?"
Li se na souhlas jen usmívá, ale Lar na ně naléhá: "Nezdržujte, jdeme dál."
Frank v zastoupení Li zhluboka vzdychá a loudá se za ostatními. Chudák Lar, říká si, má strach protáhnout prohlídku o pouhých pár minut. A co bude dělat, když Alef s Kulminem svůj pobyt svévolně prodlouží o celé hodiny, třebaže byli doslova vyhoštěni? Co bude, jestli se to doopravdy stane?

## 7

Dolů, nezadržitelně dolů se řítí Alef s Kulminem po neuvěřitelně hladké svažující se ploše obrovité prohlubně. Nijak na to nebyli připraveni, že dno klesá tak hluboko. Zprvu se v instinktivním hledání opory chytili jeden druhého, pak se ale

pustili, a teď už kloužou podél sebe, co chvíli propleteni v jednom klubku.
Cožpak tomu nebude nikdy konec, myslí si Kulmin, kterému už zaléhá v uších? Vtom si uvědomuje, že teď už se sune vzhůru, opět k okraji. Alef, který se držel až doposud těsně vedle něho, jako by se od něho teď vzdaloval. Poté, co minuli nejhlubší místo rozměrné miskovité prohlubně, žene je setrvačnost znovu vzhůru k obvodu tohoto dutého zrcadla.
Hurá, jsme z toho venku! Kulmin už napřahuje ruce, vstříc spásnému okraji. Marně. Několik metrů před ním pohyb ustává. Na kratičký okamžik setrvává jeho tělo v klidu a vzápětí už opět klouže opačným směrem.
Po dlouhé minuty komíhají oba kosmonauti v podivné míse sem a tam jako nějaké obrovité kyvadlo. Postupně se každým výkyvem jejich dráha zkracuje. Nakonec už je pohyb sotva postřehnutelný.
"Zatracený odpor vzduchu!" prská profesor. "Utlumil naše kyvy a teď tu trčíme uprostřed."
"Především to má na svědomí tření na tomhle náledí," upřesňuje Alef.
"Tření?" protestuje s trpkostí profesor. "Obávám se, že tahle plocha je takřka ideálně hladká a veškerého tření zbavená. Jsme tu lapeni, a nejsou k tomu třeba ani žádné mříže kolem." Pokouší se vší silou na několika místech zaškrábat nehtem o zrcadlo. "Slyšíte nějaké zaskřípání?"
"Ani trošku." Ben Alef žasne. "Pak ovšem ta plocha není takřka bez tření, ale doslova a naprosto bez tření!" Pokouší se postavit, ale nohy mu ujíždějí a zůstává ležet, přikován k podlaze bez jediného pouta. Obličej se mu krabatí. "Připadám si jako na mucholapce. Proč já jsem se jen neučil krasobruslit!"
V Kulminovi už opět oživuje posměváček. "V podstatě máte pravdu, protože stačí se tohohle škopíčku jen dotknout, a už v něm člověk sedí. Jenomže vy nejste moucha, ale inteligentní člověk, a jako takový jistě chápete, že ani na bruslích se neobejdete bez tření."
Alef, který si není jist, jestli profesor žertuje nebo jestli to myslí vážně, odpovídá vyhýbavě. "To se ví. Když si člověk neví rady, plácne prostě první nesmysl, který ho napadne. To je zkrátka psychologie."
"Je to ze strachu," říká Kulmin bez obalu. "Jen to klidně připusťte. To je taky psychologie!"
Alef mlčí. Pak si začíná zouvat botu.
"Co to děláte?" Kulmin na něj udiveně zírá. "Minul jste se zdravým rozumem?"
"Musíme využít raketového principu, jinak se z té pastičky nevyhrabeme."
"Á, vy si myslíte, že k tomu bude stačit pouhá bota?" ptá se Kulmin s neskrývaným posměchem.
Alef jen krčí rameny. "Uvidíme." Napřahuje se a posílá botu vší silou po mírně stoupající ploše vzhůru. Zpětný ráz vrhače odráží několik metrů daleko v protisměru. Ale zdaleka to nestačí, vzápětí už se Alef opět sune pomalu zpět. Mezitím se odhozená holínka odráží od okraje prohlubně a vrací se, tečí už s rotací, jako bumerang rostoucí rychlostí zpět.
"Pozor!" křičí Kulmin.
Alef dělá, co umí, aby se vyhnul. Marně, jen se bezmocně kroutí, nenachází oporu. Bota naráží s tupým žuchnutím podrážkou do jeho těla. Ben zasténá a tře si zadek.
Kulmin se jen směje. "To máte z toho," poznamenává škodolibě, "že nedáte na zkušenější. K tomu kopanci jste mohl přijít daleko jednodušeji. Totiž počkat…" Lev Kulmin zaraženě umlká.
Alef si ho nevšímá. Má dost práce s opětným obouváním. "Co zas je?" říká dopáleně, když ho Kulmin chytá za nohu.
"Poslouchejte," říká profesor, "otočíme se teď proti sobě, tak abychom se mohli odrazit nohama od sebe navzájem. Honem, dělejte. Chtěl bych něco vyzkoušet."
Krátce nato leží oba muži skrčení a napjatí jako dvě pružiny, pata na patě.
"Tři, dvě, jedna - teď"
Obě postavy se od sebe rozlétají a míří vzhůru. Alef, díky své menší hmotnosti, se dostává o něco výš a blíž k okraji mísy než Kulmin. Ale i tak dospívá sotva do třetiny potřebné vzdálenosti. Při návratu do sebe oba kosmonauti pořádně drcnou.
Alef kleje. "Copak bota - po té budu mít leda modřinu, ale s tou vaší metodou je to o zlomeniny."
Kulmin na to nic nedá. "Uděláme to ještě jinak. Při návratu se musíme míjet."
"Jako nápad je to krásné, ale jak?"
"Musíme veslovat rukama. Pomůže nám především odpor vzduchu. A až se budeme potkávat, pokaždé do mě pořádně strčte."
"Aha, chcete nás pořádně rozkývat, ano?"
"Přesně tak."
"Hm, to nepůjde."
"Proč ne?"
"Protože já budu u kraje dřív než vy."
"Až se vy začnete dostávat k okraji, budete se od něj tak dlouho znovu odrážet, až i já vyjedu až ke břehu."
"Tak dobře."
Pokus začíná. Oba dva se od sebe mohutným odrazem vzdalují. Alef řídí rukama i nohama. Jsem jak plavec nasuchu, říká si, ještě dobře, že nás tu nikdo nepozoruje. Kdyby tak člověk měl alespoň vrtuli! A už mu klouže Kulmin vstříc a - míjí ho! Podařilo se!
Při dalším setkání odráží Kulmina za sebe a tím dosahuje i sám větší rychlosti, ještě několikrát musí tento bekhend opakovat. Konečně se už může při dojezdu odrazit od zídky jako plavec při obrátce.
Ještě dvakrát napříč, a pak už dospívá k okraji i Kulmin. Celý se třese, když vylézá z oné pasti, lehá si v bezpečné vzdálenosti od okraje na zem a zhluboka vydechuje. Přiznává si teď, že i on měl strachu až dost a že ho jen nesnadno skrýval pod zdánlivou věcností a žertováním.

Alef obíhá prohlubeň a spěchá k vědci. "Vy jste nás oba dva zachránil." Tiskne mu ruce. "Blahopřeju a děkuju!"
Kulmin se už opět dokáže usmát. "I když ujedou nohy, může být stále ještě oporou hlava."
Po tomto dobrodružství se musí posilnit. Uvažují přitom, zda je správné pouštět se na vlastní pěst dál. Tentokrát se jim ještě podařilo vyváznout, ale kdo ví, co všechno je čeká - vydají-li se dál! Nemají koho přivolat na pomoc, jsou tu zcela ilegálně. Proto se tak naléhavě vnucuje otázka: pokračovat, anebo se vrátit?
Vítězí zvídavost.
Kulmin zkoumá nejbližší okolí. V blízkosti obou badatelů činí ze země jakási krychle, vysoká sotva do pasu. Kubus je šedé barvy, vypadá téměř jako z betonu, a těsně pod horní hranou v něm zeje štěrbina.
"Poštovní schránka?" říká Alef. "Doufejme, že ji teď nikdo nepřijde vybírat." Opatrně sahá rukou do otvoru, zkouší skříň nadzvednout. Deska se překlápí! Alef odkrývá otvor pod ní a svítí si dovnitř. Je vidět žebřík.
"Pravděpodobně je to nějaká větrací šachta," soudí Kulmin, který se spolu s ním dívá dovnitř.
"Anebo normální vchod, který vede dovnitř té záhadné budovy," uvažuje Alef. "Můžeme se odvážit dovnitř? Obávám se, že riziko by bylo příliš veliké. Může to být docela dobře i vězení na doživotí. Stačí maličkost, a už se odsud nikdy nedostaneme." Alef příklop opět zvedá a chce ho spustit na místo. "Nejlíp bude, když to zase zavřu."
V tomto okamžiku však už profesor desku odstrkává, jedním skokem je v budce a sahá opět po příklopu. "Pavouci! Rychle!"
Alef ho následuje. V několika vteřinách jsou kosmonauti v úkrytu a příklop je uzavřen. Teď dřepí oba potmě uvnitř.
Ben vykukuje štěrbinou. "Nic podezřelého není vidět říká udiveně a trochu i s ulehčením. "Asi jste se zmýlil, profesore! To byl jen planý poplach." A v duchu si ještě říká, že toho Kulmin má za posledních pár hodin zkrátka až příliš mnoho za sebou. Halucinace by nebyly nic divného.
"Nalétávají sem disky," šeptá Kulmin. "Zřejmě. celá formace. Copak je nevidíte? Tamhle, zleva!"
Skutečně. Alef rozpoznává celkem šest letounů, které se rychle zvětšují. "Že by hledali nás?" ptá se přidušeně a uvědomuje si, že má dlaně naráz celé zvlhlé.
"Odkud to mám vědět?"
Pozorně naslouchají, ale neozývá se ani sebemenší šramot. Trochu je to uklidňuje. Pokud by je pronásledovali, již dávno by kopuli prohledali a odhalili je. Snad eskadra jen přelétala.
"Nezkusíme to…?" ptá se Alef.
"Čekejte ještě!" odpovídá profesor a nechává uběhnout další čtvrthodinu. Pak si dodává odvahy a nadzvedává příklop. Ale vzápětí ho opět nechává klesnout a krčí se u štěrbiny.
Vchodem naproti nim vchází husím pochodem do haly zástup Epsíloňanů. Drží se navzájem za ruce, volné paže přitom vlají kolem živoucího řetězu jako brvy nálevníků. Jako tanečníci v baletu obklopují Epsíloňané prohlubeň a náhle se jeden po druhém vrhají na hlaďounkou plochu. Z jejich řady se rozvíjí ladná spirála.
Na napodobenině ledu začíná víření. Na stovku arachnoidů tam kosmonauti vidí předvádět okouzlující taneční rej. Obrazce se bez ustání mění jako v kaleidoskopu. Vážky, hvězdice, kruhy, křížící se elipsy, prstence a desítky nepojmenovatelných ornamentů se střídají v prudkém tempu. Jednotlivé skupinky souboru se střetávají navzájem, a jako by ze setkání načerpaly nové síly utvářejí vířící páry i husté hrozny a opět se rozpadají na řadu sólových tanečníků. Zdá se, jako by z omamující změti tvarů krystalizoval jakýsi rytmus a nějaká nehlasná melodie.
"Úchvatné! To je neuvěřitelná dokonalost! A harmonie!" šeptá Kulmin. "Neodolatelná krása je to!" Hovoří tlumeně a dojatě, jako rozhlasový reportér při přenosu nějakého slavnostního ceremoniálu. "Podívejte se na to sám, Bene!" Uhýbá Alefovi stranou.
I Alef je okouzlen. Nadšeně sleduje představení, oči se mu lesknou. "To je nepředstavitelné, kdo by to od těch kluků čtyřnohých čekal! Tohle by měla vidět Li, hned by na ten svůj vrozený odpor zapomněla. Ano, ta tu schází, teď by měla co filmovat. Je to hrozná škoda, že tu není."
"Jsou to skuteční umělci," říká Kulmin. Jakmile si však uvědomí, že se nechal strhnout, hlas mu okamžitě opět tvrdne. "Jenomže my se nedáme ukolébat. Kdo jiný než my dva ví, jak dokáží být nevypočitatelní."
Alef mu odporuje. "Třeba jim opravdu křivdíme. Co vlastně o nich víme! Rozumní tvorové, kteří jsou vybaveni uměleckým cítěním, kteří dokážou dát svým pohybům estetickou náplň - to jsou značně komplikované bytosti, a omyly vzniklé nedorozuměním opravdu nelze vyloučit."
Teď opět pouští ke štěrbině Alef profesora. Tanec nabývá hektické prudkosti. Symfonie vrcholí ve finále. Ještě několik akcentovaných taktů fortissimem a pak tanečníci posledním skluzem opouštějí mísovitou plochu. Rozptýleni a beze spěchu odcházejí z kupolovité haly.
Alef a Kulmin se v těsném úkrytu protahují. Stále ještě se neodvažují nadzvednout poklop.
"A co když jsou to náboženské tance, možná dokonce válečné tance, které nějak souvisí s naši přítomností?" říká Kulmin.
Alef se rozpomíná na sítě na kopuli. "Tuhle arénu nestavěli kvůli nám, lidem. Zřejmě se zde odbývají představení pro velké davy diváků. Tohle byla asi jen zkouška."
Třebaže Epsíloňané halu opustili, nevidí kosmonauti odlétat disky. Nohy jim zatím zcela dřevění. Bionik se zespodu opírá o příklop, ale Kulmin ho stahuje zpátky. Ven si stále ještě netroufá. Musí si však odpočinout, kdekoli, zřejmě asi dole, protože někde tam přece v té šachtě musí být nějaká plošinka anebo rovné dno.
V deseti metrech končí žebřík na pevné zemi. Alef je zvědavý a rozhlíží se kolem sebe. Odkrývá chodbu, pouští se do ní a vrací se se zprávou, že chodba vede ještě dál. Kulmin se mezitím trochu zotavil a teď i jeho žene zvědavost vpřed.
Uzounký tunel před nimi se lehce svažuje. Se světlem v ruce vnikají dovnitř. Třebaže je výška chodby dostačující pro vzpřímenou chůzi, jdou oba muži raději lehce přikrčeni. Průlez se pozvolna rozšiřuje. Vzduch se pozvolna ochlazuje, ale stále je stejně suchý. Podle odhadu jsou nyní kdesi pod onou hladkou plochou, a tu nacházejí další svislou šachtu se

žebříkem. Otvor je tu okrouhlý, jako by byl vyvrtán.
"Na práci v kanálech nejsme vyzbrojeni," říká Alef starostlivě. "Neměli bychom se raději vrátit?"
"Jen žádnou netrpělivost. Člověk se přece nevzdává těsně před cílem."
O dvacet metrů hlouběji nalézají opět chodbu. Šnekovitě se točí a klesá a končí ve větší jeskyni. Na jejích stěnách se třpytí krystaly.
"Pohádka, co?" vydechuje Alef. "Co to jen může být? Pokladnice?"
"Mně se spíš zdá, že jsme pronikli do nějaké hrobky."
"Mauzoleum přímo pod sportovním stadiónem? Myslíte, že by tvorové s inteligencí dokázali projevit takový katastrofální nedostatek piety?"
"O vkusu mi raději nemluvte," říká Kulmin. "Ten jsem si dostatečně ověřil na té jejich hostině."
"Dobrá, ale tancovačky nad ostatky zesnulých? To snad zacházíte ve fantazii až příliš daleko."
"Jsou kmeny, které se ze smrti dokázaly radovat."
"Ano, ale byli to primitivové, Epsíloňané jsou na to příliš inteligentní."
"Inteligence lze bohužel zneužít i k vynalézání netušených hrůz," namítá Kulmin. "Stejně by to bylo originální, kdyby domorodci ukryli něco právě tady. Vždyť konečně první jaderný reaktor na Zemi byl, jak známo, za druhé světové války kvůli utajení také uveden do chodu pod schody tribuny chicagského sportovního stadiónu."
"Chcete tím snad říct, že jsme tu v nějakém tajném zařízení? Pak bychom ovšem měli koukat co nejrychleji vypadnout, než nás tu někdo nachytá. Nedovedu si vůbec představit, jaké následky by to pro nás mohlo mít!"
"Naopak," brání se Kulmin, "jsem přesvědčen, že jsme právě na stopě toho, co nám pavouci tak usilovně chtěli zatajit a co pro nás může být mimořádně zajímavé. Vracet se téct, když jsme tomu tak blízko - to by byla učiněná hloupost."
Těsně před nimi objevuje Alef otvor široký jako studně. Z jejího středu ční asi do výše kolen jakási lesklá polokoule. Bionik si lehá na břicho a zaměřuje kužel světla dolů do půlmetrového mezikruží. "Hloubka je tu minimálně čtyřicet metrů," konstatuje.
"Dá se tam něco rozpoznat?"
"Tenhle lesklý vršek je závěr nějaké velkoobjemové nádoby," referuje Alef. "Tvarem mi připomíná staré varné kolony na celulózu."
"To mě dost překvapuje. Jestli se ten váš vařák směrem dolů rozšiřuje, pak přece nemůžete dohlédnout podle jeho boků až na dno!"
"Ale ano!" odporuje mu Alef. "Stěny té šachty, ve které trčí, zrcadlí právě tak jako těleso té nádrže."
"Pak jsme tu asi narazili na nějakou termosku," vtipkuje profesor. Co to jen může být? Chrání se tu něco před tepelným zářením? Je to snad nějaké energetické zařízení? Zásobník? Rozvodna?
Kulminovy smělé hypotézy nezůstávají bez vlivu na bionika, který by odsud už byl jinak nejraději zmizel. I on by rád přišel na to, co je zde vlastně tak pozoruhodného ukryto. Nepůjdou-li právě teď věci na kloub, pak nemělo vůbec smysl sem létat.
Alef se vzpřimuje a obchází kruhový otvor kolem dokola. Na protější straně se opět sklání a prohlíží šachtu dál.
"Vidím tam něco jako skoby, na klenutí i na stěně. Ovšem pod tím kupolovým příklopem bude dosti těžké ve visu přehmátnout z jedné na druhou."
"Považujete sestup za nemožný?" vyptává se Kulmin.
Rozvažují, co dál. Mají před nesnází kapitulovat?
"Bez pomocných materiálů je to příliš nebezpečné usuzuje Kulmin. "Je tu dost značné riziko, že. se zřítíme. A zrovna v téhle díře bych nechtěl ležet s rozbitou hlavou a zpřeráženýma nohama. Přitom by ten sestup byl horší než šplhání na nějaký tovární komín z časů průmyslového zamořování ovzduší. Počkejme raději, až se setmí, a pak půjdeme."
"Chcete to tedy vzdát?"
"V žádném případě. Myslím si jenom, že si musíme dojít pro potřebnou výzbroj."
S takovým řešením je Alef plně srozuměn. Dobu do setmění chtějí objevitelé přečkat odpočinkem, ukládají se na skalnaté dno. Brzy se však dostavuje nuda. Nečinnost v nich ubíjí každou myšlenku, proto raději oba mlčí. Posléze jim začíná být i zima. Stále netrpělivěji se znovu a znovu dívají na hodinky. Hodiny se přímo nesnesitelně vlekou. Nakonec Alef vyskakuje na nohy: "To se nedá vydržet!"
Dlouhými kroky se vydává podzemní chodbou zpět, pak se otáčí a v matném přísvitu přičleněná svítilny se zase vrací. Rázuje tunelem takřka pořadovým krokem sem a tam.
"Šetřte si raději síly na výstup," radí mu Kulmin klidným tónem. "Nebude to už dlouho trvat."
Konečně nastupují zpáteční cestu. Noc je dostatečně tmavá na to, aby ukryla oba muže před Epsíloňany. Azbestový les se nad badateli rozprostírá jako maskovací plášť.
"Jdeme vůbec správně?" vyptává se znepokojeně Alef.
"To doufám," odpovídá Kulmin. "Samozřejmě je dost těžké držet kurs, když si nemůžeme zaměřit vysílačku modulu."
"Nemám posvítit?"
"Radši ne, musíme to dokázat potmě."
Ale již po několika metrech jsou slepí a ztracení.
Kulmin přemáhá svůj odpor ke svítilnám. "Musíme si přece jen trochu bliknout, ale přitlumte lampu co nejvíc."
Alef rozžíhá nouzové osvětlení. Trubkovité kmeny fosforeskují kolem nich jako hadi v útočném postoji. Kosmonauti se mezi nimi proplétají a bedlivě se rozhlížejí.
Konečně se Kulmin zastavuje. "Hrom do toho," bručí, "nějak jsme to místo minuli. Tady není po modulu ani stopy."
"Co jestli nám ho unesli?"
"A kdo? Epsíci? To je nepravděpodobné. Kromě toho bychom našli aspoň ty zpřerážené kmeny."

"Nedá se nic dělat," říká Alef rezignovaně, "budeme muset okolí prosvítit dálkovým reflektorem."
"To ne!" odmítá rázně Kulmin. "To by bylo doopravdy nebezpečné. Musíme trpělivě hledat dál."
Nejistě tápají tmou. Alef napjatě zírá do temnoty, v níž se mísí černě nočního lesa s nevýrazným svitem lampy. Profesor kontroluje, zda se toto světélko zbytečně nezesiluje. "Měli jsme si vzít s sebou noktovizor," hučí přidušeně.
A proč ne hned celou laboratoř i s výzbrojí, říká si dopáleně Alef v duchu, ale navenek mlčí. Kulmina deprimuje až dost to, že jsme zabloudili. Nač ho dráždit ještě víc? Na jeho místě bych si byl asi nepočínal o nic chytřeji.
Proud Alefových myšlenek se naráz trhá. Bionik. chytá profesora za paži a ukazuje na cosi vysokého, co se nedaleko od nich tmí mezi stromy.
Konečně, myslí si s ulehčením Kulmin, konečně bychom tedy byli doma! Vydávají se novým směrem. Teď už se rýsují kontury onoho předmětu zřetelněji. Radost obou kosmonautů vystřídá zklamání.
"Kámen!"
Pln vzteku zůstává Alef stát a vyčkává, co profesor podnikne. Kulmin objekt obchází a kriticky ho pozoruje.
"Připadá mi to jako nějaký obelisk. Zajímavá věc. Velikostí i tvarem se to blíží našemu modulu."
"Nakonec ještě budete věřit tomu," špičkuje Alef, "že nám tu Epsíloňané postavili pomník."
"Nám sotva."
Ted přistupuje ke kamennému bloku i Alef. "Ten váš obelisk tu ční ze země jako zub nějakého obra," mručí a baterkou si svítí zblízka na povrch toho zvláštního skaliska.
"Hledáte snad nějaký nápis?"
"Ne, pane profesore, dívám se, jestli tu není šipka s udáním směru!"
Ještě než si může Kulmin na Alefa vyjet, baterka náhle zháší.
"Co se děje?" ptá se Kulmin zneklidněně.
"Lampa se mi na tom přichytila. Nemohu s ní ani hnout."
Kulmin vytahuje z kapsy svou vlastní svítilnu, odstrkuje Alefa a tahá za baterku sám. Ani jemu sel nevede. I když ji popadne oběma rukama, nepohne se lampička ani o milimetr. Konečně zvedá Kulmin nohu a chce se o kamennou stélu opřít, aby mohli účinněji zatáhnout. Vtom mu projede nohou ostrá! bolest a nechává baterku baterkou. Alef, který se něj vrhl, ho sráží k zemi.
"Zbláznil jste se?" sténá Kulmin.
"Solgelit!" křičí mu Alef do ucha.
Kulmin strne. Alef ho pouští a zvedá profesorovu lampičku ze země. "Má já bohužel v tahu." Svítí si na hltavý kámen. "Už po ní není ani stopy."
"Copak baterka, o tu by nebylo," říká Kulmin, který rychle opět nalezl řeč. "Na palubě máme zásobu záložních. Rád bych jen věděl, kde by asi touhle chvílí byla má noha, kdybyste mi ji byl včas ne-odkopl." Sedí a pilně si tře bolestivé místo na holeni.
"Na to radši ani nemyslete."
"Takže i tady mají solgelit," říká Kulmin zamyšleně. "Jeho výskyt tedy není omezen jenom na Tritona. Hrůzný minerál. Dobře, že s námi není Li. Bylo by to pro ni strašné představit si, jak vlastně zahynul její otec."
"Neměli bychom varovat naše přátele?"
"Ted ani nemůžeme. Přivedli bychom je tím jenom do daleko většího nebezpečí." A přitom si v duchu říká: Doufejme, že aspoň existenci solgelitu pavouci nebudou klást za vinu nám lidem.
"Mám strach udělat krok," svěřuje se Alef. "Všechna půda kolem může být ze solgelitu."
"To se mi nezdá," odpovídá Kulmin. "Protože jinak by už byl dávno pohltil i ten les."
"Kéž byste měl i tentokrát pravdu."
Profesor se zvedá. "Poslouchejte, Bene, na příští výpravu s sebou musíme vzít plazmový hořák. Jen tím se dá solgelit zneškodnit."
Kosmonauti pátrají dál. Jsou teď ještě opatrnější.
Alefa, který už má marného tápání dost, se zmocňuje zlost na profesora. Svést nás z cesty, to dokázal, navíc ještě v takhle nebezpečném terénu ale udělat trochu světla, aby člověk viděl, kam šlape, to nedovolí! Kdo by nás vůbec v tomhle pralese mohl objevit? Stát! Co je zas tohle?
Opatrně zkoumá nohou nerovnost na zemi před sebou. Díky bohu, jenom docela obyčejný kámen. Zachmuřeně ho Alef zvedá, a z potřeby ulevit si jím švihne někam do korun stromů. Po několika vteřinách kámen s cinknutím opět dopadá.
Alex strne. "Profesore! Slyšel jste?"
"A co?"
"Cvaklo to jako o kov. Trefil Jsem se!
"Do čeho jste se trefil?" Kulmin dočista nic nechápe.
"Hodil jsem prve kamenem."
"No a?"
"Myslím, že jsem zasáhl modul."
"Vy máte metody! Vysloveně z doby kamenné," kára ho Kulmin, ale v hlase se mu objevuje stín naděje.
"Ono se i kosmonautům stává, že proraženou loď narychlo opravují kapesníkem a leukoplastí."
Alef se nemýlil. Sotva čtyřicet metrů nalevo od směru, jímž až dosud pátrali, narážejí oba muži na letoun.
Napětí pomíjí a naráz pociťují oba dva ochromující únavu. Spát, nic než spát…
Buzení si nařizují tak, aby dvě hodiny před úsvitem už vstávali. Posilují se na cestu a kompletují expediční výzbroj. Kulmin si zavěšuje šikmo přes prsa dva kotouče lana i s háky a na opasek upevňuje pouzdro s ochrannými oděvy. Vypadá trochu jako letec navlečený do padáku. Alef si k lékařské brašně připíná ještě plazmový hořák.

Ještě před opuštěním modulu nastavuje Kulmin pohonné a řídicí systémy letounu na dálkové ovládání rádiem. "To je jen pro všechny případy," komentuje. Když oba vystoupili, zavírá letoun přesně tak, jak to žádají operační předpisy.
Jde se jim tentokrát špatně. Ověšeni vším možným se jen ztěžka protahují mezi hustě rostoucími kmeny. Výstroj je tíží a tlačí. Na otevřeném prostranství se do nich navíc opírá vítr a porost je šlehá jako metlami. Vyčerpaní, třebaže bez nehod, dospívají až na vrcholek.
Na východě už Epsílon zažíhá svou pochodeň, když kosmonauti vstupují do haly vybavené oním zrcátkem na holení v nadživotní velikosti. Po krátkém odpočinku se spouštějí do podzemí. Řezací plazmový hořák, který až dosud nesli v batohu, musejí do šachet spouštět na laně. Konečně dosahují otvoru, kvůli kterému podstoupili všechny ty strázně posledních hodin. Několik minut odpočívají.
"Mám takový pocit, že nás čeká objev," říká Kulmin. "Myslím, že přijdem na kloub tajemství, jak se vyrábí taková ideální ledová plocha i bez ledu."
"Já si zas nemyslím vůbec nic," odpovídá Alef, "dám se překvapit."
"Dobrá. Já jsem připraven."
Alef si lehá na břicho a posunuje se kupředu, až horní polovinou těla přečnívá přes okraj oné studny. Daří se mu zaháknout karabinku lana za nejbližší skobu na spodní straně krytu. Klapne pojistka. Alef vstává, zkouší pevnost závěsu a připoutává se. Váže si horolezeckou smyčku kolem stehna a zvolna začíná klouzat do hlubiny. Brzy je ho slyšet volat - jeho hlas je mnohonásobnou ozvěnou zkreslen do strašidelné podoby: "Plazmový hořák bych prosil."
"Nač?"
"Aby vám nevadil při sestupu."
Kulmin se opatrně plazí k prstencovitému otvoru a spouští přístroj na druhém laně dolů. Konečně i on sám překonává překážku a dostává se až na skalnaté dno rozměrné šachty.
Její stěna je zcela hladká a dokonale odrazivá. Rovněž povrch válcovité nádrže je ze stejného materiálu. Nikde není patrný žádný vstupní otvor ani šroubení.
"Co teď?" ptá se bezradně Alef. "Budeme se do toho sejfu dobývat plamenem?"
"Nejsme přece žádní lupiči! Rozhlédněme se raději, jestli tu neobjevíme nějaký jiný přístup."
Alef loudavě obchází nádržku a nechává plazmový přístroj klouzat po její stěně. "Magneticky je to aktivní až dost," zjišťuje. "Ale hlava se na tom smeká, je to strašně hladké." Jen to dořekne a naráz se zastavuje. Pod rukou mu cosi cvaklo. Skrytý mechanismus? Opatrně odtahuje hlavu hořáku od stěny. Na jejich magnetech ulpívá jakási zátka!
"Báječné," raduje se Kulmin. "Chytře vymyšlené. Zapuštěný zámek anebo ventil bez ovládacího kola. Budeme muset otvírat nesmírně opatrně. Nějaká zátopa by nás tu zle vytrestala."
Milimetr za milimetrem povytahuje Alef kotouč ze stěny. Už ho má venku dobrého půl metru. Průměr má ta zátka takový, že by otvorem po ní prolezl dovnitř i objemnější pořízek. Těleso závěru má téměř válcovou podobu, je vzhledem k průměru nádrže zapuštěno do stěny poněkud šikmo a s téměř neznatelným stoupáním směrem ven. Nejnižší bod vnější hrany je přibližně ve výši pasu. Alef se pachtí a táhne dál. Kulmin mu pomáhá. Konečně! Dřík padá na zem. Alef jeho délku odhaduje na dva metry.
Z odkrytého otvoru se valí pára, vzdušná vlhkost před ústím kondenzuje. Uvnitř musí podle toho panovat značně nízká teplota.
Alef si natahuje ochranný oděv, Kulmin mu upíná lano k opasku. Pak se Alef trochu shýbá a noří se hlavou a rameny do válcovitého průlezu. Profesor ho zdvíhá za nohy a pomáhá mu dostat se dovnitř.
Konečně kosmonaut mizí v otvoru celý. Na tahu lana Kulmin vnímá, jak Alef pozvolna vklouzává do vnitřního prostoru válce. Lano mu zvolna probíhá rukama. Konečně trhnutí, které znamená: stát!
Bionik dosáhl okraje několik metrů tlusté stěny. Trupem dosud vězí v průlezu, hlavou a rameny už vniká do rozměrné dutiny. Svítí si kolem. Všude kolem hladká, zrcadlící stěna. Teploměr ukazuje sto stupňů Kelvina. Tamhle, uprostřed vnitřku té obrovské kádě vysoké jako dům - co se to tam jiskří? Ve světelném kuželu lampy se objevuje skleněný příklop, celá místnost by se pod tím průsvitným zvonem ukryla. Komíhající světlá skvrna proniká skleněným krytem a neklidně přebíhá po jakési zvláštní schráně. Takže přece jen mauzoleum? Balzamovaná mumie? Královská hrobka? Měl Kulmin pravdu, byla jeho prvá domněnka oprávněná? Ben Alef má co dělat, aby zachoval potřebný klid. Proti stěnám té překlopené mísy se rýsuje cosi světlého, podlouhlého. Kulmin napjatě čeká u okraje průlezu. Lano už se hlouběji do vnitřku toho záhadného kotle nezasoukává. Alef tedy dospěl k nějakému cíli. Jak ho Kulmin zná, věnuje jeho prozkoumání jistě veškerou pozornost. Správně interpretovat techniku zcela cizího světa, to může být zatracený oříšek. To chce spoustu vědomostí a hlavně spoustu času. Náhle sebou lano zaškube. Jednou, dvakrát. To znamená - stahovat zpět. Proč se ale škubání opakuje? Zbláznil se ten chlap? Nebo mu snad hrozí nějaké nebezpečí? Kulmin ručkováním přitahuje lano a s ním nazpět i Alefa.
Takřka nepříčetně si Alef strhává z hlavy ochrannou masku a sesouvá se vědci k nohám.
Kulmin ho vytahuje z otvoru a staví ho v ochozu na nohy. "Co se děje? Tak mluvte konečně!"
Alef na něj hledí, celý zkoprnělý. "Profesore…" Hlas má cizí, zkreslený děsem. "Já… já jsem snad zešílel."
Kulmin ho chytá za ramena a pořádně s ním třese. "Seberte se, člověče! Co jste tam viděl, duchy?"
"Kdyby duchy…"
"Tak už konečně podejte hlášení!" vyjíždí na něj Kulmin.
Alef stále váhá. Několikrát se nadechuje, ale pak ze sebe nedokáže vyrazit slovo. Konečně polkne, zhluboka si vydechne a vykoktává: "Tam - tam v té lednici leží - leží lidé!"

## 8

Vedeni šéfem resortu obcházejí čtyři kosmonauti rozsáhlý kruhový dvůr kliniky zaplněný pilně se houpajícími pacienty. Pak je náhle Lokan II pryč, jako by ho pohltila skalní stěna. Teprve když k ní docházejí, všímá si Frank úzkého

průchodu skrytého za nenápadným výstupkem skály. Z nitra kopce jako by do koridoru prosvítala tlumená bledá záře. Tunýlek se mírně zakřivuje. Pak se před skupinou zvolna otvírá oslnivě planoucí ústí chodby. Ještě několik kroků a kosmonauti se opět ocitají na volném prostranství. Li uniká obdivný výkřik a už také sahá po kameře.
Návštěvníci mají před sebou podobné trychtýřovité údolí, jakým ještě před chvílí procházeli. Kruhová propadlina však má značně větší plochu. Do kráterovitých stěn jsou vtesány v mnoha patrech souvislé terasy. Trigger hned na prvý pohled učiní pozoruhodný objev. Zdánlivé stupně tvoří vlastně jednu jedinou šroubovici, spirálu, která začíná dole a probíhá v mírném stoupání mnoha závity až nahoru, na úroveň náhorní plošiny. A v tomto šnekovitém uspořádání se vyrábějí ony záhadné létající disky. Montáž začíná na úrovni dna. Čím výše se kosmonauti zahledí, tím úplněji létající talíře vyhlížejí.
"Je to jako běžící pás," poznamenává Burton.
"Postup členěný na takty," potvrzuje Log.
Pozornost kosmonautů upoutává pohled, při kterém žasnou. Z nejhořejších stupňů se odráží několik Epsíloňanů, zvolna klesají pod jakýmsi přístrojem, který připomíná deštníky z dob neřízeného počasí. Jiní Epsíloňané, kteří se znenadání objevují kolem, jako by je vychrlila hora, tyto létací aparáty přejímají, mění rozpětí mělkých parabol, čirých jako sklo, a nechávají se jimi vynést vzhůru.
Burton, který marně pátrá po nějakém vzdušném proudu, jenž by nadnášel tyto padáky vzhůru, se obrací ke kybernetikovi. "Není ti tu něco nápadného?"
"Ano. Zřejmě se právě střídají dvě směny."
"Na těch padácích, ty inteligente."
"Že jsou taková průhledné?"
"Ty jsi beznadějný případ. A to, že s nimi Epsíloňané létají zrovna tak dolů jako nahoru, ti asi připadá samozřejmé!"
"Vidíš, představ si, že to na mě působilo normálně, jako by tu účinkovala nějaká docela přirozená příčina."
Burton si uvědomuje, že mu je pro legraci. Nejradši by Triggerovi odsekl něco pramálo věcného, ale nemá k tomu příležitost.
"Pěkné, že ano?" zaskřípe za nimi Arachno automatovým hlasem.
Kosmonauti se otáčejí a objevuje se jim cosi, co vypadá trochu cirkusově. Celá orámovaná přenosová deska, která zobrazuje hlavu učeného Epsíloňana i s jeho osmi živýma očkama a která tlumočí jejich řeč i akusticky, je zavěšena na jednom takovém "deštníku". Houpe se asi dva metry šikmo nad nimi, takže mají pocit, že jsou teď už nejen doprovázeni, nýbrž také střeženi. Plochá snímací kamera je zřejmě na dálku výškově nastavována i směrována,
"Jak vlastně tyhle blány létají?" obrací se Frank rychle na Arachna. "Jsou snad na spodní straně tak silně radioaktivní, že je nadnáší tlak záření?"
"Takovou intenzitu paprsků bych vám nedoporučoval zkoušet," odpovídá Arachno. "Membrány jsou zcela neaktivní.
"To je nepochopitelné," mumlá Frank. "A v čem je tedy princip?"
Arachno mlčí.
Frank se na vědce téměř rozkřikuje. "Princip jejich pohonu, pane profesore!" Copak mu ten Epsíloňan nepoví vůbec nic?
Konečně začíná Arachno hovořit. "Vyvinuli jsme velice pevný film, který je pro částečky vzduchu propustný takřka výhradně jen v jednom směru. Molekuly narážející shora prolétávají v naprosté většině fólií zcela hladce, zatímco molekuly přicházející zdola jsou fólií zadržovaný a vyvíjejí tak tlak na letovou membránu."
Lar shrnuje svým stručným způsobem, co právě slyšel. "Jednostranně propustná membrána," říká. "Máte před sebou dokonalý létající koberec."
"Pásy těchto membrán tvoří i pohonné plochy našich pneumokoptér, v kterých už jste měli příležitost letět," dodává Arachno.
"Kousek téhle čarodějné fólie bych si rád odvezl," říká si Burton jakoby sám pro sebe.
"Ty by sis chtěl zřejmě zalítat, viď, ty záletníku," směje se mu Trigger.
Li ho stíhá zničujícím pohledem a Frank konečně uplatňuje svou nespolečenskou poznámku na Triggerovu adresu, neboť se také dostatečně vyzná v klasické literatuře, aby i zastaralým slovům dokázal porozumět.
Čím to je, že se mezi nás tentokrát nevložil Lar, říká si Trigger v duchu. Ten má chudák starostí. Stále něco visí ve vzduchu, a není to nic tak pěkného, jako je ta létací membrána.
Je mu z toho pojednou úzko. Arachno nad námi krouží jako sup. Že už by si vyhlížel oběť?

## 5. KAPITOLA

l

Bezradně se dívají jeden na druhého, jsou jako omráčeni. Lidé?
Konečně se Lev Kulmin vzpamatovává. "Nezmýlil jste se náhodou?"
"Rád bych se mýlil."
Kulminova tvář náhle tvrdne. "Kolik jich tam je?"
"Dva. Muž a žena."
"Žijí?"
"Zdá se, že jsou v hlubokém umělém spánku."
"Zmrazeni?"
"Podle mého názoru to není kryobiologická schránka."
"A v čem tedy leží?"
"Ve skleněném boxu."
"Jsou oblečeni?"

"Ano."
"Dala by se ta skleněná vitrína pronést vstupním otvorem?"
"Vyloučená věc!"
"Je ta vitrína nějak zapuštěná do podlahy?"
"Zdá se, že ano."
"Jak bychom mohli ty lidi vysvobodit?"
"Nemám zdání."
Rychlý výslech je u konce. Kulmin vraští čelo a zírá do dýmajícího otvoru. Když ho Ben osloví, bezděčně sebou trhne:
"Co jste to říkal?"
"Vysvobodit jste říkal, profesore?" opakuje po Kulminovi Alef. "Považujete ty lidi za… zajatce?"
"A za co jiného?"
"Ale…"
"Pro mne je to jasný případ. Ti dva pocházejí z docela jiného koutu vesmíru. Pavouci je paralyzovali a uzavřeli do té rakve. A nám," dodává s nelítostnou přímostí, "nám hrozí totéž. Není vyloučeno, že naši druhou skupinu to už potkalo."
Alef jako by zkameněl. Brání se sice té představě, musí však připustit, že proti ní nedokáže nic namítnout.
"Jak se ale mohlo stát, že nás dva nechali pavouci uniknout?" říká nejistě.
"Protože skupina, která po našem odchodu zůstala, je menší, a tím ji lze snáze přemoci."
"Ale proč potom pavouci ty dva cizince z jiné planety nezlikvidovali nadobro?"
"Asi proto, aby je měli kdykoli v budoucnosti k dispozici, odpovídá Kulmin.
"Kdykoli v budoucnosti? A nač?"
Kulmin jen krčí rameny. "Snad pro výzkumné účely. Ale možná také… Vzpomeňte si na kočky u nás doma. Ty si také hrají s myší, dřív než ji usmrtí.
"To je nemyslitelné," vybuchuje Alef. "Takovou krutost si u nich nedokážu ani představit. Pomyslete jen na ten tanec, jehož jsme byli svědky.
"I národy na nižších stupních vývoje mívaly často působivé a výrazné rituální tance, odpovídá Kulmin. "Přesto se u nich mohla v jiném ohledu projevovat drsnost, která byla zcela nepochopitelná.
"Narážíte na tu naši společnou snídani?" říká Alef zamyšleně.
"Třeba na ni. Máme zřejmě co dělat s mentalitou do krajnosti polárně diferencovanou. Jedno je pro všechny případy jisté: naši přátelé jsou ve svrchovaném nebezpečí.
Tentokrát mu Alef přitakává. "Musíme je okamžitě varovat!
"To za nic na světě! Tím bychom je teprve mimořádně ohrozili, pokud se jim dosud nic nestalo. Jejich okamžitý odchod by mohl - vlastně ne, musel by - vzbudit podezření.
"Ale co jiného můžeme podniknout? ptá se Alef znepokojeně.
Kulmin neodpovídá. Pohledem ulpívá na plazmovém hořáku. Jeho tryska se ve svitu baterky studeně leskne.
"Vyzkoušejte, jaká je odolnost té stěny proti plameni, Bene."
"To by bylo vloupání, namítá chabě Alef.
"Náš objev zcela mění situaci. Je naše povinnost ty lidi vyprostit.
Bez dalších námitek zvedá Alef přístroj. Vyšlehává jazyk žhavé plazmy a olizuje záhadný materiál. Po deseti vteřinách Alef plamen zháší a pozoruje okraj vstupního otvoru.
Kulmin vyvaluje oči a vrhá se ke stěně. "Vůbec to nežhne!" Odivem zcela bez sebe sahá prstem na místo, kam mířil plamen. "Je to úplně studené! Jak je to možné?"
"Ten materiál zřejmě vůbec nepřijímá teplo," říká Alef, v obličeji zmatek.
"Ale pak… je to dokonalý termický supraizolátor! Kulmin rychle nabývá rozvahy. Tahle ledová káď zřejmě nemá vůbec žádné chladicí zařízení, nýbrž ideální tepelnou izolaci. Obrací se k Alefovi a velitelským tónem mu sděluje: "Řezací plazmovou soupravou se nedostaneme nikam. Vyžádáme si pomoc."
"Pomoc? Od koho? A k čemu?
"Zavoláme Heliophor. Budeme potřebovat posily, už jen pro samu záchranu obou těch pohřbených lidí.
Alef si nedůvěřivě prohlíží na metr tlusté pancéřové stěny chladící komory. "Chcete tu snad odpálit jadernou nálož a oba zmrazené lidí nechat vypařit?
"To máte docela pravdu, Bene, aby to čert vzal. Kulmin zatíná ruce v pěst. "Ale my ty lidi přece nemůžeme nechat jejich osudu!
Oba kosmonauti se nerozhodně choulí u úzkého průlezu.
Náhle se Benu Alefovi začínají rozšiřovat zraky. "Pit!" Hlučně se pleskne do čela. "Já trouba!
"Co to tu plácáte?
Alef zarývá profesorovi prsty do ramenou. "Pitovi se povedl senzační vynález! Já bych byl při tom málem přišel o ruku. Ten nám pomůže, v tom je řešení!"
"Vynález?" Kulmin se osvobozuje z Alefova sevření. "A že by zrovna Pit? Kdy se mu to vlastně mělo povést? Já o tom naprosto nic nevím. A taky si to vůbec nedovedu představit."
Je na Alefovi, aby vyklopil všechno, co se odehrálo na Heliophoru za Kulminovy nepřítomnosti.
Kulmin, který by za jiných okolností patrně nešetřil výtkami, ani nehlesne. "Pojďte!" říká jen.
Zasunují zátku opět na místo, výstroj a pomůcky nechávají ležet, kde jsou, a šplhají po skobách ven. Značně vyčerpáni dosahují povrchu a ocitají se v oslnivé záři dne. Kulmin pohlíží na náramkové hodinky, jejichž samostatný ukazatel vyznačuje postavení mateřské lodi vzhledem k horizontu.

"Právě se nám objevují. Báječné." Manipulace s vysílačem. "Jsme v rádiovém dohledu." Minutu ještě vyčkává, potom tiskne tlačítko.
"Zde Kulmin, volá Heliophor…"
Drobounká membrána reproduktoru lehce šumí. Pak šum umlká a odpovídá jim jasný hlas. "Heliophor, slyším. Co se děje, profesore?"
"Pozor, mimořádná akce! Pite, potřebujeme vás tady dole! Potřebujeme naléhavě váš vynález k plazmatizaci hmoty za studena. Sestupte okamžitě společně s Fukudou. Přivezte s sebou největší z kryovaků, ochranné termoobleky a pojízdná nosítka. Pozor! Úkol pro lékařku Egi Laurentovou: připravit oživovací proceduru pro dvě osoby.
Kulmin vypíná vysílačku, aby ji Epsíloňané nemohli zaměřit. Opět se ozývá jen ševelení membrány. Míjejí okamžiky, znepokojivé pro oba muže. Cožpak jim Pit neporozuměl? Pak by měl vyslat ověřovací dotaz! Anebo je jejich vysílačka vyřazena z provozu?
Konečně se ozývá Pitův rozpačitý hlas. "Bez souhlasu kapitána nesmějí Heliophor opustit."
"Kontakt s velitelem je pro vás v současné době z komunikačně technických důvodů nerealizovatelný. Věc ale naprosto nesnese odklad. Jako zástupce velitele nařizuji, abyste neprodleně přistáli s potřebnou výzbrojí."
"Co se děje, profesore? Stalo se někomu něco? Je něco s Li?"
"Zatím se nestalo nic, ale to si řekneme později."
"Dobrá, jdeme."
"Dávejte pozor, Pite! Přistání modulu proveďte brzdicími tryskami! Souřadnice místa přistání jsou…" Kulmin udává přesnou lokalizaci.
Pak si Alef s Kulminem lehají na zem, aby je bylo co nejméně vidět. Čekají.
Kulmina začíná pobolívat hlava. O riziku, které podstupuje, si nečiní žádné iluze. Ale vše už je uvedeno do chodu, nic už se nedá zadržet.
Navíc začíná Alef nahlas vyjadřovat pochyby, zda Pit a Mičio vůbec budou ochotni se na akci zúčastnit. Vždyť tu jde o závažné vybočení z mezí daných služebními pravidly, ba dokonce o hrubé přestupky. Nemilosrdně je vypočítává: vědomé porušení kázně nepodložená domněnka, že velitel nedisponuje svými pravomocemi přistání bez vědomí a bez souhlasu Epsíloňanů rozhodnutí vyprostit a unést oba objevené lidské tvory násilím.
Kulmin znovu a znovu promýšlí, co udělat. Má Pitovi a Fukudovi nalít čistého vína, anebo využít jejich nevědomosti? Jestliže jim poví holou pravdu, musí počítat s tím, že Pit - ale především opatrný Fukuda - se budou vzpírat provést jeho příkazy. A v tom případě, že se mu podaří prosadit svou autoritu, budou nezbytné tahanice stát drahocenný čas a vystaví je dalšímu nebezpečí. Pit by se například mohl odvolávat na to, že jeho přístroj je pokusný prototyp, k jehož využití mu vedení výpravy nemůže dát žádný příkaz. Naproti tomu, pokud by těm dvěma neřekl nic anebo jen půl pravdy, musí počítat s tím, že pak zapochybují v nějakém nejnevhodnějším okamžiku, že budou klást nepříjemné otázky, že ho přistihnou při výmluvách anebo nepravdách a ztratí k němu důvěru. Pokud by pak vůbec ustoupil od záchranné akce, provinil by se těžce proti povinnosti poskytnout pomoc bezbranným kosmickým bratřím.
Konečně v něm zraje řešení. Bude záležet na tom, aby Pit i Fukuda byli informováni o nejzávažnějších souvislostech i důsledcích, ale takovým způsobem, aby cítili spoluodpovědnost za osvobození. Doufá, že i jak Pit, tak i Fukuda naléhavost akce nahlédnou a spolupráci sami nabídnou. Rozhodnutí zasvětit je obal do věci sděluje posléze Alefovi. Bionik se jen ulehčeně usmívá. S řešením souhlasí.
Uplývají tři čtvrti hodiny nesnesitelného napětí. Ručičky na hodinkách se sotva plíží. Alef s Kulminem pátrají po bezvýrazně namodralém nebi a obhlížejí i terén kolem v obavách, že Epsíloňané rozmluvu odposlechli a že se co chvíli někde vynoří.
Pak se v matném blankytu vynořuje třpytivý bod, protahuje se do děli a do podoby vřetene a klesá. Z brzdicích trysek vyšlehává plamen, vzduchem otřásá ohnivá bouře a čekající kosmonauti si zakrývají uši. Jehličnatolistnatý porost je přitisknut až k samé zemi a spálen na popel se rozlétá v rojích jisker. Zavíří prach a v celých oblacích zahaluje místo přistání.
2
Sluneční paprsky pronikají do kotliny stále strměji a vysušují v ní navlhlý noční vzduch. Z okraje plošiny si prohlížejí obydlí Epsíloňanů tři postavy.
Lar, Burton a Trigger si dopřávají tohoto rána dvojího zážitku, výstupu za rozbřesku a východu slunce - kromě toho předčasným vstáváním unikli i rámusivému budíčku. A také se alespoň na chvíli zbavují vtíravého dohledu svých strážců. Mohou zde rozmlouvat bez obav z odposlechu skrytými mikrofony.
Lar právě ukončil strohé hlášení mateřské lodi. Odpověď na dotaz po Kulminovi a Alefovi formuloval vyhýbavě. Uvedl, že oba dva podnikli neplánovaný let a že brzy jistě budou známy další podrobnosti. Heliophor nechť vyčká jejich relace.
Burton využívá této chvíle, aby se vytasil s návrhem. "Měli bychom se rozdělit, abychom toho uviděli víc. Co říkáte, bude s tím Arachno souhlasit?"
"Já jsem rád, že si smíme vůbec něco prohlížet," namítá Lar. "Nechtěl bych před těmi Epsíloňany vypadat neomaleně a taky bych je nechtěl nijak podráždit. Nezapomeňte, že pořád ještě nevíme, co nám vlastně Kulmin s Alefem navařili za kaši."
"Kapitán má pravdu," soudí Trigger. "Psychika těch tvorů, pokud má smysl o nějaké mluvit, je pro nás stále ještě zcela neznámá pevnina. Musíme být opatrní. Co my vlastně víme o jejich myšlenkových postupech, o jejich morálním kodexu, o jejich filozofii?"
"To je velice přesně řečeno," říká Lar. "Světový názor člověk nemůže dedukovat z nejprvnějších kontaktů." Je mu teď jasné, co opomněl učinit. Hned při prvých rozhovorech s Epsíloňany by bývalo třeba zmínit se i o základních pojmech

světového názoru, jak ho chápou lidé. Třeba by byl Arachno reagoval stejně. Obě strany by pak bývaly schopny lépe hodnotit partnera a lépe mu porozumět. Tohle opomenutí je třeba napravit, jakmile se k tomu naskytne příležitost.
Dlaní si zastiňuje oči, jako by kdesi v dálce hledal odpověď na palčivé otázky. Připadá mu, jako by byl na nějakém nedělním výletě za pozoruhodnostmi okolí epsílonského města. Z tohoto místa lze bez překážek přehlédnout celou tu nezvyklou obec, složenou z pahorků provrtaných jejich obydlími.
Zvláštní věc. Na svazích a stěnách nikde ani živáčka, a také na dně údolí se to nehemží obvyklým spěchem. Životodárný proud paprsků jejich hvězdy, Epsílonu, nebudí, jak se zdá, žádného z obyvatel planety k dennímu ruchu.
"Ti dnes mají určitě nějaký svátek," soudí Burton. "Ještě bimbání zvonů mi k tomu schází."
Jako v odpověď na jeho slova začínají z nitra základny monumentálního obelisku čnějícího uprostřed rozsáhlé kotliny proudit stovky Epsíloňanů a řadí se do rozměrných útvarů. Každý z pochodových proudů se pohybuje zvolna jako o průvodu. Konečně se jednotlivými řadami rozvíjejí do tvaru spirálních ramen. Jejich střed tvoří šedý obelisk.
Pohyb proudících davů ustává. Každý z Epsíloňanů se obrací tváří k monumentu, lehá si, rozpřahuje všechny údy a tiskne se k zemi.
"Jako gymnasti jsou znamenití," poznamenává Trigger s uznáním. "Ale kdyby neměli ruce uspořádány tak šikovně vzhledem k nohám, stejně by s takovýmhle podporem ležmo měli dost nesnází."
"Chytřejšího tě nenapadá nic?" ptá se ironicky Burton. "Já aspoň bych rád věděl, co to všechno má znamenat."
"Nějaká sportovní slavnost?" říká Lar polohlasem, jako by ono vystoupení nechtěl rušit.
"To se mi nezdá," vrtí hlavou Trigger. "Spíš nějaký obřad."
"A z jakého důvodu?" Burtonův hlas zní pojednou znepokojeně. "Určitě ne na naši počest."
"Nebudou tu obětovat nějakou pannu?" špičkuje ho Trigger. "Měl by sis ohlídat Li."
Burton reaguje přesně mířeným kopnutím. Trigger se zachraňuje včasným odskokem.
"Netušil jsem, že tu ke všemu jinému budu muset dělat ještě také chůvu malým chlapečkům," bručí Lar a všichni tři se začínají řehtat.
Epsíloňané stále ještě leží jako zkamenělí. Na vrcholku kamenné stély, která je předmětem jejich uctívám, se objevuje zlatavá plastika podobou připomínající monsteru. Bezustání se zvětšuje a obrovitě nabývá na objemu, jako gigantický dětský balónek, který kdosi nafukuje stále víc a víc.
"To bude o bubínky, až to bouchne," varuje Lar, nedokáže však odtrhnout zraky od hrozivě se nadouvajícího balónu, který zatím dosáhl rozměru téměř jako polovina celého epsílonského sídliště. Zářivý objekt začíná zvolna rotovat. Otáčí se jako velká radarová anténa. Ted už pozorovatelé dokáží rozpoznat, co toto monstrum představuje. Je to symbol spirální mlhoviny, galaxie.
"Nechte ústa…"
Ohromující rána doslova rve veliteli poslední slovo od úst. Hřmění dál rachotí po stěnách údolí a zvolna zaniká.
"Tak to bychom měli," říká Trigger ulehčeně,
"Šupa jako by byl konec světa!"
Burton se směje. "Nebo spíš velký třesk, jako na počátku světa."
Sotva zahřmění doznělo, útvary Epsíloňanů dostávají opět rozchod. Davy proudí nazpět k obelisku a mizí v jeho podstavci. Za pár minut už opět údolí nejeví známky života. Jen hrot stély míří do kosmu jako předtím.
Měli snad ďábelské mámení? Kosmonauti volají Arachna. Hodnou chvíli trvá, než se vědec ohlásí.
"Smíme se vás na něco zeptat?" začíná Lar nejistě.
"Ptejte se."
"Právě jsme pozorovali jakési shromáždění obyvatelstva. Byl to pro nás překvapující zážitek. Jaký mělo smysl?"
"Slavíme dnes svátek."
"Můžeme se dovědět jaký?"
"Dnes je den matergie."
"Matergie? Co to znamená?" rozpomíná se Trigger. Třebaže epsílonská encyklopedie tento pojem na několika místech zobrazuje, nedá se jednoznačně vyložit ani jako materie, ani jako energie. Proto vytvořil termín složený z obou slov a uložil hybrid do paměti translátoru. Některé z tajemných obrázků představovaly cosi jako explodující nebesa, pod nimiž v krupobití hvězd leží přitisknuti k zemi Epsíloňané.
"Matergie," odpovídá Arachno, "je prapříčina všeho jsoucna."
"To je neuvěřitelné, šeptá Burton Larovi do ucha, "ti hoši dokonce i filozofují."
Lar přikyvuje.
Pak se na Arachna obrací Trigger. "Účastní se slavnosti všichni Epsíloňané?"
"Ne."
"Znamená to snad," zkouší Trigger půdu, "že ti, kdož nejsou přítomni, tento svátek neuznávají?"
"O tom nemůže být vůbec řeč! Všichni zde víme, že matergie skutečně existuje."
"Jestliže to víte," říká Lar, "máte pro to jistě přesvědčující důkazy. Zajímaly by i nás."
"Není v moci žádného přírodního zákona," vykládá Arachno, "změnit nějakým zázrakem zásobu látky. To znamená, že přírodní zákony nemají žádný vliv na sumu hmoty ve vesmíru a nemohou být pro ni v důsledku toho ani určující. Tato suma však určena je, a to s přesností na erg a na kvantum. Ani o jediné kvantum více, ani o jediný erg méně. Množství všech elementárních částic je tedy dáno matergií."
"Jak často slavíte tento svátek?"
"Osmkrát za rok."
Muži děkují a vypínají přijímače.
Burton je zklamán. "Jak si to lze vysvětlit?"

"Berme to jako kult přírody na vědeckém podkladě" soudí Trigger.
Burton s ním nesouhlasí. "Kult a věda se navzájem vylučují."
"Ale jdi," namítá Trigger. "ty jsi ještě nikdy nezažil nějaké slavnostní zasedání ve vědeckém institutu?"
"Já myslím," říká Lar, "že si tím chtěli Epsíloňané zdůraznit nějakou svou závislost na něčem, co nedokáží změnit."
"Myslíte, že jejich chovám je projevem strachu a bezmoci?"
Lar chvíli neodpovídá. Vzpomíná na netrpělivé otázky a na různá obvinění, která nakonec vedla až k vyhoštění Alefa a Kulmina. Konečně říká: "Mám dojem, že Epsíloňanům hrozí nějaké nebezpečí, které nedovedou odvrátit."
3
Oblak zvířeného písku zvolna usedá. Alef a Kulmin se řítí k přistávacímu modulu.
Pit Klix a Mičio Fukuda už vystupují a mávají jim na pozdrav.
Kulmin nedopřává čas žádným dlouhým vítacím ceremoniím. "Výzbroj, mládenci!"
Oba noví příchozí mizí v trupu letounu a brzy se opět vynořují v průlezu se všemi přístroji a s výstrojí. Fukuda nese ruční vozík z lehkého kovu se dvěma válci opatřenými vzdušnicemi. Rychle na vozíček nakládá termovak s vyžádanými ochrannými obleky. Štíhlý Pit, který vystupuje za ním, je podivně vyšňořen. Po obou bocích se mu houpou díly lisu na atomy jeho vlastní výroby - napravo u opasku skříňka generátoru, nalevo dva konkávní zářiče s rukojetím jakoby vypůjčenými od pánve. Na přilbu si upevnil geosondu, která připomíná současně nůžkový dalekohled i dálkoměr. Vypadá trochu jako soumar vybavený rohy.
Alef mu poklepává na rameno. "Teď teprve jsi korunovaný král." Říká to s úmyslným patosem, ale bez závisti.
Aby neztratili ani vteřinu, vydávají se ihned na pochod. Cestou Kulmin oba stručně informuje o situaci.
"Jak by postupoval v takovémto případě kapitán?" Pit to říká docela potichu, spíš jen sám pro sebe. Má pocit jisté duševní závislosti na Larovi.
"Lar by se pokusil s pavouky vyjednávat," odpovídá mu přesvědčeně Kulmin, "samozřejmě že bez jakéhokoli výsledku."
Fukuda se obrací ke Kulminovi. "V tom epsílonském lexikonu byl přece obsažen znak pro člověka, pamatujete se? Vy jste se přece hned při prvé rozmluvě ptal, jak je to možné a co to značí."
"Na odpověď už ani nedošlo, pavouci tehdy najednou projevili značnou agresivitu."
"Možná že už někdy v minulosti udělali nějakou špatnou zkušenost."
"To jsou jen samé spekulace!" říká Kulmin rozladěně. "Fakt je tu jen jeden, leží tu dvě zaživa pohřbené lidské bytosti."
Ale Fukuda si nedá věci jen tak vymluvit. "V každém případě získávají Epsíloňané špatné zkušenosti v této chvíli, když sem pronikáme násilím my."
"Tady jde především o solidaritu," vzdoruje Kulmin tvrdošíjně. "Je to prostě lidská povinnost poskytnout pomoc bratřím. Kdybychom to neudělali, museli bychom navždycky sami sebou pohrdat."
Fukuda, ač zdvořilý až do krajnosti, nepovoluje a drží protivníka v pevném myšlenkovém chvatu jako zápasník v judu.
"Označil byste každého živého tvora za bratra jen proto, že má lidskou podobu?"
"To už rovnou řekni," křičí na něho Alef, "že tobě jsou pavouci bližší!"
Fukudova slova znějí jako příkrá výtka. "O ceně nebo bezcennosti jakéhokoli tvora rozhoduje nikoli jeho podoba, ale jeho jednání."
Pit mezitím dospěl ke konečnému rozhodnutí. Velitel, na to by mohl vzít jed, by mu naprosto nepovolil vyzkoušet jeho vynález při nějaké rozsáhlejší akci. Pro něj osobně je tedy volba jasná, teď, anebo nikdy! A jde-li o osvobození lidí, pak aspoň vstoupí jeho vynález do dějin a on prokáže světu, že se mu vysmíval neprávem. "Na filozofování teď není čas," říká Fukudovi, "teď je třeba především něco udělat. - Kudy na to, profesore? Kde najdeme ty dva?"
Fukuda za svůj názor nebojuje. Nepovažuje sice to, co podnikají, za oprávněné, ale jelikož jsou všichni ostatní opačného názoru, mlčí a jde s nimi.
Když docházejí k úpatí pahorku, nasazuje si Pit před oči geosondu. Kulmin k němu přistupuje a udává mu směr.
"Rozeznáváte nádrž, která vypadá jako obrovská láhev? Podle mého výškoměru se dno té komory nachází asi ve výši terénu, na němž teď stojíme."
Pit napjatě pátrá a ustavuje sondu dolaďováním. "Mám ji!" vydechuje najednou. "Ten kontejner je ještě o pár metrů níže. Musíme postupovat v mírném úklonu." Pospojovává jednotlivé díly svého přístroje, chápe se rukojetí konkávních generátorů pole a kráčí zvolna proti svahu jako zaklínač duchů.
Kulmin se chtě nechtě usmívá. Vzpomíná na fotografii, kterou má schovanou doma a kterou kdysi dávno pořídil jeho pradědeček na jakémsi letišti. Na obrázku tvořeném solemi stříbra, který byl později oživen neutronovým bombardováním, je vidět zaměstnance letecké služby, který navádí přistavší letoun na parkovací místo pomocí dvou obrovských plácaček.
"Dávejte pozor!" varuje Klix. "Počkejte, až se zhuštěná hmota usadí, jinak si uženete těžkou silikózu. A nespěchat!" dodává naléhavě.
Vzduchem švihne suché ostré prásknutí a po něm následuje trvalé tiché šelestění.
Kulminovi tuhne úsměv na rtech. Téměř s bázní se dívá, jak se v úbočí objevuje černá kaňka a jak se její stín zvolna rozštěpuje.
Pit kráčí zvolna blíž a mizí posléze v otvoru čerstvé štoly.
"Tak jdeme, chlapci!" velí Kulmin s nucenou bodrostí a jako poslední vstupuje do čerstvě vyražené chodby.
Skupina mužů opatrně tápe vpřed jako horolezecké družstvo, spojené lanem v nebezpečném terénu. Světlo reflektorů bloumá po hrbolaté skále, až před nimi náhle zasvitne oslnivě bílý plášť mrazicího boxu.
Pit se zastavuje a přístroj vypíná. Sondu teď už nepotřebuje, překážela by mu jen, neboť než bude moct pracovat dál, musí si navléknout termoizolační oblek. I ostatní kosmičtí badatelé se navlékají do ochranného oblečení.

Když jsou všichni připravení, Pit varovně mávne a bere opět do rukou přístroj. Přátelé od něho ustupují. Prásknutí, a i ta neobyčejná látka se hroutí do sebe, kdekoli ji zasáhnou Pitova rušivá pole.
Kolem proraženého otvoru začíná dýmat pára, světlo lamp se dusí v husté mlze. Jen pár vteřin to trvá, je cesta volná. Uprostřed dna chladicí prostory je viditelnost značně lepší.
Obyvatelé Země obklopují čirý sarkofág a jako očarováni pozorují obě spící tváře.
"Jako by je vytesal Praxiteles," šeptá Kulmin bezděčně. "To je klasicky krásný pár."
Hlavy obou odpočívajících zdobí vlnité vlasy barvy světlého mramoru, sepnuté třpytivými čelenkami. Těla jsou ukryta v líbezných bělostných kombinézách. Špičky vysokého límce září jako dva okvětní lístky.
"A co když jen rušíme mrtvé v jejich klidu?" hlesne Fukuda. "Mohou být už jen nabalzamovaní."
Námitka je oprávněná a nemíjí se účinkem. Nikdo z nich by se nechtěl dopustit hanobení hrobu. Váhavě nechává Pit poklesnout přístroj, Alefovi je pojednou ze všeho úzko. Co když to všechno bylo nadarmo? Pak už by pro toto násilné vniknutí neexistovalo žádné věcné ani morálně ospravedlnění, pak by to byl jen a jen nezodpovědný vandalismus. I pod izolačním oblekem ho náhle mrazí. Ale všechno působí tak, jako když tu leží živí lidé…
Udivený Kulmin vnímá velice přesně, jak se mění postoj jeho druhů. Je neuvěřitelné, jak lehko se dá zatlačit do pozadí zájem vědy i smysl pro humánní povinnost, když se člověk střetne se smrtí svého bližního. A to má Fukudova domněnka sotva desetiprocentní pravděpodobnost!
"Kdyby byli nabalzamovaní, nebylo by třeba uchovávat je podchlazené," říká trochu vyčítavě.
"Ne, já jsem pevně přesvědčen, že žijí a že my, když už jsme je jednou našli, je musíme také probudit ke skutečnému životu. Nebo je snad teď oba dva, poté, co jsme celé tohle zařízení vyřadili z činnosti, ponecháme osudu, to jest zkáze? To by bylo naprosto nesvědomité. Takže doveďme dílo až do konce." Všímá si, že Jeho slova zanechala v ostatních hluboký dojem. "Pite, vy uvolněte ten poklop od země, Alefe, vy budete držet kryovak v pohotovosti."
Brzy už leží drahocenný nález pečlivě uložen na ručním vozíku. Zpáteční cesta začíná. Ochranné obleky sice ztěžují pohyb, ale badatelé si je ponechávají na sobě. Z chladicí komory uniká studený vzduch a provází únosce na jejich cestě nitrem pahorku. Několik metrů před koncem chodby se zastavují. Kulmin mhouří oči a zkoumavě pozoruje okolí. Už téměř zvedá paži, aby dal pokyn k další cestě, když sebou náhle trhne. "Zpátky - blíží se pavouci!"

4

Pneumokoptéra klidně a s jistotou rozráží polední dusný vzduch. Je označena šikmými pruhy, střídavě modrými a bílými. Nese na palubě profesora Arachna a jeho hosty na prohlídku plantáže. Před cestou kosmonauti vydatně pojedli. Jsou šťastni, že je tentokrát už nikdo nenutí zasednout ke společnému stolu s Epsíloňany.
Vedle Arachna sedí jakýsi osobní tajemník, kosmonauti mu říkají Sekret. Je ověšen díly translátoru jako nějaký prodavač, tabeluje na klaviatuře všechno, co mu Arachno sděluje očima. Rozmluva tak probíhá bez jakýchkoli nesnází.
Kosmonauti dychtivě sledují profesora Arachna. Proč je tentokrát provází osobně on sám? Mají dojem, že je očekává něco velice významného - jenomže co to může být? Návštěva nějaké plantáže bude nadmíru napínavá. Zřejmě v tom vězí ještě cosi jiného. Jejich zvědavost stále sílí, netroufají si však vypojit mikrofony a vyměnit si názory bez nich, fénicky, aby nevzbudili znovu nějakou nevoli a cizí bytosti nepodráždili. Od chvíle, kdy dostali zprávu o Alefově a Kulminově zmizení, jsou hodně opatrní.
Ubíhá půlhodina, pneumokoptéra snižuje rychlost, až posléze zastavuje nehybně ve vzduchu.
Pod nimi se rozprostírá nedohledná rovina, modrozelená, s přídechem černi. Z ní právě vzlétají roje šedivých disků, vypadají jako vyplašené hejno ptáků. Jiná letadla se vynořují z kouřma při obzoru a snášejí se k zemi.
"Přivážejí na platnáž dělníky," vysvětluje Arachno, "jednotlivé plochy obdělávané půdy jsou od sebe totiž značně vzdáleny."
"Proč?" ptá se Lar.
"Protože mezi nimi leží jen neúrodná půda."
"A není možno ji přihnojit a zavodnit?"
"To u nás nepomáhá. Rozhodující jsou stopové prvky vázané v půdě, které působí na rostliny jako růstový katalyzátor a které nedokážeme nijak vyrábět. Naše jaderná chemie je teprve v začátcích vývoje. A především nám k tomu chybí pracovní síly."
"Tomu ale nerozumím," vyráží bezděčně Li. Všechno si tu odporuje: tamhle ničí Epsíloňané část svých vajíček, tady si naříkají na nedostatek pracovních sil. Má se na to zeptat? Raději ne, mohlo by to vypadat jako nemístné poučování. Ale Arachno ji pozorně sleduje, a tak jí nezbývá, než promluvit.
"Máte přece…," hledá slova, aby otázka zněla co nejohleduplněji. "Proč vyrůstá tak málo mladých?"
"Nekontrolované plození si nemůžeme dovolit," odpovídá Arachno.
"A proč vlastně ne?"
Arachno hledí z okna, jako by otázku vůbec nevnímal. Li posléze s pokrčením ramen činí totéž.
Země se přibližuje. Kosmonauti už rozeznávají jednotlivé řady Epsíloňanů, kteří skloněni pracují na poli mezi nějakými rostlinami.
Příklop letounu se otevírá, disk se naklání a osádka vystupuje. Epsíloňané pracující poblíž obklopují svého hodnostáře a jeho státního tajemníka, avšak o skupinku kosmonautů nejeví žádný zvláštní zájem. Na pozemšťany to téměř působí dojmem, že je tu nevidí rádi.

Zatímco Arachno rozmlouvá s Epsíloňany, kosmonauti se zvědavě rozhlížejí. Vidí kolem sebe byliny sahající až po kolena, něčím jim připomínají brambory. Jednotlivé rostliny jsou vysázeny na krok daleko od sebe, v úzkostlivě vyrovnaných řádcích. Pravidelně se střídají řady modrých a řada zelených jedinců.
"Pár košťálů, a nadělají s tím takových okolků," vrtí hlavou Trigger.

"A užívají oni vůbec rostlinné produkty pro svou výživu?" ptá se překvapeně Frank Burton. "Pokud vím, až dosud jsme viděli Epsíloňany jíst pouze potravu živočišného původu."
"Mějte trochu strpení, určitě to nějaký význam má, že nás sem vezou, navíc v tak vzácné společnosti," říká Lar. "To hlavní teprve zřejmě přijde."
Mám si jednu z těch kytek utrhnout, anebo ne, říká si Li. Ne, radši ne. Co když to jsou… posvátné rostliny? Kdoví jak by Espíloňané na takové rouhání reagovali, ani představit si to nechci!
Vidí, jak ji Lar netrpělivými pohyby vybízí, aby filmovala. Bude jí to dovoleno? Jistě, jinak by jim to přece byli včas zapověděli. Ale není na to škoda filmu? Ani za kleknutí to nestojí. Tohle fádní pole je z vědeckého hlediska bez významu a umělecky je už dočista nezajímavé. Li přece není nějaký fotoamatér na dovolené.
Lar přechází o několik kroků blíž k ní. Li tedy bere do ruky kameru a beze slova se chystá plnit svou povinnost dokumentaristky.
"Všechno je tu důležité," kára ji Lar. "Každý snímek je vědecký dokument. O významu fotografií budeme moct rozhodnout teprve později, dodatečně."
Li s provinilým pocitem výtku přijímá a sklání se nad rostlinami.
Nyní se Arachno opět obrací k pozemšťanům.
"To, co tu vidíte, je krmivová základna pro výživu tripodů, naší potravy." Prsty sekretáře pilně kmitají po klávesnici.
"Propánakrále, a kvůli tomu nás sem vlečou!" vybuchuje zklamaně Li. Lar ji okamžitě stíhá varovným pohledem.
Arachnovy oči teď mžikají výrazněji a neklidněji. Postřehl stopy nezájmu u svých hostů? Prsty na klávesách znehybňují. Zjevně to, co právě Arachno sděluje, není určeno pro překlad - anebo to není pro překlad dost vhodné.
Zřejmě však své zklamání brzy překonává a věcným způsobem pokračuje v diktátu. "Pěstování využitelného krmiva je značně komplikované. Modrými rostlinami je nutno roubovat zelené. Provádí se to pomocí jehlic a pinzet, práce je to velice svízelná - a nevděčná. Z jednoho tisíce roubů jich devět set devadesát devět zajde."
Nepochopitelná věc, říká si v duchu Lar, takový paradox! Mistři v technice, ale v zemědělské výrobě zjevně břídilové.
Arachno pokračuje. "Počet neujmuvších se roubů se nezadržitelně mění v neprospěch našich sklizní. Semena těch nemnohých přežívajících zušlechtěných jedinců tvoří směs trojího druhu. Vznikají z nich opět zelené a modré rostliny a pak ještě jedna zvláštní odrůda, kterou po několika týdnech musíme přesazovat do vhodných jeskyní, protože od jisté fáze vývoje nesnáší sluneční záření. Z této varianty pěstujeme v jeskyních zvolna dorůstající porost, který je náš trojnohý brav schopen využít z jednoho procenta."
"Jaké že je to procento, prosím?" ptá se Trigger. Domnívá se, že se přeslechl.
Arachno údaj opakuje. "Z jednoho jediného."
"Ale to přece ani nemůže být pravda." Burton se na vědce vyděšeně dívá. Kdyby to bylo doopravdy takhle zlá, pak už by tu nežil ani jediný Epsíloňan. Chce nám zřejmě navěsit na nos nějaké bulíky. Buď teď hraje s falešnými kartami a chce nám něco namluvit, nebo jsme Espíloňany notně přecenili.
Arachno mlčí. I lidé jsou zticha.
"Vodní zvířata se tu nechovají žádná?" ptá se posléze Trigger.
"Nemáme na povrchu planety žádná moře, a ta pod svrchní kůrou planety jsou zcela bez života."
"A nehodily by se alespoň některé rostliny s listy za potravu přímo vám?" ptá se Li.
"Bohužel ne," nechává Arachno vyťukat svého pilaře. "Ale vašim tripodům snad ano?"
"Ne, ty se nehodí ani pro ně."
"To ovšem znamená," říká pomalu Lar, "že vlastně musíte vynakládat obrovské úsilí, přímo vražednou námahu, abyste získali jen nepatrnou trošku stravitelných bílkovin."
"Ano, je to tak."
Larovi začíná svítat. Teď se Arachno zřejmě dotýká klíčového životního problému Epsíloňanů.
"Když ale ty řasy tak výborně prosperují v jeskyních, k čemu jsou vůbec tyhle plantáže?" ptá se Burton.
"Nelze říct, že by výborně prosperovaly. Každý jedinec dosahuje jen určité velikosti, pak se růst zastavuje. Nové rostliny vznikají pouze ze semen, a ta se dají pěstovat jen tady."
"Kolik takových plantáží existuje?" dotazuje se Lar.
"Tři, s celkovou plochou pěti set čtverečných kilometrům
"A kolik obyvatel má vaše planeta?"
"Necelých sto tisíc. Žijí v jedenácti sídlištích."
"To je skutečně málo." Kapitán říká tato slova stísněným hlasem.
"Kolikrát denně vlastně jíte?" ptá se bez obalu Li.
"Jednou."
Přes odpor k bytostem tolik podobným pavoukům přistupuje Li až k Arachnovi. "A najíte se vůbec někdy dosyta?" Hlas se jí zachvívá soucitem.
"Zřídka."
Jako blesk kmitne kapitánovi hlavou náhlé poznání: právě teď prozradil Arachno státní tajemství.
Hlad!
"Naše populace - se postupně - stále zmenšuje," ukrajuje zvolna Arachno slova, "protože příroda - nám poskytuje - stále méně - potravy. V podstatě - lze říct - že - vymíráme." Doznívá to jako potlačovaný výkřik o pomoc.
"To je hrozné!" říká Li tiše. "A nám to až dosud úplně zatajili. Proč vůbec?"
Lar stejně tiše odpovídá: "Protože nám nedůvěřovali."
Arachno nechává uplynout minutu v mlčení. Potom se pomalu obrací a váhavým krokem jde k disku.
I hosté jdou zamyšleně. Hrozivá vidina hladu, který hubí obyvatele planety, jim jde v patách jako přízrak.

"Nepřijeli jsme sem přece jen zbytečně," říká Lar. "My jim dokážeme pomoct."
5
Všichni čtyři muži se bleskurychle stahují i se svým břemenem zpátky do chodby.
"Co se děje?" říká Alef netrpělivě do mikrofonu zamontovaného v ochranném obleku.
"Letecká hlídka!" Kulmin bezděčně tlumí hlas.
"No - a to tu budeme trčet, dokud nás nevyberou z hnízda?"
"Jen klid. Možná že nás tu vůbec nezjisti, odpovídá profesor ale je na něm vidět, že o tom sám není příliš přesvědčen.
Bionik se však nedává jen tak odbýt. "Ani když se tu valí do vzduchu ta oblaka mlhy?" dotírá na profesora. "Ti mnohonožci mají osm očí, a ne dvě."
"Tak už ticho!" nařizuje Kulmin. Je sám napjatý do krajnosti a dráždí ho každé zbytečné slovo.
Po třech minutách se ozývá Pit. Sotva sípe, snad strachem. "Dovolíte mi, abych útočníky rozdrtil svým přístrojem?"
Pitova pohotovost použít vynálezu jako zbraně projíždí Kulminem jako nůž, jako silné pokušení. Po kratičké úvaze však návrh odmítá. Nasazení destruktivní elektronové brzdy by vzápětí vyvolalo naprosto neřešitelné komplikace.
Po dalších pěti minutách se Kulmin odvažuje vyjít obezřetně ven. O chvíli později jeho postava opět zastiňuje ústí chodby.
"Disk trčí nepohnutě několik set metrů nad modulem, jako hlídka," oznamuje sklesle. "Zřejmě náš letoun vypátrali."
"A co teď?" říká Fukuda. "Nesmíme ztrácet čas, naše kryovaky nám dovolují uchránit oba cizince před škodlivým ohřevem jen několik hodin."
"To má Mičio pravdu," říká Alef. "Je jen jedna možnost: okamžitě vyrazit ven a tryskem dosáhnout modulu, dřív než nám zase přivaří kryt vstupního otvoru."
"A jste všichni odhodláni to riskovat?" táže se Kulmin.
"Ne, takhle ne," ozývá se rychle Fukuda. "Myslím, že by nám i v tomhle mohl pomoci Pit. Měli bychom vyrazit štolu až pod samotný modul. Pro pavouky tím zůstaneme až do poslední chvíle nepozorovatelní."
Alef ho pleská do ramene. "To je přímo skvělé, Mičio."
"Báječný nápad," říká Kulmin s ulehčením. "Znamenitý návrh. Budeme ovšem muset se štolou vyjít z terénu šikmo, s nevelkým spádem, asi jako když se vynořuje ponorka. Na svislý výstup k modulu nejsme technicky vybaveni. Obrací se k Pitovi, který se už chystá razit novou podzemní chodbu. "A přesně zaměřit, terrogátore," dodává. I za této složité situace netají hrdost nad tím, jak výstižně se mu povedlo pojmenovat Pitovu podzemní variantu navigátorské funkce.
"Ted záleží všechno na vás."
Pit však trčí na místě, jako by ho cosi napadlo.
"Nač čekáte?" Kulmin začíná být netrpělivý.
"A kde vlastně stojí ten váš modul, profesore?"
"Ten je odsud příliš daleko. K tomu bychom se prokousávali pod zemí moc dlouho. Kryovaky by tak dlouhou dobu nestačily udržet ty dva v podchlazeném stavu."
"Kromě toho je už možná obklíčen," připojuje se Alef.
"A což přenést ty cizince zpátky do mrazicí komory?" vyptává se z opatrnosti ještě Fukuda. V dotazu se ozývá tón naděje, že mu někdo přece jen přitaká.
"Ani to už by nám teď nepomohlo," říká energicky Kulmin.
"Tak nechte odstartovat druhý modul bez posádky," navrhuje Alef. "Pavouci ho budou pronásledovat a nás pustí ze zřetele."
Fukuda vrtí hlavou. "Víš dobře, že se to dá provést jen z Heliophoru anebo z paluby druhého modulu.
Kulmin k tomu také ještě má co dodat. "Myslíte, že ty arachnoidy té tak lehké obelstít? Alespoň část pronásledovatelů by tu zůstala a střežila by nás dál, to považuji za naprosto jisté."
"Kromě toho jejich letouny," říká Fukuda, "nedokáží náš raketový modul sledovat. Pokud bychom ho vyslali vzhůru, opustí vzdušný obal planety, zatímco disky mohou manévrovat pouze v atmosféře. Kapitán Lar se o tom krátce zmínil ve své zprávě. Trigger je pojmenoval pneumokoptéry. Mají jakousi létací blánu, fólii, která je nadnášena vzduchem. Tlak molekul, které na ni narážejí zdola, je větší než tlak shora."
"Hrome, tak je to tedy," kleje. Kulmin. "A já si tolik lámal hlavu, jak vlastně létají."
Pit se znovu ujišťuje. "Takže nemáme žádnou jinou alternativu, profesore, než se pokusit proniknout pod bližší z obou modulů?"
"Naprosto žádnou."
"Ještě že naši konstruktéři z opatrnosti dimenzovali moduly až na dvojnásobnou zátěž," poznamenává navigátor a dává se do díla.
Zvolna postupují kupředu. Přízračný destruktor, namířený Pitem proti skále, hloubí v terénu tunel, který nejprve pozvolna klesá a po několika desítkách metrů se opět zdvíhá k povrchu. Mrazivá mlha zatím řídne a posléze se zcela rozplývá.
Pak se před nimi náhle rozevírá oslnivý otvor a do štoly proudí ničím netlumené denní světlo. Oslepení kosmonauti si cloní oči dlaněmi. Těsně vedle proraženého východu se jako spásná věž tyčí do výše zaoblený dvojitý kužel přistávacího modulu snaživý Pit div že nepoškodil jednu ze tří přistávacích vzpěr.
"Rychle!" křičí Kulmin.
V okamžení jsou prchající na vstupním žebříčku. Na lanech vytahují drahocenný náklad na kruhový ochoz. Lev Kulmin sleduje zatím situaci ve vzduchu. Stále ještě tam hrozivě tkví létající disk Epsíloňanů. Teď začíná klesat a viditelně se zvětšuje. Tamhle! V několika stech metrech se objevuje druhý disk!
Kosmonauti i s unesenými neznámými lidmi rychle mizí v trupu modulu. Zaklapává závěr, začíná zážeh. Každý pohyb

rukou je přesný jako stroj.
A co druhý modul? Kulmin sebou leknutím trhne. "Mičio! Povel ke startu pro druhý modul, rychle!" křičí do sílícího řevu motorů.
Fukuda sráží rukou jednu z pák a tiskne současně knoflík. Ve špinavě šedém lesíku šikmo dole pod nimi se roztřikuje na všechny strany fontána kouře a plamenů a lesknoucí se neobsazený druhý modul stoupá do výše a sleduje vedoucí raketový letoun jako věrný pes.
Náhle se objevují dva kondenzační pásy rezivá hnědého spáleného plynu. Kříží se nad vzlétávajícími moduly jako dva rapíry. Jiná taková zkřížená dvojí stopa se rozplývá pod druhým modulem. Nalevo i napravo od nich vyrůstá celá houština těchto protínajících se křivek.
"Střílejí po nás!" řve Fukuda.
Oba letouny kosmonautů pronikají drahami neznámých projektilů jako oky nastražené sítě.
Po několika vteřinách palba slábne.
Brzy už začíná zřetelně se zakřivující povrch planety kosmonautům napovídat, že se dostávají do exosféry.
"Povedlo se!" vydechuje Kulmin.
S ulehčením ze sebe všichni stahují ochranné obleky a uvelebují se v anatomických sedačkách. Napětí povoluje.
"Z této pozice sice na odvrácenou stranu planety vysílat nemohu," říká lítostivě Pit. "Ale neměl bych veliteli ohlásit, co se stalo, ihned jakmile dosáhnu hranice možného spojení?"
"To má zatím čas. Kapitán i posádka teď stejně spí."
"Pak je třeba ho vzbudit," namítá Fukuda téměř rozhořčeně. "Vy jste právě splnil takový nebezpečný úkol, a ani byste nechtěl jeho provedení ohlásit?"
Nečekaná výtka dopadá na Kulmina jako blesk zčistajasna. Když Pitovi a Fukudovi upřesňoval cíl akce, zamlčel jim, že spolu s Alefem jednali vlastně v přímém rozporu s kapitánovými příkazy. Co Alef? Pomlčí o tom? Natrvalo sotva. A také on sám, Kulmin, bude dříve nebo později muset s barvou ven. Neboť nyní, poté, co jeho svévolné počínání vyvolalo tak nečekané následky, jde o jedno jediné: jak dostát Larovu skupinu nedotčenou zpátky na Heliophor - pokud mají ještě vůbec jejich druzi svobodu pohybu, jak vůbec Larovi sdělit, že je třeba okamžití nechat všeho a bez jakéhokoli vysvětlování anebo dokonce loučení planetu ihned opustit?
Zvolna si uvědomuje, že na sebe vzal odpovědnost, kterou patrně neunese, pod kterou se zcela jistě zhroutí, jestliže by se Larově skupině planetu opustit nepodařilo. A také s veškerou svou autoritou se může rozloučit, pokud by se mu nepodařilo ospravedlnit svévolné porušení disciplíny před posádkou. Unesl přece dva neznámé, lidem podobné tvory - on, Kulmin! -, a to dokonce s použitím násilí. Podle platných pozemských měřítek to nelze hodnotit jinak než jako ozbrojenou loupež. Navíc dal tímto jednáním v sázku život několika svých druhů. Živých lidí, zcela živých, ve srovnání s cizími tvory, možná již dávno nežijícími. Přisvojil si práva, která mu nenáležela. Riskoval život sedmi kamarádů, čtyři z nich jsou smrtí stále ještě ohroženi!
Pokud se vůbec ještě co dá zachránit, dá se to provést pouze jedním způsobem. Lara musí co nejdříve informovat, musí mu vyslat na pomoc přistávací modul a vyzvat ho k okamžitému startu - ovšem tak, aby ani Pit, ani Fukuda nepostřehli, že je oklamal. To vše samozřejmě toliko za předpokladu, že Lar dosud není omezen v rozhodování a v pohybu.
"Máte pravdu, Mičio," odpovídá Kulmin posléze Fukudovi. "Uděláme to neprodleně."
Mezitím - nepozorován - připlouvá prostorem majestátní srpek a začíná zakrývat téměř osminu viditelné oblohy. Přibližuje se kosmická základna slunečních lidí u Epsílonu Eridani. Heliophor.
6
V místnostech kosmonautů to šumí hovorem. Ještě teď, dlouho do noci, vysedávají kosmonauti na nafukovacích matracích a pokračují v poradách.
"Epsíloňané nám prozradili své velké tajemství," uvažuje Trigger. "Znamená to snad, že už nám přestali nedůvěřovat?"
"Zřejmě už se přesvědčili, že jsme přišli s mírumilovnými úmysly," odpovídá Lar.
"To je zvláštní. Takový náhlý obrat, a bez jakéhokoli zjevného důvodu?"
"Čekají od nás pomoc, to je přece jasné," vysvětluje netrpělivě Burton. "Takže jim nezbylo než říct, kde je bota tlačí."
"To je samozřejmé, Franku," namítá Trigger, "že jim pomůžeme, ale co s námi bude pak?"
"Co je to pak? Co tím chceš říct?"
Kybernetik se zadívá na Li a pak vyhýbavě říká: "Nic. Uvažoval jsem jen různé varianty."
"Tak je řekněte nahlas, Triggere!" naléhá Lar. "Vyjadřovat se k problémům je pro kosmonauta základní povinnost!"
"To je tak, kapitáne…" Trigger zaváhá. "Můžete se nějak zaručit, že nás Epsíloňané… prostě že nás nechají odletět, až už nás nebudou potřebovat?"
Lar na kybernetika upírá bezmezně překvapený pohled. Takhle se dokáže ptát jen ten, kdo povýšil pochyby na základní a nejdůležitější princip myšlení pochybovat ze zásady naprosto o všem. Je neuvěřitelné, jak se lidé projevují ve své pravé podstatě, když mají řešit nějakou zcela novou a nezvyklou situaci. "Nechcete snad ode mne tuhle záruku písemně?" říká záměrně lehkým tónem. "Mohl byste se třeba vy zaručit mně, že ještě dnes v noci se Epsílon nepromění v novu a nevybuchne?"
"Gratuluju," říká Burton, "to byla trefa do černého. Log už zase jednou trochu zapomněl, že má občas co činit i s živoucími tvory."
Když už smích doznívá, navrhuje Lar, aby Epsíloňanům poskytli plnou informaci o procesu získávání potravy syntetickou cestou. Jak se zdá, dochází jeho návrh jednomyslného souhlasu, takže jde jen o to, jakým způsobem se to má stát.
Nečekané potíže nastávají s Li. Až do této chvíle mlčela, uzavřená do sebe, teď však náhle vybuchuje. "Myslete trochu na to, co chcete udělat!" Pak už vyrovnanějším tónem pokračuje: "Při všem soucitu s tou havětí, která přes veškerou

svou techniku žije v tak žalostné bídě, při všech humánních povinnostech přece nesmíme zapomenout na naši skutečnou kosmickou odpovědnost! Jsou opravdu tihle pavouci do té míry rozumní, aby před nimi v budoucnosti byla naše Země bezpečná?"
"Jen žádné atavismy, Li!" pohoršuje se Lar. "Mluví z tebe holé emoce a málo logiky. Chtěla bys odepřít pomoc bytostem, které ji potřebují, jen proto, že by se v budoucnu eventuálně mohly obrátit proti tobě?"
"Mějte na to děvče trochu ohled," ujímá se jí Burton. "Já už ji trochu znám. její děs před vším, co nějak připomíná pavouky, pramení z potlačeného pocitu viny. V hloubi svého svědomí se v podstatě jen stydí."
"Mlč o tom přece," sykne Li.
"Ale, ale," říká Trigger pobaveně, "to začíná být zajímavé. Copak je to za potlačený komplex?"
"Myslíte tím, Burtone," ptá se Lar, "tu záležitost s paprskometem, který Li chtěla použít proti Epsíloňanům?" !
"Ne to přece udělala v přesvědčení, že jí hrozí smrtelné nebezpečí. Je to daleko komplikovanější. Tenhle zážitek jí zřejmě přivodil duševní otřes proto, že se podobal velice vzdálené předehře. Tenkrát ovšem neměla žádnou potřebu bránit se, a tak s sebou vleče tenhle pocit viny až dodnes."
Lar bere Li kolem ramen. "Tak vyprávěj. Tady jsi přece mezi přáteli."
Li začíná zajíkavě hovořit. "Tenkrát mi bylo, myslím, asi tak dvanáct let. Trávívala jsem hodně času na zahradě, i ten den jsem tam byla. Měla jsem u sebe velkou lupu." Již po několika prvých slovech se její napjatý výraz uvolňuje, cítí jakousi úlevu. "Když jsem se dost vynadívala na kytičky," pokračuje, "našla jsem na zahradě velkého pavouka křižáka, který seděl uprostřed pavučiny. Mě ta pavučina na živém plotě nějak dráždila. Rozzlobeně jsem stiskla rukojeť lupy pevněji, soustředila jsem sluneční paprsky a namířila jsem je pavoukovi rovnou na tělíčko. Pavouk sebou cukl, ale zůstal sedět na místě. Tak jsem plnou sílu toho slunečního žáru zkoncentrovala do jediného bodu a nepohnula jsem rukou ani o milimetr. Po několika vteřinách se pak stalo něco děsivého. Ten pavouk vypískl - já nevím, jestli mají pavouci nějaký hlas, snad to byla jen voda, která mu vykypěla z tělíčka - rozerval tu svou síť a spadl do trávy. Byla jsem z toho tak vyděšená, že jsem lupu zahodila a utekla."
"No dobrá, dejme tomu," říká Lar, "že to opravdu byl projev sadismu. Ale dokud lidé nejsou plně vyzrálí, mívají k němu někdy dost blízko."
Trigger se šklebí. "Teď už by nic takového neudělala - viď, Franku?"
Lar astrofyzika předbíhá s odpovědí. "Já sice nejsem žádný psychoanalytik, ale i tak mi je ledacos jasné." Pak se obrací k Li: "Já myslím, že po téhle zpovědi tě už to pavouci trauma trýznit nebude."
Li o tom není tak docela přesvědčená. "Vy si to představujete moc jednoduše."
"Uklidni se," říká ji Trigger. "Toho tvého pavouka už dávno nic nebolí."
Chlapi se řehtají, Li se unaveně usmívá.
Lar se vrací k věcnému tónu. "Nemohli bychom už tuhle rozpravu ukončit a přijmout nějaký závěr?"
Li přikyvuje.
"Jste tedy všichni pro." Kapitán je spokojen. "Předpokládám, že souhlasit bude i zbytek posádky. Budou-li Epsíloňané o naši pomoc stát, dostanou ji. A teď dobrou noc!"
Vtom Li vyskakuje a vyděšeně hledí ke vchodu. Dveře se neslyšně otevírají a do místnosti se dere skupina Epsíloňanů. Kosmonauti se zvolna zvedají. Co to má znamenat? Návštěva? Teď uprostřed noci?
Když Epsíloňané vidí, že kosmonauti nespí, vnikají dovnitř a obklopují celou jejich skupinku. V několika vteřinách se zmocňují jejich fotopřístrojů a vysílaček. Posbírají i proviantní brašny kosmonautů. Jeden z nich chytá Li a trhá zipem na její kombinéze. Li ječí, až v uších zaléhá. Vrhá se mezi ně Lar, ale tmavé postavy obklíčují i jeho, drží ho a prohledávají ho, nemá-li u sebe zbraně. Lar se zoufale vzpírá přesile, ale marně. Padli snad do spárů nějakým banditům?
V tomto okamžiku začíná Larova vysílačka, kterou si jeden z vetřelců zavěsil na krk, tiše bzučet.
"Burtone," křičí Lar. "Vy to máte nejblíž! Zkuste se nenápadně přiblížit k aparátu a zapojit ho. My ostatní se pokusíme odlákat Epsíloňany protiútokem. Rychle! Musíme varovat Heliophor!"
Začíná rvačka. Muži supí námahou. Teď! Burton popadl přístroj oběma rukama, palcem hledá spínač. Epsíloňan cloumá řemínkem. Burton už chce vykřiknout "Přepad!", když ho další Epsíloňan popadá zezadu a přikrývá mu ústa. Burton stačí vyrazit jen dušené volání o pomoc, pak mu vysílačku vyrvou z rukou přesila je příliš veliká.
Epsíloňanů se zmocňuje vzrušení. Bezustání blikají očima, z nervózně cukajících úst se dere hrozivé funění, kulaté hlavy se zježenými chloupky nabíhají do modročerna. Pak napřahuje jeden z nich, ten, který se zmocnil Larovy vysílačky - zřejmě vedoucí oddílu, paží směrem ke dveřím. Kosmonauti jsou vytlačováni ven do chodby.
"Ještě stále se vám chce těm pavoukům pomáhat, kapitáne?" jektá Li, která se pevně drží Franka. "Kdo je schopen takového překvapivého přepadu, u toho je všechno…"
"Muselo se… něco nepředpokládaného stát…" vyráží Lar, sotva popadá dech. "Něco, co… v Epsíloňanech… vzbudilo krajní nedůvěru…"
Po krátké cestě se ve stěně před zajatci otevírá jakási rozsedlina. Li, napůl omdlévající strachem, zasténá. "Jdeme na popravu…?"
Veškerý odpor je marný, musejí dovnitř. Kdo půjde první? Nemají možnost se rozmýšlet, Epsíloňané je brutálně tlačí kupředu. Lar se rozhoduje vstoupit prvý, když vtom ho předbíhá Trigger. Přátelé ho slyší vykřiknout. Ublížil si nějak? Nebo ho snad…?
Zvolání tlumeně doznívá: "Pozor! Skluzavka!" Dík Triggerovu varování mají možnost připravit se na dopravu toliko za pomoci vlastní tíže. Dole je všechny tvrdým nárazem brzdí jemný písek.
Štěrbina, kterou sem byli natlačeni, se uzavírá. Rozhlížejí se po neutěšeném okolí. Jáma působí jako nějaké skladiště. Ve výši hlavy se rozlévá z obdélníkové plochy namalované na stěně matně modré světlo. V jeho ponurém přísvitu se slévají všechny tvary hrbolatých stěn podlouhlé komůrky s šerem, které jako by kanulo z klenby tonoucí v tmách. Je v

ní chladno, vzduch dýše vlhkostí. Po drsné stěně kane pramének vody. Při zemi, kde skála ubíhá dozadu, pleská voda do uzounkého koryta, jímž mizí kamsi do nitra hory.
Donuceni k nečinnosti se kosmonauti rozsazují po zemi.
"A už jsme zase v díře," vrčí Frank Burton. "Chtějí z nás snad v těch jeskyních nadělat troglodyty?"
"Buďme rádi, že nás aspoň nespoutali," říká Trigger, aby trochu povzbudil skleslou náladu ostatních. "S volnýma rukama se to přece jen líp doufá."
"Chcípneš tu hlady, s pouty zrovna tak jako bez nich." Burtonův hlas zní kousavě a trpce.
Astronauti se odmlčují. Bezmocně leží v prachu a hledí tupě před sebe. Usnout nedokáží.
Lar se v duchu obviňuje z naprostého selhání. Hodí se vůbec k tomu, aby vedl takovouto kosmickou výpravu? Netkví kořeny jejich bezvýchodné situace v rozhodujících chybách, jichž se dopustil? V myšlenkách si je vypočítává. Před prvým přistáním opomněli vypustit nejprve průzkumnou sondu bez posádky lehkomyslně zanedbali rádiové spojení s kosmickou lodí během studijního pobytu u Epsíloňanů a pak to nešťastné vykázání Kulmina a Alefa…
Sužuje ho tísnivý pocit. Selhal v tomto případě skutečně? Mohl vůbec jednat jinak? Vyvolává si v paměti celý ten deprimující výjev při konferenci s Epsíloňany se všemi podrobnostmi, duševního utrpení však tím není ušetřen. Zachoval jsem se vůči oběma provinilcům správně? Nebylo by bývalo lépe netajit naše rozhořčení a síň demonstrativně opustit? Přes chlad stoupající ze země mu na čela vyvstávají kapičky potu. Cožpak celou tu dobu nevěděl, že se vážně dotkl dvou členů posádky, když je na rozkaz zcela cizí bytosti vyhnal ven jako nerozumné kluky? Jestliže se pak v rozrušení stali obětí nějakého incidentu… Stále ještě chybí potvrzení o jejich návratu na Heliophor. Proč já jsem jen dopustil, aby dva z mých druhů byli vystaveni takové hanbě? Věřil jsem, to je pravda, že jednám v zájmu celého lidstva, když jsem ustoupil tomu příkrému požadavku. Bylo by však lidstvo ode mne skutečně takové rozhodnutí žádalo? Nestojí nám snad lidská bytost blíž než všechno ostatní? Stačí informace, které jsme na Epsí získali, vyvážit zraněnou hrdost a pokořující ponížení našich druhů?
Čím víc Lar svou představu povinnosti brousí a oprašuje, tím matnější se mu jeví. Nevím, jak dál, přiznává si kajícně. V této chvíli sice už nic nezávisí na jeho rozhodování, avšak v tom není pro něj žádná útěcha. Zůstává skutečností, že vydal sám sebe i své přátele napospas neznámému osudu.
Hodiny plynou mučivě pomalu. Pak náhle věžně budí z tupé rezignace zásvit ostrého světla. Nahoře ve škvíře ve stěně se objevuje postava Epsíloňana.
"Ihned nás pusťte!" řve Frank na strážného. "Okamžitě nás pusťte ven!" Nevěří sice, že by jeho požadavek měl jakýkoli výsledek, ale potřebuje prostě pohyb, potřebuje nějaký čin, musí se odreagovat.
Epsíloňan háže na skluzavku jakýsi předmět a stěnu opět uzavírá. Lidé se na balíček dychtivě vrhají doufají, že je v něm nějaké poselství. Li je ze všech nejhbitější. Chvějícími se prsty otevírá jakýsi sáček a sahá dovnitř. Pak se s pronikavým výkřikem hroutí v mdlobách k zemi.
Zatímco se ji Burton snaží přivést k sobě, zkoumají ostatní obezřetně obsah balíčku. Trigger nahmatává jakousi měkkou hmotu. Ohledává ji, podezření nabývá zřetelnější podoby. Skutečně!
"Tripodi," říká s bezmezným zklamáním. "Mrtví tripodi."
7
Navigátor Pit Klix neúnavně manipuluje s vysílačkou a pokouší se navázat spojení s výsadkem. Na žádné z frekvencí však nedostává odpověď. Bezradně svírá páčku přídavného zesilovače, enormní vyzařovaný výkon hrozí aparaturu zničit. Ne, to nemá smysl. Musí energii opět snížit.
Kulmin, zástupce velitele, sedí vedle něho s výrazem člověka, který s krajním napětím očekává jakési vysvobozující znamení. Avšak signál se nedostavuje.
"Zřejmě jsou mimo dosah spojení." Kulminův nepokoj roste. O tom, že mezi náhlým odmlčením výpravy a násilným únosem lidských bytostí existuje úzká souvislost, je naprosto přesvědčen. Hlavou se mu honí myšlenky jedna přes druhou.
Nebyl by Ron na mém místě jednal jinak? Vždyť okamžité ohlášení nálezu by byli patrně pavouci stejně zachytili. Tím by bývalo znemožněno i osvobození těch tvorů. Jednal jsem svévolně, ale naproti tomu jsme právě díky této svévoli učinili neuvěřitelný objev. Je to ovšem jen slabá útěcha, to ví dobře sám. Vlastně je to čirý sebeklam. A co když proti všemu očekávání pavouci uznají, že Lar a jeho průvodci tímhle vinni nejsou? Přestaň s tím, říká si hned v duchu, to jsou holé spekulace, jalové a nebezpečné, protože ubírají místo myšlenkám na to, co je nejdůležitější a co se nutně musí udělat. Ale v tom vlastně všechno vězí - jemu teď nezbývá než trpně sedět a čekat, až se Lar ohlásí rádiem. Kromě Alefa netuší v celé kosmické lodi nikdo nic. Brzy už ale začnou projevovat obavy, že se Larovi a jeho skupině něco přihodilo. Od Alefa by se mohli dovědět všechno, ovšem ten se právě teď plně soustřeďuje na oživovací pokus. Přehlušuje tím své špatné svědomí. Jestliže se podaří oba neznámé přivést k životu, pak už by to nevypadalo tak docela špatně. Proto se také Alef tak zabořil do práce, jen aby o tom nemusel přemýšlet. Ale on sám, Kulmin, ví naprosto přesně, že se stále naléhavěji blíží okamžik, kdy bude muset učinit to strašné doznání: velitel o akci nás dvou nevěděl nic, jednali jsme proti jeho rozhodnutí a vůli.
A pak už bude všem jasné: jestliže se Larově skupině cokoli stalo, odpovědnost za to nese Kulmin! Odůvodnění, že byli ponížení, bude pak vypadat dětinsky, nezrale, bude k smíchu, bude působit nadutě. Kvůli takovým věcem člověk přece nedává v sázku zdar celé výpravy! Že měli nejlepší úmysly? Že měli na mysli maximální zisk pro lidstvo? Ale ne snad za cenu ohrožení bezpečnosti! Nevytknou mu právem marnivost, samolibost, sobecký postoj? Ve funkci zástupce velitele bude v tom okamžiku nepřijatelný, a doma na Zemi ho později nezbytně budou volat k odpovědnosti.
Jediná, pošetilá naděje ho ještě zdržuje, aby již teď veřejně vyjádřil svůj skutečný názor na příčiny Larova odmlčení. Třeba má přerušení styku nějaký docela jiný, docela nevinný důvod. Snad se všechno ještě vyřeší smírně, bez nesnází. Jenomže - příliš dlouho už se čekat nedá. Sám sobě dal lhůtu pěti dnů pro případ, že by Larova skupina nedokázala s

Heliophorem navázat spojení pak bude nevyhnutelně muset vystoupit před zbytek posádky a vznést obvinění proti sobě samému.
Mezitím se dostává místo předpokládaného pobytu jejich přátel opět do rádiového stínu. Kulmin se obrací k Pitovi.
"Vypřáhněte taky trochu." Nutí se k úsměvu. "Uděláte nejlíp, když si půjdete do kabiny trochu lehnout a vyspat se. Než nám dají Tens a Mičio moduly opět do stavu operační pohotovosti, ujmu se vysílačky sám. A potom se spolu podíváme, jak daleko se dostali Ben a Egi s našimi nalezenci."
Po celé hodiny se už lékařka Egi Laurentová a bionik Ben Alef snaží o znovuoživení zmrazených těl, tolik podobných lidským. Všechny pozemské techniky k probuzení organismu ze zmrazeného stavu zatím selhaly. Vysokofrekvenční termošoky tkání za současné dialýzy krve s použitím glycerínu a roztoku glukózy v přístroji, který se podobá umělé ledvině z minulého tisíciletí, zůstaly bez účinku. Nasadit konzervu lidské krve se neodvážili, z obavy před možnou nesnášenlivostí. Postupně si vyčerpaní badatelé ověřují, že zástava životních pochodů vlastně nebyla způsobena podchlazením a konzervací zmrazením. Musí zřejmě spočívat, tak se alespoň domnívají, na nějakém jiném principu.
"Je to marné." Egi rezignovaně nechává poklesnout ruce.
Alef se opírá o kompresor, unaven, ale nezdolán. "Já to ještě nevzdávám."
"Copak jsme už neudělali všechno, co jsme mohli?
"Patrně je lze vzbudit jenom medikací."
"A znáš snad příslušný medikament?" ptá se Egi s odzbrojující prostotou. "Nebo na nich snad chceš vyzkoušet celou naši lékárnu?"
Ben neodpovídá. Egi má samozřejmě pravdu, říká si.
"Takhle je tu nemůžeme nechat ležet," konstatuje Egi při pohledu na bezduchá těla. "Musí znovu do kryokomory, jinak je zahubíme."
"Egi, vždyť ti analyzátor neukázal sebemenší stopy rozkladu!" říká Alef vzrušeně. "Proto taky předpokládám, že naši pacienti zůstanou v konzervovaném stavu i za normální teploty. Podle mého názoru tlumí jejich biologické procesy nějaký neznámý prostředek, a ten také chrání jejich buňky před rozpadem. Jsou prostě jako nabalzamovaní."
Egi se poněkud napřimuje, i její hlas zní teď už o něco svěžeji. "Že by se ta látka nedala v těle prokázat?" uvažuje. "Pak bychom jim možná dokázali píchnout potřebnou protilátku."
"Ten neznámý činitel ovšem patrně vstoupil do těžko rozpoznatelného spojení s bílkovinami," říká Alef. "Kdybych jenom tušil, jak se u těch mimozemšťanů dá odlišit protoplazmální komplex od jejich vlastních bílkovin." Protahuje se a nastavuje spínače na panelu diatermie.
Egiina ramena opět poklesávají. "Nech toho, tohle je beznadějné."
8
Prázdnota zející kolem mateřské lodi přenáší chvění polí vyzařovaných jejími anténami dál. Jako déšť dopadají lidské signály na planetu a vsakují se do jejího mlčení. Posádky se zmocňuje nerozhodnost.
"Nic a zase nic," vzdychá stísněně Kulmin. Marně se pokouší navázat spojení alespoň s Epsíloňany. Spokojil by se s jakýmkoli kontaktem s vládci této planety. Jevil by se mu alespoň jako světélko naděje, ať by jim třeba Epsíloňané kladli ultimáta, anebo požadovali jeho vydání. Dokud trvají spory, jsou alespoň odsouvány zlé činy, uvažuje, a zatím se může ledacos přihodit, co by nám pomohlo.
Spojem žádné. Ručičky hodin se posunují a vrší časové úseky jeden na druhý, zavalují mysli čekajících celými horami věčnosti, ochromují jejich rozhodování, potlačují jejich vůli k životu.
"Něco podniknout musíme, profesore." Palubní inženýr Tens Nabla, který právě přišel, si sedá vedle Kulmina.
"To vím i bez vás," odsekává Kulmin. Vzápětí, znepokojen svou vlastní příkrostí, se omlouvá. "Nezlobte se, jsem nějak přepracován."
"Přirozeně," říká s pochopením Nabla. "Takovéhle čekání vyčerpává ze všeho nejvíc."
"Máte představu, co si o situaci myslí zbytek posádky?
"Ano, máme za to, že mezi únosem obou tvorů a mlčením výsadku je přímá spojitost. Všechny to naplňuje mimořádnými obavami."
Kulmin se na něj ani nepodívá. "Pak jsme stejného názoru."
Nabla vraští čelo. "Jak jen mohlo k takové nehodě dojít? Proč se Larova skupina nestáhla současně s vámi?"
Kulmin svírá rty. Má mu říct celou pravdu? Hned teď? Ještě stále otálí. Chová snad Nabla nějaké podezření? Ne, to dost dobře není možné. Ale bude se vyptávat, bude naléhat a klást léčky jako nějaký kriminalista, a co je nejhorší, bude to dělat plným právem.
Vůbec ho nepřekvapuje, když Nabla formuluje tu obávanou otázku: "Jak se vůbec Lar dověděl o těch dvou ve skleněné rakvi?"
"Dostali jsme s Alefem rozkaz oddělit se od skupiny, vyhýbavě odpovídá Kulmin.
"Nedoplácejí náhodou ti ostatní na svou obětavost? Na svou solidaritu s oněmi dvěma neznámými?" ptá se Nabla.
"Doufám, že k ničemu takovému nedojde." Kulmin, kterého tento rozhovor zjevně vyčerpává, mění téma. "Máte nějaký návrh, jak bychom tento stav mohli ukončit?"
"Nemám," odpovídá Nabla, "ale měli bychom si stanovit nějakou lhůtu."
"Souhlasím. A co potom?"
Palubní inženýr dlouho neodpovídá, je na něm vidět, že o této otázce již nejednou uvažoval. Konečně promlouvá, zdánlivě zcela nezúčastněně a ještě pomaleji, než obvykle hovoří. "I kosmický výzkum vyžaduje oběti."
Kulmin bezděčně svírá křečovitě ruce. "Vy už uvažujete o ztrátách?"
"Ještě stále očekávám dobrý konec pro nás pro všechny," odpovídá Nabla klidně. "Ovšem existuje jistý okamžik, kdy se vyčkávání začne měnit v promeškání. Pak je třeba vyvodit důsledky, i když nebudou splněna veškerá očekávání."

Kulmin dobře chápe, co má Nabla na mysli. Třebaže se chce vzepřít proti tomu, co slyší, musí vlastně dát tomuto střízlivě uvažujícímu technikovi za pravdu. Věcně vzato stojí nejvýše hodnota vědeckých poznatků expedice. Bude lépe, když se alespoň část posádky vrátí s dílčími výsledky, než kdyby ztroskotala celá výprava.
Kulmin vyskakuje. Dospěl konečně k rozhodnutí. "Já ten termín stanovím. Zůstaneme o něco déle, než jsme uvažovali. Tedy… maximálně o měsíc déle. Potom odletíme. Neodvolatelně! Máte připomínky?"
Palubní technik se rovněž vztyčuje. "Jako technik ne. Naopak. Neužitečné vyčkávání jen zvyšuje riziko nějaké srážky s meteoritem nebo možnost výskytu nějaké havárie na palubě."
Kdyby jen člověk věděl, kdy je něco neužitečné, říká si Kulmin. A proč vlastně Nabla zdůraznil, že připomínky nemá jako technik?
9
Aby se seznámili s anatomií cizích, a přece tak blízce vyhlížejících bytostí, podnikají oba důkladnou prohlídku. Lékařka i asistující bionik už zrentgenovali obě nehybná těla a zjistili přitom, že se takřka do všech podrobností podobají lidským. Rozdíly jsou nepodstatné. Na každé ruce mají cizinci po šesti prstech, z nichž dva jsou palce symetricky umístěné po obou stranách dlaní. Dolní končetiny mají poměrně dlouhá chodidla, nečleněná na viditelně rozlišené prsty. Namísto toho se dá jejich kožní koncový lalok ohýbat nahoru i dolů. Připomínají tak poněkud ploutve. Ve vnitřní stavbě těla zjistili u kořene krku rudimentární žábry, zřejmě ještě funkčně schopné. Červovitý výběžek na střevě chybí.
V ochozu, který vede kolem medicínské buňky, se za dvojitou skleněnou stěnou objevují Pit a Kulmin. Egi je posuňkem zve dál. V předsíňce si oba berou bílé sterilní prádlo a převlékají se. Potom teprve odsunují vnitřní dveře průchodu a procházejí do sterilního prostoru buňky.
Kulmin zasypává neúspěšnou dvojici otázkami. Když slyší samé neuspokojivé odpovědi, je z nich zoufalý. "Děti," naléhá na ně, "dělejte všechno, abyste je přiměli k řeči. Informace, které zřejmě v těchhle hlavách vězí, by pro nás mohly mít nesmírnou cenu! Vy jste teď jen pár centimetrů od řešení jedné z kosmických hádanek."
"První a poslední kroky jsou, jak známo, ty nejtěžší, profesore, filozofuje Alef. "Pomalu nám už nezbývá žádná naděje."

Pit přistupuje ke stojanu a zevrubně zkoumá oděv, z něhož onen pár vyprostili. Zvědavě ohmatává jednotně upravené pracovní nářadí a výstroj, jeho pozornost upoutávají zejména opasky široké asi jako dlaň. Bere jeden z nich z police do ruky a prohlíží si černý ornament na světle žluté půdě pásu.
"Hezká práce," poznamenává. "Zřejmě ani u nich není móda věc neznámá."
Kulmin, nakažen Pitovou zvědavostí, se shýbá k opasku, který navigátor dosud drží v ruce. Vzápětí opasek zkoprnělému Pitovi vytrhává. "Móda?" běduje. "Do čehos to, bože, duši dal!" Radostí doslova hopsá. "Konečně! Konečně máme v ruce klíč!"
Přitloustlý, kulaťoučký vědec se pohupuje, jako by měl trochu v hlavě, a řítí se ke dveřím.
"Kampak?" volá za ním Egi.
"K počítači," houkne ještě Kulmin a přibouchává za sebou dveře. Úplně zapomíná svléknout sterilní oblečení a běží rovnou do výpočetního střediska.
Kosmonauti vyčkávají. Přitahují si stoličky a usedají. Pohledem spočívají na bezvládných cizincích, zahalených teď už jen krémově zbarvenou lesklou síťovinou připadají si tu jako zcela zbyteční strážci. Anebo spíš už čestná stráž u mrtvých?
Po deseti minutách se profesor tryskem vrací. "Připravte injekci! Škorpióní jed typu Opistophthal mus capensis, rozpuštěný v poměru cirka jedna ku stu ve směsi citrónového oleje a pětadevade-sátiprocentního etanolu - poměr směsi jedna ku jedné v objemových jednotkách.
Přátelé se na něj ohromeně a nedůvěřivě dívají.
"Škorpióní jed?" ujišťuje se Egi.
"Ovšem, u čertovy supernovy! Hněte sebou, přece!" povykuje na ně.
"A kde jste ten recept sebral?" ptá se ho Pit.
"To všechno mi prozradila ta vaše "móda". Ještě že jste mě na tu myšlenku přivedl."
"Já ale vůbec nechápu…"
"To jsem si mohl myslet, že zrovna vy nebudete vůbec nic chápat. Farmaka stanovil počítač."
Pit jen kulí oči. "Takže by ty jejich opasky vlastně byly něco jako děrné pásky, že?"
"Nic takového, odsekává téměř vztekle Kulmin. "Náš počítač přece žádné cizí podklady překládat nedokáže, protože jejich významy prostě nemá načteny. Ale zato rozumí univerzálnímu jazyku, a tím je řeč fyziky. Ten čárový ornament vtištěný do opasků představuje spektrální obraz v infračerveném oboru.
"To je fantastické!"
"Nechal jsem počítač ten záznam porovnat se souborem spektrálních vět a banky chemických dat a výsledkem bylo identifikování onoho jedu."
"No dobrá," zkouší Pit držet krok s profesorem. "Ale kdo vám poradil, abyste zrovna tenhle lektvar nastříkl našim zdánlivým mrtvolám?
"Přece také ten opasek!" říká vítězoslavně Kulmin. "Podívejte se, tenhle spektrální pás je zaznamenán mezi dvěma kresbami očí. A ty oči jsou otevřené, to znamená probuzení. Naproti tomu tamten druhý spektrální symbol, Kulmin klade prst na jiné místo pásu, "ten znamená usnout, uspat. Oči jsou nakresleny zavřené. Spektra určují látky, které jsou k těmto účelům potřebné. Jasné?"
Pit je okouzlen. Zkušený vědec tu rozřešil bezmála nerozluštitelnou záhadu s takřka kriminalistickou intuicí.
Jemnými a jistými pohyby zavádí Egi kanyly do cév. Milimetr za milimetrem opatrně vpouští oživující elixír cizincům do krevního oběhu. Alef má zapjata čidla elektrokardiogramu obou cizinců na témž stínítku. V tmavém kruhu osciloskopu

žhnou nehybné zelené špendlíkové hlavičky jako dvě hvězdy.
Pit napjatě sleduje oba zmrtvělé body. Nepohnul se teď jeden z nich? Škoda, byl to jen optický klam. Ale přece! Spodní z bodů se začíná zachvívat. Pitovo vzrušení se přenáší i na ostatní. Ben tiskne knoflík. Světlušky na obrazovce se začínají pohupovat jako na vlnách. Oblétávají se navzájem stále mohutnějšími amplitudami jako motýli nad letní loukou.
Egi zastavuje přítok oživující látky a po chvíli odkládá celou infúzní soupravu.
Prvý otvírá víčka muž. Jeho pupily se zužují. Hlubokou modř duhovky prostupují žluté paprsky, které vycházejí od zornic. Jeho pohled spočívá nehybně na kruhovém stropu medicínské buňky. Ted otevírá oči i žena. V jejím obličeji se zračí radostné překvapení. Napůl se zvedá, opřena o levý loket. I v této poloze působí dosud nesmírně uvolněně. Současně napřahuje druhou ruku směrem k štíhlému Pitovi.
Vyvolen tak půvabným gestem stojí tu Pit jako zosobněná rozpačitost a neví, zda mu ta krásná bytost chce cosi podat, anebo zda by od něho naopak chtěla něco přijmout. Konečně na sebe divadelním pohybem ukáže prstem a říká: "Já jsem Pit. Pit Klix."
"Píiít Klíííiíx..." Dívka jako by se lehce smála. Zní to trochu jako koloraturní zpěv.
"A ty?" usmívá se Pit, "jak se jmenuješ ty?"
Neznámá si sedá, nepatrně se uklání a vyslovuje své jméno zvučným dvojhlasem. Posluchači vnímají zřetelný souzvuk.
"Eos," rozechvívá se místností její hlas. "Aios," zaznívá současně harmonicky, jako by žena hovořila dvěma hrdly.
"Zůstaňme u té Eos," soudí Kulmin. "A jak se jmenuje tvůj - muž?" ptá se a ukazuje na jejího partnera, který se nyní už rovněž posadil a položil své družce ochranným gestem paži kolem ramen.
"Arko," odpovídá žena místo něho.
Pit, který oba bedlivě pozoruje, postřehl na jejich vlasech jakýsi zelenavý nádech. Zděšeně chytá lékařku za loket. "Egi, podívej se na jejich vlasy - světélkují!"

10

Již sedmý den strádají čtyři zajatí kosmonauti v slizkém přítmí svého vězení. Čas se vleče nesnesitelně pomalu. Jejich kalendářem je každodenní "krmení". Badatelé jsou vysíleni, oškliví si předhazované tripody, ale ani této nechutnosti nejsou ušetřeni. Přemáhají odpor, aby docela nevyhladověli. Ze zoufalství do sebe přece jen soukají to syrové, klihovité maso.
Li se jen zřídka daří udržet potravu v žaludku.
Pláče.
"Nauč se dýchat jen ústy, když jíš," instruuje ji Lar. "Jako dítě jsem musel pít rybí tuk. Vypracoval jsem si na to dechovou techniku, na kterou jsem pak byl docela hrdý. Později by mě byl už nepoděsil třeba ani ricinový olej."
"Aha, proto ještě dnes někdy mluvíte nosem," poznamenává suše kybernetik.
Po několika vteřinách burácí kobkou bouřlivý smích, ba i Li se k němu připojuje. Je to poprvé od chvíle, kdy ji uvěznili, co se takhle dokázala zasmát, a dodává jim to novou odvahu. "Buď jenom ráda," říká Frank, "že ti trojnožci jsou aspoň mrtví. Představ si, že bys je musela nejdřív zabíjet."
"Proč nám vůbec tohle privilegium ponechali?"
"Privilegium?" opakuje po ní Trigger pobaveně. "Já v tom vidím spíš potupu."
"Jak to?"
"Smrtelný jek tripodů tu přece znamená asi tolik jako u nás vůně pečené."
"Nemluv pořád dokola," říká Frank už trochu podrážděně. "Hleď raději dělat něco, abychom tu nezašli."
"A nechceš nám prozradit, co by to mělo být?"
"Udělat tu třeba rámus, až se budou ty skály otřásat, až toho i oni budou mít dost," odsekává s rostoucím vztekem Frank. Nemá příliš daleko k hysterickému záchvatu.
"Uklidněte se, Franku," říká mu kapitán. "Řev a hartusení nemají za daných okolností naprosto žádný smysl. Mohli bychom tím naši situaci jen zhoršit. Musíme na to jít chytře, nerozbíjet si hlavu o zeď! Liška se skulinou protáhne daleko líp než lev."
"Tady nemáte šanci sehrát ani tu lišku," říká Trigger s nuceným veselím.
Rozhovor vázne. Výbuchem veselí trochu pookřáli, ale teď je opět dusí otupující ticho. Nejistá budoucnost leží na myslích uvězněných kosmonautů jako těžký balvan.
Záblesk světla v neobvyklou hodinu naráz všechny vyburcuje. Tmavá postava zavěšuje na stěnu vedle vstupního otvoru plochou krabici a opět mizí. Všude opět zavládá temnota. I předmět, který sem arachnoid přinesl, mizí v šeru.
Bomba? probíhá hlavou bezbranných vězňů.
Ale pak cosi zachrčí a z reproduktoru se dere technický hlas translátoru: "Invazní jednotce ze Země! Pozor! In-vaz-ní jed-not-ce ze Země!"
Následuje dlouhá pauza, posluchači ji vnímají jako záměrné trýznění. "Dvěma z vás - je dovolen návrat na kosmickou loď. Předají notu tohoto znění: Uloupení lidé musí být navráceni během tří dnů. Jinak obě zbývající rukojmí zemřou. - Stanovte ihned, kteří z vás budou určeni k návratu."
Hlášení končí drásavým prásknutím. Možnost odpovědět mluvčímu není kosmonautům dána.
"Uloupení lidé?" vrtí Frank hlavou. "Rozumíte tomu někdo?"
Lar přikyvuje. "Zřejmě způsobili Alef s Kulminem nějaký incident." Jeho obavy se naplňují. Kulmin s Alefem se asi v rozrušení dali Epsíloňany k čemusi vyprovokovat a byli uvězněni. Posádka kosmické mateřské lodi jim patrně přispěchala na pomoc a opět je vysvobodila. "Předpokládám, že Epsíloňané teď očekávají jejich vydání."
"To si tedy počkají," říká Frank rozčileně.
Kapitán neodpovídá. Rozvažuje, jaké pokyny dát oněm dvěma druhům, které bude muset vybrat a odeslat zpět na Heliophor. On sám zůstane tady a umožní tak alespoň jednomu z nich uniknout smrti.

"Co uděláme?" ptá se Li. "Rozhodnutí, kdo má letět, přenechali milostivě nám."
Trigger skřípe zuby. "Milost? Ti barbaři se tím ještě baví, když nás donucují, abychom jeden druhého odsuzovali k smrti. Jsem toho názoru, že bychom se my muži neměli nijak rozdělovat. Snad bude povoleno Li, aby odletěla sama." Li se tiskne k Frankovi. "To mě špatně znáš."
Frank Burton se připojuje k Triggerovu návrhu. "Ty zpátky musíš," říká téměř panovačně, "vždyť bys nám tu jinak stejně umřela."
"Dva z nás čtyř musí odletět," říká Lar pevně. "Čím víc nás bude v bezpečí, tím lépe. Já zůstávám zde."
"Já také," oznamuje okamžitě Trigger.
"Kapitáne," Burtonův hlas je rozhodný a klidný, "vy máte ještě splnit mnohem víc úkolů než já. Leťte místo mě."
"Děkuju, Franku." Lar má co dělat, aby potlačil pohnutí. Po chvilce strohým hlasem pokračuje: "Astrofyziku Franku Burtone! Dávám vám rozkaz, abyste společně s Li Wingovou odletěl zpět na Heliophor. Bez jakýchkoli odboček! Jasné?"
Burton neodmlouvá.
"Informujte posádku, že přenáším odpovědnost za expedici na profesora Kulmina, jelikož jsem zbaven možnosti vykonávat svou funkci. Kulmin ať projedná se všemi spolupracovníky situaci z těchto hledisek. Osvobození nás vězňů není možné bez ohrožení posádky mateřské lodi. Není dovoleno podstupovat žádná další rizika! Je třeba pokusit se z mateřské lodi navázat spojení s Arachnem. Dále je třeba vyjednávat. Pokud se jednání bude jevit bezúčelné, zejména při nedostatku ochoty k vyjednávání na straně Epsíloňanů, stanovit lhůtu tří týdnů. Po uplynutí této lhůty odstartovat směrem k Solárnímu systému. O výměně jiných kosmonautů za Triggera nebo za mě neuvažovat, nevyjednávat a nepřipustit ji. Důležité je dopravit vědecké materiály nazpět na Zemi. Pokud by byl Kulmin fyzicky zbaven způsobilosti jednat a řídit expedici, převezme vedení Nabla. To neznamená ani v nejmenším nedůvěru ve vaše schopnosti, Franku," dodává Lar důvěrnějším tónem. "Ale Nabla má odpočatější nervy a…"
Dřív než má Lar možnost dokončit větu, pohyblivá stěna se neslyšně odsouvá, dva mamutí světlomety napřahují dovnitř své oslnivé choboty, po skluzavce dolů se kutálí a rozvíjí jakýsi textilní běhoun.
Lar přípravy pozorně sleduje. "Běžte!" říká přísně, když vidí, jak Frank s Li zaváhali a jak se na něj nerozhodně dívají. "A žádné loučení!"
Propuštěná dvojice s námahou stoupá vzhůru po drsném koberci. Frank musí děvče podpírat, Li se stěží drží na nohou. Když došplhají až k východu, obracejí se ještě, mlčky kynou na pozdrav a pak mizí. Běhoun vyjíždí za nimi nahoru jako popruh hrobníka. Rozžhavená svítidla uhasínají. Zeď se opět uzavírá.
11
Posádka kosmické lodi by vlastně mohla být docela spokojena. Všechno probíhá podle přání. Oba Eridanci probuzení k životu - byli tak pojmenováni, aby nedocházelo k záměně s Epsíloňany - se horlivě učí. V archívu mateřské lodi je nadbytek materiálu ke zvládnutí linguaterrae, v níž se uskutečňuje světová komunikace na planetě Zemi. Filmová projekce a zvukový archív usnadňují Eridancům osvojování vědních poznatků. Posádka nad překvapivě dobrými výkony žáků jen žasne. A přece všechny tyto pokroky nepřinášejí skutečnou radost neboť o badatelích na planetě chybí dosud jakákoli zpráva.
To, čemu se Kulmin domníval předejít, už se nijak nedá odvrátit. Domněnka, že mezi osvobozením Eridanců a mlčením Larovy skupiny je nějaká souvislost, se mění v jistotu. Vedeni obavami o své druhy vyhledávají Mičio Fukuda a Egi Laurentová úřadujícího velitele, aby ho požádali o objasnění průběhu celé akce.
"Pane profesore," ptá se Fukuda, jakmile se posadili, "ví vůbec kapitán, že Eridanci už jsou na svobodě?"
Kulmin odpovídá záporně.
"Kdy vám dal k akci rozkaz?"
"Žádný rozkaz k osvobození Eridanců nebyl vydán," odpovídá Kulmin podle pravdy.
Lékařku to zaráží. "Dostali jste přece mimořádný úkol, ne? Takže tím dal Lar k vaší akci souhlas."
Kulmin už nevidí východisko. Musí přiznat, že jednal na vlastní pěst. "Podle rozkazu jsem měl s Alefem odletět zpátky na mateřskou loď," říká pevně.
Egi bledne. Několik vteřin zápolí se slovy a pak se zajíkavě ptá: "Takže vy jste tedy jednal proti rozkazu?"
"Neprovedl jsem ho."
Egi hledí Kulminovi nepřátelsky do tváře. "Jak jste se mohl odvážit dopustit takové svévole?"
"Nedokázal jsem snášet to podezírání a komandování od pavouků, kterým bylo v podstatě mařeno splnění cíle expedice vytyčeného Larem."
"Máte snad tak slabé nervy," vyptává se s krajní zdvořilostí Fukuda, "že jste přitom musel porušit i kázeň?"
Profesor se už málem přestává ovládat. "Lar je až přespříliš povolný, a já mu přece nejsem povinován slepou poslušností," odpovídá zvýšeným hlasem.
"Mírněte se trochu, prosím," odráží ho Fukuda. "Sporné otázky lze řešit jedině v klidu."
Jenomže teď už je jindy tak dobromyslná a klidná lékařka jako vyměněná. Začíná jí svítat, že Kulmin zavedl kapitána do nesmírně komplikované, dost možná i bezvýchodné situace. "A vy jste pak Lara nechal vězet v té kaši tam dole?" říká ostře. "Vy jste ho dokázal obětovat své raněné ješitnosti?"
"A nejen jeho, s ním i ostatní?" dodává Fukuda.
Egi už docela ztrácí nervy. Zná Epsíloňany z vlastní zkušenosti, ví, jak dokáží být nelítostní. A teď se Ron ocitl v jejich rukou za okolností, kdy před nimi nutně vypadá jako věrolomný a barbarský zákeřník. Rozkřikuje se na Kulmina a žádá od něho, aby složil účty ze svého jednání. Nešetří ani Alefa, který mezitím vstoupil do místnosti.
Alef ulekaně couvá. Co se to tu děje?
Kulmin mu spěchá na pomoc. "Jeho nechte být!" říká energicky. "Ten jenom plnil můj rozkaz."

"Vaše právo vydávat rozkazy důkladně přezkoumáme, a to hned, aby se nestalo ještě něco horšího." Egi vyskakuje. Bez otálení svolává rozhlasem celou posádku. Pak nastává tíživá pauza.
Kulmin sedí jako zkamenělý. Takový výbuch by byl od lékařky nikdy nečekal. Dočista ho překvapila. Zná ovšem její city k Larovi, není proto pro něj těžké vysvětlit si její nezvyklou urputnost. Žena se přece dokáže stát furií a šílet, vidí-li muže, kterého miluje, v nebezpečí.
Egi svou hrozbu uskutečňuje. Jakmile jsou na místě Tens Nabla a Pit Klix a jakmile usedli, vstoje obžalovává zastupujícího velitele ze záměrného ohrožení celé expedice. Veřejně ho obviňuje ze vzpoury.
"Vzpoura?" Nably se to zjevně nepříjemně dotýká. "Víš vůbec, co to tu říkáš?"
Kvapnými větami líčí Egi Nablovi i navigátorovi závažná fakta i jejich předpokládané důsledky.
Nabla vrtí hlavou. "Je to tak?"
"Ano," odpovídá jednoznačně Kulmin.
I přezdvořilý Fukuda je zaskočen. "Pite," stěžuje si, "je to tedy tak, že my dva jsme byli podvedeni. Udělal z nás sprosté lupiče."
I Pitovi začíná rozčilením přeskakovat hlas. "Kdybychom byli věděli, že profesor Kulmin a Alef dostali rozkaz neprodleně se vrátit na loď a že druhá skupina o akci nemá ani ponětí," polyká nasucho, "nikdy bychom se toho podniku nebyli zúčastnili
"Chcete profesora Kulmina soudit?" ptá se Nabla. "Musíme ho soudit," odpovídá Egi, "to je naše povinnost A pojmenovává činy, o které se jedná, jejich pravým jménem: loupež, ničení cizích zařízení, vměšování se do záležitostí Epsíloňanů, zneužití důvěry kolektivu a zločinné zneužití pozemské techniky.
"No, počkej," říká Fukuda trochu smířlivěji, "abychom nehledali u profesora všechny smrtelné hříchy najednou."
"Kromě toho budeš muset soudit i mě," namítá Alef, "protože já jsem od samého počátku tohle všechno věděl, a přece jsem se spoluúčastnil."
"O tom si promluvíme později," odmítá jeho námitku Egi, "hlavní vinu má profesor Kulmin!" Hovoří v krajním rozrušení.
I ostatních se zmocňuje rostoucí znepokojení. Nabla se je pokouší přitlumit a brzdit. Kulmin neříká ani slovo.
"Kam vlastně míříš?" ptá se palubní inženýr rozlícené lékařky.
"Požaduji Kulminovo sesazení!"
"Egi, jak to, prosím tě, mluvíš?" volá Alef. "Chceš ho snad zbavit i titulu?"
"A kdo by měl funkci velitele převzít?" vyptává se Nabla dál.
"Ty."
Rozhostuje se ticho. Egi klesá vyčerpána do křesla. Je slyšet její těžký dech. Všichni hledí na Nablu, jako by ho byli nikdy předtím neviděli. Vědí, že je to zkoumání zcela zbytečné, ale jaksi to do této scény patří a nedokáží se tomu vzepřít.
Pit si odkašlává. "A je to nezbytné? Profesor přece jednal v nejlepším úmyslu. Chtěl uchránit život dvou tvorů blízkých anebo alespoň podobných lidem. Ty jsi přece lékařka, tak víš, co to znamená. Já myslím, že bych mu i teď šel znovu pomoct."
Egi se na něj zle zadívá, rozhlíží se i po ostatních. Vztek a zoufalství křiví její jemnou tvář do žalostného výrazu. Bojuje se slzami.
A tu se náhle ozývá Kulmin. "Doznávám svou vinu a souhlasím s tím, aby vedení výpravy převzal Nabla."
Tens Nabla je tedy jednomyslně zvolen za výkonného zástupce velitele.
Volbu přijímá.
Kulmin se obrací k Egi. "A byla byste stejně znepokojena, kdyby byl dole nezůstal Lar, ale já?" ptá se s hlubokou vážností.
Muži zadržují dech, je to otázka, kterou nikdo z nich nečekal.
Egi na okamžik strne. Pak se začíná chvět, jako by ji hodili do ledové vody. Posléze citová křeč povoluje a Egi v ničím nezadržovaném pláči propadá čiré bezmoci.
Kulmin se zvedá, přistupuje k ní a hladí jí ramena.
"Máte pravdu, profesore," vzlyká Egi dušeným hlasem. "Jsem nespravedlivá, stydím se za to. Odpusťte mi to."
Kulmin ji k sobě otcovsky tiskne a povzbudivě se na ni usmívá.
Nabla, který se mezitím vžívá do nové úlohy, přejímá řízení schůzky a mění soud nad Kulminem v pracovní poradu. Připomíná především jednu psychologickou obtíž. "Jak se máme chovat k Eridancům? Oni jsou přece pravou příčinou, proč se čtyři z nás dostali do tak zoufalé situace. Ovšem oni sami žádnou vinu nenesou. Nikdo si také nesmí dovolit něco podobného jim vytknout. Obzvlášť nesnadné to bude pro Egi."
Ke slovu se hlásí Fukuda. "A jsou Eridanci skutečně bez viny? Co mohlo Epsíloňany vést k tomu, aby je tímto způsobem tak důkladně uzavřeli a izolovali? Stačí nám pouhá podobnost s člověkem k tomu, abychom jim tak bezmezně důvěřovali?"
"Mičio má pravdu," odpovídá Nabla. "Naše solidarita s Eridanci je vlastně namířena proti jiným rozumným tvorům, kteří se ovšem lidem nijak nepodobají. Je to oprávněné? Nevíme nic o tom, jaký vývojový stupeň Eridanci představují, jakou sociálně politickou vrstvu, jaký stupeň duchovní a mravní zralosti. Takže konec slepé důvěry! Bohužel s nimi o těchto problémech zatím nelze hovořit, jejich jazykové znalosti dosud nejsou dostatečné."
"Ale přece jen!" Egi se prosebně dívá na nového velitele výpravy. "Musíme to aspoň zkusit."
Nabla uvažuje. Může rozmluva podat vysvětlení o původu a záměrech Eridanců a o jejich vztazích k Epsíloňanům? Přinese snad nějaké podněty, kterých by mohlo být využito k osvobození Lara a jeho druhů? Nevyplývá Egiin návrh spíše z pošetilé naděje, které se chytá jako stébla? Jelikož však Nabla považuje nečinné čekání tak jako tak za chybné, ba dokonce za škodlivé, dává k informačnímu rozhovoru s Eridanci souhlas. Veškeří členové posádky přítomní na

palubě mateřské lodi se mají rozmluvy zúčastnit.
Takřka o překot se hrnou kosmonauti do klubovny, jako by se obávali, že se všichni nevejdou dovnitř, plni nedočkavosti a v očekávání vzrušujícího setkání s cizí, a přesto spřízněnou inteligencí. Nedokázali by se tak jako tak soustředit na jakoukoli běžnou činnost. Netrpělivě, jako někde v čekárně, se mechanicky točí na křeslech sem a tam. Rozhovor ne a ne začít.
Konečně. Ve vchodu se objevuje Tens Nabla. Pohybem ruky zve Eos a Arka dovnitř. Kosmonauti se spontánně zvedají. Vzápětí si uvědomují, že takovéto slavnostní chování musí asi vypadat dosti komicky. Jako by se zastyděli, rychle si opět sedají. Přesto však svého víceméně citového popudu, jímž se řídili, nijak neželí.
Postřeh navigátora se potvrzuje. Vlasy cizích poutníků vesmírem zatím nabyly barvy šťavnatě zelené. Pit doufá, že mu Eridanci tento zarážející jev brzy vysvětlí.
Lidé zvědavě studují tváře cizinců, užaslí nad jejich souměrnými a půvabnými rysy. Nápadné v nich jsou toliko oči působí hned okrouhlým dojmem, hned zase nabývají mandlového tvaru, jak se na sebe oba oživení tvorové zadívají. Mají tím zřejmě k dispozici vyjadřovací prostředek, jaký pozemšťanům chybí. Zda proměny očních partií vyjadřují nějaké pocity nebo dokonce slouží jakémusi vyvinutému systému informací, to kosmonauti dosud nevědí.
Nabla se obrací k posádce. "Vážení přátelé!" Zní to bezděky velice slavnostně. "V prvých kontaktech s našimi chráněnci se nám nepodařilo získat jasno, odkud pocházejí. Stejně tak jsme nedovedli vysvětlit ani my jim, kde v tomto okamžiku právě jsme. Proto jsme jim ponechali čas, aby se alespoň trochu naučili našemu jazyku. Doufám, že teď už se dostaneme o kousek dál. Chceme se nyní společně pokusit objasnit minulost těchto tvorů."
"Neřečňuj," hlesne Alef, "přejdi raději hned k věci!"
Palubní Inženýr oslovuje Arka. "Kde jste se nacházeli naposledy, když Jste ještě byli v bdělém stavu?"
Tázaný pracně shledává slova. "V naší kosmické lodi Denebiolonu. Kroužila kolem naší rodné planety."
"Tak přece jen," říká Alef. "Profesor Kulmin měl pravdu. Jeho hypotéza se potvrzuje."
"Není divu, Bene," šeptá Fukuda, aby nerušil rozmluvu. "Odtud nemohou v žádném případě pocházet, to nebylo tak těžké uhodnout."
"Jak vypadá vaše planeta?" ozývá se Pit. Nablovi se dotaz příliš nelíbí, přál si postupovat metodičtěji. Příští otázka se měla týkat situování planety v kosmu. Snad by Eridanci dokázali načrtnout, z které galaxie pocházejí a kde je tam třeba hledat jejich rodný svět.
Arko manipuluje se svým řemením. Odepjal si je a cosi s ním činí. Náhle se opasek rozpadá do tenounkých pásků, které byly až dosud pravidelně složeny uvnitř.
Kulmin s úsměvem vzpomíná na Leporellův kapsář v Mozartově Donu Giovannim. Současně však má zlost sám na sebe, že se jemu nepovedlo toto další tajemství opasku rozluštit. Snad by tak byl našel i ospravedlnění pro sebe.
Tenounký pásek klouže část po části k zemi a vytváří tam lesklý nadýchaný chomáč.
Mikrofilm, projede Kulminovi hlavou. Vyskakuje, přistupuje blíž a sahá do zmuchlaného materiálu. Avšak Nabla mu celý zcuchaný svitek bere z ruky a nese ho opatrně k malému projektoru a planetáriu, který nenápadně činí ze středu stropu do místnosti. Stěny kabiny se rozjasňují, kolem dokola se rozzářilo panoráma. Badatelé mají dojem, že se ocitli někde na Zemi. Vzadu za nimi se zvedají strmé útesy pobřeží, před sebou vidí vzduté moře, jehož modř jako by zápolila se sněhobílými hřebínky pěny. O skalisko vybíhající do moře se právě rozbíjí vytryskávající vlna a rozprášená vodní tříšť se proměňuje v mlhu, která se jako oblak kouře táhne nad břehem. Znehybnělá dynamika momentky dává vytušit burácející sílu bouří, které jsou s oceánem spojeny. Diváci v duchu přímo slyší hřmění onoho příboje.
Zvolna protáčí Nabla filmový pás přístrojem. Scenérie se mění. Táhnou před nimi zamyšlené lesy a zasněná jezera, stádo zvířat dosti podobných ovcím se pase rozptýleno po jakési louce.
Ale pak! Další obraz je přivítán překvapenými výkřiky. Bloky obytných domů zcela jako někde na Zemi! V pyramidovitém uspořádání volně obklopují jakési kruhové údolí a splývají v kaskádách po jeho úbočích dolů. Vpředu, na okraji oné propadliny, se procházejí Eridanci.
"Vysoce rozvinutá civilizace!" volá Pit. "Lidé jako my! Bratři v kosmu!"
"Jen pomalu," říká Nabla. "Úroveň civilizace ještě nic neříká o charakteru jejich společenského uspořádání. Museli bychom ještě také vědět, jestli ti, co se tu procházejí, také všechny ty hodnoty vytvořili."
"A také jsou-li jejich vlastníky," doplňuje Fukuda, "mohou-li jich užívat."
Egi naléhá na palubního inženýra: "Rychleji! Vyhodnotit můžeme ten obrazový materiál až později, až ha to bude dost klidu a času." Upíná se stále ještě na onu nesmyslnou naději, že by ze snímků mohlo vyplynout něco, co ovlivní Larův osud?
Každá z postav na obrázcích je zahalena do širokého a vzdušného přehozu, volně upnutého v pase. Co je zvláštního - tato pestrá sárí mění během promítání barvu.
Styl chameleón, říká si Kulmin v duchu.
Jen vlasy nad pravidelnými, poněkud snědými obličeji, většinou lehce zvlněné, mají neproměnnou barvu, papouščí zeleň.
Upravené cestičky v parcích, květinové kordony zastřižené do fantastických tvarů a duhové vodotrysky působí cize, ale přesto přívětivě.
Kulmina však na snímku cosi znepokojuje. "To je přece…! Cožpak to nevidíte? Ty dva kopce tam v pozadí, které vypadají jako dvě kuželky, které se od sebe odklánějí! To je přece sídliště arachnoidů!"
Mlčení.
Kosmonauti nevěřícně pozorují obraz krajiny.
"Kopce jsou si dost často podobné," soudí Nabla. "Je to asi jen čirá shoda okolností."
Kulmin protestuje. "Ne, to ne! Takovéhle tvary se vyskytují jen zřídka. A také ostatní topografie s tím naprostou

souhlasí. O tom nemůže být pochyb!"
Nabla stále ještě nevěří. Aby však neponechal nic neprozkoumáno, co by mohlo přispět k objasnění hádanky, přibírá na pomoc ještě technická zařízení jejich archívu. Vkládá obraz do paměti počítače a dává ho porovnat se snímky povrchu planety, které byly pořízeny z jejich kosmické lodi.
Dvojice Eridanců pozorně naslouchá. Porozuměli, že ti, kdo je přivedli k životu, debatují o tom, zda pocházejí z této planety či ne. Oba jsou vzrušeni. V posledních dnech mnohokrát stáli u velkého kruhového okna a pozorovali povrch planety ubíhající pod jejich nohama. Kulminově domněnce nevěří. Ani za pomoci dalekohledu nepoznali v planetě svůj rodný svět, i když její kosmické souřadnice by, jak se zdá, totožnost potvrzovaly. Planeta Lutenie oplývala moři, kdežto na Epsí zjevně není ani jedno jediné.
"Vodstva mohla zatím vyschnout," uvažuje Kulmin nahlas. "Jak dlouho trval podle vašich izotopových hodin váš spánek?"
"Téměř jeden milión let," odpovídá Arko.
"To nestačí na tak podstatné proměny povrchu planety," říká Nabla.
"K tomu by stačilo jedno pořádné zemětřesení," odpovídá Kulmin nevrle.
Monitor na Nablově řídicím panelu začíná blikat, současně se ozývá i tlumené vytrvalé zvonění. Nabla tiskne pár tlačítek, zvonění umlká, znaky na obrazovce se ustalují.
Nový velitel se dlouze zadívá na Kulmina a pak klopí oči. "Musím vám složit poklonu, profesore! Vaše domněnka je správná. Eos a Arko jsou na této planetě doma."
Údiv je všeobecný. Alef nedokáže potlačit jistý pocit zadostiučinění. Kulmin, ač odsouzen, zůstává stále duchovním vůdcem.
Eridanci se dorozumívají mezi sebou. "Ale i po… velké smrti," říká Eos, "jsme stále ještě měli množství moří." Její slova znějí jako žalozpěv.
"Velká smrt?" zbystřuje pozornost Nabla. "Jaká velká smrt? Kdo koho tu usmrtil?"
"Pavouci!" vykřikuje Egi. "To pavouci vás…?"
"Pavouci? Jací pavouci? Nás nevyhubili žádní pavouci," odpovídá Eos. "Naši planetu zpustošilo neštěstí, strašlivá pohroma. Jsme jediní, kdo přežili."
Pozornost všech je napjata do krajnosti, jsou jako bez dechu, vnímají, že se rozhovor blíží k svému vyvrcholení. Kulmin se předklání, Alef bezděčně vstává.
Nabla si opírá bradu o pěst. "Pohroma? Myslíte tím nějakou přírodní katastrofu?"
"Mor? Genové poškození?" Egi nervózně bubnuje prsty na opěradlo křesla a čeká na odpověď.
Eridanci odpovídají záporně.
Nastává výmluvné mlčení. Jestliže tedy to nebyla příroda, museli to být Eridanci sami. Tedy společenské síly. To může znamenat válku, podmanění nebo vyhubení části obyvatel, v každém případě však čin způsobený Eridanci. Takže na místo očekávaného řešení se vynořují stále nové otázky. Jak to, že Epsíloňané žijí na planetě, která padla za oběť nepředstavitelné zkáze? Dobrá, uběhlo už milión let a Epsíloňané mohli docela dobře přijít odjinud a planetu Lutenii prostě nově osídlit, kolonizovat. Jenomže podle všeho, co se o nich dosud ví, nedisponují Epsíloňané žádnými kosmickými plavidly. Nezmýlil se počítač? Pocházejí Eridanci skutečně odsud? Oni sami na tuto otázku nedávají nijak jednoznačnou odpověď, jenomže - mluví oni vůbec pravdu? Potvrzovalo by se tím podezření, že Eridance je třeba považovat za tvory, které Epsíloňané z dobrých důvodů chtěli co nejpečlivěji izolovat od světa.
Pit si představuje, že oba dva unikli v kosmické lodi, zatímco na Lutenii probíhalo zkázonosné ničení.
Fukuda, jemuž toto podezření Pit šeptem sděluje, krčí pouze rameny. Jak by pak ale byli mohli Kulmin s Alefem Eridance nalézt ukryty v epsílonském zařízení?
Když je tento dotaz jasně formulován a položen, nedávají na něj Eridanci žádnou odpověď, naopak, sami kladou otázky. Neobyčejně zvláštní situace.
Náhle se oba Eridanci takřka obořují na palubního inženýra. "A kde vlastně je naše kosmická loď? Kde jste nás nalezli? Odkud pocházíte vy sami?"
Tens Nabla na tyto dotazy musí odpovědět, chce-li zachovat plynulost rozhovoru.
"Náš domov je přibližně jedenáct světelných let odsud." Rozžíhá na stěně diagram, na němž si mohou Eridanci prohlédnout souhvězdí, v kterém je z jejich hlediska situováno Slunce.
"Naše hvězdná obloha se od téhle trochu liší," poznamenává Eos smutně.
Oba se vzrušeně dohadují řečí, která vzdáleně připomíná sborový zpěv. Rozhovor se odehrává bez gestikulace, o to aktivnější je avšak jejich mimika. Zřejmě jsou zaujati závažným problémem. Arko se obrací na Nablu. "Kde a za jakých okolností jste na nás narazili?"
Palubní inženýr nemá na vybranou. Nesmí Eridance nijak šetřit, musí s pravdou ven. "Nalezli jsme vás uložené v rakvi a pohřbené." "Kde?" ptá se Arko udiveně. "Na téhle planetě. Považujeme ji za váš domov."
"To potvrzují i má vlastní pozorování," říká Arko. "Když provedu propočet, jak ovlivnil pohyb sousedních hvězd jejich zdánlivé polohy, dospívám přesně k tehdejší podobě souhvězdí."
"A kdo nás pohřbil?" ptá se Eos.
"Epsíloňané," poznamenává Kulmin, "zřejmě vaši nástupci na planetě."
"Epsíloňané? A jak vypadají?" Nabla vyzývá profesora, aby otázku zodpověděl. Kulmin pozorně sleduje dojem, kterým na Eridance působí jeho líčení. Jsou překvapeni, nikoli však vylekáni, konstatuje k svému překvapení.
"Jsou to inteligentní tvorové?" ptá se Eos.
"Vyvinuli techniku, která je udivující úrovně."
"Jak jsme se dostali k těm osminožcům my?"

"To bychom i my rádi rozřešili," říká s politováním Kulmin. "Epsíloňané nemají, pokud jsme zatím zjistili, žádná kosmická plavidla, takže vás nemohli uchvátit nikde v kosmickém prostoru."
Nabla už chce položit další otázku, když tu se rozdrnčí poplachový zvonek. Zablikají výstražná světla. Posádka vyskakuje, Eridanci se nejistě a pomalu zvedají. Po několika vteřinách rozruch umlká a do shromáždění zaznívá hlášení: "Zde Burton, volám Kulmina! Pozor, nebezpečí! Pozor, nebezpečí!…"
Na Nablově panelu už zeleně září kontrolky radioprovozu.
"Zde Nabla, slyším. Podejte hlášení!"
12
Všichni stojí jako přimrazeni. Cítí na jedné straně ulehčení, na druhé straně však jsou plni zlých předtuch. Co teď asi uslyší?
Reproduktor se opět ozývá: "Trigger a Lar jsou zajati. Wingová s Burtonem se vracejí zpět na mateřskou loď. Li se zhroutila. Vyšlete přistávací modul! Naše poloha: sídliště Epsíloňanů. Pozor! Epsíloňané vyhlásili ultimátum: požadují do tří dnů vrácení uloupených lidí, jinak hrozí usmrtit rukojmí!"
"Rozumím!" odpovídá Nabla. "Očekávejte modul! Potvrďte příjem!"
"Potvrzuji příjem! Konec!"
Ohromeně hledí jeden na druhého. Je v tom hořké zadostiučinění, že se potvrzuje jejich domněnka. Osvobození Eridanců tedy přece jen přímo vedlo k uvěznění výsadkové skupiny. Kulmina stíhají pohledy, z nichž jasně hovoří výtka: za to všechno můžeme poděkovat tobě!
Nablovi prolétávají hlavou překotné myšlenky, jedna stíhá druhou. Co teď? Musí rozhovor ukončit, ne, musí ho přerušit, teď jsou na řadě důležitější věci. "Kdy můžeme odstartovat?" ptá se nahlas.
"Za hodinu," odpovídá Fukuda.
Lékařka vystupuje kupředu. "Poletím s sebou."
Nabla souhlasí.
"Pokusím se proniknout i k Larovi a k Triggerovi," říká Egi. "Určitě potřebují pomoc stejnou měrou."
"Nedělej si žádné iluze," odpovídá jí Alef. "Snaž se, abys situaci ještě víc nezhoršila,"
"Horší už sotva může být," křičí na něho Egi, "Lar je odsouzen k smrti!"
"I Trigger," připomíná Nabla. Zní to jako výtka.
Egi se s námahou ovládá. Spěchá ke skříni ve stěně a bere z ní vak s potřebami pro první lékařskou pomoc. Na boku tlumoku je i příruční kyslíkový dýchací přístroj.
Nový velitel dává kývnutím pokyn Fukudovi. "Mičio, ty nás doprovodíš."
Fukuda bere Egi zavazadlo z ruky a připoutává si vak na záda.
Kulmin si tu připadá přespočetný, dokonce má pocit, že překáží. Velitelské pravomoci mu odebrali, je odsouzen k nečinnosti. Aby nikomu nepřekážel, stahuje se do pozadí, ale jeho vnitřní nepokoj dychtí po nějaké aktivitě. Trápí ho vyčítavé pohledy druhů, trýzní ho i vlastní svědomí. Tu dostává nápad. Přistupuje k telekomunikačnímu zařízení a vkládá do něho text. Každých několik sekund opakuje pak paměť přístroje zprávu pro profesora Arachna. Kulmin v ní nabízí svou výměnu za Triggera a Lara. Koneckonců je vším tím vinen on sám.
Ubíhají mučivé minuty. Arachno mlčí.
Ted už vstupuje sídliště Epsíloňanů do rádiového stínu.
"Proč došlo na palubě k takovému znepokojení?" ptá se Eos. "Neporozuměli jsme tomu varovnému hlášení."
Kulmin už není představitelem výpravy, nemůže tedy na choulostivou otázku odpovědět. To přísluší pouze výkonnému veliteli, neboť je s tím spojen i problém, jak se bude dále vyvíjet poměr lidí k Eridancům.
Nabla prožívá vnitřní zápas. Chtěli se vlastně dovědět, kam a do jakých dějinných a společenských souvislostí lze Eridance zařadit, než by s nimi začali hovořit o odmlčevších se druzích. Jestliže jim teď sdělí, v jaké situaci Lar je, nemohli by toho případně i zneužít? Ne, důvěru lze získat opět jedině za důvěru. Přikyvuje Kulminovi. "Myslím, že na tuhle otázku byste nejlépe dokázal odpovědět vy."
Teď tedy může Kulmin pomalu a zřetelně říci: "Dva z nás mají být usmrceni za to, že jsme vás osvobodili."
Jeho slova visí v prostoru jako rozsudek smrti. Egi si utírá oči, Eos, která vytušila velikost bolesti ženy ze skupiny pozemšťanů, se ji pokouší utěšit.
Předlouhé mlčení. Eridanci si vyměňují kvapné pohledy. Brzy nato se klidně a rozhodně zadívají do očí výkonnému veliteli Nablovi. Zřejmě dosáhli jednoty názoru.
"Dovolte, abychom tu věc dali do pořádku," říká uklidňujícím hlasem Eos. "Promluvíme si s těmi osminožci sami."
Nabla je ohromen. Jsou-li Eridanci ochotni vrátit se do moci Epsíloňanů, pak z toho lze vyvodit četné závěry. Buď se Eridanci mýlí, pokud jde o nesmiřitelnost Epsíloňanů vůči sobě samým a činí si o nich neoprávněné iluze. Potom také nevědí, že vůči nim Epsíloňané byli - a s největší pravděpodobností dosud i jsou - nepřátelsky zaujati. Subjektivně tedy oni sami nepředstavují pro Epsíloňany žádné ohrožení a všechno ostatní jsou jen pouhé spekulace. Pokud by ovšem pro Epsíloňany znamenali jakousi objektivní hrozbu, a to z příčin, které ani sami Eridanci neznají, nemá to co činit s jejich osobami, nýbrž s okolnostmi, jejichž souvislosti by teprve bylo třeba objasnit.
Anebo se nijak neklamou, a vědí, co je čeká. Pak jednají s krajní velkomyslností vůči lidem, kteří je, Eridance, přivedli znovu k životu. Zejména v tomto případě je jim třeba plně důvěřovat.
Teď ovšem není chvíle, kdy by bylo možno tyto úvahy vyslovit, v přítomnosti Eridanců by zněly dokonce urážlivě.
Nový velitel si prohlíží své spolupracovníky a neuniká mu, že o návrhu Eridanců smýšlejí stejně jako on. S viditelným ulehčením se proto táže: "Jsou nějaké námitky?"
"Epsíloňané vás vůbec nepustí ke slovu," říká jim Kulmin.
Eridanci přátelsky, avšak rozhodně trvají na svém rozhodnutí. "Přesto to zkusíme," namítá Arko.

"Eridanci mají s Epsíloňany ještě méně zkušeností než my sami," připomíná Alef. "Nebudou se umět před nimi chránit. Můžeme vůbec dopustit, aby se do toho zajetí vrátili? Skončí zase znehybněním v té kryokomoře! Kdo nám také zaručí, že Epsíloňané na oplátku skutečně Lara s Triggerem propustí?"
"Já taky nevím, kudy kam," doznává bezradně Egi.
"Ale jde i o naše druhy, Bene!"
Fukuda říká jakoby sám pro sebe: "Bylo by třeba dosáhnout toho, aby byli osvobozeni všichni."
"Ale jak?" ptá se vzápětí pochybovačně Nabla.
"Tím, že Epsíloňanům dokážeme, že jsme přišli s nezáludnými úmysly," odpovídá s klidem druhý pilot. "Jestliže se dobrovolně k Epsíloňanům vrátíme i s Eridanci, pak můžeme věřit, že se podaří navázat rozhovor, a už to bude zisk pro nás. Současně splníme i požadavek navrácení Eridanců. Každý inteligentní tvor, a to Arachno bezesporu je, takové jednání musí ocenit a vyjít nám podle toho i vstříc."
Alef krčí rameny. "Nejsem o tom sice tak pevně přesvědčen, ale lepší řešení mě nenapadá."
Nabla se obrací k celé posádce. "Kdo z vás je ochoten to podstoupit?"
"Já," říká Kulmin. "Já jsem tuto situaci zavinil, já se také dám Epsíloňanům k dispozici."
Po krátkém váhání ostatní souhlasí. Rozhodující pro ně je, že Kulmin uznal svou chybu. Musí tedy dostat příležitost, aby se rehabilitoval. Je to možnost, která mu dokonce nesmí být odepřena.
Nabla se ještě ujišťuje: "Vy tedy doprovodíte Eridance k Epsíloňanům?"
Kulmin přikyvuje.
"Pak já zůstanu na palubě," říká Nabla. "Egi a Mičio přivezou onemocnělou Li a astrofyzika. Další nasazení přistávacích modulů se uskuteční podle potřeby."

## 6. KAPITOLA

### 1

Místnost, do níž vedou Triggera a Lara, je holá a odpudivá již svým vzhledem. Asi dvacet metrů nad nimi se do síně vydouvá černá kulová plocha, jako veliký balón, jímž kdosi shora ucpal tuto věžovitou věznici. Uprostřed stropu, v jeho nejhlubším místě, trčí obrovitá lampa ve tvaru lebky arachnoida. Nížící se strop svírá osm sukovitých žeber, roztažených paprskovitě jako paňáty. Stylizovaná pavoučí hlava vrhá mrtvolné světlo, její záře pluje vzduchem jako jedovatá mlha. Smolně černé stěny jsou ze dvou třetin výše pokryty rohoží, jejíž tlusté prameny září bledým svitem jako hnáty kostlivců. Lar má pocit, že dokonce cítí i charakteristický hřbitovní pach umrlčí komory.
Asi padesát kroků přímo proti vchodu se tyčí do výše stupňovitá pyramida, která zadní stěnou přilíná k půlkruhovité stěně. Připomíná stupínky vítězů na sportovních utkáních.
Pod nohama jim lehce skřípe tmavošedý písek, který pokrývá podlahu síně. Celý prostor se podobá ponuré cirkusové aréně.
"Takže nás tedy chtějí odstřelit?" ptá se Trigger jakoby mimochodem.
"Ne, tady nás mohou jedině předhodit dravé zvěři," odpovídá stejným tónem nedbale Lar.
"Obdivuji vaši dobrou náladu," říká Trigger. "Vy ještě věříte v nějakou záchranu?"
"I kdybych nedoufal vůbec, panika by mi jenom ztěžovala umírání."
"A to myslíte vážně?
"Ta třídenní šibeniční lhůta ještě nemohla uplynout," říká Lar. "Tyhle přípravy vypadají spíš na nějaký soudní proces."
"K vyhlášení rozsudku smrti?"
"Dost možná!"
"Kdybych aspoň věděl," vzdychá Trigger, "co se nám vlastně klade za vinu. Je to strašné být obviněn a nevědět z čeho."
"To je právě jediná světlá stránka celé téhle záležitosti," odpovídá Lar. "Teď se alespoň konečně dovíme, co nám Epsíloňané kladou za vinu."
Trigger je však i nadále skeptický. "Vy si vážně myslíte, že nám to Epsíloňané řeknou? Pak bychom přece museli dostat i příležitost vyjádřit se k obžalobě."
Jakoby v odpověď na Triggerova slova se kolem nich náhle objevují nějací Epsíloňané a instalují překladatelské zařízení. Na stěnu nad pyramidou upevňují širokou tabuli s osmi matně zelenými kruhovými plochami, jejichž uspořádání odpovídá očím Epsíloňanů. Několik arachnoidů, zřejmě soudních zřízenců, vztyčuje nad Larem a nad Triggerem jakési dvě klece a zaujímají místa vedle nich. Hala se začíná plnit. Znovu a znovu se jednotlivě i po skupinách krátce rozžíhají obří oka na velké tabuli.
Trigger trpce svírá rty. Zřejmě budeme mít i diváky. Chtějí je tím proti nám poštvat?
Teď zavěšují montéři do každé z obou klecí po jedné přenosné zvukové aparatuře. Další skupina pracovníků instaluje na trojnožkách otočné ploché kamery.
"Zřejmě z toho procesu chtějí udělat podívanou pro veřejnost," říká teď už i Lar, tlumeně, ale přece jen tak hlasitě, aby ho slyšel Trigger, který se čtyři metry od něho nezúčastněně opírá o mříž svého příklopu.
Náhle nastává nějaký rozruch. Epsíloňané se tlačí dveřmi dovnitř, rozčileně se derou jeden přes druhého, utvářejí hlouček. Několik robustnějších dozorců si netrpělivě razí cestu sběhem. Teď už je průchod volný, a v něm se objevují…
"Pro všechno na světě!" vykřikuje Trigger. "Zdá se mi to, anebo…?" Svírá rukama tyče klece a jako bez ducha hledí na příchozí.
S ustaranou tváří spěchá k oběma vězňům Kulmin.
Lar však hledí mimo něj, na dva zcela neznámé lidi, kteří profesora plaše následují. Kdo to je? Odkud se zde berou? Oči jim pulsují jako elektricky vybuzené kapičky rtuti. Jsou snad oni příčinou onoho nesrozumitelného ultimáta?

Ještě než stačí Kulmin se zajatci vyměnit jediné slovo, odstrkují ho dozorci od nich a vedou ho i s jeho společníky ke stupňům v čele sálu. Ukazují tím, aby se tam posadili do písku. Stavějí před ně nízké stojánky na dorozumívací aparaturu. Vzadu za klecemi, pod nimiž dřepí Lar a Trigger, se vlní dav diváků.
Pronikavé zapísknutí zvěstuje příchod soudu. Nad nejvyšším stupněm soudcovské tribuny se objevují pospolu dvě hlavy. Lar rozpoznává šedou, jakoby vyleštěnou lebku Arachnovu a vlevo od něho Oktopiona, jehož chmýří v tváři vystupuje do popředí ještě výrazněji než kdy jindy a který proto vypadá mimořádně pečlivě upraven. Nalevo i napravo od obou, ovšem podstatně níže, podle svého významu, vykukují hlavy dalších činitelů.
Osmioké signální zařízení nad tribunálem počíná světélkovat. A už se na něm objevuje intenzívní světlo optického kódu, současně se také z reproduktorů ozývá prvý praskot.
Zmateni příchodem bytostí, které vyhlížejí jako lidé, Lar s Triggerem napjatě a zaraženě naslouchají obžalobě.
"Lidé nás lstivým způsobem podvedli," ozývá se prostorem, zatímco se rozblikává i optická signalizace. "Když byli tázáni na důvod a cíl jejich přistání, prohlásili, že nemají žádný tajný úkol. Jako odpověď na podezření, které bylo v tomto směru vysloveno, sehráli tak urážlivou scénu, že dva z nich museli být z naší planety vypovězeni. Ostatní podvodníci se dokázali vetřít do naší důvěry, bylo jim dovoleno bez omezení zkoumat naše zařízení, naši sílu, a navíc špehovat i naše slabiny. Miliardy těchto agresorů jsou připraveny, aby nás vyhubily. Již před padesáti lety u nás přistáli poprvé. Tehdy však selhal jejich budicí mechanismus, a tak jsme mohli tento pro nás nevysvětlitelný nález patřičně zajistit. V naší bezmezné velkomyslnosti jsme tehdy nesáhli k tomu, abychom spící návštěvníky zlikvidovali, neboť tehdy neexistoval žádný důkaz, že přišli jako poslové agresivní kosmické mocnosti."
Žalobce se dramaticky odmlčuje, pak pokračuje: "Dnes už víme, že teď k nám pozemšťané přišli znovu a s posilami, aby se zmocnili svých druhů a unesli je. A jak rafinovaně to učinili! Vyzbrojeni dosud neznámým lokačním zařízením a účinnými destrukčními stroji, pronikli do tajného úkrytu a své bezúspěšné špehy odtamtud unesli."
Hlasité funění sílí a žene se jako požár síní. Pořadatelé jen s námahou zadržují dav, který hrozí vrhnout se na obě klece se zajatci.
"Od onoho přistání," pokračuje mluvčí, "jsme byli nuceni i při katastrofálním nedostatku pracovních sil vyvíjet účinné obranné zbraně. Proto jsme také nestáli nepřipraveni, s holýma rukama. Lupiče prchající se svou kořistí jsme ostřelovali protonovými paprsky, ale nedostihli jsme je.
A přece museli oba unesené přivézt nazpět. Teď se tu krčí u našich nohou. Za tento obrat vděčíme jenom skutečnosti, že jsme dvěma rukojmím pohrozili smrtí. Tam, v izolačních buňkách, teď sedí a budou se nám ze svých činů odpovídat. Jeden z nich je dokonce velitelem těchto banditů."
Opět dlouhá přestávka. Diváci jsou vzrušeni. Paže několika Epsiloňanů tryskají do výše jako gejzíry. Ostatní dupou, až písek skřípe.
"Veliteli Lare, spoluviníku Triggere!" hřmí reproduktory. "Slyšeli jste naši žalobu. Vyjádřete se k ní!"
Lar mlčí. V celém svém životě snad nebyl tak bezradný jako v této vteřině. Přítomnost neznámých lidí - pocházejí odněkud z kosmu? - svědčí proti němu. Nic už nechápe. Proti jeho vůli ho napadá myšlenka tenhle boj vzdát. Stát se obětí vědecké mise, nemá se to snad stát jeho osudem, neodvratitelnou sudbou? Sotva poslouchá, když se o slovo hlásí Kulmin.
"Slavný soude! Je mi dovoleno učinit prohlášení?"
"Mluvte!"
"Můj představený Lar a náš přítel Trigger jsou nevinni. Neměli o tomto únosu nejmenší ponětí."
"A to vám máme věřit?" odpovídá kdosi z tribunálu. Přes jednotvárný strojový zvuk slov je z důrazu patrné neskrývané rozhořčení.
"V rozporu s příkazem velitele jsem se nevrátil na kosmickou loď, ale tajně jsem přistál na opačné straně vaší planety. Kapitán o tom nevěděl nic, je na tom zcela bez viny. Odpovědnost za všechny následky nesu já sám. Proto chci vyjádřit naléhavou prosbu: propusťte kapitána i jeho druha namísto nich obžalujte mne."
Po těchto slovech propukává mezi diváky zmatek. I mezi členy soudu je patrné vzrušení. Lar je překvapen. Zná Epsiloňany jako zdrženlivé, téměř upjaté bytosti. Temperament tohoto druhu by byl u nich nikdy nepředpokládal.
Když je opět zjednán klid, ujímá se slova Arachno a sežehává profesora Kulmina pohledem. "Soud prohlédl váš rafinovaný plán vyměnit jednoho za dva! Z toho nebude nic. Zde jde o objasnění viny a o její odpykání. Klamáni a poškozováni jsme byli už dostatečně."
Kulmina zadržují a vsazují do třetí klece vedle Lara a Triggera.
"A teď," říká s uspokojením Arachno, "můžeme v jednání pokračovat."
Kulmin je překvapen, nikoli však zaskočen. Neopouští ho jeho obvyklá duchapřítomnost, hlavu má jasnou, ví přesně, že teď mnoho závisí na tom, zda si zachová klid a logické uvažování.
Lev Kulmin je poté vyzván, aby podal vysvětlení, jak byli Eridanci objeveni a osvobozeni. Činí to věcně a přesně. Zamlčuje toliko informace o Pitově elektronové brzdě. Jeho líčení, kterak pronikli do komory, zůstává do té míry v obecné poloze, že si z toho může každý vybrat, co chce. Pro případ, že by ho nutili, aby použitý prostředek byl vydán, uvádí, že k otevření komory užili výbušninu, kterou už nemá a kterou dokáže vyrobit toliko odborník žijící na Zemi.
Kulminova zpráva vyvolává nové vzrušení, nevěří se mu, že k objevu skrýše došlo čirou náhodou.
Aby toto podezření oslabil, chce Kulmin prokázat, že Eridanci jsou tělesnou stavbou odlišní od pozemšťanů, že tedy musejí pocházet z jiné planety. Na jeho žádost povoluje Arachno, aby Eridanci přistoupili k jeho kleci, tak aby se s nimi mohl dohovořit. Technici za nimi nesou dorozumívací zařízení.
"Podívejte se sem," říká Kulmin klidně a mírně. "Tito tvorové nejsou lidé jako my. Nepocházejí také z oblasti naší hvězdy, třebaže jsou nám podobni. Prohlédněte si jejich ruce a nohy."
Po těchto slovech zouvají oba Eridanci obuv a zvedají i ruce, aby ukázali, že mají na každé ruce po šesti prstech a že

špičky jejich chodidel končí úzkými ploutvemi.
Po Eridancích činí totéž Kulmin. "O nějakém spiknutí mezi námi a těmito tvory nemůže proto být ani řeči."
V obou řadách Oktopionových očí to jiskří. "Jste pouze dvě různé odrůdy téhož plemene. Neznáme vaši Zemi, ale z rozhovorů s vámi víme, že je nesmírně plodná a že se na ní vyvinul takřka bezpočet forem života, na rozdíl od naší Epsí. To, že se lidé, které jste nám uloupili, v nepodstatných podrobnostech od vás liší, není žádný nezvratný důkaz toho, že nepocházejí ze Země. Naopak, všechno mluví pro to. Máte stejnou postavu jako oni, tytéž smyslové orgány, dokonce se i dorozumíváte bez jakýchkoli technických prostředků - takže může jít toliko o tvory, kteří se vyvíjeli v pozemských podmínkách. Živí se snad jinak než vy? Mlčíte, takže i v tomto jste si podobni."
Nevyzván se teď ujímá slova Lar. "Jestliže připouštíte, Oktopione, že Země je mnohem plodnější než Epsí, jaký důvod by pak mohli lidé mít ke zničení Epsíloňanů?"
"Mlčte!" okřikuje ho Arachno. "Od vás samého vím, že lidé nejsou při získávání potravy odkázáni na organický proces, nýbrž že dokáží nezbytné látky vyrábět synteticky. Vás lidi sem tedy nežene potřeba potravy, ale cosi jiného."
Lar po tomto napomenutí mlčí. Ted už se zdá všechno marné. Nedomníval se, že bude tak těžké Epsíloňany přesvědčit. Připadá mu, jako by měl lámat žulu v semišových rukavičkách.
Ticho je nabito nepřátelstvím, zástupci epsílonské moci se zřejmě jen s námahou ovládají. Každé další lidské slovo působí jako plamínek doutnáku, olizující již sud s prachem.
Odzbrojujícím tónem zaznívá pojednou tímto prostorem příjemná melodie. Arko, který stojí s Eos poblíž Kulminovy klece, prosí o slovo.
Kulové hlavy na tribuně se v očekávání obracejí směrem k oběma předsedajícím. Po kratičké výměně záblesků v očích mezi Arachnem a Oktopionem dává tribunál souhlas.
"Dovolte mi," začíná Arko, "abychom objasnili… náš původ…" Uprostřed věty zadrhává, pak se znovu ozývá ve zřejmé snaze veškeré myšlenky beze zbytku vyjádřit slovy. Nepřipravený proslov pozemskou řečí mu však zjevně činí potíže.
Na pomoc mu přichází Eos, jeho družka. "Náš průvodce Kulmin by nám mohl v tomto projevu pomoci," prozpěvuje. "Bude mu to dovoleno?"
Co soudcům zbývá? Chtějí-li cizince vyslechnout, pak musí jejich žádosti vyhovět. Připouštějí tedy součinnost tlumočníka.
Kulmin se v mřížovém příklopu napřimuje, Lar a Trigger stojí ve svých těsných kobkách nehybně jako zkamenělé sloupy. Eridanec pokračuje.
2
Kulmin je napětí a pozornost sama. Teď se tedy dozví, co nebyl čas dopovědět při rozmluvě v Heliophoru. Že jeho osobní postavení není nejlepší, s tím už se vyrovnal v okamžiku, kdy se rozhodl doprovodit oba Eridance. Nyní musí vyvinout veškerou snahu, aby nakonec ještě i oni dva nepadli za oběť nějakému nedorozumění. Proto pozorně naslouchá a spěchá okamžitě na pomoc, kdykoli se Arko musí zastavit.
Lar naslouchá přednášce Eridanců s vědeckým zájmem. Zapomíná téměř, že v tomto okamžiku stojí za mřížemi.
Arko hovoří a Kulmin překládá: "Dovolte, abychom se naší historie a našeho technického a společenského vývoje pouze krátce dotkli. Chtěli bychom tu především vyjasnit nedorozumění, které vás popudilo proti lidem, jen proto, že nás nalezli a oživili. Pocházíme přímo z tvorů žijících ve vodě. Náš mozek získal přechodem na souš, a tím i tlakem vyvolaným nutností přežít v odlišném prostředí, mohutný odraz a podstatnou proměnu kvality. Po několika stech tisíciletích jsme se už stali rozumnými tvory, to znamená, že jsme zavrhli vzájemné spory mezi sebou jako zločinné maření tvůrčích sil. Z takového postoje se zrodil náš světový stát, a proto také vzkvétal. Žili jsme bez jakéhokoli nedostatku a byli jsme šťastni."
Oktopionova netrpělivost vzrůstá. Mává pažemi. "Stručně a bez odboček!" vykřikují reproduktory.
Ale Arko referuje bez ohledu na něj dál. "Pak počalo naše… slunce náhle chladnout. Každým rokem klesala průměrná teplota o několik stupňů. Právem jsme se obávali, že během několika málo desetiletí pomrzneme a vymřeme. Naše společnost začala trpět nedostatkem energie. Fosilní paliva jsme k dispozici neměli, vítr a vodní síla již nepostačovaly. K využití vnitřního tepla planety nám chyběl čas. Návrh vylámat pro miliardy našich obyvatel obytné prostory stovky metrů hluboko ve skalách se ukázal neproveditelný. Kromě toho bychom byli stejně musili přestěhovat pod zem i veškerou výrobu, abychom si obstarali potřebnou potravu. Znali jsme sice štěpení atomu, chyběl nám však dostatek štěpného materiálu. Pomoc by bývala mohla přinést pouze jaderná fúze, ale ta rovněž nebyla dosud dostatečně rozvinuta. Proto se rozhodla skupina odvážných vědců pátrat po jiných zdrojích energie a měla posléze úspěch."
"K věci!"
Arko i toto okřiknutí ignoruje. "Vědci zjistili, že naše slunce reaguje na silné… tlaky… údery soustředěným světlem…"
Konečně nalézá Kulmin potřebný výraz: laserové impulsy.
Po krátkém rozmyšlení pokračuje v překladu Eridancovy zprávy. "Zjistilo se, že naše slunce reaguje na silné impulsy světelného laseru zesíleným zářením. Laserové ostřelování vyvolalo dlouhodobé fotonové laviny. Tímto způsobem se nám dařilo z našeho slunce čerpat energii a hrozba zmrznuti se zdála být zažehnána. Jenomže hvězda se beztrestně dráždit nedala. Pokus přejít na její energii selhal. Tato kosmická pec…"
"Co je nám do vaší astronomie?" přerušuje ho hlas soudce. "Chceme se dovědět o vašem vztahu k agresorům
"Trpělivost prosím," odpovídá Eridanec. "Dovíte se o nás všechno. - V době tragédie jsme oba dva dleli na kosmickém letu. Chtěli jsme se právě ponořit do infraspánku, který zastavuje naše životní procesy, když k nám dospěla strašlivá zpráva. Radiogram zněl takto:
Zachovejte klid! Záření naší hvězdy po předchozím stimulování už nepoklesává, nýbrž naopak nezadržitelně vzrůstá. S největší pravděpodobností dojde k explozi hvězdy anebo alespoň k odvržení podstatné části její hmoty směrem k

Lutenii. Nám všem zde hrozí zánik. Zachovejte mlčení! Nikoho nevarujte, víte dobře, že můžeme nechat uniknout do kosmu jen několik málo jedinců. Pravděpodobně už nikdo další z Lutenie nebude moct odletět. Jednejte odpovědně! Buďte si vědomi toho, že jen vy můžete přenést do budoucnosti život v naší podobě. Podejte o nás budoucnosti zprávu - šťastnou cestu do vzdálených eónů!
Když prvý šok zvolna pominul, radili jsme se, co dělat. Nejprve jsme chtěli obrátit, vrátit se a sdílet osud s ostatními. Pak jsme si však uvědomili, že nám byl svěřen nesmírně cenný odkaz.
Míjela léta. Výzkumné úkoly jsme splnili. Tehdy náhle v průběhu jediné hodiny narostla jedna z hvězd, jimiž bylo černé pozadí oblohy poseto, v oslnivou velkou kapku. Její modrofialový svit vrhal odlesk až do naší velitelské kabiny, zářil a opalizoval na jednotlivých předmětech a tříštil se v našich slzách. Naše rodné slunce překypělo.
Vyčkávali jsme v naší kosmické lodi, daleko od běsnící hvězdy. Po několika týdnech začalo záření slábnout. Dohasínající křivka částečného výbuchu supernovy se v přístrojích rýsovala stále zřetelněji. Předpokládali jsme, že se stálice vrátí k svému normálnímu jasu, a rozhodli jsme se k návratu.
Když jsme na konci cesty otevřeli opět oči, poskytovala Lutenia děsivý pohled. Její povrch byl jakoby poleptán kyselinou. Nikde nic než zpustošení. Ani zbytky měst nebylo možno rozeznat. Naše přijímače mlčely. Jen tichý praskot detektorů prozrazoval radioaktivitu. Požár stále ještě doutnal v atomových jádrech.
Co jsme měli dělat? Unikli jsme do umělého spánku. Nastavili jsme naše izotopové budíky na milión let. Pokud bychom nebyli do této doby nalezeni, chtěli jsme po tomto časovém odstupu prozkoumat, zda se náš svět mezitím nestal opět obyvatelným. Ale probudili jsme se u lidí, v jejich kosmické lodi. A všechno ostatní už víte."
Zpráva je tak ohromující, že uběhne několik vteřin, než někdo promluví.
"Všechno ještě nevíme," prohlašuje pak tribunál. "Kde je ta vaše planeta!"
Eos se vztyčuje a odpovídá bez tlumočníka, tím, že prostě ukazuje na podlahu. "Tady, kde stojíme." A k tomu dodává: "Dobře jsme se dívali, když jsme sem byli vedeni. Lutenii jsme poznali."
Po jejích slovech následuje neobvykle dlouhá pauza. Konečně si technika odklašlává a zachraptí: "Vaše obhajoba neobsahuje ani jeden jediný důkaz."
"Máme důkaz," namítá Arko neochvějně.
"Sem s ním," nařizují soudci.
Než může být promítnut film, který uchovává Arko ve svém opasku, musí proběhnout určité přípravy. Nezvyklý vzájemný sklon obou kuželovitých kopců, které obývají Epsíloňané, jednoznačně svědčí o správnosti Eridancova tvrzení. Epsíloňané beze slova a zjevně hluboce zaujati sledují promítání. Tam, kde si dosud Kulmin nebyl jist, rozpoznávají charakteristické rysy krajiny, třeba byly pokryty jim neznámými předměty.
Je to krajina, v níž leží jejich hlavní město.
Arachno přivírá oči. Když je opět otevře, blikají vzrušením a translátor koktá: "Je to… naše centrum!"
Lar, v hlubokém pohnutí, zažívá střet protichůdných pocitů. Pochopitelně se na Kulmina rozzlobil, když ho uslyšel doznávat vinu, nyní však je na vážkách. Kdyby byl Kulmin oba cizince nevysvobodil, zůstali by ležet snad ještě milióny let v hlubokém umělém spánku, nebo by snad i zemřeli, aniž se jediný člověk nebo Epsíloňan dozvěděl, co se vlastně na této planetě odehrálo. Neměli by Kulminovi za jeho svévoli a neukázněnost vlastně být vděčni? Ale ne, jen to ne, proboha! Určitě by pak byl ještě samolibější a mohlo by to svádět i ostatní k porušování disciplíny.
Film už doběhl, všechno je tedy jasné. Nač ještě soud čeká? Lara se zmocňuje netrpělivost, čeká, že bude propuštěn. Tu se ozývají reproduktory: "Ty vaše dokumenty jsou padělány!" Lar se ohlíží a vidí, jak Oktopion mává pažemi. Hrome, to je nedůvěřivost! Proč ho ti ostatní neusadí? Slova se znovu ujímá cizinka, překrásná dívka, zřejmě nijak nezastrašena.
"Řekněte nám, jak jsme se k vám dostali."
"Přistáli jste tu s vaší kosmickou lodí," odpovídají soudci.
"Přistáli? My sami?" Teď zase vypadá nedůvěřivě Eos. "Jak by k tomu bylo mohlo dojít?"
"Asi jste nepropočetli dosti přesně letovou dráhu."
"Smím upozornit na to," říká Lar a jen s námahou krotí netrpělivost, "že osa vaší planety koná precesní pohyb s roční periodicitou? Ani my jsme s ním nepočítali a bezmála bychom se byli zřítili."
"Tento pohyb… pohyb osy je pro nás novinkou," říká Arko. "Má pro něj někdo vysvětlení?"
"Ne," odpovídá Arachno. Lze to číst přímo na signálech jeho očí. "Snad tu došlo k nějakému přiblížení dvou hvězd, anebo těsně kolem planety prolétlo nějaké mimořádně hmotné těleso."
"Existuje ještě naše kosmická loď?" ptá se Arko.
"Je rozebrána, ale její díly jsou nepoškozeny."
"Proč jste nás tedy pohřbili?" ptá se Eridanka.
"A co jsme si s vámi měli počít? Probudit jsme vás nedokázali," zní odpověď ze soudcovské lavice. "Nevěděli jsme ani přesně, zda vůbec žijete. I jako mrtví jste pro nás znamenali cenný nález."
"Buďte rádi, že jsme vás nehodili do vulkánu." Oktopion se nervózně potahuje za ozdobné chloupky na tváři. "Měli jsme to asi udělat," bručí to z reproduktoru.
Arachno sebou trhne a obrací své mohutné čelo k sousedovi. Mezi oběma nejvyššími představiteli Epsíloňanů se rozvíjí prudká debata. Připojují se k ní i ostatní přísedící na tribuně. Ukázněně blikají očima na Oktopiona, který neklidně těká pohledem a kmitá hned sem, hned tam.
Konečně, myslí si Lar, se našel někdo, kdo se proti Oktopionovi dokáže postavit. Bohudíky jsou snad všichni proti němu, ten jeho vztek a zaujatost proti všemu, co má lidskou podobu, jsou až chorobné. Vzpomíná si na své spory s Li. Kdo se dává ve styku s cizorodými inteligentními bytostmi unášet pouhým citem, tomu by neměly být svěřovány vůbec žádné výkonné moci.

Není pochyb o tom, že po zprávě Eridanců a po předvedení filmů se ovzduší postupně zlepšilo. Konečně se dostávají žalobci i obžalovaní k věcné diskusi. I diváci v pozadí obžalovaných se chovají klidněji.
Arachno se poněkud předklání. "Mě jste přesvědčili," připouští. "Přesto však vás potrestat musím, neboť druhý soudce můj návrh na vaše omilostnění vetoval. Bez Oktopionova souhlasu vás z vazby propustit nemohu."
"Co se nám vlastně ještě vytýká?" ptá se důrazně Lar.
"Oktopion," odpovídá Arachno, "vás viní ještě z těchto zločinů a přestupků proti našemu řádu: vzepření se proti vypovídacímu příkazu, násilné vniknutí do útulku praobyvatel planety a jejich únos, způsobení věcných škod, rušení držby nezákonným dolováním a útěk před naší hlídkou."
"Cožpak jsme naproti tomu neudělali nic, co mluví pro nás a co žalované skutky vyvažuje?" ptá se Kulmin. "Hleďte, dobrovolně jsme se vydali do vašich rukou, protože se domníváme, že čestnost je i u vás odměňována."
"Ten, kdo je čestný, si sám žádá pro sebe trest za škody, které způsobil."
Lar rychle zasahuje: "Všechny škody, které jsme vám způsobili, samozřejmě nahradíme."
Arachno se dorozumívá s přísedícími. Krátce nato se obrací tváří ke kapitánovi. "Rozhodující bude ovšem výše náhrady." Po chvilce pak dodává: "Já a téměř všichni ostatní ze soudců bychom teď už řízení nejraději zastavili. Jenomže k tomu je třeba jednomyslného usnesení. Ze všech soudců je odlišného názoru jen Oktopion. Pouze pod podmínkou, že se vám podaří přesvědčit i jeho, můžeme vyslovit zprošťující rozsudek."
Vědec a vládce to říká upřímně a bez přikrašlování. Jeho slova jednoznačně vypovídají o vnitřním zápasu, který prodělává.
A tento okamžik považuje Lar za vhodný, aby definitivně překlenul propast mezi Epsíloňany a lidmi seriózní nabídkou. Vzhlíží k nejvyššímu stupni soudcovské pyramidy a vnímá, že ho Oktopion skrytě pozoruje.
"Profesore Arachno!" volá Lar. "Aby si váš odpůrce mohl plně ujasnit, že si nepřejeme ani záhubu, ani podmanění vašeho rodu, nabízíme vám pomoc při vypracování techniky syntetické přípravy potravin. Jako jedinou cenu za to požadujeme svobodný návrat všech lidí zpátky na Zemi."
"Kdy budete moci takovou potravu připravit?"
"V laboratorním měřítku ihned - pokud dovedu posoudit vaše technické vybavení," odpovídá Lar.
Teď už kapitán s jistotou očekává, že pravda a rozum zvítězí. Dobu do konce uvěznění počítá už jen na minuty. Ale mýlí se. Místo osvobozujícího výroku panuje ochromující ticho. Epsíloňané se radí. Míjí čtvrthodina za čtvrthodinou. Larova duševní pružnost začíná ochabovat. Zdá se mu, jako by veškeré děje probíhaly jako pod časovou lupou, jako by se jejich plíživý chod pozvolna zcela zastavoval. Udivuje ho, že nanovo nepropuká nepokoj mezi diváky. Zvláštní povahy, jakoby rozpolcené, říká si, vznětlivé a disciplinované zároveň, snadno přiváděné k nadšení, snadno ovladatelné.
Konečně nastává v tribunálu jakýsi pohyb. Arachno povysunuje hlavu, jako by napůl povstával.
"Zvážili jsme všechny argumenty a protiargumenty," oznamuje šedohlavý vědec, jehož oči naléhavě kmitají. "Soud z nich vyvodil následující rozsudek."
Vzniká krátká pauza. Osvětlení v místnosti takřka úplně pohasíná. Pak nasazují reproduktory chraptivé fortissimo a mohutně zesílená optická signalizace metá do síně celé snopy záblesků.
"Planetu neopustí nikdo z vás! Pravěcí obyvatelé se šesti prsty na každé ruce zůstanou naživu! Všichni pětiprstí se odsuzují k vydání tajemství plně syntetické přípravy potravin. Kromě toho musí tento experiment prakticky provést a vydat i všechny nezbytné podklady k němu. Konečný rozsudek o dalším osudu těchto tvorů bude vysloven teprve po ověření výsledků syntézy."
Lar sice vraští čelo, ale zjevně je spokojen. Jsme zkrátka odsouzeni k tomu, co jsme stejně chtěli udělat, myslí si rozveseleně.
Světelná tabule nad pódiem se rozkmitává. Arachno má zřejmě proslov k národu. Reproduktory však mlčí. Když skončil, začíná se sál vyprazdňovat. Mřížové klece jsou vytaženy kamsi do výše. Lar, Trigger i Kulmin jsou volní. Kapitánovi podávají jeho vysílačku. Současně má technik připravenu šedou tabuli, komunikační kanál. Ron Lar zapíná přístroj a slyší volací znak mateřské lodi. Trochu omámen znovunabytou, třebaže dosud zčásti omezenou svobodou si nejprve odkašlává a pak začíná vysílat:
"Zde Lar, volám Heliophor… Jsme mimo nebezpečí…"

## 7. KAPITOLA

S výjimkou Lara leží všichni kosmonauti ve svých kajutách a odpočívají. Heliophor opustil oběžnou dráhu a je připraven k odletu ze systému hvězdy Epsílon Eridani. Práce jsou skončeny, všichni provedli veškeré potřebné kontroly. Ted už převezmou řízení a péči o šťastný návrat domů automaty.
Dřív než profesor Lev Kulmin uvede do chodu aparaturu, která ho v mžiku uspí a vzápětí kromě toho podchlazením zajistí konzervování jeho životních funkcí, přemýšlí ještě o posledních hodinách svého pobytu na Epsí. Činí tak s trochu sebekriticky zabarvenou ironií. Doznává sám sobě, že teprve v těchto chvílích měl strach, obrovský strach. Několikrát již přestal doufat v úspěch, když selhával pokus za pokusem vytvořit v daných podmínkách epsílonských laboratoří syntetickou potravu. Připadal si v těch okamžicích jako Johann Friedrich Böttger, když v Evropě znovuobjevoval výrobu porcelánu. Ba ještě hůře. Chvílemi se mu zdálo, že se z něho stal naprostý hazardér.
"Experimentujeme tu se svou svobodou," řekl tenkrát v návalu šibeničního humoru, "a dost možná i s našimi životy. Na výsledku tohoto pokusu závisí naše autorita. A někdy je takhle zavěšená autorita přímo kosmicky těžké závaží." S pousmáním vzpomíná, jak směl Arachnovi po zdařilém experimentu nakonec ještě na rozloučenou přednést referát. Vlastně jak referát přednést musel, aby Epsíloňané proces syntetizování potravin vůbec pochopili a dovedli ho podle svých podmínek uzpůsobit a dále rozvíjet.
Ještě chvíli Kulmin otálí s pohybem, jímž zapojí uspávající silové pole. To, že ho na Zemi čeká disciplinární řízení, ho

nijak zvlášť netrápí. Proč na to také stále myslet? Věci, které člověk nedokáže změnit, musí přijmout tak, jak přicházejí. Možná že ho tvrdě postihnou. Možná také, že vezmou v úvahu jeho úspěchy. Jeho úspěchy…
Uvolněn a šťasten začíná i bez přístroje podřimovat. Vypracování procesu k získávání potravy syntetickou cestou připravilo přece pozemským chemikům nevypověditelné obtíže. Takřka umělecká stavba hmoty v molekulárních rozměrech představovala současně úmorné komplikace. Nesmírné požadavky na čas, prostředky a pracovní síly, které si pokusy vyžádaly, činily částečné dosažené úspěchy zcela neekonomickými. Zdálo se, jako by lidstvo po odstranění válek a jiných zločinů, po vyhubení infekcí, po obnovení čistoty biosféry, po uvolnění natěsnaných sídlišť a překonání energetické krize svůj poslední velký problém nemělo nikdy dořešit. I při ohromujícím pokroku v pěstování kvasnic na bázi ropy nemohla tato metoda nikdy zajistit potřebnou šíři živných látek, nehledě na to, že i ropy samé začínal být nedostatek.
Polosen se pro Kulmina stává znovu skutečností, začíná znovu přednášet. K řešení problému výživy nakonec chemici nedošli syntetizováním látek, nýbrž naopak jejich rozkladem. Jestliže například zahříváme některé vysokomolekulární spojení až na určitý stupeň teploty, jejich vláknité a síťovité molekuly se začínají trhat a dokonce i jednotlivé odštěpené části mění strukturu a více nebo méně i svůj charakter. Otázka, kterou si tenkrát lidstvo položilo, zněla: proč by se nedala vytvořit spojení, jejichž štěpné produkty by tvořily právě složky naší potravy? Nakonec se podařilo v našich vysokotlakých laboratořích velice levně vyrobit vhodné superpolymery, z nichž pak byly termickým odbouráváním již přímo získávány hlavní suroviny pro tvorbu potravin. Proto už neznáme slovo starosti. Badatelé se nyní věnují získávání poznatků o kosmu a umělci náš život trvale obohacují a zkrášlují.
Jak se Arachno divil, když poprvé ochutnal napohled všední prášek! Jak mu zakmitalo v očích, jak tehdy jeho sekretář vyklepal mohutnými údery na translátoru ona dvě slova: "Jste volní!"
U Bena Alefa doznívá rozrušení déle. Dříve než za pomoci techniky klesá do hlubokého spánku, zaměstnávají ho stále ještě myšlenky na poslední události. Samozřejmě byl okamžitě hotov letět znovu na Epsí a spolupracovat na syntéze byl připraven i na riziko, že se pokus nemusí zdařit, že onen postup třeba vůbec není realizovatelný, jelikož na Epsí existují zcela jiné laboratorní podmínky. Byl by litoval svého rozhodnutí, kdyby byli při plnění úkolu ztroskotali? Nesmysl, to se naprosto nemohlo stát, vždyť to byl nakonec on, kdo po několika trapných neúspěších dostal onen klíčový nápad proces obměnit, což posléze vedlo k úspěchu.
Pln očekávání sledoval, jak se Kulmin při ověřování jeho návrhu ponořuje do teoretických úvah, jak se jeho poznámková displej plní symboly a rovnicemi, jak svírá rty a jak jeho elektronická tužka kmitá plochou sem a tam. Jako by se v jejím hrotu zhutnil sám Kulminův duch.
Nakonec profesor tužku rázně odložil a sáhl po kapesní kalkulačce. Jeho prsty zahrály na klávesách. Brzy přístroj opět schoval a prohlásil: "Pravdu máte vy, Bene, musí to tak jít."
Alefovou tváří se kulatí široký úsměv. Nejkrásnější bylo, jak si Kulmin užíval toho, když se směl ještě jednou před Arachnem blýsknout a přednést celý referát znovu. Nepochopitelná zůstala jediná věc: jak to, že vůbec nepřipomněl svého děda, vynálezce této syntézy, jako to při podobných příležitostech vždycky činíval…
Log Trigger je především hrdý na svůj translátor. Bez překladového zařízení by se nepodařilo dosáhnout žádného ze všech úspěchů, které teď korunují jejich badatelskou cestu. Elektronický tlumočník nejenže překládá, on současně dokáže uhladit i celkový mluvní projev. Jeho konstruktér je svrchovaně šťasten, že se mu podařilo vytvořit předpoklad pro dorozumění s Epsíloňany. A naopak, říká si, i my si vybudujeme všechno to, co můžeme upotřebit a k čemu nám Epsíloňané ochotně poskytli nezbytné informace. Jak nadšená byla, když slyšela, že i my budeme brzy mít létací fólii, umělá křídla, která nás i bez pohonu neslyšně ponesou nad zemí i nad vodami, kamkoli se nám zachce…
Mičio Fukuda lituje, že s nimi k Zemi neletí i Eridanci. Škoda, věčná škoda. Hlásek jako brnkání harfy, k tomu ty výrazné oči a svůdné umění halit se do šálu, který každým pohybem skrývá a opět odhaluje netušené pohledy. Jak statečné rozhodnutí to od nich bylo - spolupracovat nadále s pavoukovitými arachnoidy a založit na Epsí opět luténskou civilizaci.
Škoda, přeškoda, opakuje si Fukuda v němé samomluvě, jak rád bych byl naučil Eos létat našimi kosmickými loděmi. Mně, zkušenému leteckému instruktoru, by to byl jistě nikdo nezakazoval…
Li Wingová znovu tápe podzemními chodbami a jeskyněmi. Jejich stěny žhnou červánkovou barvou a zpívají - nebo snad je to zpěv tripodů? Ne, to zpívá ona sama, zpívá radostí, protože jí Frank spěchá v ústrety. Pak se před ní objevuje Arachno. Nese v náručí tripoda a hladí ho. Zvířátko se třepe samou radostí. S úsměvem mu podává ruku a všichni tři se spolu vydávají na procházku. Náhle vedle ní stojí Frank. Starostlivě nad ní roztahuje deštník čirý jako sklo. Zrcadlí se v něm úhledné domečky, které vyrůstají v pěstěných zahrádkách. Frank s ní plachtí ke svému domovu. Už dokáže Li přečíst nápis růžovým písmem na zeleném pažitu: Bud vítána, Li Burtonová-Wingová. Při dosedání klopýtá, ale Frank ji chytá do náruče…
Frank Burton myslí na světélkování kamene v jeskyni tripodů. Jak užasl, když se dověděl, že nátěr na skalách budí k vyzařování pouhé tepelné působení zahřátých stěn jeskyně. Li v onom světle vyhlížela kouzelně - jako zalitá teplou polární září. Složení laku si pečlivě poznamenal, doma si bude moct tento efekt podle libosti zopakovat. Naděje a touha se stávají jistotou. Země přivítá dvojici, která nezůstane pospolu jen ve svízelích svého povolání…
Pit Klix uvažuje o Li a o jejím vztahu k Frankovi. Zřejmě se vezmou, říká si, a pak budou mít děti. Jestlipak mě vůbec pozvou na svatbu? Na to nedokáže najít odpověď, neboť by rád byl u toho, jenom si stále ještě není jist, bude-li u toho skutečně rád. Ale pokud by mě opravdu pozvali, nemohu přece odmítnout, zejména jestli mě poprosí sama Li…
Egi Laurentová nalezla znovu svůj obvyklý klid. Všechen strach je už za ní, Ron Lar i ostatní jsou zachráněni. I ona je ráda, že se jim podařilo splnit mnohem víc, než obsahoval úkol přijatý ještě na Zemi. Eridanci jsou probuzeni k životu a smířeni s Epsíloňany. Jakže to řekl Arko? "Když náš svět ještě existoval, byli tito osminožci velicí sotva jako dlaň a hnízdili v rozsedlinách a všelijakých dírách. Dost jsme se jich štítili."

"Že by zrovna oni byli katastrofu přežili?" zeptal se tehdy Kulmin. "To je nepravděpodobné."
"Naopak," namítla Eos, "to je přece to jediné vysvětlení. Snesli tisícinásobně větší dávku záření než my. Několik jich kdesi v hlubokém úkrytu pohromu přečkalo a v průběhu statisíciletí se vyvinuli ve vysoce inteligentní bytosti. Pravděpodobně bude soužití s nimi teď už bez problémů anebo přinejmenším alespoň snesitelné.
Egi se zasnívá. Co bude dělat Ron, až se vrátí na Zemi? Poletí zase do kosmu? A vezme mě s sebou? Byla by se jiná lékařka dokázala postarat o posádku lépe? To je ale hloupé srovnávání, plísní sama sebe. Samozřejmě existují důkladnější lékařky, než jsem já, a kdyby si takovou změnu Lar přál, musela by být rozumná a ustoupit, třebaže by jí teď připadalo už nesmírně těžké přenechávat tak vzorného a příjemného přítele a představeného péči nějaké jiné ženy.
Egi zhluboka vzdychá. Neměla by zkusit Lara přemluvit? Ne, nikoli přemluvit, přesvědčit ho, aby zanechal aktivní kosmické služby a provždy zůstal na Zemi? Vykonal toho už dost, skutečně dost, ať to teď zase zkusí jiní, mladší…
Ron Lar překontroloval ještě jednou všechny palubní systémy a nahlédl do každé z kójí. Tváře přátel jsou uvolněné, jako by jejich mysli byly při usínání plny šťastných myšlenek. A proč také ne? Všichni do jednoho obstáli a osvědčili se jako skuteční lidé. Nejvíc ze všeho ho těší Kulminovo uznání, že se dopustil chyby, i když právě jemu patří hlavní zásluha na tom, že Eridanci byli vysvobozeni.
Ale i on sám, Lar, několikrát projevil slabost. Zato jeho nynější rozhodnutí je pevné: zanechá kapitánské funkce. Ať se jí ujme někdo jiný, někdo s čerstvou zásobou sil. Po návratu na Zemi doporučí pro některou z příštích expedic jako velitele Tense Nablu.
Lar se ukládá ke spánku. Před očima má pomrkávající houf Epsíloňanů. Eos a Arko si přikrývají uši při startu transportních modulů. Arachno stojí mezi Eos a Arkem a každého z nich objímá jednou rukou, jako symbol snášenlivosti, slibného společenství na podkladě rozumu, lásky k životu a štěstí pro všechny ty, kdo tvoří…
Kapitán zháší světlo. Přemáhá ho příjemná únava. V ruce drží hladké vřeténko, ne větší než pěst. Jeho hrot je seříznutý jako špička doutníku a ploška je mírně prohloubená.
Lar klade bříško palce do prohlubně. Už jenom nepatrný pohyb prstem ho dělí od pohledu na milovanou Zemi. A v myšlenkách na to, že cesta neskonalými hvězdnými dálavami se pro něj a pro jeho posádku vtěsná do délky jedné jediné noci osvěžujícího spánku, tiskne tlačítko.

RICHARD FUNK
SOUDNÍ ŘÍZENÍ NA EPSÍ

Z německého originálu Gerichtstag auf Epsi,
vydaného nakladatelstvím Verlag Das Neue Berlin,
Berlín 1973,
Přeložil Vladimír Svoboda.
Návrh obálky Teodor Rotrekl.
Grafické řešení edice Miloslav Fulín.
Vydání I. Praha 1980.
Vydalo Nakladatelství Svoboda jako svou 4533. publikaci.
Odpovědný redaktor Ivo Železný.
Výtvarný redaktor František Kraus.
Technická redaktorka Alena Bláhová.
Vytisklo Rudé právo, tiskařské závody, Praha.
Náklad 80 000. AA 12,70, VA 13,13.
Tematická skupina 13/34.
73/604 - 22 - 8.2

Cena kart. výt. 18,- Kčs.
25 - 025 - 80